

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 7 september 2023

Notulen van de raadsvergadering van 7 september 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 12.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 10.45 uur tot 11.00 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer A.R. Oostdijk, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw I. Coenradie, de heer T. Roskam, mevrouw D. Yildirim, mevrouw S. Reitema, mevrouw I. van Wifferen, de heer T. de Haan, de heer R. Moti, de heer B. van Schaik, de heer G.J. Engberts, de heer B. van Drunen, de heer S.M. Bonte, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw L.S. Vlieger, de heer R.T.J. van der Velden, de heer M. Verhoef, de heer T.J. Vonk, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer T. Kind, mevrouw I. Elfilali, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer S. Soytekin, de heer D.J. van Dommelen, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw A. Kockelkoren, de heer M.H. Biljoen, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer S.J.C. Becker, de heer F. Elbay, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw J.M. Nunnely, de heer S. Ceulemans, mevrouw J. Bokhove, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn en mevrouw V.A. Bruin

Afwezig zijn: mevrouw M.S.S. de Jong en mevrouw M.M. Vlasblom

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar en de heer V.P.G. Karremans

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.00 uur tot 12.05 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen. Ik zit op een andere plek. We hebben een technisch defect in het gleufje waar mijn pasje thuishoort. Dat doet het niet, waarschijnlijk als gevolg van een schoonmaakoperatie afgelopen week. U kunt ook aan de bureaus zien dat er goed schoongemaakt is. Er is waarschijnlijk op de plek van de voorzitter erg goed schoongemaakt. Ja, zonder wrijving geen glans. Hartelijk welkom. Ik open graag deze raadsvergadering. Ik heet u van harte welkom. Ik heet de vertegenwoordigers van de media hartelijk welkom, de mensen die van een afstand deze raadsvergadering volgen en onze medewerkers. Ik heb een aantal berichten van verhindering ontvangen. Mevrouw Maassen is verhinderd tot ca. 11.00 uur. De heer Segers-Hoogendoorn is verhinderd tot ca. 11.45 uur. De heer Biljoen is verhinderd tussen 14.00 en 15.00 uur vanmiddag. De heer Kasmi is vanwege een dienstreis afwezig en wethouder Simons is afwezig tot en met 12.00 uur. Mevrouw Nunnely heeft mij aangegeven een initiatiefvoorstel te willen indienen, waarvoor ik u graag in de gelegenheid stel.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter voor dit moment, het doel om mijn initiatiefvoorstel in te dienen. Mijn fractievoorzitter Agnes Maassen gaf het al aan tijdens het armoedebesluit: onderwijs, onderwijs, onderwijs. Onze arbeidsmarkt verandert continu, met name door digitalisering, robotisering en transitie naar een groene economie. Banen verdwijnen, maar ook nieuwe banen ontstaan. Een leven lang ontwikkelen zodat studenten en onze professionals de toekomst aan kunnen blijven gaan. Dat vraagt niet alleen om een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook meer onderwijs op de arbeidsmarkt. Ook de vergrijzing en de grote flexibilisering van loopbanen en van de arbeid vragen om betere mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en om- en bijscholing. Mensen met een praktische opleiding hebben soms weinig financiële middelen, mogelijkheden en tijd om bij te leren tijdens hun werkzame leven. Daarnaast is de studententijd een bepalende fase. Je leert jezelf kennen, krijgt een basis mee voor je werk en je maakt vrienden voor het leven. Maar sluipenderwijs is

de druk op de studietijd toegenomen. Minder geduld, meer haast, minder ruimte en meer selectie. Dit pakt met name slecht uit voor studenten die als eerste uit hun gezin gaan studeren. Nieuwkomers of ook Rotterdammers met een bi-culturele achtergrond. Studenten hebben steeds vaker last van prestatiedruk, wat slecht is voor hun mentale welzijn. D66 wil weer geduld en ruimte voor alle studenten van vo, hbo, universiteit tot aan mbo op deze arbeidsmarkt. Een gemiste kans is niet een laatste kans. Drempels verlagen en het verbreken van muren en plafonds om meer doorstroom en maatwerk te bevorderen op de arbeidsmarkt en binnen het onderwijs. Het fundamenteel anders kijken naar de arbeidsmarkt in combinatie met onderwijs, overheid en ondernemers. Het initiatiefvoorstel 'Rotterdam leerstad', zodat wij al onze talenten in Rotterdam blijven aanmoedigen en vooral aandacht blijven geven dat Rotterdam niet zonder deze diverse talenten kan groeien. Rotterdam vooruit voor kennisdeling, samenwerking en focus op talentontwikkeling. Een initiatiefvoorstel 'Rotterdam leerstad' voor radicale kansengelijkheid, voor één stad en de toekomst van Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Wilt u misschien het initiatiefvoorstel aanreiken? Wij zullen het initiatiefvoorstel 'Leerstad Rotterdam' doorgeleiden naar de commissie WIOSSAN en het college op voorhand vragen om de voorbereiding van de behandeling in de commissie ter hand te nemen. Ik dank u zeer.

2. *Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 september 2023*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 2, de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden, 7 september. Ik zal eerst de agenda met u doornemen. Aan het einde van het bespreken van de agenda van mijn kant, kunt u eventuele aanvullende opmerkingen maken. Heeft u opmerkingen bij de agendapunten die ik noem, dan verzoek ik u daar die opmerkingen ook te maken. Agendapunt 9, er is een verzoek ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag van de zijde van Leefbaar Rotterdam. Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Voorzitter, dit willen we graag van de agenda af laten halen en volgende week in de commissie bespreken.

De **VOORZITTER**. Ik had u die suggestie ook willen aanreiken. Dank u wel. Dan kunnen wij er in de commissie verder over spreken. Dat zal zijn op 14 september mevrouw Coenradie. Dan kom ik bij u over de spreektijd voor vandaag te spreken. Er staat drie uur op de agenda. Heeft dat uw instemming? Daarbij zou ik ook graag willen aanmoedigen, dat het gevoel dat ik bij deze agenda heb, is dat we waarschijnlijk een avondraad mogelijk niet nodig zullen hebben. Wat zegt u? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nou ja, ik zeg het toch maar. Normaal gesproken ga ik bij drie uur altijd uit van een avondvergadering. Ik ken onze raad, dus bij drie uur ga ik uit van een avondvergadering, maar ik zou het fijn vinden als wij het samen daarheen geleiden dat dat niet nodig zal zijn. Dat zou wel consequenties hebben voor het voorbereiden van de avondmaaltijd, want met uw instemming wil ik die dan wel schrappen. Akkoord? Dan doen we dat. Het stemvenster is aan het einde van de vergadering. Indien nodig zullen wij kort schorsen zodat beraad in eigen kring ook nog mogelijk is. Rond 12.45 uur verwacht ik op de gebruikelijke plekken aan u een lunch te kunnen aanbieden.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van* *a. 22 juni 2023* *b. 4 en 6 juli 2023*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van 22 juni en van 4 en 6 juli. Kunnen we die vaststellen? Dat is het geval.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 27 tot en met 35*

De **VOORZITTER**. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023, de weken 27 tot en met 35. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de hamerstukken.

5.1 *Het voorstel tot toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening voor het project 'Hoofdweg 260'*

De **VOORZITTER**. Het eerste dat aangedragen wordt om te worden gehamerd is agendapunt 5.1, het voorstel tot toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening voor het project 'Hoofdweg 260'. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar willen wij graag tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). 50PLUS ook.

De **VOORZITTER**. Dan met de stemmen van de PvdD en 50PLUS tegen, is dit stuk gehamerd.

5.2 *Het voorstel tot verlenen van een ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het project 'View II' (hoek Hillelaan-Brede Hilledijk)*

De **VOORZITTER**. 5.2, het voorstel tot het verlenen van een ontwerpverklaring van geen bedenking voor het project 'View II' (hoek Hillelaan-Brede Hilledijk). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ook daar is 50PLUS tegen voorzitter.

De **VOORZITTER**. 50PLUS stemt tegen. Met deze stem tegen is het agendapunt gehamerd.

5.3 *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening beheer gemeentelijke begraafplaatsen en crematorium 2023*

De **VOORZITTER**. Dan het voorstel tot vaststelling van de Verordening beheer gemeentelijke begraafplaatsen en crematorium 2023. Dat kan met algemene stemmen gehamerd worden.

5.4 *Het voorstel tot vaststelling van de Subsidieverordening Rottemeren 2023*

De **VOORZITTER**. Dan 5.4, het voorstel tot vaststelling van de Subsidieverordening Rottemeren 2023. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Anderen? Dan is dit voorstel met de stemmen van de PvdD tegen, aangenomen.

8. BENOEMINGEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar benoemingen.

8.1 *Het voorstel met betrekking tot het plaatsvervangend raadsgriffierschap per 1 oktober 2023:*
a. het verlenen van ontslag aan de heer A.C. (Arie) de Bondt als eerste plaatsvervangend raadsgriffier;
b. aanwijzing van de heer W. (Wilco) de Bel als eerste plaatsvervangend raadsgriffier.

De **VOORZITTER**. Het voorstel met betrekking tot het plaatsvervangend raadsgriffierschap per 1 oktober 2023, a. het verlenen van ontslag aan de heer Arie de Bondt als eerste plaatsvervangend raadsgriffier, en b: aanwijzing van de heer Wilco de Bel als eerste plaatsvervangend raadsgriffier. Kunt u zich vinden in deze voorstellen? Een klein applausje nog? (*Applaus*) Van onze huidige zittende plaatsvervangend raadsgriffier zullen wij nog ter gelegenheid uitgebreid afscheid nemen.

2. *Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 september 2023 – vervolg*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de reguliere debatten voor vandaag, maar niet nadat ik u gevraagd heb of u nog andere opmerkingen te maken heeft over de agenda? Mevrouw Kockelkoren?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, agendapunt 7.1, die uitsluitend stond als een tweeminutendebat, nog geagendeerd omdat mijn fractie daarom had gevraagd, kan wat mij betreft ook gehamerd worden.

De **VOORZITTER**. 7.1 kan gehamerd worden, ook begrijp ik omdat de heer Verhoef die zich had aangemeld als spreker, waarschijnlijk op dit punt... Niet? Die was afgemeld.

7.1 *Het voorstel tot vaststelling van de Welstandsparagraaf 'Parkhaven'*

De **VOORZITTER**. Er zijn geen sprekers bij 7.1. Kan dat worden gehamerd? Ja? Met algemene stemmen? 7.1 is gehamerd met algemene stemmen.

6. REGULIERE DEBATTEN

6.1 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026*

De **VOORZITTER**. Goed, dan gaan we naar het eerste inhoudelijke agendapunt voor vandaag, het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026. Als eerste spreker op mijn lijst staat mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter dank u wel. Ondanks dat het een regulier agendapunt geworden is, heb ik eigenlijk geen behoefte om het heel lange commissiedebat van vorige week over te doen. Volgens mij is daarin alles uitgewisseld wat er uit te wisselen valt. Er zijn wel twee punten die voor ons nog openstaan en die we belangrijk vinden. Het eerste punt is de kwestie van de voedselbanken en de gevolgen van het centraliseren van die afhaalpunten. Veel partijen hebben zich daar druk om gemaakt, onder andere ook GroenLinks. Mevrouw Vlieger heeft daar eerder al een punt over gemaakt. Dat is gewoon een weeffout denken wij, waarvan we de gevolgen nu elke dag zien en ook tot ons krijgen vanuit de wijkraden et cetera. Daar moet dus gewoon een oplossing voor komen, een oplossing die wat ons betreft ervan uitgaat dat iedereen die recht heeft op een dergelijk voedselpakket, dat kan krijgen of in ieder geval kan halen zonder dat dat tot meerkosten leidt of onmogelijke reisbewegingen op een korte termijn. Nogmaals, niet tot meer kosten maar uit het budget van armoede en schulden. Daar graag een toezegging op. Ik dien geen motie in, want wij zijn niet de enige partij die hiermee bezig is geweest nota bene, GroenLinks ook. Een toezegging zou mooi zijn. Het tweede is het punt van de informele organisaties. Dat is nog steeds een beetje niet genoeg uitgekristalliseerd wat ons betreft. In het beleidskader wordt ingezet op een grote rol voor informele partners, organisaties. Dat wordt omschreven als organisaties die buiten de reguliere aanbestedingen vallen. Daar vallen dan ook levensbeschouwelijke organisaties onder en ik wil gewoon nogmaals heel duidelijk weten welke beleidsimplicaties dit nu heeft. Er gaat meer geld naartoe. Dat is die € 500.00,00. Heeft dit nu meer beleidsimplicaties dan alleen een vergroting van het budget? Dus gaan we nu als gemeente meer dingen doen met levensbeschouwelijke organisaties die we voorheen niet deden? Worden levensbeschouwelijke organisaties los van hun grote budget ook inhoudelijk nu relevanter of krijgen ze een andere rol inzake het uitvoeren van gemeentelijk beleid? Ik wil dat heel graag weten. Ik vond het in de commissie nog niet helemaal duidelijk. Ik wil er gewoon graag een heel helder antwoord op. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Vonk. Ik heb een lijst, en daar staat u als nummer 2 op.

De heer **VONK** (cu). Goed, dank u wel voorzitter. Ik dacht dat ik aan het eind zou zijn, dus ik dacht, om een uur of elf heb ik mijn bijdrage wel af, maar dat is niet zo. Voorzitter, er is geen stad in Nederland die zo in de greep is van het veelkoppige monster dat armoede heet, dan Rotterdam. Daarom is het van groot belang, hoewel de overheid armoede niet oplost, dat juist de overheid ervoor kiest om naast mensen te gaan staan die in de greep zijn van die armoede en die niet zonder hulp uit het moeras van de schulden komen. Dan ligt er nu eindelijk een beleidskader van dit college. En eerlijk gezegd voorzitter, wij gaan daar straks over stemmen en ik vind dat geen gemakkelijke afweging. Wij vinden

het geen goed plan. Maar vooral, wat wij uit de stad horen, de reacties die wij uit de stad krijgen, dan zou je eigenlijk niet voor dit plan kunnen stemmen wat ons betreft. En toch, denk ik dan ook, wat heeft het dan voor zin om tegen zo'n plan te gaan stemmen? Dan hebben we geen beleidskader, of, nou ja, de coalitie gaat toch voor stemmen, dus het gaat het wel halen en dan heb je een tegenstem van de ChristenUnie. Wat verandert dat de stad? Helemaal niks. Dat is eigenlijk de afweging waar ik nog steeds in zit. We hebben echt gepoogd en we hebben daar ook achter de schermen overleg over gehad, om als constructieve partij, wat we als ChristenUnie willen zijn, toch een bijdrage te leveren en hopen dat er nog reparatiewerk kan plaatsvinden aan dit beleidskader. Ik heb ook gezien dat veel andere partijen ook met moties komen. We laten het eigenlijk van het debat afhangen en ook van de ruimhartigheid van het college om die ideeën te omarmen, of wij nu voor of tegen dit voorstel gaan stemmen. Want voorzitter, als wij hiernaar kijken is het eerste dat ons opvalt de reacties die wij uit de stad krijgen. Die zijn gewoon zeer negatief, terwijl de vorige wethouder, en daar hebben we hem ook om geprezen, altijd voorop heeft gezet: we moeten het samen met die stad gaan doen. Daarom is hij ook de stad in gegaan. Hij heeft ook partijen zelfs gevraagd om met ideeën te komen. En deze partijen geven aan: wij zijn niet gehoord. Wij hebben nog honderd ideeën op de plank maar die staan niet in het beleidskader. Dat is wat we veel terugkrijgen. Dat proces is dus gewoon ergens niet goed gegaan. De intenties waren er. Ik heb ook geen enkele reden om daaraan te twijfelen. Niet bij de vorige wethouder, ook niet bij de huidige wethouder en ook niet bij dit college. Geen enkele reden om te twijfelen aan de intentie om de stad erbij te betrekken. Maar het is kennelijk niet gelukt. Daarom willen wij een motie indienen, die heet: 'Alles verdient een tweede kans'. Dat is een motie die oproept om dit proces met de stad over te doen. Voorzitter, dan een ander punt dat ook eerder is genoemd. Het is wat ons betreft ook niet integraal genoeg. Ook dat krijgen we terug uit de stad. Niet alle onderdelen van het college die een bijdrage zouden kunnen leveren, leveren daadwerkelijk ook een bijdrage. Daarom hebben wij een concreet voorstel. Op pagina 21 van het voorstel stonden een aantal aanzetten, van bijvoorbeeld werk en inkomen, zeer nadrukkelijk aanwezig. Maar bijvoorbeeld cultuur, mobiliteit, bestuur en organisatie, stonden niet in dat lijstje. En ons voorstel is dan om die ook op te nemen en aan te geven hoe vanuit die portefeuilles een bijdrage wordt geleverd aan armoede- en schuldenbestrijding en daarmee wordt het plan wat ons betreft in ieder geval iets integraler. Een andere motie die we willen indienen is die over het Jongerenperspectieffonds. Het is een van de kroonjuwelen van het vorige college. We hebben nog geen kroonjuwelen van het huidige college, maar deze ligt al wel op het hakblok. We hebben schriftelijke vragen gesteld over het Jongerenperspectieffonds. Daar kwamen lovende antwoorden vanuit het college. Een goed instrument. We hebben nog geen MKBA gedaan, maar we zien nu al een positief effect op bijvoorbeeld de bijstand. Kortom, allerlei redenen om het te handhaven. Dat is wat het college ons heeft verteld in de zomer. En in de commissie kregen we opeens door: er is veel kritiek. Ik lees tussen de regels door dat het Jongerenperspectieffonds gewoon aan zijn eind loopt en dat het gewoon gaat stoppen. Voorzitter, dit willen wij in de lucht houden. Jongeren die geen financiële capaciteit hebben om terug te betalen moeten een perspectief blijven houden en ik vind dat het college alles op alles moet zetten om dat Jongerenperspectieffonds, misschien in een iets gewijzigde vorm, in de lucht te houden. Daarvoor dienen wij dan ook een motie in.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter dank. Mijnheer Vonk voelt hem misschien al enigszins aankomen. Hij zegt: ik vind het toch belangrijk dat jongeren die geen enkele aflosmogelijkheid hebben toch perspectief blijven houden. Vindt hij het in die afweging ook relevant of die schulden verwijtbaar of niet verwijtbaar tot stand zijn gekomen?

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Twee dingen. Ten eerste, je zult maar ambtenaar zijn en het onderscheid moeten gaan maken tussen: is deze schuld verwijtbaar of niet verwijtbaar? In theorie kan het hè, maar in de praktijk is het vrijwel nooit te doen om dat onderscheid te maken, tenzij je in karikaturen denkt hè. Van mensen die alleen maar uit zijn op dure spullen kopen enzovoort. Maar die karikaturen bestaan vaak niet in de praktijk. Dat is het eerste. En het tweede is, dat ook als mensen fouten hebben gemaakt in het verleden... We weten dat bijvoorbeeld mensen die in armoede zitten een beperkte bandbreedte hebben en dus ook fouten maken. Dan nog moet je als overheid zeggen: ook jij verdient een tweede kans.

De **VOORZITTER**. Ten aanzien van de tijd, dat was een interruptie. Dertig seconden ruimte, ja even opletten. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, de heer Vonk zegt dat het een karikatuur is dat er jongeren zijn die alleen maar dure spullen willen kopen en er niet voor willen werken. Maar als dat een karikatuur is, een karikatuur die dan dus geen relatie met de werkelijkheid zou hebben, waarom was mijnheer Grauss dan niet bereid om die categorie uit te sluiten van financiering uit het Perspectieffonds? Als het een karikatuur is, had je dat makkelijk kunnen uitsluiten want anders was er überhaupt geen sprake van geweest, toch? Dus de heer Grauss wilde dat onderscheid niet maken, de heer Vonk wil het onderscheid ook niet maken. Ik vraag hem: hoe kan hij uitleggen aan de Rotterdamse belastingbetaler, vaak mensen met een modaal inkomen die ook echt moeite hebben om het einde van de maand te halen, dat van zijn geld de schulden afgekocht gaan worden van jongeren die dure kleding, dure horloges willen, en daar niet voor willen werken?

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Nu maakt u inderdaad weer die karikatuur en daar wordt de Rotterdammer nu precies niet beter van. Want hoe vaak is het in de praktijk voorgekomen dat mensen die inderdaad alleen maar dure spullen kopen en niet bereid zijn daarvoor te betalen, op die manier door het Perspectieffonds zijn geholpen? Heeft u daar cijfers van? Er wordt natuurlijk wel degelijk aan de poort gekeken naar: wat is de situatie van deze jongere? En als er een dergelijke karikatuur zou bestaan, uiteraard zou die daar niet in komen. Dat is nu al gewoon praktijk. Maar het heeft geen enkele zin om die karikatuur te blijven plakken op dit Jongerenperspectieffonds, want wat horen we ook in de praktijk? Dit heeft ervoor gezorgd dat jongeren die geen perspectief hadden, nu een perspectief hebben. Nou, laten we daar gewoon van uitgaan en dat koesteren en ook als college zeggen: dat willen we koste wat het kost in de lucht houden. Dat moeten we doen en niet over die karikatuur maar blijven beginnen. Voorzitter, een ander punt dat wij ook hebben ingebracht is het armoedeplatform. In 2017 is daar een initiatiefvoorstel voor geweest, breed omarmd ook in de raad, en vol vuur ook aan gewerkt. Maar we merken dat het wat ingezakt is. We weten dat er wel intenties zijn om dat in de lucht te houden, maar het zou zo mooi zijn als dit armoedeplan ook zou zeggen: die armoedeplatformen zijn een belangrijk instrument en dat willen we dus ook blijven inzetten in deze stad. Daarvoor zouden we het ook graag in het beleidskader een plek willen geven en daarvoor ook een motie, 'Doorstart voor armoedeplatformen'. Ten slotte voorzitter, als er één groep is die getroffen wordt door armoede en met name kinderen, dan zijn dat kinderen die opgroeien in eenoudergezinnen. 64% van de kinderen in armoede hebben een alleenstaande ouder, 64%. Terwijl als je kijkt naar de minimeffectrapportage en de instrumenten die we hebben, zouden alleenstaande ouders niet in armoede hoeven te leven, want we hebben de instrumenten. Dat is dus een enorme gap tussen wel de instrumenten hebben maar toch die kinderen in armoede. Daarom vinden wij dat we deze groep in de schijnwerpers moeten zetten. Zeker als ChristenUnie willen we juist voor die kwetsbare gezinnen opkomen. In de Bijbel wordt er ook continu toe opgeroepen: zet je in voor de weduwen en de wezen, de kwetsbare gezinnen, dus het is logisch dat wij zeggen: juist voor deze gezinnen moeten we extra opkomen. Maar hoe, dat weten we eerlijk gezegd zelf ook niet precies. En daarom een onderzoeksmotie om te kijken hoe we er nu voor kunnen zorgen dat de instrumenten die er zijn toch beter bij deze eenoudergezinnen terecht kunnen komen. Voorzitter, dat zijn onze pogingen, vijf pogingen om iets toe te voegen aan dit beleidskader en we kijken zeer uit naar de reactie van de wethouder.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Pak kinderarmoede aan bij de kern

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van het armoedebeleid;

constaterende dat:

- in Rotterdam zo'n 20.000 kinderen in armoede opgroeien;
- 64% van deze kinderen een alleenstaande ouder heeft;
- uit de Armoedemonitor blijkt dat geen enkele andere groep zo vaak een laag inkomen heeft;
- uit de Minima-effectrapportage van het NIBUD juist blijkt dat de bestaande regelingen toereikend zouden moeten zijn voor alleenstaande ouders;

overwegende dat:

- als het college kinderarmoede in Rotterdam aan wil pakken, de positie van alleenstaande ouders versterkt moet worden;

verzoekt het college:

- een onderzoek in te stellen naar de positie van alleenstaande ouders en hun kinderen;
- hierbij te onderzoeken hoe het kan dat alleenstaande ouders in Rotterdam vaak een penibele financiële situatie hebben, terwijl de bestaande regelingen toereikend zouden moeten zijn;
- hierbij te onderzoeken hoe alleenstaande ouders beter bereikt kunnen worden met de bestaande regelingen, zodat de kinderarmoede in Rotterdam fors verkleind kan worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Motie 2. Doorstart voor armoedeplatformen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van het armoedebeleid;

constaterende dat:

- er in de collegeperiode 2014-2018 een initiatiefvoorstel door de raad is aangenomen om te komen tot de ontwikkeling van armoedeplatformen in iedere Rotterdamse wijk;
- het college hier voortvarend mee aan de slag is gegaan in de afgelopen jaren;
- de laatste tijd de stimulerende houding van het college wat is verslapt en daardoor de armoedeplatformen zich niet verder hebben ontwikkeld;

overwegende dat:

- de stem van de stad rondom armoede en schulden van belang is maar niet vanzelfsprekend gehoord wordt;
- armoedeplatformen een goed concept zijn om mensen bij elkaar te brengen en samen die stem te zijn;
- de gemeente kan profiteren van de praktische kennis en ervaring binnen deze platformen voor het ontwikkelen, monitoren en evalueren van armoedebeleid;

verzoekt het college:

- de ondersteuning, vorming en doorontwikkeling van armoedeplatformen in de wijken een impuls te geven;
- als doel te stellen om in iedere wijk tot een functionerend armoedeplatform te komen;
- een relevante partij in de stad, zoals Warm Rotterdam, in dit stelsel van armoedeplatforms (bijvoorbeeld een coördinerende) een rol te geven;
- jaarlijks de armoedeplatformen te vragen om een beoordeling van het huidige armoede- en schuldenbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Motie 3. Perspectief voor het Perspectieffonds

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van het armoedebeleid;

constaterende dat:

- het Jongeren Perspectieffonds (JPF) een helpende hand biedt aan jongeren met uitzichtloze schulden en gebrek aan financiële aflossingscapaciteit;
- het college heeft aangegeven (middels beantwoording van schriftelijke vragen van de ChristenUnie d.d. 27 juni 2023) dat:
 - het JPF een bewezen curatief instrument is;
 - door inzet van het JPF schuldenstress wordt weggenomen, waardoor een jongere meer rust en ruimte krijgt om aan zijn ontwikkeling te werken;

- ook in Den Haag een positieve evaluatie heeft plaatsgevonden met o.a. een besparing op de bijstand en op lange termijn op schuldhelpverlening en het voorkomen van dakloosheid;
- voor de Rotterdamse situatie nog geen MKBA is opgesteld;
- het college dus in de basis positief is, onderzoek nog loopt naar voortzetting en de raad nog niet verder is geïnformeerd over de toekomst van het JPF;

overwegende dat:

- het logisch is dat een politiek besluit over de toekomst van het JPF niet buiten de raad om genomen wordt;
- de door het college aangedragen positieve effecten van het JPF een voortzetting van het JPF, al dan niet in aangepaste vorm, zeer voor de hand liggend maakt;
- de raad er dus van uit mag gaan dat het JPF ook in de toekomst blijft;

verzoekt het college:

- geen onomkeerbare besluiten te nemen rondom het JPF voordat er een MKBA is uitgevoerd;
- een onafhankelijk instituut zoals het Schulden lab de opdracht te geven deze MKBA uit te voeren;
- bij eventuele wijzigingen van het instrument daartoe voorstellen voor te leggen aan de raad;
- op die manier te borgen dat er altijd een instrument blijft om zonder de mogelijkheid van financiële aflossingscapaciteit toch perspectief te bieden aan jongeren die diep in de schulden zitten.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en L.S. Vlieger

Motie 4. Mag het integraler

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van het armoedebeleid;

constaterende dat:

- er in het voorgestelde beleidskader er een opsomming is gemaakt van betrokken portefeuilles;
- in die opsomming er relevante portefeuilles missen;

overwegende dat:

- bij de bestrijding van armoede het hele college over de volle breedte aan zet is;

verzoekt het college:

- in de lijst van portefeuilles die bijdragen aan bestrijding van armoede en schulden een aantal zeer voor de hand liggende portefeuilles op te nemen die nu ontbreken waarbij minimaal de volgende portefeuilles worden opgenomen, inclusief een korte beschrijving hoe de portefeuille bijdraagt aan de bestrijding van armoede en schulden:
cultuur;
mobiliteit;
bestuur;
organisatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

T.J. Vonk

Motie 5. Alles verdient een tweede kans

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van het armoedebeleid;

constaterende dat:

- de vorige wethouder armoede en schulden het initiatief heeft genomen om relevante actoren in de stad actief te betrekken bij het formuleren van het nieuwe armoedekader;
- een aantal partijen zoals de Brede Raad 010, Warm Rotterdam en wijkraden actief een inbreng hebben gegeven;

- deze actoren veelal niet tevreden zijn met het eindproduct en een relevante partij als Warm Rotterdam duidelijk aangeeft zich niet gehoord te voelen (insprekersbijdrage);
- daarmee de goede poging voor het grootste deel mislukt is;

overwegende dat:

- de poging van de vorige wethouder om relevante actoren te betrekken zeer te prijzen is;
- uit de kritische en teleurgestelde reacties uit de stad op te maken valt dat deze poging niet heeft geleid tot draagvlak en de inbreng van deze partijen onvoldoende doorklinkt in het nieuwe beleidskader;
- de inbreng vanuit de stad, het gehoord voelen en goed verwerken van de vanuit de stad aangedragen ideeën zeer relevante, misschien wel de belangrijkste, componenten zijn van een succesvol beleidskader;
- er voor de nieuwe wethouder een mooie kans ligt om in de herkansing alsnog de inbreng vanuit de stad succesvol te verwerken in het beleidskader;

verzoekt het college:

- om onder aanvoering van de nieuwe wethouder armoede en schulden met relevante stakeholders rondom bestrijding van armoede en schulden in de stad, zoals Brede Raad 010, Warm Rotterdam, wijkraden en armoedeplatformen, te komen tot een set aan interventies om armoede en schulden te bestrijden, waarbij de betrokken partijen zich serieus genomen en gehoord voelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en L.S. Vlieger

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja voorzitter, in de commissie hebben we veel besproken en ik ga ook niet alles herhalen, want onze conclusie was en blijft ook na de commissie dat het voorliggend beleidskader geen armoedeplan is, maar een hoofdlijnennotitie 2.0. Het is te mager voor waar we nu staan en Rotterdam verdient beter. We zien geen vernieuwing ten opzichte van de hoofdlijnennotitie van oktober 2022. En het belangrijkste punt, dat ook in de commissie naar voren is gekomen, is dat we een financieel plan missen. Ook in de commissiebehandeling kreeg ik geen antwoorden. Waar gaat welk geld heen? Wat gaan we doen met het armoedefonds? Het college, de interim-wethouder, verwijst doodleuk naar de financiële P&C-cycli en dat we het bij de jaarstukken kunnen vragen. Voorzitter, wij hebben bij de Voorjaarsnota gevraagd, via technische vragen vooraf en in de debatten: welk geld gaat waarheen vanuit het armoedebudget en vanuit het schuldenbudget? Dit zou met een druk op de knop inzichtelijk moeten zijn. Voorzitter, het blijft ons wel een raadsel en dat is niet goed. De gemeenteraad heeft als taak het college te controleren. We moeten in staat worden gesteld om te controleren welk beleid effectief is en welk beleid niet. Het is daarom van belang dat de gemeenteraad inzicht krijgt in die effectiviteit en doelmatigheid van bestedingen en uitgaven. Voorzitter, hiervoor dienen wij samen met GroenLinks en andere partijen de motie in 'Huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede'. Ja, de PvdA had andere keuzes gemaakt, zoals ook in de commissie besproken en ik ga er zes toelichten aan de hand van moties. Dat zal ik proberen kort te doen. Voorzitter, het beleidskader staat vol van woorden dat de gemeente armoede niet alleen kan aanpakken en dat het geleend vertrouwen van partners in de stad zo belangrijk is. Dat zijn mooie en terechte woorden. Maar ondertussen wordt de infrastructuur van armoedepartners in de stad wel geraakt met de nieuwe subsidievoorwaarden. De subsidie mag nog maar 70% van de begroting dekken. Dat betekent dat huidige armoedesubsidiepartners die afhankelijk zijn van de gemeente ofwel omvallen, ofwel aanzienlijk in bereik slinken en zo minder Rotterdammers kunnen helpen. Voeg de daad bij het woord en houd je armoedepartners overeind. Daarvoor dienen wij de motie 'Blijf je armoedepartners dan ook steunen' in. Voorzitter, voor gelijke kansen moet je ongelijk investeren. De PvdA pleit daarom voor gerichte inkomensondersteuning. Aan die knoppen kunnen we als gemeente draaien. Verhoog de armoederegelingen en verhoog de inkomensgrens voor armoederegelingen voor kinderen naar 150% van het sociaal minimum. Daarvoor dienen wij de motie 'Versterk Rotterdammers direct in de portemonnee' in. Voorzitter, ik zal de laatste vier in één keer indienen. Wij misten een Rotterdamse pauzeknop in het beleidskader. We zien graag, naar het voorbeeld van Amsterdam, dat ook

Rotterdammers die aankloppen bij hulp voor schulden, direct schuldenrust krijgen om zaken op orde te stellen. Daarvoor dienen wij straks een motie in. Ervaringsdeskundigen spelen een belangrijke rol, dus stel ook gewoon weer het reflectiepanel schulden in. Dat was ook bij het vorige armoedebeleid gedaan en we hebben er een motie voor om dat nu weer te doen. Onze aandacht is natuurlijk ook gevraagd voor de schrijnende voedselnood. Dat is ook goed aan bod gekomen in de commissie. Het Rode Kruis is actief in onze stad en heeft een duidelijke oproep gedaan. We weten dat de afstanden naar de voedselbanken langer worden en zo zullen we, vrees ik, meer uitdagingen krijgen in de toekomst. We vragen het college dan ook om zich in te spannen voor adequate voedselhulp voor iedereen die op Rotterdamse bodem voedselnood ervaart. Nu, maar dus ook over zes maanden als weer een andere situatie zich gaat voordoen. Onze laatste motie gaat over het Crisisfonds. Het college verwijst naar het Crisisfonds als antwoord op de acute hulpvraag van Rotterdammers in de eerste levensbehoeften zoals voedsel. Maar voorzitter, als ik nu een brood nodig heb omdat ik moet eten, heb ik niet zoveel aan het Crisisfonds. Het is niet bereikbaar voor mij als Rotterdammer, want het loopt via andere fondsen, andere kanalen, informele organisaties en loketjes. Voeg de daad bij het woord en maak het Crisisfonds een crisisfonds en maak het mogelijk dat individuele Rotterdammers om de noodhulp van dit fonds kunnen vragen. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- artikel 7 van de Financiële Verordening Rotterdam 2021 stelt: 'Het college mag alleen al dan niet meerjarige uitgaven of verplichtingen aangaan die passen binnen de beleidsmatige en financiële kaders van de vastgestelde programmabegroting en de daarbij behorende meerjarenraming.'
- aanbeveling 3 van het met algemene stemmen aangenomen raadsvoorstel tot overnemen aanbevelingen van de Commissie Onderzoek Rekening (COR) stelt: 'Het voorspellende vermogen en daarmee de grip op financiën moet worden vergroot. De COR adviseert hierbij om ook in concept-raadsbesluiten duidelijker aan te geven wat de financiële consequentie is en wat er hierdoor in de begroting verandert';
- het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterker tegen armoede' geen financiële paragraaf bevat;

overwegende dat:

- het doel van voorliggend beleidskader is armoede onder Rotterdammers terug te dringen;
- daartoe acties worden genoemd zoals 'subsidiëren van organisaties die gezinnen met kinderen in armoede ondersteunen' zonder overzicht van de financiële consequenties van deze acties;
- het terugdringen van armoede in onze stad alleen lukt als urgente acties worden vertaald in financiële consequenties en beoogde effecten;
- daartoe prioriteiten per actie financieel gekwantificeerd dienen te worden in een financiële paragraaf, evenals de beoogde effecten van deze acties ten behoeve van een inzichtelijke doeltreffende aanpak;
- net zoals een huishoudboekje voor een gezin, zo'n financiële paragraaf, een essentieel overzicht biedt en onderdeel zou moeten zijn van elk beleidskader zodat de gemeenteraad de doelmatigheid van beleid goed kan controleren;
- de P&C-cyclus, Voorjaarsnota- en begrotingsbehandeling alléén, de raad onvoldoende handvatten bieden om de effectiviteit van het armoedebeleid te kunnen beoordelen en monitoren;

verzoekt het college:

- binnen 4 weken na de vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterker tegen armoede' het beleidskader te voorzien van een financiële paragraaf waarin doelen, acties, financiële middelen en beoogde effecten meerjarig gekwantificeerd worden en deze te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali en T.J. Vonk

Motie 7. Blijf je armoedepartners dan ook steunen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- met de nieuwe subsidieregeling voor armoede en schulden de voorwaarde is veranderd dat niet 100% maar 70% van de begroting gefinancierd mag worden met de subsidie;

overwegende dat:

- het beleidskader het belang benadrukt van alle organisaties in de stad in de strijd tegen armoede en schulden;
- het beleidskader het belang benadrukt over het "samen" strijden en dat de gemeente armoede en schulden niet alleen kan aanpakken;
- meerdere partners zorgen over deze 70%-voorwaarde kenbaar hebben gemaakt, niet overeind kunnen blijven of aanzienlijk minder Rotterdammers en Rotterdammertjes kunnen helpen;

roept het college op om:

- de 70%-voorwaarde van de nieuwe subsidieregeling te laten vervallen en hiermee (toekomstige) subsidiepartners in staat te stellen de begroting tot 100% met de subsidie te financieren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, T. Kind en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 8. Versterk Rotterdammers direct in de portemonnee

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- de gemeente inkomensondersteunende voorzieningen heeft;

overwegende dat:

- gelijke kansen vragen om ongelijke investeringen;
- de bestaanszekerheid voor een steeds grotere groep in het geding komt;
- de inkomensondersteunende maatregelen verhoogd kunnen worden en de groepen die ervoor in aanmerking komen, verbreed kunnen worden;
- de gemiddelde prijsstijging van goederen en diensten in 2022 volgens de HICP 11,6% was (ter vergelijking: in 2021 bedroeg dit 2,8%);
- armoede hardnekkiger wordt en daarom verhoging van de armoederegelingen wenselijk is;
- ook lage middeninkomens, zoals van buschauffeurs, zorgmedewerkers en postbezorgers nu buiten de boot vallen terwijl ook zij een steuntje in de rug nodig hebben en daarom verhoging van de inkomensgrenzen van armoederegelingen wenselijk is;
- Amsterdam de inkomensgrens voor armoederegelingen voor kinderen naar 150% van het sociaal minimum heeft verhoogd;

roept het college op om:

- de armoederegelingen te verhogen;
- de inkomensgrens voor armoederegelingen voor kinderen naar 150% van het sociaal minimum te verhogen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 9. Regel schuldenrust met de Rotterdamse pauzeknop

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- met het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' geen pauzeknop voor Rotterdammers met schulden is gelanceerd;
- tussen januari 2022 en januari 2023 de instroom bij de schuldhelpverlening met 88% is toegenomen;

overwegende dat:

- Amsterdam met de pauzeknop werkt om te voorkomen dat schulden verergeren;
- deze pauzeknop inhoudt dat zodra de inwoner hulp inschakelt, de schulden worden bevroren en rust gecreëerd wordt om dossiers op orde te brengen totdat een schuldhelptraject bij de Kredietbank start;
- hiervoor een collectieve regeling overeengestemd is met de belangrijkste schuldeisers (zoals woningcorporaties, energiebedrijven en de telecomsector) waarvan een deel bereid is de schulden direct te bevroren zodra een inwoner zich meldt voor hulp;

verzoekt het college:

- de Rotterdamse pauzeknop te lanceren en een collectieve regeling overeen te komen met de belangrijkste schuldeisers om schulden te bevroren zodra de Rotterdammer aanklopt voor schuldhelp;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 10. Ook nu een reflectiepanel schulden met ervaringsdeskundigen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- het vorige college een reflectiepanel schulden had en deze inmiddels is opgeheven;

overwegende dat:

- het beleidskader het belang benadrukt van ervaringsdeskundigen;
- een reflectiepanel van ervaringsdeskundigen een effectieve manier is gebleken om kritiek op het armoede- en schuldenbeleid en de uitvoering uit de stad op te halen;

verzoekt het college:

- opnieuw gebruik te maken van de armoede- en schulden kennis uit onze stad door het aanstellen van een reflectiepanel;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 11. Geen voedselnood op Rotterdamse bodem

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- het Rode Kruis onze aandacht heeft gevraagd voor de toenemende voedselnood in Rotterdam;
- de voedselbank voornemens is de dienstverlening van de voedselbank te centraliseren;

overwegende dat:

- niemand in voedselnood zou mogen verkeren, ook niet op Rotterdamse bodem;
- meer uitdagingen in het verschiets zullen liggen op het gebied van bestaanszekerheid en voedselhulp;
- de gemeente zich dient in te spannen voor de bestaanszekerheid van alle Rotterdammers, ongeacht de uitdagingen of ontwikkelingen die gaan komen;

roept het college op:

- zich in te spannen voor adequate voedselhulp voor iedereen die in Rotterdam voedselnood ervaart;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 12. Maak van het Crisisfonds een crisisfonds

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' inzet op het Crisisfonds, "een noodfonds" waar informele organisaties financiële hulp aanvragen voor Rotterdammers die tijdelijk extra geld nodig hebben;

overwegende dat:

- lang niet iedereen die noodhulp bij eerste levensbehoeften nodig heeft ook in beeld is bij informele organisaties;
- Rotterdammers in crisis en nood *acuut* hulp nodig hebben;

verzoekt het college:

- het mogelijk te maken voor individuele Rotterdammers om de noodhulp van het Crisisfonds aan te vragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. We hebben al veel over dit onderwerp gesproken, dus ik zal het kort houden. Ik heb één amendement en twee moties die ik zal indienen. Ik zal dat op het einde doen want dan kan ik mijn verhaal afmaken. Armoede is geen natuurwet. Het is een resultaat van systemen en keuzes die mensen maken. We zijn het er hier allemaal over eens dat er wat moet gebeuren. Wij zien het beleidskader armoede en schulden als een stap om de strijd tegen armoede aan te gaan. Maar het dilemma dat blijft is: doen we genoeg, doen we voldoende, kunnen we meer doen? In brede zin zijn wij blij met een aantal doelstellingen, zowel voor de lange als voor de korte termijn, maar we willen eigenlijk nog meer stappen zetten, met name ook meer visie hebben. De gevolgen van armoede zijn allesomvattend. Van achterstanden op school tot huiselijke spanningen, gezondheidsproblematiek, sociale uitsluiting. Dus armoede moet in een brede context geplaatst worden. Het stukje over integraliteit in het beleidskader moedigen we dan ook aan. Maar wat ons betreft gaat het nog niet verstrekkend genoeg. Daarom dienen wij ook een amendement in over het toevoegen van brede welvaart. De focus van brede welvaart, juist in het kader van armoede en schulden, legt de dieperliggende problemen eigenlijk bloot. Daarmee geeft het ons de kans om van

binnenuit en op een duurzame manier de algehele welvaart te vergroten. Denk dus hierbij aan gezondheid, inkomen, onderwijs, werkgelegenheid, klimaat, sociale cohesie en cultuur. Dus met dit amendement willen we niet alleen die integraliteit borgen die wordt benoemd in het kader, maar juist ook erkennen dat brede welvaart eigenlijk cruciaal is om daadwerkelijk armoede te stoppen. Dan kent Rotterdam veel armoederegelingen. We hebben ook gesproken over het vereenvoudigen daarvan. Maar daarnaast willen we eigenlijk even inzoomen op twee regelingen, het AOW- en het jeugdtegoed. Dat tegoed wordt nu gestort op de Rotterdampas en mag dan uitgegeven worden in bepaalde winkels waar de gemeente regelingen en afspraken mee heeft gemaakt. Wij stellen samen met GroenLinks, PvdA en 50PLUS voor om dat uit te breiden en ook kringloopwinkels in het rijtje toe te voegen. We zien daar veel potentie. In kringloopwinkels kun je ook sportspullen halen, kleding, fietsen, spullen voor thuis voor een heel betaalbare prijs. Daarom vinden wij dat dat een mooie toevoeging zou zijn en het past eigenlijk ook in de duurzaamheidsdoelstellingen die we hier ook allemaal hebben. Een ander punt in het kader dat wij mooi vinden is dat er een armoedeberaad wordt aangekondigd. Daar willen wij wat meer richting aan geven. We willen er expliciet richting geven aan dat ook de stem van kinderen, jongeren, ouderen en ook mensen met een beperking expliciet worden meegenomen in zo'n armoedeberaad. Dus daarvoor dienen wij ook nog een motie in, samen met andere partijen. Tot slot wil ik mijn dank uitspreken aan de wethouder maar ook aan het ambtelijk apparaat voor de inzet om onze schriftelijke vragen van Volt en PvdA voor deze vergadering te beantwoorden over 'Net genoeg in plaats van net te weinig'. Enerzijds voel ik een beetje teleurstelling dat we niet gewoon mee gaan doen aan de pilot. Maar als ik de antwoorden positief uitleg, dan zegt de wethouder: ik wil de pilot en de ontwikkelingen in de gaten houden en blijven volgen. Laat ik dus daarmee afsluiten, dat het inderdaad goed is om het te blijven volgen en op een gegeven moment te kijken of we dat ook kunnen toepassen in Rotterdam. En als laatste wil ik eigenlijk zeggen: laten we vooral nu aan de slag gaan en ook de komende tijd, en daarvoor doe ik ook echt een beroep op de wethouder en het college, laten we hier regulier over doorpraten, zodat we ook gericht acties kunnen inzetten. Want uiteindelijk moeten we nu vooral gaan handelen. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Elfilali heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 13. Samen met Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 6.1 'Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- de armoede in Nederland en Rotterdam toeneemt;
- armoede niet vanzelf weggaat uit de stad en Rotterdam baat heeft bij een langetermijnaanpak om te komen tot meer welvaart voor iedereen, waarbij beleid mede tot stand komt met de gemeente, ervaringsdeskundigen en experts;

overwegende dat:

- er in het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' gesproken wordt over het mogelijk organiseren van een armoedeberaad of schaduwraad;
- dit in het bijzonder een goede kans biedt om de perspectieven van specifiek kinderen, jongeren, ouderen en mensen met een beperking te betrekken;

verzoekt het college:

- de participanten van het armoedeberaad met zorg te selecteren, zodat elke doelgroep gerepresenteerd is;
- hierbij te waarborgen dat specifiek ook de perspectieven van kinderen, jongeren, ouderen en mensen met een beperking voldoende betrokken worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, L.S. Vlieger, S. Reitema en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 14. Sluit de kringloop niet uit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 6.1 'Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026';

constaterende dat:

- het AOW- en Jeugdtegoed één van de armoederegelingen is waarbij jongeren en ouderen respectievelijk € 500,- en € 450,- op jaarbasis als extra gestort krijgen op de Rotterdampas;
- de gemeente Rotterdam kaders heeft gesteld aan welke producten en in welke winkels dit tegoed uitgegeven mag worden;
- er in Amsterdam een stadspanel is benaderd om het kindtegoed te evalueren, waarbij de respondenten aangaven dat ze het aanbod aan winkels graag uitgebreid zien worden met tweedehandswinkels¹;

overwegende dat:

- tweedehandswinkels, ook wel kringloopwinkels genoemd, een ruim aanbod hebben aan betaalbare kleding, meubels, servies en meer andere items;
- het stimuleren van tweedehands winkelen bijdraagt aan de circulaire economie en duurzaamheidsdoelstellingen;
- Amsterdam kringloopwinkels succesvol heeft toegevoegd aan de winkelopties van het kindtegoed²;

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat er voor nodig is om het winkelaanbod, waarbij het AOW- en Jeugdtegoed uitgegeven mag worden, uit te breiden met kringloopwinkels en de categorie producten uit te breiden met 'kringloopspullen';
- Rotterdamse kringloopwinkels hiervoor proactief te benaderen;
- hierover te rapporteren aan de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, L.S. Vlieger, S. Reitema en P.J.H.D. Verkoelen

¹ <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/evaluatie-kindtegoed>

² <https://www.amsterdam.nl/stadspas/kindtegoed/winkels/>

Amendement A. Inzetten op brede welvaart in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het agendapunt 'Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

besluit het beleidskader armoede en schulden 2023-2026 als volgt te wijzigen:

Op pagina 21, alinea 1 van punt 3.4 "Integrale aanpak binnen stadsbestuur":

"De aanpak van armoede en schulden vraagt om een integrale manier van samenwerken, juist ook binnen de gemeente. Armoede raakt de portefeuilles van alle wethouders, en het hele college voelt de verantwoordelijkheid om gezamenlijk de armoede in de stad aan te pakken.
[...]"

hieraan toe te voegen:

"Daarom zet het college binnen de integrale samenwerking niet enkel in op het beleid rondom armoede en schulden maar ook op het verhogen van de brede welvaart in Rotterdam. Hierbij wordt gezondheid, inkomen, onderwijs, werkgelegenheid, klimaat, sociale cohesie, en cultuur in alle gebieden waarop wordt samengewerkt meegenomen."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, L.S. Vlieger, S. Reitema en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting

Brede welvaart is een benadering die zich richt op het creëren van een gezonde en welvarende samenleving voor alle inwoners. Hierbij ligt de focus op het waarborgen van een samenleving waarin gezondheid, inkomen, onderwijs, werkgelegenheid, klimaat, sociale cohesie, en cultuur voor alle Rotterdammers beschikbaar is. Onze regio scoort momenteel laag als het gaat om brede welvaart. Dit kunnen we verhogen.

De focus op brede welvaart juist in het kader van het armoede en schuldenbeleid legt dieperliggende problemen die armoede en schulden veroorzaken bloot en geeft ons de mogelijkheid om vanuit binnenuit en op een duurzame manier de algehele welvaart te vergroten. Hiermee bereiken we een inclusieve, duurzame en rechtvaardige samenleving voor alle Rotterdammers."

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar de volgende spreker en dat is mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik begin graag mijn bijdrage precies hetzelfde zoals ik dat ook in de commissie deed, en dat is: onderwijs, onderwijs, onderwijs. Om te starten met kansengelijkheid is onderwijs voor iedereen in deze samenleving, dus niet alleen voor kinderen maar ook voor jongvolwassenen en ook voor mensen van middelbare leeftijd en voor ouderen van essentieel belang, wat ons betreft, om ook armoede aan te pakken, zodat iedereen kan meedoen in deze maatschappij. Maar we zijn er ook van doordrongen dat dat een langetermijnoplossing is en dat de kortetermijnoplossingen om armoede aan te pakken natuurlijk in ook een heel aantal andere maatregelen ligt. Dan wil ik graag beginnen met het aanpakken van kinderarmoede. In het beleidskader is opgenomen dat er een integraal beleid wordt ontwikkeld om kinderarmoede aan te pakken. We hebben ook in het beleidskader kunnen lezen dat armoede niet alleen een geldprobleem is, maar ook draait om andere factoren. Voor kinderen is dat met name de sociaal-emotionele ontwikkeling en ook de mate van zelfvertrouwen die kinderen ervaren. Om die reden zou ik graag een opdracht willen meegeven bij het ontwikkelen van het beleidskader, namelijk dat op het moment dat de aanpak van kinderarmoede verder wordt uitgewerkt, dat we daarin ook aandacht besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en het zelfvertrouwen, en daarvoor dien ik graag deze motie in. Daarnaast heeft de bijdrage van mevrouw Verkoelen in de commissie ook mij doen herinneren dat er een groep aan mensen is in deze stad die we maar moeilijk weten te bereiken. Eigenlijk misschien wel het moeilijkst, zo heb ik begrepen uit gesprekken met verschillende organisaties in de stad, en dat zijn migrantenouderen. Ze zijn slecht in beeld. Ze maken weinig gebruik van de regelingen en we weten ze als gemeente ook maar moeilijk te bereiken. Mijn vraag aan de wethouder is daarom ook: wat is zijn beeld daarbij en hoe kunnen we het bereik van regelingen specifiek voor migrantenouderen verbeteren? Ook omdat in het beleidskader is opgenomen dat dat een van de prioriteiten is waar we aandacht aan gaan besteden. Vervolgens kom ik op het opvragen van medische gegevens bij het aanvragen van de individuele bijzondere bijstand. U weet dat er verschillende partijen hier in deze raad zijn...

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ik wilde u even de gelegenheid geven om de zin af te maken, maar u heeft inderdaad een interruptie van mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, als we het hebben over het bereiken van migrantenouderen, ben ik benieuwd of D66 er ook voor zou zijn om in meerdere talen te communiceren om deze ouderen te bereiken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, kijk, het individuele standpunt van D66 is natuurlijk dat wij daartoe bereid zijn, maar wij hebben daar in dit coalitieakkoord afspraken over gemaakt en daar houden wij ons aan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, we hebben er wel vaker de discussie over gehad, maar ik blijf toch wel herhalen. Want als je pleit voor effectief beleid, dan is dit toch wel heel belangrijk. Ik wil toch

verzoeken om te kijken of we dat principe kunnen loslaten. Want ik zie niet hoe je een effectief beleid gaat krijgen als je de mensen wilt bereiken en zij jou letterlijk gewoon niet verstaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou ja, ik begrijp heel goed de oproep van mevrouw Reitema en die deel ik ook. Alleen hebben wij inmiddels allerlei verschillende tools en daar ben ik heel erg blij mee. De moderne techniek, waardoor pagina's ook heel eenvoudig kunnen worden vertaald in andere talen. En ik denk ook dat het bereiken van migrantenouders niet alleen ligt in de taal waarin wordt gecommuniceerd door de gemeente. Volgens mij is dat meer dan alleen een website vertalen in een andere taal. Daarom kijk ik daarvoor ook echt naar de wethouder.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan heeft u nog een interruptie van mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter, het is toch wel interessant om eigenlijk een probleem aan te kaarten en dan eigenlijk de belangrijkste en de makkelijkste route om die op te lossen eigenlijk af te wijzen. Dus ik ben er toch wel even benieuwd naar hoe mevrouw Maassen de oplossing ziet om deze doelgroep te bereiken. Ik bedoel, ze wijst wel naar de wethouder voorzitter, maar ik ben even benieuwd wat nu de oplossing is vanuit D66.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, dit onderwerp kwam ter sprake toen ik bij het Sint Laurensfonds op bezoek kwam. Zij hebben aangegeven dat ze slecht in beeld zijn. En wat mij betreft schetst Volt een te eenvoudig beeld door te zeggen: als we de website vertalen in een andere taal, dan hebben we het probleem opgelost. Volgens mij is het probleem veel ingewikkelder en gaat het ook over het contact dat deze groep mensen überhaupt ervaart met de overheid en dat is veel breder. Het is dus niet zo eenvoudig en pakkend, we vertalen een website in een andere taal en dan hebben we deze mensen bereikt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, het is D66 die het heeft over het vertalen van een website. Wat er net werd geopperd, ook vanuit de PvdA, en dat steunen wij als Volt, is dat je moet communiceren met mensen. En dat doe je op verschillende manieren, zeker niet alleen digitaal. En taal is eigenlijk cruciaal voor het bereiken van mensen. Dus ik ben toch benieuwd waarom D66 deze makkelijke oplossing eigenlijk gewoon afwijst.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou, als we het hebben over communicatie zoeken met de groep die ik zojuist heb aangekaart, dan sta ik daar helemaal achter. Ik geef alleen aan dat we dat niet kunnen vertalen in allerlei verschillende talen en volgens mij is communicatie in beeld ook een van de oplossingen die we bij het beleidskader taal ook al hebben besproken, wat volgens mij een heel belangrijk middel is om deze mensen te begrijpen. Maar nogmaals, volgens mij is het niet alleen gelegen in het enkel en alleen vertalen van een aantal brochures en websites.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik ben blij dat mevrouw Maassen dit zegt. We zitten volgens mij op één lijn wat communicatie betreft. Ik wil er even op wijzen dat het coalitieakkoord geschreven en gemaakt is in een tijd dat de armoede minder schrijnend was dan nu. Ik zou dus toch willen vragen om in ieder geval die afspraak te heroverwegen, omdat de problemen nu acuut zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ter kennisgeving aangenomen. Dan ga ik verder met mijn verhaal over het aanvragen van de individuele bijzondere bijstand en de medische gegevens die daar worden opgevraagd. Ik heb heel erg mijn best gedaan om nu eens te kijken wat daar kan gebeuren. Want mijn

punt is niet dat we niet voldoen aan de wet. Mijn punt is hierin dat wij het als gemeente noodzakelijk achten om tot op echt een extreem detailniveau medische gegevens uit te vragen bij mensen en bij huisartsen, enkel en alleen om hen te helpen in bepaalde kosten die zij ervaren omdat zij dus ernstig ziek zijn. Nu is het zo dat dat natuurlijk gewoon conform de privacywetgeving is, maar ik vraag me af of wij dit nu proportioneel vinden. Die afweging of het proportioneel is, zie ik niet terug in de beleidsregels voor de individuele bijzondere bijstand. Ik heb een motie gemaakt. Ik wacht de beantwoording van de wethouder af voor ik die al dan niet ga indienen, maar ik ben wel benieuwd hoe dat nu plaatsvindt. Het is een ethische afweging die wij hier moeten maken. Vinden wij nu dat je zover kan gaan in het opvragen, met de vraag hoe vaak iemand bijvoorbeeld maandverband per week gebruikt, om maar wat geld aan iemand te kunnen toekennen. Het antwoord dat dan wordt gegeven is: maar als de Rotterdammer ermee akkoord gaat, dan is het binnen de privacyregels. Dan denk ik: ja, natuurlijk gaat die persoon ermee akkoord, want die kan het niet betalen. Dus graag een reactie van de wethouder hierop. En dan heb ik een afdoeningsvoorstel voor de motie Maassen 'Studeren stimuleren met of zonder schulden'. Ik heb uit betrouwbare bronnen begrepen dat het raadslid Maassen akkoord is met het afdoeningsvoorstel. Dat is namelijk een amendement op het beleidskader voor voortijdig schoolverlaters, omdat ik in de motie heb gevraagd om het op te nemen in het beleidskader, maar ik daar eigenlijk te weinig van heb teruggekregen. Ik heb in dit amendement een aantal heel concrete suggesties opgenomen hoe we kunnen voorkomen dat jongeren stoppen met studeren als gevolg van schuld- en geldproblemen. Dan natuurlijk een ander heel erg belangrijk punt waar we ook in de commissie al veelvuldig aandacht voor hebben gevraagd en ook de sprekers, namelijk de voedselbanken. Ik heb begrepen dat sprekers voor mij hier ook al aandacht voor hebben gevraagd, dus ik houd het kort. Wat kunnen we nu als gemeente doen om te voorkomen dat mensen die nu gebruikmaken van een voedselbank in hun wijk, straks door bereikbaarheidsproblemen daar geen toegang meer toe hebben? Dan de vraagwijzer. We hebben gisteren of iets eerder weer een brief gekregen van de ombudsman. Maar er blijven klachten komen over het functioneren van de vraagwijzer en ik heb die ook al heel vaak in de stad gehoord. Ik weet dat in het beleidskader staat dat hieraan aandacht wordt besteed in een of andere evaluatie, maar ik vraag de wethouder om toe te zeggen dat inderdaad in de evaluatie over de dienstverlening van de gemeente, het functioneren van de vraagwijzer ook expliciet wordt meegenomen. Want ik begrijp dat de vraagwijzer heel vaak doorverwijst in plaats van antwoorden geeft op vragen. Dan de individuele bijzondere bijstand. Ik heb daar dus de vorige keer een motie over ingediend en ik vind het een ingewikkeld ding. De ombudsman heeft ook al gezegd dat het veel te ingewikkeld is. Maar ik ben nog intern in beraad wat ik hier verder mee wil gaan doen, maar het is alvast een publieke aankondiging dat ik me hier verder in ga verdiepen om ervoor te zorgen dat we dit toch makkelijker en beter kunnen maken voor de mensen in de stad.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, uit interesse. Heeft mevrouw Maassen het dan over het aanvragen ervan of de hoogte ervan, waar ze graag naar wil kijken?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Allebei zou ik zeggen, en ook eigenlijk de bewijslast, die rust op de mensen. We hebben natuurlijk al een toezegging van de wethouder gekregen dat hij gaat kijken of we de kredietvorm misschien gewoon achterwege kunnen laten. Maar wat ik ook begrijp is dat het heel ingewikkeld is om aan te vragen en dat er heel veel papierwerk bij komt kijken. En inderdaad, de mate van toekenning, maar ik heb daarnaar gevraagd in mijn motie en ik heb er dus weinig antwoord op gekregen hoe dat nu precies uitwerkt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, dan zou ik hem eigenlijk breder willen trekken, want dat zien we eigenlijk op bijna alles wat je kan aanvragen. Ik heb toevallig de broodnoodregeling, die van de week ter sprake kwam, nog even opgezocht. Dan heb je broodnood, maar dan moet je eerst even de bankafschriften van de laatste drie maanden uitprinten of je inloggegevens meenemen, bankafschriften van de kinderen jonger dan 18 jaar, u kunt alles inleveren op de volgende adressen, en dan worden twee adressen genoemd. Dus dan moet je ook nog eens daarheen reizen. Ik vind dat best wel een gekke aanvraagprocedure, dus ik zou wel verzoeken, als het college daarmee aan de slag gaat, om in ieder geval naar meer regelingen dan alleen die te kijken. Want je wordt een beetje gek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja eens. Volgens mij wordt er ook gewerkt aan een aanvraagmodule om dat allemaal bij elkaar te brengen, maar is de individuele bijzondere bijstand daar weer een aparte categorie in. Ik ga mijn inzet even daartoe beperken, maar ik begrijp heel goed uw oproep en die geleid ik dan door naar de wethouder. Dan tot slot de levensbeschouwelijke organisaties. Wij hebben hier in de commissie ook een kort debat over gehad. Ik ben een beetje de draad kwijt wat we hier nu precies mee gaan doen. Wordt er gewoon wat meer budget vrijgemaakt zodat zij eigenlijk in principe hetzelfde kunnen doen als wat ze voorheen deden, maar dan dus wat meer en vaker? Of is er ook echt sprake van het uitbreiden van taken? Dan sluit ik me ook graag aan bij de vragen die de heer Ceulemans hierover heeft gesteld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende motie en het volgende amendement ingediend.

Motie 15. Kinderarmoede draait niet alleen om geld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 6. 1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- kinderarmoede een maatschappelijk probleem is dat de ontwikkeling en toekomstkansen van kinderen negatief beïnvloedt;
- financiële ondersteuning en kennis slechts enkele van de facetten zijn in de aanpak van kinderarmoede en dat sociaal-emotionele vaardigheden een belangrijke factor is die samenhangt met armoede, blijkt uit het factorenmodel van Stoorvogel en Wiering (2022);
- zelfvertrouwen als belangrijk wordt gezien door het Nederlands Jeugdinstituut voor het welbevinden van kinderen in armoede;
- het zesde doel van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen – Samen sterk tegen armoede en schulden' specifieke aandacht voor mentale gezondheid omvat;

overwegende dat:

- in het beleidskader het voornemen is geuit om integrale aanpak voor kinderen en jongeren die opgroeien in armoede te ontwikkelen, waarbij aandacht is voor het verminderen van financiële problemen en daarmee stress in het gezin;
- het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden en zelfvertrouwen bijdraagt aan de zelfredzaamheid en veerkrachtigheid van kinderen – ongeacht hun financiële situatie – en dit voor kinderen in armoede daarom extra belangrijk is en als beschermende factor kan werken;
- armoede zowel een oorzaak als gevolg kan zijn van samenhangende en onderliggende zaken zoals mentale gezondheidsproblematiek en het duurzaam oplossen van armoedeproblematiek vraagt om meer dan alleen financiële ondersteuning;

verzoekt het college:

- bij de ontwikkeling van de aanpak ter bestrijding van kinderarmoede expliciet aandacht te besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en het zelfvertrouwen van kinderen, naast financiële ondersteuning;
- hierbij reeds bestaande programma's en partners in de stad die hier aandacht aan besteden te betrekken, bijvoorbeeld Team Toekomst, zodat hun inzichten en aanbevelingen meegenomen worden in de uiteindelijke strategie;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen

Amendement B. Voortijdig schoolverlaten voorkomen (vsv)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

besluit het beleidskader armoede en schulden 2023-2026, 'Rotterdam voor iedereen, Samen sterk tegen armoede en schulden' als volgt te wijzigen:

Op pagina 30, alinea 2:

Scholen zijn een belangrijke plek om armoede en schuldenproblematiek te signaleren; er komen dagelijks ouders met financiële problemen. Omdat vrijwel alle kinderen naar de basisschool in de buurt gaan, is deze aanvullende expertise voor het schoolteam nodig om kinderen die opgroeien in armoede te signaleren, ondersteunen en stimuleren. Dit beschouwen we niet als extra taak voor de school, maar zien we als toevoeging op een toegankelijke en vertrouwde plek voor kinderen en hun ouders. Versterking van het schoolteam ontlast de school in zijn geheel; leerkrachten én directie. Op 6 basisscholen experimenteren we met een medewerker 'Kansengelijkheid', die aan de slag gaat met het versterken van de relatie tussen wijk, school en gezin. De komende tijd gaan we hierin extra investeren.

hieraan toe te voegen:

Preventie voortijdig schoolverlaters

In 2023 is het hoogste aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) sinds 10 jaar geregistreerd.¹ Armoede, geldproblemen, schulden en de huidige krappe arbeidsmarkt verleiden studenten om voortijdig te stoppen met hun studie en te beginnen met werken zonder startkwalificatie.² Het is belangrijk om hier aandacht aan te besteden, omdat jongeren minder kans maken op een duurzame baan op de arbeidsmarkt zonder startkwalificatie. Daarnaast is het de wettelijke taak van de gemeente om vsv tegen te gaan.³ Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap komt dit najaar met een aanvalsplan om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze aanbevelingen zullen zoveel als mogelijk worden overgenomen en ten uitvoer gebracht. Daarnaast wordt ook door de gemeente ingezet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. We besteden in onze aanpak bijzondere aandacht aan zelfstandig wonende jongeren die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van hun ouders en zorgen voor het vergroten van bekendheid van de gemeentelijke regelingen waar zij aanspraak op kunnen maken. We stellen voor de preventieve aanpak van voortijdig schoolverlaters de volgende maatregelen voor:

- We stellen als gemeente samen met de scholengemeenschap informatiepakketten op voor de begeleiders op scholen, zodat zij in hun gesprekken met jongeren eerder kunnen verwijzen naar gemeentelijke hulp bij geldzorgen. Daarbij zullen we bijvoorbeeld in samenwerking met mbo-scholen ons inzetten om de bekendheid van de rechten van mbo-studenten ten aanzien van de studiefinanciering onder ouders en mbo-studenten te vergroten.
- We maken een informatie-uiting die specifiek is gericht op geld- en schuldproblemen onder jongeren en verspreiden deze op scholen en onder jongeren.
- We nemen een voortrekkersrol in om andere scholen in Rotterdam het goede voorbeeld van de Hogeschool Rotterdam te laten volgen en de betalingstermijnen voor collegegeld uit te breiden naar 10 maanden.
- We inventariseren de behoefte om samen met scholen en andere partners een handleiding voor preventief begeleiden te ontwikkelen. Wanneer deze behoefte bestaat, zullen we die ontwikkelen en plaatsen we deze op een openbare internetpagina met digitale links naar andere documenten zodat iedere begeleider hier toegang toe heeft. We delen deze informatiebron actief en updaten deze jaarlijks.
- Voor het onderzoek van het ministerie OCW over (het voorkomen van) vsv zullen we onze preventieaanpak delen en vragen in het onderzoek aandacht te besteden aan de mogelijkheid om als gemeente eerder een signaal te krijgen wanneer een leerling zich uitschrijft/ dreigt uit te schrijven bij een opleiding."

w.g. A.J.A. Maassen

¹ Cijfers over voortijdig schoolverlaten | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

² Kamerbrief over hoofdlijnen aanvalsplan voorkomen voortijdig schoolverlaten en begeleiden naar een kansrijke toekomst | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

³ wetten.nl - Regeling - Wet educatie en beroepsonderwijs - BWBR0007625 (overheid.nl)

Toelichting

Dit amendement beoogt enerzijds het verwachte aanvalsplan vsv van het ministerie van OCW op te nemen in het beleidskader voor zover dit betrekking heeft op geldzorgen en schuldenproblematiek. Daarnaast is een aantal concrete maatregelen opgenomen waar de doorstroomcoaches van de gemeente reeds mee aan de slag kunnen. We geloven dat wij niet hoeven te wachten op landelijke acties, maar nu al een aanpak kunnen ontwikkelen op vsv als gevolg van geldzorgen en schulden.

De motie en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, 50PLUS is een groot voorstander van de Club van Rome, een wereldwijze adviesgroep van grote deskundigen die in de jaren zeventig werd opgericht omdat vijftig jaar geleden al duidelijk was dat mensen de wereld aan het vervuilen waren. Want niet alleen op het gebied van het klimaat, maar ook op het vlak van economische ontwikkeling wordt het verschil tussen arm en rijk steeds meer zichtbaar. Met het rapport 'Grenzen aan de groei' schudde de Club van Rome de wereld wakker. Zonder iets te doen aan het armoedeprobleem geen klimaatverbetering, geen economische voorspoed. Voorzitter, hoe triest om te constateren dat vijftig jaar na dato alleen maar het verschil tussen arm en rijk is vergroot en dat wij de enorme domheid hebben te denken dat een neoliberale samenleving het antwoord is op een samenleving in balans. Voorzitter, in Rotterdam, de een-na-grootste stad van Nederland hebben we de grootste armoede van het land. Kinderen gaan zonder eten naar school. Jongvolwassenen hebben nu al geen toekomst meer, ouders kunnen geen kleren voor hun kinderen kopen en ouderen zitten in de winter in de kou. En juist hier, waar dagelijks achter de voordeuren het drama van buitengesloten worden plaatsvindt, hier bezuinigt ons college in de Voorjaarsnota van 2023 en snijdt rücksichtslos in armoedeondersteuning, kort zonder blikken of blozen op vele informele organisaties, die eigenlijk de taak van ons als politiek en overheid overnemen. Hier saneert ons college met één pennenstreek de informele hulp voor die grote groep mensen in armoede. Voorzitter, ruim een jaar hebben we gewacht op een doortastend college, een college dat met veel bombarie ruim een jaar geleden geïnstalleerd werd met de belofte de armoede in de stad te gaan aanpakken. En wat krijgen we voorzitter, na een jaar niets te hebben gekregen? We krijgen een verhaal van nog meer niets. Een documentje waar alleen maar in geschreven wordt over schulden, waar oude wijn in een nieuw zakje is gedaan, waar niets maar dan ook niets gezegd wordt over hoe we de armoede gaan bestrijden. Hoe gaan we zorgen dat mensen aan de voorkant niet in de armoede terechtkomen? Hoe gaan we zorgen voor werk? Hoe gaan we zorgen dat mensen gezond worden? Hoe gaan we zorgen dat jongeren passend onderwijs gaan krijgen? Hoe gaan we zorgen dat mensen een dak boven hun hoofd hebben? Voorzitter, armoede is een veelkoppig monster en dat los je niet op door de schulden te managen. De schulden worden namelijk niet minder als je geen perspectief op een ander leven krijgt. Dan ben je aan het dweilen met de kraan open. Voorzitter, vele sprekers hebben het afgelopen jaar dit college dat duidelijk proberen te maken. En het is uitermate verontrustend om te zien dat die boodschap totaal niet aangekomen is. Dit college dat alleen maar wolkenkrabbers voor de rijken wil bouwen, dit college dat de stad wil laten bruisen in festivals, dit college dat de ondernemers financieel ondersteunt en pampert, dit college dat rijke toeristen verleidt met pompeuze musea en winkelcentra, is een college dat maar niet wil begrijpen dat zonder evenwicht in profit, planet en people je stad gedoemd is te verpauperen. Dat je stad uiteindelijk ten onder gaat aan geweld, hoeveel geld je ook stopt in bestrijding van geweld. Voorzitter, dit is niets nieuws voor dit college. Vele sprekers vertellen dat al meer dan een jaar lang en het document 'Samen sterk tegen armoede en schulden' doet totaal geen recht aan dat verhaal. Er worden geen handvatten gegeven hoe dat veelkoppige monster aan te pakken, hoe de regie te gaan voeren aan al die beleidsvelden. Er wordt veel gesproken in dit stuk over kinderen. Maar dat kinderen niet overleven zonder hun ouders, en hoe die te helpen om perspectief te krijgen, lezen we nergens. Voorzitter, er wordt niet gesproken over ouderen of mindervaliden. Die leven blijkbaar niet in armoede, dus hoeven we daar ook niets voor te doen. Ten slotte voorzitter, de formele ondersteuning van mensen in armoede is vaak niet passend, veelal gefragmenteerd en dikwijls tijdelijk van aard. Met standaardoplossingen gaan we armoede niet bestrijden. Maatwerk is gevraagd, structurele langdurige relaties met mensen die in armoede zitten. En daar voorzitter, is dit college helemaal niet op ingesteld. Want dat kost energie, geld en tijd en daar is het beleid van dit college veel te vluchtig voor. En luistert u, dit college wil niets met armoede. Dit college weet niets van armoede. Dit college doet niets met armoede. Voorzitter, 50PLUS heeft de vele moties die vandaag langskomen mede ondertekend, in het besef dat ze allemaal afgeschoten gaan worden door de coalitie. Maar niet geschoten is altijd mis, nietwaar. Maar 50PLUS heeft wel goed

geluisterd naar alle insprekers en zal daarom tegen het document 'Samen sterk tegen armoede en schulden' stemmen. Want dit stuk is niet voor een Rotterdam voor iedereen. Voorzitter, 50PLUS hoopt van harte dat met de komst van een nieuwe wethouder er een heel snelle doorstart gemaakt gaat worden naar een betere en effectievere inzet van dit college op het bestrijden van schulden en armoede. Het is namelijk geen vijf voor twaalf, maar het is vijf over twaalf als het gaat om armoede in onze stad voorzitter. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, de stad heeft lang gewacht. De Rotterdammers hebben meermaals aan de noodbel getrokken, want de meter stond al lang in dieprood. GroenLinks maakt zich zorgen om de jongeren die hoge lasten hebben maar te weinig inkomen, om de ouderen die moeten stelen om in hun eerste levensbehoeften te voorzien, aan al die werkenden die telkens buiten de boot vallen, en om alle kinderen die worden buitengesloten omdat ze niet mee kunnen doen aan de leuke activiteiten in de stad. En om het beleidskader dat nu voor ons ligt. Voorzitter, GroenLinks mist in dit stuk het gevoel van urgentie en de roep om integraal beleid, dat zo breed gedragen in de stad te horen is. Dit is een onvoldragen stuk, en daarop aansluitend hebben we twee mooie moties die essentieel zijn voor de armoedeaanpak. De eerste motie is 'Snel een deltaplan voordat we kopje-onder gaan'. Die vraagt om gehoor te geven aan de oproep uit de stad en de commissie en om daarom binnen acht weken na de vaststelling van het beleidskader met een deltaplan te komen waarin concrete acties van integraal samenwerken binnen het college staan. Zowel op korte als lange termijn, waar rekening wordt gehouden met de verschillende doelgroepen, zoals bijvoorbeeld ook mensen met een beperking. En de tweede motie 'Het huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede', zojuist door de PvdA ingediend. We vragen hierbij om een financieel kader dat aansluit op het unaniem aangenomen advies van de COR bij de jaarstukken 2022: meer grip op de financiële kaders binnen elk domein. Want voorzitter, de raad, de gehele raad, zou goed moeten worden meegenomen in de financiële afwegingen die worden gemaakt. We willen een eerlijk speelveld, waar iedereen mee kan doen. Want zeg nu zelf, in de armste stad van Nederland moet het armoedeplan toch breed gedragen zijn? In raad en stad. Armoede is topprioriteit. Dat betekent dat we moeten blijven evalueren en innoveren. Wat werkt wel, wat werkt niet en wat mist er nog? Daarom komen wij met enkele voorstellen. Allereerst hebben wij de motie 'Laat de jeugd niet van een koude kermis thuiskomen'. Kinderen willen mee kunnen doen, willen erbij horen. Of het nu om een telefoon gaat, of om leuke ontspannende activiteiten. De gemeenten Hoorn en Tilburg hebben eerder afspraken gemaakt met exploitanten op de kermis om dit voor de minder bedeelde kinderen gratis te maken, of om ze bijvoorbeeld een aantal tickets gratis te geven. In deze motie vragen we om de mogelijkheden hiervoor in Rotterdam te onderzoeken. De motie 'Eén ruimhartige grens' gaat over het feit dat we verschillende grenzen hanteren voor de verschillende inkomensondersteunende maatregelen. Dat is verwarrend en oneerlijk. Daarnaast vallen de zogenoemde werkende armen vaak nog buiten de boot. We zouden als GroenLinks het liefst gelijk vragen om die grens op te hogen naar 140%. Maar met deze motie vragen we om te onderzoeken wat daarvan de financiële consequenties zouden zijn, zodat we op een later moment een weloverwogen besluit kunnen nemen hierover voor bijvoorbeeld de begroting. De derde motie is 'Schoolontbijt voor iedereen mogelijk'. Er is geconstateerd dat er scholen zijn die niet meededen aan de mogelijkheid voor ontbijt op school omdat zij de capaciteit niet hebben om deze ontbijtjes te verzorgen. Sommige geven ook aan dat het niet hun verantwoordelijkheid zou zijn. GroenLinks erkent de werkdruk en het lerarentekort op de Rotterdamse scholen en vindt daarom ook dat we deze argumenten serieus moeten nemen. Niet de school, maar de gemeente moet meer verantwoordelijkheid nemen. Daarom roepen we in deze motie op om te onderzoeken hoe we aan de behoefte van de kinderen en de scholen beter kunnen voldoen, het beter kunnen invullen op een andere manier. Kijken naar andere manieren zoals bijvoorbeeld het ontbijt op school in een pilotvorm met initiatief van het Nederlands Jeugdontbijt, waarbij het ontbijt thuis wordt geleverd en niet op school wordt verzorgd door de docenten. Dan de motie 'Gezond uit de schulden'. Omdat GroenLinks geconstateerd heeft dat er momenteel vooral aandacht is, of eigenlijk alleen aandacht is voor de mentale gezondheid, en niet voor de algehele gezondheid van mensen binnen de schuldaanpak, roepen we het college op om hier aandacht aan te besteden binnen de aanpak. Want helaas is een minder goede gezondheid en leven in armoede en schulden onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat moeten we serieus nemen en er wat aan doen. Als laatste hadden we nog de motie 'Wat blijkt? Voedselpakketten kunnen inderdaad niet vliegen'. Want helaas, de signalen die we in januari hadden zijn niet serieus genomen. We zijn echter dankbaar dat onze voelsprietten in de wijk, de wijkraden, aan de bel hebben getrokken toen zij erachter kwamen dat het echt faliekant misging bij de voedselbank.

Want het mag niet zo zijn dat mensen die al zelfstandig niet in hun eerste levensbehoeften kunnen voorzien, wegens geldzorgen dit nu wegens ontoegankelijkheid ook niet zouden kunnen. We sluiten ons dan ook aan bij de woorden van de collega van Leefbaar Rotterdam dat we dat met de hele raad samen moeten aanpakken. We zijn heel erg benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Daarom zal ik deze motie nog niet indienen maar afwachten tot het antwoord van de wethouder over een mogelijk toezegging. Voorzitter, GroenLinks is op zoek gegaan naar ruimte om de Rotterdammers verder te helpen. We zijn tijdens de commissie het gesprek aangegaan met de wethouder in de hoop op meer concretisering. Maar helaas concludeerden we destijds dat dit er nog niet was. We hopen dan ook dat de wethouder ruimte zal bieden door middel van de moties om alsnog samen te kijken naar dat integrale breed gedragen beleid. Zoals gezegd, we willen samen verder, breed gedragen en integraal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties ingediend.

Motie 16. Snel een deltaplan armoede, voordat we kopje-onder gaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- armoede een veelkoppig monster is dat alle domeinen raakt;
- het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterker tegen armoede' vanaf pagina 21 benoemt dat 'het aanpakken van armoede vraagt om een integrale manier van samenwerken' en stelt dat 'armoede alle portefeuilles raakt en het hele college de verantwoordelijkheid voelt om gezamenlijk de armoede in de stad aan te pakken';
- Warm Rotterdam stelt dat 'iedereen met kennis van de armoedeproblematiek vindt dat er een deltaplan armoede moet komen';

overwegende dat:

- het op dit moment onduidelijk is welke concrete acties het college verbindt aan het integraal samenwerken op het armoede vraagstuk;
- er een roep vanuit de stad is voor een concreet, integraal plan;

verzoekt het college:

- binnen 8 weken na de vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterker tegen armoede' te komen met een deltaplan Armoedebestrijding waarin concrete acties van integraal samenwerken binnen het college staan, zowel op lange als korte termijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, S. Reitema en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 17. Laat onze jeugd niet van een koude kermis thuiskomen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- het Jeugdtegoed niet de mogelijkheid biedt voor kinderen en voor hun ouders om een deel van dit tegoed te besteden aan activiteit gebonden uitgaven zoals de entree van kermisattracties;

overwegende dat:

- mee kunnen doen aan sociale activiteiten, zoals bijvoorbeeld een tripje naar de kermis, van enorme waarde is voor opgroeiende kinderen, hun gevoel van verbondenheid en daarmee het voorkomen van uitsluiting en schaamte;
- deze activiteiten gepaard gaan met kosten die voor gezinnen in armoede moeilijk te dragen zijn zonder inkomensondersteunende maatregelen;

- zowel de gemeente Hoorn als Tilburg, samen met sponsors, al eerder initiatieven zijn gestart om de kermis (en andere activiteiten in de zomer) gratis te maken voor kinderen die in armoede opgroeien;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om samen met de exploitanten op de kermis tot een regeling te komen zodat kinderen die opgroeien in armoede gratis naar de kermis kunnen;
- hierin de mogelijkheid van het gebruiken van het jeugdtegoed mee te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 18. Eén, ruimhartige, grens

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- er een veelvoud aan inkomensondersteunende maatregelen bestaan waarvoor de gemeente Rotterdam geen universele inkomensgrens hanteert om aanspraak te kunnen maken op de regeling (bijv. energietoeslag 120% en individuele inkomenstoeslag 130% van het WSM (wettelijk sociaal minimum));
- er een deel van de Rotterdammers is die steeds net buiten de boot valt met de grens van 130% terwijl ook zij onze hulp nodig hebben;

overwegende dat:

- het niet hanteren van een uniforme inkomensgrens voor de verschillende inkomensondersteunende maatregelen, het inzicht krijgen in waar men aanspraak op kan maken nog onoverzichtelijker maakt;
- het simplificeren van deze criteria prettiger is voor zowel de Rotterdammer als de uitvoerende organisatie;
- de huidige economische werkelijkheid maakt dat een steeds grotere groep moeite heeft met rondkomen;
- het breder aanbieden van inkomensondersteunende maatregelen een preventieve werking heeft en gezinnen die in de huidige situatie net niet in aanmerking komen voor een inkomensondersteunende maatregel broodnodige lucht krijgen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de financiële consequenties voor de gemeente zijn bij verhoging van de inkomensgrens voor de inkomensondersteunende voorzieningen naar 140% van het WSM;
- deze uitkomsten terug te koppelen aan de raad voorafgaand aan de bespreking van de begroting 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

Motie 19. Schoolontbijt, voor iedereen mogelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede';

constaterende dat:

- 1 op de 5 kinderen in Rotterdam opgroeit in armoede;

- het verstrekken van ontbijt aan deze kinderen een breed gedragen maatregel is die dient ter bestrijding van armoede;
- deze ontbijtjes veelal op scholen worden verspreid en genuttigd waarbij de school verantwoordelijk is voor het maken en uitdelen hiervan;
- werkdruk voor docenten onmiskenbaar hoog is en wordt verzwaaard door het dragen van deze verantwoordelijkheid;

overwegende dat:

- ontbijt essentieel is voor kinderen en hun ontwikkeling;
- het instrument van het verstrekken van deze ontbijtjes moet worden voortgezet en, waar nodig, uitgebreid;
- het onderwijs reeds onder druk staat en het ontlasten van onderwijzers een gezamenlijke opgave is;
- scholen hebben aangegeven niet mee te doen met de pilot ontbijt op school omdat zij de capaciteit hier niet voor hebben en dit niet onder hun verantwoordelijkheid vinden vallen;
- er andere vormen van ontbijt voor kinderen worden gerealiseerd zoals bezorging van ontbijtpakketten aan huis;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of de behoeftes van de kinderen en scholen voor ontbijt op school beter zouden kunnen worden ingevuld zodat meer kinderen hier profijt van hebben, bijvoorbeeld door middel van het bezorgen van ontbijtpakketten aan huis;
- hiervoor, in samenwerking met het Nederlands Jeugd Ontbijt, in pilotvorm te onderzoeken of de dienstverlening van NJO aansluit bij de Rotterdamse situatie;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 20. Gezond de schulden uit

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- er binnen de schuldenaanpak specifieke aandacht komt voor de mentale gezondheid;
- fysieke ongezondheid en ongezond gedrag factoren zijn die samenhangen met armoede en schulden;
- Rotterdammers met schulden vaak een minder goede of slechte gezondheid ervaren (denk aan slecht gebit, ongezond eetpatroon of hart- en vaatziekten);

overwegende dat:

- het bij de aanpak van schulden daarom belangrijk is om aandacht te besteden aan de algehele gezondheid;
- bij de aanpak van schulden er bij meer financieel overzicht meer ruimte in het hoofd komt van deze Rotterdammer om na te denken over gezonde keuzes rondom leefstijl;

verzoekt het college:

- binnen de armoede- en schuldenaanpak specifieke aandacht te hebben voor het algehele beeld van gezondheid;
- binnen de armoede- en schuldenaanpak na het scheppen van financiële orde ook samen met de Rotterdammer te kijken of diegene behoefte heeft aan ondersteuning bij het aanpassen van diens leefstijl en deze ondersteuning desgewenst te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, zonder kaartje ben je sprakeloos en ik ga ook hier staan, want dan kan ik ons publiek op de tribune ook recht in de ogen kijken en ook u allen. Voorzitter, ik ben ook blij met de toon van dit debat, dat we nog in het goede spoor zitten in tegenstelling tot vorige week. Toen zijn we er uiteindelijk ook wel uitgekomen. Voorzitter, er is al veel gezegd en veel van de bijdragen zijn mij ook uit het hart gegrepen, ook die van mevrouw Verkoelen van 50PLUS. Maar ik ben minder somber dan 50PLUS. Samen staan we sterker en onze slogan in Rotterdam is ook Sterker door strijd. Die hoop heb ik en die hoop wil ik namens de SP ook graag vertolken. Armoede is natuurlijk een relatief probleem. Geen armoede zonder rijkdom, of op zijn minst perspectief op rijkdom. Het Simplisties Verbond had ooit de slogan: Geen gezeik, iedereen rijk. Dat was in de tijd van Geen gezeur, iedereen kleur. Toen kleurentelevisie nog iets van alleen de rijken was en mensen met zwart-wit daar ook wel eens aan toe wilden komen. Dus voorzitter, de SP is eigenlijk een partij van en voor rijke Nederlanders, maar dan wel die rijke Nederlanders die snappen dat rijkdom zonder bestrijding van armoede wereldwijd niet houdbaar is. Socialisten, de heer Moti weet dat als geen ander, zingen over de hele wereld de Internationale, en in de vertaling van Henriëtte Roland Holst komt de zin voor: 'Tot het merg wordt de arme uitgezogen en haar recht is een ijdel woord.' Ik zie dat hij al mee gaat zingen. Gelukkig is dat in Rotterdam anno 2023 niet langer het beeld, maar er zijn nog wel heel veel Rotterdammers die niet echt mee kunnen doen vanwege de relatieve armoede, variërend van echte honger oftewel voedselarmoede, dakloosheid, geen toegang tot basisvoorzieningen als geneeskundige zorg. En de meeste armen in onze stad hebben wel dat bed, bad, brood, maar geen menswaardige toegang tot de samenleving die wij hier vormen. Daar hebben we het vandaag dan over in dat beleidskader armoede. Wereldwijd is er nog wel ontzettend veel extreme armoede. Al ging het ook daar vaak de goede kant op. Zo leefde 36% in 1990 in armoede en dat daalde met 10% nu, maar dat neemt sinds corona weer toe. Het gaat om miljarden mensen voorzitter, die van vrijwel niets moeten rondkomen. Bijna de helft van de wereldbevolking, oftewel 3,5 miljard mensen, leeft van minder dan 5,50 dollar per dag, oftewel 165 dollar per maand. Ik geef het je te doen. Velen hebben zelfs nog veel minder. Er zijn zelfs dorpen waar mensen minder dan € 20,00 per maand binnen harken. En dat dan vooral in Afrika, Latijns-Amerika en Azië. Als je daar de ellende ziet, dan lijken onze armen nog rijk. Met de ogen van mensen in Niger, Burkina Faso, Mali, Soedan is iedereen hier rijk. Toch tellen we ook in Nederland 830.000 officiële armen en dat aantal groeit, waarvan 220.000 kinderen. In Rotterdam 85.000, waarvan 18.000 kinderen. En dat aantal groeit als we niets doen. De VVD, ze is nu weg, ik weet niet waar ze naartoe is, naar de Tweede Kamer of zo. Mevrouw Van Groningen zei in de commissie: ga dan maar werken. Maar wat moeten dan die 18.000 kinderen? Moeten we de kinderarbeid dan weer gaan invoeren? En hoe zit het dan met de ouderen en gehandicapten, die de ratrace van onze samenleving niet kunnen bijbenen? Toen ik jong was, vertelde VVD'er senator Van Riel: je hebt nu eenmaal winners en losers in onze samenleving en je kan maar beter bij de winners horen. Maar voorzitter, in zo'n maatschappij wil ik niet leven en daarom zit ik ook bij de SP en niet bij de VVD. Naast armoede is er ontzettend veel rijkdom. Nog twee regels uit een lied, dit keer ons SP-lied 'Een mens is meer' van Karel Glastra van Loon. Daar komt de zin in voor: 'Wie rijkdom niet kan delen is als mens totaal mislukt.' Daar mag je ook over nadenken. Voor de SP is solidariteit een werkwoord. En gelukkig zijn er heel veel Rotterdammers die die solidariteit ook vormgeven, die daar elke dag aan werken. Veel ambtenaren werken daar met hart en ziel aan, en ook kwam er een hele stoet organisaties en mensen hier op deze plek staan om in te spreken over dat, wat wij dan noemen het beleidskader armoede. Ook over wat daar mis van gaat en wat daar beter aan kan. Bijvoorbeeld, er loopt nu een pilot kinderarmoede in vier wijken. In Bospolder-Tussendijken, in Crooswijk, in Tarwewijk, in Carnisse, maar voorzitter, dat moet echt naar alle wijken. Overal groeien helaas Rotterdamse kinderen op in kansenongelijkheid. Veel sprekers voelden de urgentie niet bij dit college. De wethouder Armoede klaagde zelfs over tegenwerking. We weten nog steeds niet wat daarvan waar is en waaruit die tegenwerking dan bestond. Zijn persoonlijke drama hebben we hier vorige week besproken, maar antwoord op die vragen hebben we nog niet. Sprekers hier aan deze tafel zeiden: waar is de burgemeester als het over armoede gaat? Dat was een noodkreet van veel sprekers. Op papier is er in het beleidskader sprake van een integrale aanpak op alle domeinen van het gemeentelijk beleid. Onderwijs, sport, wonen et cetera. Maar in de praktijk zien we toch vooral versnippering en veel meer aandacht voor de belangen van de mensen met de zeven vinkjes dan de mensen die proberen te overleven in stille armoede. Dit beleidskader armoede is op veel punten te vaag, anderen hebben het al gezegd, en niet concreet, met zinnen als: we gaan meer doen, zonder uit te

leggen wat we al doen en hoeveel meer dan. Sinds Pim Fortuyn, en dan kijk ik toch naar de andere kant van de zaal, was de afspraak in deze zaal dat we alles zouden verpakken in afrekenbare doelstellingen. Nou, die ontbreken behoorlijk. Waar is ook dat financiële kader, is al gezegd. Waar is dat? Dat geldt niet alleen voor dit plan, maar voor meer actieplannen van dit college die naar de raad gestuurd worden. Geen afrekenbare doelen, geen financiële onderbouwing, veel onduidelijkheid over doel, inzet en middelen en dat komt op ons als SP erg amateuristisch over. Als SP hebben we een aantal moties mee ondertekend en we zullen alle moties die ingediend zijn ter verbetering van dit, toch wel wat krakkemikkige beleidskader armoede ondersteunen. Maar het blijft pleisters plakken. Het kan zoveel beter in het sociale domein en laat dat dan ook zien. Wij denken er serieus over na om dan maar zelf te komen met een goed onderbouwd en uitgewerkt deltaplan tegen armoede in samenspraak met al die organisaties en mensen die elke dag met die armoedebestrijding bezig zijn. De bouwstenen daarvoor liggen in ons verkiezingsprogramma natuurlijk, zowel landelijk als in Rotterdam. We hoeven niets nieuws te verzinnen. Wat in ieder geval niet helpt, om een beetje de richting aan te geven, is om alles maar aan de markt over te laten en het in individuele oplossingen te zoeken. Dat moeten we niet doen, maar in het collectief tegen vervoersarmoede helpt bijvoorbeeld gratis en goed openbaar vervoer. Dan kunnen mensen gewoon van de ene kant van de stad naar de andere, zonder een kaartje voor de RET te kopen dat ze niet kunnen betalen. Tegen onderwijsarmoede helpt goed en gratis onderwijs. Hetzelfde geldt voor gezondheid, voor zorg en sport. Als je echt wil dat alle Rotterdammers mee kunnen doen, dan mag geld geen probleem zijn. Haal de financiële drempels weg, wees ook niet zo wantrouwig, zeg ik dan tegen de heer Ceulemans. Ooit hadden ze een wet over arbeidsongevallen. Als je nu niet kan werken zit je in de WAO. Vroeger werd er onderscheid gemaakt: is het een arbeidsongeval of ben je thuis van een trapje gelazerd? Je kan niet werken, dat is voldoende en de oorzaak is niet zo interessant. Je moet op weg geholpen worden, daar gaat het om. Daarom voorzitter, werken wij daar ook elke dag aan. We gaan er zelfs over protesteren op 17 september met ons Prinsjesdagprotest. Als u wilt kunt u nog met de bus mee. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Het beleidsplan dat voorligt, 'Rotterdam voor iedereen', is een belangrijke en noodzakelijke stap in het aanpakken van armoede en schulden. Het is dan ook goed dat er een uitgebreide en integrale aanpak is opgesteld. We zijn met name te spreken over het feit dat preventie een van de drie pijlers is en dat er wordt ingezet op een actieve benadering van Rotterdammers met financiële problemen om hen vroegtijdig te identificeren. Voorkomen is immers beter dan genezen. Dat gezegd hebbende wil ik benadrukken dat de oplossing voor armoede niet enkel in financiële ondersteuning ligt, maar ook in het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid. Hoewel armoedebeloid een belangrijke rol speelt in het verminderen van armoede, is het niet de definitieve oplossing. Die definitieve oplossing is altijd een structurele uitweg uit armoede naar werk. We zijn dan ook blij met de integrale aanpak die onderdeel is van dit beleidskader. Al wordt er gezegd dat er geen integrale aanpak wordt voorgesteld, dat is echt daadwerkelijk een van de onderdelen in dit plan. Dat is ook de enige manier om armoede echt aan te pakken. Want niet alleen de wethouder Armoede is daarvoor verantwoordelijk, maar ook de aanpak van wethouder Versnel op het gebied van werk en inkomen, om mensen aan het werk te krijgen, en de aanpak die nu wordt gedaan om echt op wijk- en straatniveau te kijken: waar zitten er veel mensen in de bijstand, hoe kunnen we die aan het werk helpen, dat is de aanpak die Rotterdam gaat helpen om die armoede aan te pakken. En daarnaast ook de inspanningen van de wethouder Economie en Haven, om die Rotterdamse economie te versterken, om werkgelegenheid te behouden en naar de stad toe te krijgen. We hebben net de introductie van Werk in de Rotterdamse haven, een platform met 6000 vacatures in de Rotterdamse haven en dat worden er alleen maar meer. Dat is de manier om Rotterdammers aan het werk en uit de armoede te krijgen. Daarbij vind ik het wel van belang, de werkende arme is net al genoemd. Het is natuurlijk een groot onrecht dat er mensen zijn die gewoon voltijds werken maar niet goed rond kunnen komen. Maar helaas is onze invloed als gemeente op armoedebeloid wel begrensd, omdat we niet gaan over het bestaansminimum.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun wil u een vraag stellen.

De heer **COŞKUN** (sp). Is de heer Becker het dan met mij eens dat, als je dan werkt, we op zijn minst naar een fatsoenlijk minimumloon zouden moeten gaan van € 16,00? Bent u bereid om ook in uw eigen partij ervoor te pleiten dat het minimumloon naar € 16,00 moet gaan?

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, dat is een goed punt van de heer Coşkun, want daar kwam ik ook op. Wij gaan als gemeente niet over het bestaansminimum, niet over de hoogte van het minimumloon en uitkeringen. En werkende armen zijn een groot onrecht. Daarom zou het verhogen van het minimumloon een welkome verandering zijn en dat is ook onderdeel van het VVD-verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen. Dat delen wij dan, dus we hebben misschien meer gemeen dan u denkt.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja maar voorzitter, de verhoging van de VVD kennen we, maar tot hoe hoog dan? Hoe kun je dan fatsoenlijk rondkomen? In onze ogen is dat minimaal € 16,00, want anders kun je in deze maatschappij niet fatsoenlijk rondkomen, naast allerlei andere dingen. Maar het begint daarmee. Als u gaat pleiten voor € 16,00 minimumloon, dan sta ik helemaal aan uw kant.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, kijk, het moet een verhoging zijn waarmee mensen moeten kunnen rondkomen als je gewoon voltijds werkt met een minimumloon. Ik durf nu even niet te zeggen of dat € 16,00 is of dat dat minder of meer is. Want dat verandert natuurlijk, zeker nu met de inflatie, bijna met de dag. Maar van belang is dat je gewoon mensen die werken, voltijd, minimumloon, dan moet je in dit land rond kunnen komen en dat is nu in sommige gevallen niet zo en dat is een onrecht dat we aan moeten pakken. Ter afsluiting wil ik dan ook waardering uitspreken voor dit plan, ook dank toch nog aan wethouder Yigit die dit heeft geïnitieerd en die ook vorig jaar met het Actieplan Geldzorgen en ook de eerste contouren van dit plan heeft geschetst en dit plan net voor de zomer heeft gepresenteerd, toch een belangrijke bijdrage heeft gedaan aan het aanpakken van armoede in Rotterdam. Met de focus op werk en de integrale aanpak heb ik er vertrouwen in dat we hiermee stappen zetten naar een Rotterdam waar iedereen de kans krijgt op een goed bestaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mijnheer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. We hebben inderdaad een lang commissiedebat gehad over het onderwerp, dus ik zal het zelf ook niet al te lang maken. Ik heb een tweetal moties waar ik naartoe zal praten. Zelf heb ik het afgelopen jaar vooral ingezet op de communicatie en het bereiken van de doelgroepen in Rotterdam, wat van essentieel belang is. En we lezen het ook wel terug in de verschillende adviezen en aanbevelingen en we hebben het natuurlijk ook gehoord van de verschillende sprekers. Daarom is het ook terecht en goed dat die inzet ook terug is te zien in het plan. Verschillende communicatiemiddelen bij life-events, versimpelen van aanvraagformulieren, maar ook de partners in de stad voorzien van betere informatie en praktische toolkits. Zelf heb ik ook vaker gevraagd om etnomediaorganisaties bij dit soort uitingen te betrekken. Dat zorgt er gewoon voor dat die toolkits ook bij hen terechtkomen, zodat zij dat ook verder kunnen verspreiden. Daar zou ik graag de wethouder om een reactie willen vragen, maar het liefst eigenlijk ook om een toezegging, om daarop toe te zien. Voorzitter, Rotterdam heeft veel regelingen voor mensen die niet rond kunnen komen en die regelingen zijn niet voldoende bekend. Daarom zijn we ook zeer blij met de promoteams die blijven en de versterkte samenwerking met sleutelfiguren en de maatschappelijke organisaties, maar vooral ook de online adviesmodule waar Rotterdammers eigenlijk in één oogopslag zouden moeten kunnen zien waar ze recht op hebben. Ik heb nog een punt met betrekking tot de vervoersarmoede, want veel Rotterdammers hebben last van vervoersarmoede, vooral jongeren. Daar is dat echt wel een groot probleem. Dat blijkt ook uit onderzoek van onder andere Stichting Leergeld Den Haag. Dat belet die jongeren eigenlijk gewoon om mee te doen, om goed mee te kunnen doen in de maatschappij. Als je kijkt naar bijvoorbeeld ritten naar school, naar een stage, naar een bijbaan et cetera, of gewoon naar sociale activiteiten, dan wordt dat gewoon een heel dure grap. Ik vraag de wethouder dan ook om voor die groep jongeren te kijken naar de mogelijkheden om vervoersarmoede te voorkomen. Vandaar ook de motie 'Voorkom vervoersarmoede voor jongeren tot 18 jaar', ook ondertekend door mijn collega Rehim Zadeh, die zich daar ook hard voor heeft ingezet en hard voor heeft gemaakt via haar commissie, over integraliteit gesproken. Dat is de ene motie. Naast het OV is de fiets ook een relatief goedkope maar zeker ook een gezonde manier om te reizen. Ik zie dan ook graag dat de fietsbank in Charlois verder wordt uitgebreid. Zeker ook met de komst van de Tour de France Femmes zou het een inspiratiebron moeten zijn voor alle Rotterdammers om meer te gaan fietsen. En daarvoor de motie 'Meer Rotterdammers een gratis fiets'. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft een vraag.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. Ja, ik wil aan DENK toch wel vragen waarom ze tegen onze motie hebben gestemd, want heel terecht wordt vervoersarmoede genoemd onder jongeren. Want wij hebben een motie ingediend met de Voorjaarsnota om voor alle gezinnen die een kind- of jeugdtegoed ontvangen, een OV-pas met een tegoed van € 100,00 te verstrekken.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ik moet u eerlijk zeggen dat ik de motie zo niet uit mijn hoofd ken. Als u mij die straks laat zien, wil ik er best naar kijken. Dan kan ik u toelichten waarom ik er blijikbaar tegen heb gestemd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, dan stel ik voor dat ik dat inderdaad ga doen en dan zullen we in november weer een amendement indienen en dan hoop ik op de steun van DENK.

De heer **SOYTEKIN** (denk). We wachten het af. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 21. Meer Rotterdammers een gratis fiets

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het beleidskader Armoede en Schulden;

constaterende dat:

- de fietsbank gratis tweedehands fietsen beschikbaar stelt aan Rotterdammers uit Charlois die maximaal 130% van de bijstandsnorm verdienen;
- uit het onderzoek van Stichting Leergeld Den Haag blijkt dat kinderen en jongeren in armoede vooral behoefte hebben aan vervoersmogelijkheden om sociale uitsluiting te voorkomen;
- Rotterdammers gelijk behandeld moeten worden, in welke wijk zij ook wonen;

overwegende dat:

- fietsen een gezonder en goedkoper alternatief is om te reizen;
- het aantal voedseluitgiftepunten vermindert waardoor Rotterdammers, die hiervan afhankelijk zijn, verder moeten reizen, wat kan leiden tot extra kosten;
- de komst van de Tour de France Femmes tevens een inspiratiebron moet worden voor alle Rotterdammers om meer te gaan fietsen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke wijze de fietsbank uitgebreid kan worden over de gehele stad;
- hieraan gekoppeld de financiële consequenties uit te werken zodat dit goed onderbouwd meegenomen kan worden in toekomstige integrale besluitvorming over de inzet van middelen;
- deze eventuele uitbreiding op een laagdrempelige manier, on- en offline, te communiceren aan de Rotterdammers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

Motie 22. Voorkom vervoersarmoede voor jongeren tot 18 jaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het beleidskader Armoede en Schulden;

constaterende dat:

- uit het onderzoek van Stichting Leergeld Den Haag blijkt dat kinderen en jongeren in armoede vooral behoefte hebben aan vervoersmogelijkheden om sociale uitsluiting te voorkomen;
- vervoer van essentieel belang is voor deze groep jongeren, zoals het bereiken van onderwijsinstellingen en/ of (stage)werkplek;
- het jeugdtegoed 500 euro ter beschikking stelt aan jongeren met ouders die tot 130% van het sociaal minimum verdienen, wat uitgegeven kan worden aan reisproducten;

van mening dat:

- het jeugdtegoed ook nodig is voor andere primaire behoeftes zoals (sport)kleding en schoolspullen;
- jonge Rotterdammers, ongeacht hoe rijk haar/zijn ouders zijn, het recht hebben op onderwijs, werk, sociale contacten en activiteiten;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken hoe we vervoersarmoede in 2024 kunnen tegengaan voor jongeren (van 12 t/m 17 jaar) met ouders die tot 130% van het sociaal minimum verdienen;
- resultaten uit bovenstaande onderzoek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh en S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Voorzitter, als wat je doet niet werkt dan moet je ermee stoppen. Helaas is het ons in Rotterdam niet gelukt de armoede terug te dringen. Sterker nog, het is zelfs toegenomen. Pak 'm beet drie jaar geleden maakte een vrijwilliger in Hoogvliet nog 550 pakketjes voor het Sinterklaasfeest voor kinderen in armoede, gisteren las ik dat de teller ondertussen op 857 staat. Wat we nu inzetten, werkt niet. Dat betekent, zoals we al eerder vroegen, dat alle wethouders hun eigen verantwoordelijkheid hierin moeten nemen en niet mogen duiken met holle zinnen als: we gaan kijken, onderzoeken, op zoek naar mogelijkheden. Nee, het vraagt concreet actie. Het vraagt op iedere portefeuille een set concrete maatregelen. En nu zijn we de beroerdste niet, dus ja, pak een pen erbij en schrijft u mee. Verbied reclame-invloeden in de openbare ruimte die gericht zijn op het consumeren. Leg voedseltuinen en moestuinen aan in de wijk. Plaats zonnepanelen op gemeentelijke panden. Plant fruitbomen en notenbomen in de openbare ruimte. Gebruik de gereserveerde subsidie voor de energietransitie voor bedrijven om bedrijven gelegen in woonwijken te verduurzamen en de opgewekte energie te delen met de bewoners in de wijk. Ik herhaal nog maar eens een heel belangrijke. Eén loket, één aanvraagformulier, één regisseur. Maak het OV voor kinderen tot 18 jaar gratis, aangezien de grootste groep bewoners in armoede de tweoudergezinnen in de bijstand met kinderen boven de 12 jaar zijn, aldus het CPB-onderzoek 'Kansrijk armoedebestrijding'. Leest u vooral hoofdstuk 6 over specifieke maatregelen die de gemeente kan inzetten, als antwoord op mijn vraag van vorige week. Werk samen met informele partijen, sociale ondernemers, en laat hen zeven dagen in de week voor eventueel een kleine vergoeding ontbijt, lunch en warme maaltijden serveren in de huizen van de wijk. Zorg dat werk loont en maak harde afspraken dat werkgevers goed werkgeverschap tonen en niet de werknemers voor een hongerloontje uitbuiten. Stop mensen met een beperking of chronische ziekte te dwingen tot arbeid waar dit niet kan. Maak het mogelijk dat men daadwerkelijk kan participeren door vrijwilligerswerk of iets dergelijks zonder dat dit gezien wordt dat men dan dus kan werken. Plant gevelbeplanting aan. Neem alle projecten eens onder de loep. Zijn ze nu werkelijk nodig of kunnen we er enkele samenvoegen en efficiënter laten werken? Uitbesteden aan sociale ondernemers waar we meteen gebruik kunnen maken van hun expertise. Vergoed de medische kosten voor dieren die leven in gezinnen in armoede. Voer de voorgestelde maatregelen uit de wijkakkoorden uit. Deel fietsen uit. Zorg dat de schoolkantines goedkope gezonde voeding aanbieden. Zorg dat de groep mensen in armoede in de samenleving niet een exclusieve groep is. We zijn allemaal verantwoordelijk voor elkaar. Zet de maatregelen niet in op die manier dat men afhankelijk van de gemeente wordt, maar zorg dat het hen onafhankelijk van de gemeente maakt. Gebruik duidelijke taal. Communiceer in meerdere gangbare talen in Rotterdam en voorkom dakloosheid. Niet alleen voor de volwassenen, maar juist ook voor de kinderen. Armoede is intergenerationeel, wat betekent dat als we nu niet voorkomen, we het doorgeven aan de toekomstige generaties. Voorzitter, ik heb nu een aantal

concrete maatregelen opgenoemd, verzonnen in een middagje. Ik ben ervan overtuigd dat de teams van de wethouders dit nog veel beter kunnen. Daarom dien ik de volgende moties in.

De **VOORZITTER**. Voordat u de moties indient wil de heer Becker u volgens mij een vraag stellen.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, misschien dat het in de moties staat of dat ik het heb gemist, maar u stelt best wel wat voor. U doet best wel wat voorstellen, u stelt best wel wat maatregelen voor. Heeft u daar een financiële dekking voor? Hoe gaat u dat financieren? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Jazeker kan dat, want eigenlijk is het gewoon politieke wil. Het budget is er al. Vorige week heeft de ombudsvrouw al laten weten dat we de regelingen op een andere manier kunnen indelen, dus het is gewoon kijken naar hoe we het indelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik ben even geïntrigeerd door de vraag van de heer Becker, want net had DENK ook een aantal voorstellen en daar hoorde ik de VVD niet vragen naar de financiële dekking. Of gaat u die vraag nog stellen mijnheer Becker?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Nou, DENK heeft volgens mij gevraagd om onderzoek naar bepaalde dingen. Dat is niet meteen. Maar dit zijn concrete dingen hè, gratis OV, dat soort dingen. Daar moet gewoon een financiële dekking voor zijn, dus dat is een terechte vraag denk ik. Als we iets extra's gaan doen dan moeten we kijken hoe we dat kunnen financieren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik vind het een beetje flauw om dit argument te horen. Want er worden constant gedekte voorstellen gedaan. We hebben het ook dit jaar meerdere malen gehad over de onroerende zaakbelasting van € 8,5 miljoen, waar geld in is gestopt en weggehaald bij armoede. Dus wij hebben ook op vervoersarmoede voorgesteld, de motie waar ik zojuist naar verwees, draai die belastingverandering terug. Ga niet de villa-eigenaren spekken, maar zorg dat we armoede bestrijden in deze stad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel, u kunt verdergaan.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Zoals ik al zei, ik daag de wethouders uit dit ieder net zo binnen het bestaand budget te verzinnen. En dan bedoel ik niet het bestaand budget van armoede, nee, iedere wethouder reserveert binnen zijn of haar eigen budget geld voor de maatregelen. Het geld is er namelijk, het moet alleen anders uitgegeven worden, efficiënter en doelmatiger. En hiervoor zijn we allemaal verantwoordelijk, dus een financieel kader is wel heel handig. Daarnaast hebben we naar aanleiding van vorige week toch nog wat openstaande vragen. De heer Coşkun van de SP refereerde er in zijn bijdrage net ook nog aan. De afdrank van het debat was niet geheel bevredigend, en daarom vragen we de gemeenteraad om te onderzoeken wat de toenmalige wethouder Armoede bedoelde met zijn uitspraken. Wie of wat is nu die olifant in de kamer? Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende moties ingediend.

Motie 23. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Versnel?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Versnel:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 24. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Karremans?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Karremans:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 25. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Simons?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;

- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Simons:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 26. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Buijt?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Buijt:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 27. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Struijvenberg?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Struijvenberg:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 28. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Achbar?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidig staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Achbar:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 29. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Zeegers?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidig staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;

- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Zeegers:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 30. Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Kasmi?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- het huidige staand armoedebeleid niet toereikend is om de armoede in de stad te verminderen en/of te voorkomen;
- het welzijn van de mensen in armoede niet verbetert met de huidige maatregelen;
- het college nog vooral 'pleisters aan het plakken' is;
- niet alleen de wethouder Armoede maar alle wethouders verantwoordelijk zijn voor maatregelen die van invloed zijn op het armoedebeleid maar dit nu niet in het beleid terug te zien is;

overwegende dat:

- we als stad Rotterdam nu echt innovatief, radicaal en bovendien integraal beleid moeten gaan voeren om armoede aan te pakken;
- we hier als gemeentebestuur verantwoordelijk voor zijn;

verzoekt wethouder Kasmi:

- te komen met een set maatregelen op iedere portefeuille die de wethouder heeft met inachtneming dat het direct consequenties heeft op bestaand en toekomstig beleid wat de armoede in de stad vermindert, het welzijn van mensen in een armoedesituatie verbetert en in de toekomst armoede kan voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 31. Onderzoek de Olifant in de kamer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het debat 'Rotterdam voor iedereen' beleidskader armoede en schulden;

constaterende dat:

- uitspraken in de functie als wethouder Armoede gedaan heeft die betrekking hebben op zijn portefeuille door verschillende lagen en instanties;
- deze uitspraken gedaan heeft in een uitgebreide toelichting op social media;

overwegende dat:

- de toelichting in het spoeddebat d.d. 31 augustus 2023 niet de gewenste duidelijkheid heeft gegeven;
- het voor de opvolgende wethouder Armoede van belang is om te weten waar de knelpunten zitten in de samenwerking;
- het voor de gemeenteraad van belang is om te weten waar de uitspraken van wethouder Yigit vandaan komen om stagnatie op de portefeuille Armoede te kunnen voorkomen;

verzoekt de gemeenteraad:

- in te stemmen met een onafhankelijk onderzoek naar de achtergrond van de uitspraken van de toenmalige wethouder Yigit;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik begrijp mevrouw Van de Peppel, dat de burgemeester is dismissed. Dat scheelt. Wie mag ik verder het woord geven? Ja, de heer Segers-Hoogendoorn. Welkom.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter en excuus, maar ik had mezelf wel later gemeld. Ik heb het debat dus niet kunnen volgen. Ik wil graag heel kort twee vragen stellen. Een is ongetwijfeld door mijn collega's al gesteld. Dat gaat over een financiële vertaling van dit plan. Waar gaat nu eigenlijk welk geld heen? Dat is ons eigenlijk volstrekt onduidelijk. De tweede vraag voorzitter gaat over vroegsignalering. We hebben daar eigenlijk iedere keer op gehamerd en dan geeft het college wel terug: ja, daar doen we aan en we hebben netwerken in de stad, maar toch lijkt het er sterk op dat eigenlijk toch pas het punt is waarop iemand in de schulden terechtkomt dat er hulp komt. En onze gesprekken in de stad, in ieder geval met ook informele netwerken die mensen vaak eigenlijk al eerder langzaam in de problemen zien komen, die lijken dat toch eerder door te hebben dan de gemeente. Dus ik zou de wethouder graag willen vragen daar specifiek op terug te komen. Het is makkelijk gezegd, ja, we zetten in op vroegsignalering, maar hoe doen we dat dan? Want het lijkt erop dat we het toch wat later in beeld hebben dan heel veel organisaties in de stad. Dank.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Volgens mij hebben we alle fracties zo gehad. Ik check, dat is het geval? Wethouder Achbar gaf mij net door dat hij direct door kan met de beantwoording. Ik geef u graag het woord.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter. Het is een belangrijk onderwerp, zeker in een stad als Rotterdam. Ik wil ook de commissie bedanken dat we de ruimte hebben gepakt, ondanks dat we onder tijdsdruk zaten, om uitvoerig het gesprek met elkaar te voeren. Dat lijkt nu ook goed gegaan te zijn, ook in de manier waarop u nu de vragen nog stelt die niet meer van zo'n omvang zijn dan zoals in de commissie was, dus dat stemt me ergens wel positief. Ik wil ook benadrukken dat het probleem in Rotterdam niet uniek is. Dat zei ik ook vorige week. Het stemde me ook positief dat collega in Amsterdam een opiniestuk schreef waarin ze duidelijk aangaf: wij als grote stad met deze problematiek erkennen het probleem, doen er heel veel aan, maar we hebben hiervoor de grotere aanpak, het rijk, ook gewoon nodig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, en het mooie is dat deze wethouder ook niet op de handen bleef zitten maar zelf voor alle inkomensondersteunende maatregelen die kinderen betreffen de inkomensgrens tot 150% heeft verhoogd. En dat is dan ook de vraag aan dit college om in ieder geval dat ook te doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik ga niet verplassen met Amsterdam. Wat doet Amsterdam of wat doet Rotterdam? Wat wij doen, er ligt een fantastisch beleidsplan en daar staan doelen in die wij hier in Rotterdam willen inzetten voor de doelgroep die wij hier in Rotterdam hebben. Het is natuurlijk gek om te denken dat wat werkt in Amsterdam automatisch ook werkt in Rotterdam. Er is goede afstemming met Amsterdam op verschillende onderwerpen en zeker als er dus effectieve maatregelen zijn die hier ook voor Rotterdam kunnen gelden en betaalbaar zijn en binnen onze kaders vallen, dan zullen we die natuurlijk inzetten. Maar ik gaf het als voorbeeld om aan te geven dat het probleem armoede niet uniek is voor Rotterdam en tegelijkertijd de grote uitdaging die wij hebben in de grote steden, ook elders erkend wordt. Daarom wilde ik het even markeren. Tegelijkertijd wilde ik ook een compliment maken voor de prachtige analyse die Rijnmond heeft gemaakt van de problematiek die de stad kent en de uitdagingen die daarin zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, laat ik vooropstellen dat de wethouder zelf wijst naar Amsterdam en laat ik ook vooropstellen dat het geen wedstrijdje verplassen is, maar om te kijken wat we serieus beter kunnen doen op het gebied van armoedebestrijding. Wat doen andere steden en wat kunnen we leren? En ik vind het ook niet correct om dat als verplassen te zien. Het gaat om armoedebestrijding. Het gaat erom hoe we mensen kunnen helpen die werkend arm worden. Hoe kunnen we mensen helpen, gezinnen die kinderen hebben die in armoede leven. Daar gaat het om. Het is geen wedstrijdje verplassen met Amsterdam.

De **VOORZITTER**. Er zit geen vraag in. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Fijn, want dat is voor mij een bruggetje voorzitter, want dat is precies het probleem dat wij hier in Rotterdam hebben, een beetje een Calimero-effect en tegelijkertijd op dit belangrijke onderwerp een soort negatieve lading hebben weten te creëren, waardoor het onderwerp dat belangrijk is, met z'n allen de schouders eronder hadden moeten zetten en iets kunnen betekenen voor de stad eigenlijk in de breedte niet goed is gegaan. En dat stelt mij teleur. Want ik had graag willen zien dat dit beleidsplan, waar we het toch doen voor de meest kwetsbaren in de stad, enorm gedragen wordt door sowieso hier de raad, maar ook juist partners in de stad. Maar doordat wij ons zo hebben opgesteld de afgelopen periode naar het proces waar we nu zijn, heeft het gewoon een negatievere lading gehad dan wat mij betreft nodig was.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Even een verduidelijkingsvraag, wat zegt u nu? Omdat de raad zich zo negatief heeft opgesteld, daarom is die negativiteit in de stad ontstaan. Hoor ik u dat zeggen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, wat ik had gehoopt in dezen voorzitter, omdat ik ook aangeef dat het een belangrijk onderwerp is, is dat we met z'n allen de schouders eronder hadden gezet om iets te kunnen betekenen voor de Rotterdammers die op dit moment de hulp het hardst nodig hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Het is echt andersom. Wij horen vanuit de stad: wij zijn te weinig gehoord. Onze plannen die wij hebben aangedragen staan niet in het beleidskader en daar reageren wij op. Erkent u ook dat dat de volgorde is en dat dus die negativiteit de reactie was van de stad die in het reces, toen wij er niet waren, is gekomen en dat wij daar nu kennis van nemen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja voorzitter, wat mijn ervaring ook leert, en ik spreek heel veel mensen in de stad, en ik spreek ook u, en wat er is gebeurd in dit proces is dat we advies hebben gevraagd aan een aantal partijen, daar het goede gesprek mee hebben gevoerd, een aantal onderdelen een plek hebben gegeven in het beleidsplan. Maar wat we ook zien, en dat is de werkelijkheid, maar die signalen ontvang ik ook, is dat de positieve verhalen helaas niet komen inspreken. Dus er is wel een soort balans in de stad, die ik gelukkig wel ervaar. Daarom markeer ik alleen maar dat ik dat graag anders had willen zien doordat we met zijn allen de schouders eronder hadden kunnen zetten omdat ik het een belangrijk onderwerp vind. En dat is geen verwijt naar iets of iemand, het is een constatering die ik alleen maar doe in dezen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Het was wel een verwijt, en het is de bal hier neerleggen. Maar zou u ook een goede reflectie kunnen geven op hoe het kan dat bijvoorbeeld partijen als Warm Rotterdam, Brede Raad, die nota bene ook ingeschakeld zijn, een ombudsman, dit soort signalen afgeven? Heeft u daar

ook een verklaring voor? En dan niet dat het komt omdat wij negatief zijn dat zij daardoor negatief zijn geworden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik ben blij dat die signalen komen, dat is een deel van de signalen in de stad. Maar ik probeer aan de andere kant ook te zeggen dat er ook signalen zijn die positief zijn en die geven we misschien te weinig ruimte op dit podium.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja voorzitter, laten we even duidelijk zijn. In november hebben we voorstellen gedaan, gedekte voorstellen, constructieve, goede voorstellen. Die zijn weggestemd door de coalitie. In het voorjaar hebben we weer voorstellen gedaan die zijn weggestemd door de coalitie. Dat is wat negativiteit creëert, niet de houding van de oppositie. Onze taak als raadsleden is om het college te controleren. Dat hebben we altijd naar eer en geweten gedaan en we zijn altijd met inhoudelijke voorstellen gekomen en ik vind het echt ontzettend flauw en echt het vertonen van een gebrek aan zelfreflectie wat de wethouder nu staat te verkondigen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja en daarop aanvullend voorzitter is mijn vraag nu aan de wethouder: is dit nu de verbindinglijn die u gaat leggen met het beleid rond armoede? Is dit de nieuwe koers die we gaan varen met het vertrek van de vorige wethouder? Gaan we nu op deze wijze met elkaar om? Het feit dat er in één keer nu gezegd wordt dat het ligt bij de raad en bij een hele hoop zeer gerenommeerde informele organisaties en formele organisaties die zeggen: we hebben gewoon wat gemist het afgelopen jaar. Is dat de oplossing die we nu gaan zoeken? Om gewoon maar gelijk te gaan zeggen: het ligt bij jullie, niet bij ons, en we zetten de koers door zoals het was?

De **VOORZITTER**. Een vraag aan mevrouw Verkoelen? Dan moet u wachten. Mevrouw Verkoelen. Nee, eerst de wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja voorzitter, ik constateer alleen dat het proces jammer genoeg... dat is iets wat ik persoonlijk vind, ik had het graag anders gezien. Dat meen ik oprecht. Omdat ik vind dat armoede in de stad een groot probleem is. En ik denk dat als wij het op een andere manier met elkaar, en dan komt die verbinding, met elkaar hadden georganiseerd of weten te organiseren, dan hadden we misschien deze discussie niet. Maar goed.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Waarom zijn we een jaar te laat met het stuk? Waarom vertrekt er een wethouder en waarom staan we nu hier op dit verhaal op deze manier nu weer vervolg te geven? U bent nu zelf iets in het leven aan het roepen wat er totaal niet is. U krijgt vandaag alleen maar positiviteit en het verhaal van: laten we nu doorpakken. Nu begint u weer terug te pakken op het feit waar u zelf als college gefaald heeft.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, nogmaals, anders val ik in herhaling. Ik probeer aan te geven hoe ik het heb ervaren en dat is geen verwijt naar iets of iemand, maar ik had graag gewild dat dit positief, positiever, laat ik het dan zo zeggen, positiever was geland in de stad, omdat het veel Rotterdammers raakt. En ik vind het jammer dat het dus dan op deze manier gaat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, ik ben teleurgesteld dat de wethouder ervoor kiest om op deze manier te beginnen met de beantwoording van onze vragen en onze moties. We hebben volgens mij allemaal in onze inbreng gezegd dat we juist graag willen samenwerken, samen verder willen. We hebben gevraagd om een aantal punten, concretisering, financieel vraagstuk, integraal samenwerken.

Gewoon een aantal punten waarvan we zeggen: dit kan beter, en we zijn allemaal gekomen met voorstellen. Iedereen staat er positief in, dat was in de commissie ook zo. Ik heb het ook in mijn spreektekst gezegd. In de commissie heb ik ook aangegeven: wethouder, ik wil graag nog een paar extra dingetjes. Ik hoop dat u een handreiking kunt doen wethouder, zodat we samen verder kunnen. Dat heb ik net ook weer gezegd. Ik vind het echt ontzettend jammer dat de wethouder het nu zo negatief neerzet, alsof de raad helemaal niks wil, alsof de raad alleen maar negatief is geweest hierover.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, kijk, ik probeer ook mijn gevoel erin te leggen hoe ik het heb ervaren en hoe ik het graag anders had willen zien, zonder een verwijt te doen. Maar ik moet de waarheid vertellen en dat is naar GroenLinks ten aanzien van de commissie die we hebben gehad. De afdrank van GroenLinks was: sorry voorzitter, de wethouder heeft mij niet kunnen overtuigen. Dat is na 5,5 uur. Nou, daar zijn we op teruggekomen tijdens het extra raadsdebat, waarbij ik heb gezegd: klaarblijkelijk ongeacht wat wij doen als college, alles uit de kast halen om er iets van te maken, is de conclusie: het gaat ons niet lukken om u te overtuigen. Dat is richting GroenLinks het geval. Dat vind ik jammer. Dat vind ik oprecht jammer. En dat heb ik dus een aantal keer gezegd en dat benoem ik nu in de breedte. Jongens, ik had het echt oprecht graag anders willen zien. En niet voor mij, maar voor de Rotterdammers waarvoor we het doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, de wethouder probeert hier een heel negatief frame neer te zetten. Ik wil graag vragen aan de wethouder welke handreikingen de wethouder tijdens de commissie heeft gedaan om ons tegemoet te komen. En daarnaast wil ik de wethouder ook vragen wat de wethouder en het college heeft gedaan in zijn totaliteit om de raad hierin een handreiking te doen. Want deze teleurstelling die de wethouder voelt, daar had de wethouder dan zelf ook wat mee kunnen doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik denk dat ik nu in herhaling ga vallen. Ik heb proberen aan te geven hoe ik mij voel in dit proces en waar we nu staan en klaarblijkelijk raakt dat, doet dat ook iets met het gevoel in de raad. Dat kan ik me best voorstellen, maar het is niet de bedoeling geweest om een verwijt te doen. Dat was niet de bedoeling, maar ik denk dat u het met mij eens bent dat we het voor die Rotterdammers denk ik veel positiever hadden kunnen neerzetten. En dat is niet u, maar in de breedte.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Even een herhaling, welke concrete handreiking heeft de wethouder ons gedaan?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, wat had u verwacht hè, dat is dan eigenlijk de vraag. Wat had u dan concreet verwacht? We hebben 5,5 uur met elkaar gedebatteerd. Wat is nu het element, niet anders dan dat ik heb gehoord, ja, u hebt mij niet kunnen overtuigen. Wat had u dan gemist? Wat had u dan van mij concreet willen horen, zou dan de vraag zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Een duidelijker antwoord bijvoorbeeld over de voedselbank. Er had destijds ook al een toezegging kunnen komen. We moeten er nu weer om vragen. Er zijn zoveel concrete punten genoemd wethouder.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, volgens mij ligt er nu een verzoek van u namens een aantal partijen en daar krijgt u zo een antwoord op. Volgens mij stelt u die vraag vandaag weer.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik permitteer me denk ik om te kijken of het me lukt om de wethouder een advies te geven. Kijk, wat we volgens mij hier in de beantwoording horen, de start, is toch een beetje een soort nagalm van wat er hier het afgelopen jaar gebeurd of niet gebeurd is op het terrein van armoede. En er zit ook een hele hoop pijn aan alle kanten, inclusief bij het college. Tegelijkertijd vind ik het wel een verkeerde vorm. Kijk, wat er in de stad gebeurt en hoe dingen vanuit het bestuur landen in de stad, dat vindt zijn weerslag hier in de raad hè. Dat is wat wij doen. Dus als dingen niet zo goed landen, dan hoor je dat in de stad maar dan hoor je dat hier ook als het goed is. En gegeven dat feit en al het water dat door de Maas is gegaan het afgelopen jaar, zou ik u willen adviseren: zet nu een punt en zet als bestuur een stap vooruit. Wees ruimhartig en reik de hand, in eerste instantie naar deze raad en daarmee in feite naar de stad, om dit beter te krijgen in plaats van een verhaal te vertellen over het had veel positiever kunnen landen als, nou enzovoort, maar dan geen verwijt. Ik zou u dat echt willen adviseren. Dat is uw rol. Dat zal hier ook echt met plezier in ontvangst genomen worden als u dat doet. En daar kunt u vandaag mee beginnen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, om aan te sluiten, stop met het jij-bakken en laat zien in uw document dat u inderdaad meegaat met de wijzigingen die wij ook voorstellen. Want u heeft geen letter gewijzigd op al onze verzoeken. Geen enkele, dus de vraag is dan: wat in de breedte? Welke breedte is dat? Is dat de hele breedte van de stad behalve deze wethouder van dit college?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Had u, ik vraag eigenlijk aan mevrouw Verkoelen voorzitter, ik heb geen motie van mevrouw Verkoelen gezien, enkel dat u dan mee tekent met een aantal andere partijen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). En dat heb ik bewust gedaan wethouder. Ik had ze zelf kunnen maken, maar ik ben niet van de herhalingen, dus ik laat het graag aan anderen. Ik heb mede getekend, dat ik heb ook heel duidelijk gemaakt. Mijn verhaal was er overduidelijk in. U bent aan het jij-bakken en u probeert het af te schuiven naar de raad. Ik vind het onvoorstelbaar dat u hier een uitgestoken hand van de raad niet aanneemt en alweer een situatie creëert waarin we de problemen in schuiven. Onbegrijpelijk. Het is precies zoals de heer Segers-Hoogendoorn aanhaalt. Neem het nu op, kom met wijzigingen van dit document en we kunnen met elkaar gaan werken.

De **VOORZITTER**. Volgens mij heeft de raad voldoende van zich laten horen naar aanleiding van de opmerkingen die de wethouder heeft gemaakt. Ik zou het fijn vinden als we nu even een stap verder kunnen zetten richting het behandelen van de gestelde vragen en de moties. Wilt u mij daarbij helpen? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou ja, daar wil ik u zeker bij helpen, want ik vind dat we het over feiten hebben en niet over gevoelens en verwijten. Het feit is dat dit college € 8,5 miljoen bezuinigd heeft op het armoedebeleid. Verwacht u dan een applaus, via de voorzitter?

De **VOORZITTER**. Wethouder, u krijgt een vraag.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, ik heb geen behoefte om te reageren voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, om u te helpen om dit af te ronden, laat ik, het is enigszins ongewoon, een keer proberen het gematigde midden te zijn en als mediator op te treden. Ik denk dat van twee kanten, bij allebei zit wat. Ik denk dat gelet op wat er gebeurd is, ook gelet op wat er met zijn directe collega gebeurd is, dat er enig begrip kan zijn voor frustratie en emotie aan de kant van de wethouder. Aan de andere kant heeft de raad ook gelijk dat het niet aan een wethouder is om het

optreden van raadsleden te recenseren. Dus ik denk dat we op deze manier door kunnen en ik sluit me aan bij de voorzitter dat dit nu afgerond kan worden.

De **VOORZITTER**. Dat stel ik zeer op prijs. Hartelijk dank voor uw handreiking. Wethouder, u kunt verdergaan met de gestelde vragen en het behandelen van de moties.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Goed, dan vanaf nu een startpunt zoals gevraagd. Er werden een aantal vragen gesteld, beginnend bij de heer Ceulemans met de vraag over de rol van informele organisaties. Daar hadden wij over gezegd dat voor de informele organisaties er een extra bedrag komt om die beter in te zetten in de wijk, ook omdat zij richting de burgers het vertrouwen hebben om sneller in contact te komen en daarmee die vroegsignalering te kunnen realiseren. Dus daarmee ook een antwoord op uw vraag, mijnheer Segers. Tegelijkertijd stelt u de vraag hoe dat is ten aanzien van de lbo's of de levensbeschouwelijke organisaties. Daar zit geen verschil in. In principe als we het hebben over informele organisaties dan hebben we het over stichtingen en verenigingen die dus niet vallen binnen het aanbestedingstraject. Dus ook levensbeschouwelijke organisaties kunnen een aanvraag doen in de vorm van een subsidie als zij binnen de regels passen. Wat wij wel als gemeente voor ogen hebben, en dat is met ons expertiseteam financiën, is om op de locatie van die informele partijen aanwezig te zijn en de mensen te voorzien van informatie op een laagdrempelige en toegankelijke manier. Dat is ook wat wij als college willen, dicht bij die burger komen en er zijn om ze te voorzien van de informatie en sneller gebruik te kunnen maken van de maatregelen die wij hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, misschien ben ik iets te vroeg en ging de wethouder nog uitleggen hoe dat er dan precies in de praktijk uit ziet, kwam dat nog of was dit het einde van dit blokje? Oké, nee mijn vraag is namelijk de volgende. Want kijk, hier zit bij mij enig ongemak. Want u zegt, die informele organisaties en dat budget, dat heb ik ook gelezen, die € 500.000,00. Ik snap dat er gewoon subsidierichtlijnen van toepassing zijn en dat je niet al naargelang de achtergrond van een organisatie wel of niet subsidie kan toekennen als de activiteit waarvoor gesubsidieerd wordt aan de kaders voldoet. Dat begrijp ik. Tegelijkertijd zegt u ook: we willen daar ter plekke gaan, we willen daar misschien op locatie gaan werken. En daar zit bij mij het ongemak. Een informele partner in de vorm van een sportvereniging, daar kan iedereen lid van zijn. Daar kunnen islamieten lid van zijn, christenen, niet-gelovigen. Iedereen kan daar geholpen worden door de gemeente, en waarbij de gemeente bezig is met het uitvoeren van gemeentelijk beleid. Bij een levensbeschouwelijke organisatie is dat per definitie dan met een exclusieve doelgroep die bediend wordt. Daarmee worden dus bepaalde groepen bediend terwijl andere groepen niet bediend worden omdat die zich niet ophouden bij een levensbeschouwelijke organisatie. Dan is er dus eigenlijk sprake van dat de gemeente bij de uitvoering van gemeentelijk beleid gebruikmaakt van levensbeschouwelijke organisaties die in de praktijk een exclusief karakter hebben, waar andere Rotterdammers geen gebruik van maken in de praktijk. Kunt u daar dan eens op ingaan?

De **VOORZITTER**. De heer Segers heeft een vraag aan u mijnheer Ceulemans.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik denk dat de heer Ceulemans een beetje in een atheïstische kramp terechtkomt, want alsof levensbeschouwelijke organisaties, die inderdaad vaak komen vanuit een bepaalde levensbeschouwing, zich exclusief opstellen en exclusief werk doen voor alleen die doelgroep. Nee, levensbeschouwelijke organisaties zijn net als verenigingen het informele netwerk en doen vaak dingen voor de gemeenschap en die gemeenschap is veel breder dan dat u denkt dat dat lid is van een kerk of van een levensbeschouwelijke organisatie. Dus u moet daar niet zo krap naar kijken en ik denk toch een beetje in een kramp schieten als daar geld naartoe gaat of als daar gemeentelijke dienstverlening tegenaan kruipt.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u de vraag mede namens de heer Vonk stelde, want die is gaan zitten. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Kijk, dit is dus een totale karikatuur. Ik ben helemaal geen geharnaste atheïst. Ik hecht heel veel waarde aan het werk dat veel levensbeschouwelijke organisaties doen. Ik vind alleen dat het vanuit de organisaties zelf moet komen. Ik gaf vorige week in de commissie het voorbeeld van mijn opa en oma uit Brabant. Die kerk daar in dat dorp doet ontzettend veel, alleen komt

het uit de kerk zelf. Die wordt ten eerste niet gesubsidieerd door de gemeente en ten tweede laat de gemeente de kerk geen gemeentelijk beleid uitvoeren. Ik vind dat een scheiding die heel belangrijk is.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, om dat dan af te ronden komen we een beetje bij elkaar in de buurt denk ik. Ik denk juist dat het formele, dat is dan bijvoorbeeld de gemeente in dit voorbeeld, en het informele, dat is bijvoorbeeld die levensbeschouwelijke organisatie, dat die netwerken elkaar moeten aanvullen. En dat betekent inderdaad wat u zegt, maar dat betekent ook, en daarom ook al onze moties in de afgelopen tijd hierover, dat de gemeente ook een stap moet zetten naar die informele organisaties toe. Want dienstverlening moet wel op elkaar aansluiten. En wat je nu heel vaak ziet is dat dat in splendid isolation gebeurt. Dat misschien de gemeente daar soms ook een beetje angstig in is. En dat zouden we niet moeten doen, want we moeten juist die haarvaten in de samenleving met elkaar gebruiken.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Maar dat tweede deel van uw verhaal is een beetje waar onze wegen dan scheiden denk ik. Want nogmaals, ik hecht waarde aan het belang van levensbeschouwelijke organisaties, althans een aantal daarvan, ook niet per definitie allemaal natuurlijk. Het punt is dat op het moment dat zo'n levensbeschouwelijke organisatie een activiteit verricht, een activiteit die gewoon voldoet aan de kaders van subsidierichtlijnen, dat je dat gewoon niet kunt verbieden. Dat begrijp ik ook. Dat gebeurt momenteel ook en ik stel niet voor om nu iets af te schaffen wat op dit moment al gebeurt. Anders wordt het, en daarom vraag ik ook helderheid aan de wethouder omdat ik dat in het beleidskader onduidelijk vind, wanneer de gemeente zegt: we gaan informele organisaties waarbij het dan gaat om levensbeschouwelijke organisaties vanwege het in de praktijk exclusieve karakter. Dat zal niet in theorie, maar in de praktijk is het natuurlijk wel vaak het geval. Dat de gemeente daar gebruik van gaat maken bij de uitvoering van gemeentelijk beleid. Het is mij nog steeds niet duidelijk nadat we voor de zomer het plan hebben gekregen, we het er in de commissie over gehad hebben, in hoeverre die rol nu gaat veranderen, zowel in uitvoering als betrokkenheid bij gemeentelijk beleid. Dat wil ik graag scherp hebben omdat daar gevoeligheid zit.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, nou, die vragen zijn denk ik terecht en daar gaat de wethouder over. Toch nog één aanvulling erop. Kijk, het is gewoon een feit, dat horen we ook gewoon overall in de stad, en zeker op dit moment waarbij het helaas zo is dat heel veel mensen veel wantrouwen hebben in instituties en bijvoorbeeld de overheid, dat levensbeschouwelijke organisaties of andere informele netwerken mensen wel binnen krijgen met problemen, die dat bijvoorbeeld niet durven aan te geven bij de gemeente omdat ze iets hebben gehoord over bijvoorbeeld een toeslagenschandaal en bang zijn dat ze ergens op een lijst terechtkomen. Dat is precies wat wij altijd bedoelen als we zeggen: laat die dienstverlening op elkaar aansluiten, want deze organisaties zien andere mensen dan de gemeente en dat is denk ik de grote meerwaarde van aansluiten bij die informele netwerken, wat mij betreft afrondend.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, aanvullend erop, zou ik nog het onderzoek in herinnering willen roepen dat we twee jaar geleden als gemeente hebben gedaan. We hebben het over de organisaties die ieder jaar zo'n € 200 miljoen beschikbaar stellen aan heel de stad. Er zijn denk ik weinig organisaties die zo inclusief zijn als deze organisaties. Ik snap dan ook werkelijk niet waarom u steeds weer, ook in uw woorden nu, het exclusieve plakt op deze levensbeschouwelijke organisaties. Een Goud van Noord, een House of Hope, een Samen 010, een Logeershuis De Buren, ik kan een eindeloze lijst maken van allemaal organisaties gedreven vanuit het geloof die er zijn voor heel de stad. Waarom blijft u er dan het exclusieve op plakken? Als ik naar een sportvereniging ga, een voetbalvereniging, mag ik alleen meedoen als ik wil voetballen en dan ga ik niet volleyballen. Dat is exclusief. Maar de levensbeschouwelijke organisaties zijn superinclusief. Je bent er zelfs van harte welkom als je niet gelooft. Dat is het uitgangspunt. Dus ja, ik moet die feiten toch even bij de heer Ceulemans aanbrengen, want hij heeft daar een heel verwrongen beeld van.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, ik heb er geen verwrongen beeld van. U wilt er een karikatuur maken, dat gebeurde in de commissie vorige week ook. Er wordt hier net gedaan, volgens mij heb ik een heel realistisch normaal verhaal. Ik zeg dat het mij onduidelijk is in het kader of we die scheidslijnen die we nu hebben aangebracht in het huidige beleid, of dat gaat veranderen. Dat wil ik als raadslid weten want op basis daarvan kan ik het plan beoordelen. Het is me tot nu toe niet duidelijk dus ik stel die vraag nog een keer. En het wordt nu zo geframed alsof op het moment dat je zegt dat de scheiding van kerk en staat belangrijk is, en wil weten of er nu wel of niet wijzigingen worden aangebracht, dat dat dan per definitie een aanval zou zijn op levensbeschouwelijke organisaties. Dat is het op geen enkele manier. Ik zeg het nu voor de laatste keer, ik heb daar helemaal niets tegen. Ik hecht grote waarde aan het werk dat levensbeschouwelijke organisaties doen, juist ook als het gaat om liefdadigheid et cetera. Maar in de praktijk is het natuurlijk wel, u zegt exclusief. U weet natuurlijk net zo goed als ik dat in de praktijk in de koffieruimte van een moskee of een synagoge of noem maar op, over het algemeen niet veel niet-islamitische of niet-joodse mensen zitten. Dat is natuurlijk gewoon in de praktijk het geval. En daarmee wordt het uitvoeren van gemeentelijk beleid door informele organisaties in praktijk beleid dat voor een exclusieve doelgroep wordt uitgevoerd.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, er zit toch volgens mij een wereld van wantrouwen onder. En ook nu weer hè, ik zou u graag mee willen nemen en laat dat dan een handreiking zijn. Ik neem u mee naar een kerk, wellicht kunnen we ook nog wel, ik ben ook een paar keer heel erg hartelijk welkom geheten, hoewel ik geen moslim ben, in een moskee. Fantastisch en warm. Ik nodig u graag uit om die ervaringen ook eens gewoon te hebben, zodat we eens een keer af komen van die stress die er soms rondom deze organisaties zit. We hebben overigens in het verleden hier ook heel akelige debatjes over gehad. Ik herinner me nog een debatje uit volgens mij 2017 of 2016, een heel akelig debat over erediensten in Huizen van de wijk, waar ook al die vooroordelen hier over tafel gingen en ik vind het belangrijk om die stress weg te nemen en ik help u daar graag bij.

De **VOORZITTER**. Ik hoor een uitnodiging. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, dank voorzitter, aanvullend op de opmerking van de heer Segers-Hoogendoorn en de heer Vonk, wat wij ook hebben gezien tijdens bijvoorbeeld de coronacrisis is dat die levensbeschouwelijke organisaties juist heel goede partners zijn geweest om mee samen te werken. Dat is ook een beetje wat ik terugzie in het beleidsplan. Dat is dat we juist die organisaties meer in hun kracht willen zetten, zodat zij ook verschillende gemeenschappen, de wijken en de mensen die daar wonen, kunnen ondersteunen. Ik zie niet in het beleidsplan terug dat zij gemeentelijk beleid gaan uitvoeren. Ik zie wel terug dat de ondersteuning en de samenwerking wordt geïntensiveerd. Wat ik ook zie, u geeft aan in de kantine of een kerk of een moskee daar zie je alleen maar islamieten. Ja, wat de heer Vonk terecht zegt, bij bepaalde voetbalkantines zie je ook alleen maar bepaalde mensen en daar kom je ook niet zomaar binnen. Dus die exclusiviteit, daar ben ik het niet mee eens. Ik denk dat een kerk, een synagoge of een moskee veel inclusiever is dan een gemiddelde voetbalkantine.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, alleen kennen we in Nederland niet de scheiding tussen staat en sport en wel een scheiding tussen kerk en staat. Het lijkt me wel een relevant verschil. En wat ik net zei zou DENK moeten aanspreken. Dat inclusieve verhaal dat ik net hield, van een voetbalclub kunnen kinderen van alle achtergronden lid zijn. Het maakt niet uit wat je achtergrond is, wat je geloof is, wat je politieke voorkeur is, iedereen kan van die voetbalclub lid worden. En op het moment dat je als gemeente met zo'n sportclub optrekt dan heb je dus een breed bereik. Daar zit geen exclusieve werking in. Iedereen die lid is van die sportclub wordt bereikt. Op het moment van een levensbeschouwelijke organisatie, ik val in herhaling, dan ben je als gemeente dus bezig met het beleid te laten uitvoeren door een organisatie die op basis van levensovertuiging een exclusieve doelgroep bereikt. Ik vind het vreemd dat hier krampachtig op gereageerd wordt. Het lijkt me een heel normale vraag die ik stel aan de wethouder. In hoeverre is hier nu sprake van een beleidswijziging? Dat is het enige wat ik vraag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema tot slot.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik wil toch nog wel even aan dit debat toevoegen dat de scheiding van kerk en staat niet betekent dat atheïsme wordt voorgetrokken. De neutraliteit wil juist zeggen dat het onpartijdig is. Dat betekent dus dat alle levensbeschouwingen de ruimte krijgen. En niet dat een bepaalde, en dat is het atheïsme ook, wordt voorgetrokken. Dus laat dat even duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, ik onderschrijf het pleidooi van de heer Ceulemans en ik schrik toch wel een beetje van de woorden van mevrouw Reitema, want atheïsme wordt nergens gepredikt. Het is juist van belang dat de overheid onpartijdig is en dat juist op het gebied van armoede en schulden de plekken waar mensen geholpen zijn of informatie krijgen, onafhankelijk zijn, dat daar geen drempel is, dat dat niet vanuit een bepaalde geloofsovertuiging is. Want anders sluit je ook mensen uit. Dus dat atheïsme voorgetrokken wordt, vind ik echt een rare conclusie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Goed, volgens mij is er heel veel gezegd op dit punt. Het blijft belangrijk om goed naar elkaar te blijven luisteren.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Wat wij met het beleidsplan willen bereiken is de armoede in de stad te verdrijven. Daarvan hebben we ook in het beleidsplan gezegd dat wij daar iedereen voor nodig hebben en dat is niet alleen voor de gemeente of voor de ambtenaren om dat op te lossen. De informele organisaties in de breedte hebben we gewoon nodig. Dan is het belangrijk dat we daarmee de Rotterdammers bereiken en dan moet het niet uitmaken of je atheïstisch bent of dat je religieus bent of dat je een bepaalde geaardheid hebt. Dat moet niet uitmaken, maar centraal moet daar staan: helpen we die mensen daar waar het nodig is, waar het vertrouwen is, waar het toegankelijk is met de informatie en de maatregelen die we hebben? Zo is het ingericht. U stelt de specifieke vraag of er een beleidswijziging is. Niet ten aanzien van hoe om te gaan met levensbeschouwelijke organisaties. U stelde die vraag ook in de commissie. Dat is het niet. Het enige wat wij zeggen is dat wij er als gemeente voor kiezen om dat veld op te gaan. Wij willen die mensen gaan bereiken. Wij willen ervoor zorgen dat die maatregelen ook echt terechtkomen bij die mensen. We hebben een aantal doelen ook in het beleidsplan, als het gaat om het verhogen van het AOW-tegoed. En dan is het voor de gemeente belangrijk om dat in samenwerking te doen met alle partijen in de stad, zo ook informele organisaties, omdat die veelal het vertrouwen hebben van de Rotterdammers en de gemeente als overheid in mindere mate. Daarmee hopen we die brug te slaan richting de stad.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, kijk, de wethouder doet eigenlijk hetzelfde als een groot deel van de raad, want hij gaat nu het belang van levensbeschouwelijke organisaties benoemen. Dat is het punt in dezen helemaal niet. Het enige punt is of er nu qua uitvoering of qua betrokkenheid van levensbeschouwelijke organisaties bij gemeentelijk beleid een wijziging optreedt. Dus ik had een heel simpele vraag. We zien die € 500.000,00 staan. Dat gaat extra naar informele organisaties. Levensbeschouwelijke organisaties kunnen daaronder vallen, dat staat ook in het beleidsplan. Het is een heel simpele vraag: is nu ten opzichte van de huidige situatie het enige dat er verandert dat er meer geld in brede zin naartoe gaat, ja of nee?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Richting die informele organisaties maken we geen enkele andere afspraak dan dat er meer geld is binnen het beleidskader om activiteiten te organiseren om armoede tegen te gaan. Wij als gemeente vragen niets richting die organisaties. Wat wij zelf doen, en dat is denk ik waar we het over hebben, is dat wij als gemeente de stad in gaan en dat hebben we laten zien met die energiekosten door middel van bijvoorbeeld promoteteams, het veld in gaan met die partners in de stad, ervoor zorgen dat iedereen die daar recht op heeft, daar aanspraak op kan maken. Ik denk dat u veel meer in dat soort activiteiten moet denken die wij vanuit de gemeente doen. En het kan best zijn dat wij terechtkomen bij een informele organisatie. Dat kan. En dat is omdat wij, de ombudsman noemde het lokettenjungle, niet iemand zeggen: oké, er zijn maatregelen, succes, en probeer maar een aanvraag te doen. Maar wij willen juist meer naar die Rotterdammers toe. En het kan

zo zijn dat wij bij levensbeschouwelijke organisaties, dat is niet nu al gezegd, maar binnen informele organisaties sluiten we niemand uit op basis van denominatie of geaardheid of kleur of dergelijke. Dat zou natuurlijk gek zijn als wij dat als gemeente op voorhand zouden doen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, ik heb hem toch nog niet helemaal scherp. U zegt dat het enige wat in principe verandert vanuit de gemeente naar die organisaties is de extra € 500.000,00. Die komt breed neer, bij alle informele organisaties. Dat kan dus ook terechtkomen bij het subsidiëren van activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties indien die activiteiten voldoen aan de geldende subsidiekaders. Dat is het eerste. Maar het tweede dat u zegt is dat we zelf als gemeente natuurlijk ook dingen gaan doen. We gaan de stad in en het kan zomaar zijn dat we dan bij een levensbeschouwelijke organisatie belanden. Dus dan moet ik de vraag omdraaien. Gaat de gemeente zelf in de band of in de relatie met levensbeschouwelijke organisaties nu andere dingen doen dan voorheen gebeurde?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou, kijk, het kan misschien meer worden maar niet anders. Dat is het enige verschil. Want volgens mij heeft de heer Vonk een opsomming gegeven van allerlei levensbeschouwelijke organisaties die we in de stad hebben waar we dus al een samenwerking mee hebben. En als zich een aantal partijen aandienen en zeggen: wij willen ook graag dat de doelgroep hier bediend wordt. Dat sluiten we natuurlijk niet van tevoren uit.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, en hoe moet ik dan die doelgroep bedienen interpreteren? Dat is misschien de essentie. Hoe ziet dat er dan uit? Wat gaat de gemeente dan doen bij zo'n organisatie om die doelgroep te bedienen? Hoe ziet dat er in de praktijk uit? Welk karakter heeft dat?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, daar vindt nog een uitwerking van plaats, maar daarom gaf ik u het voorbeeld van de inzet van promoteams. Ik weet dat die in de stad op allerlei locaties zijn geweest, van de markt tot aan levensbeschouwelijke organisaties. En daarmee zie je dat het effect 101% is geweest. Daarmee zien we ook dat het juist de Rotterdammers die het het hardst nodig hebben ook heeft bereikt. Ik denk dat wij dat als doel moeten hebben in deze stad. Daarmee hoop ik een beetje het antwoord op uw vraag te kunnen geven. Maar ik heb denk ik niet alle gevoelens weg kunnen nemen zo.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou ja, ik hoop eigenlijk op de steun van Leefbaar Rotterdam voor onze motie 'Huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede'. Want dat is precies waar wij naar op zoek zijn. Het moet meetbaar zijn, concreter zijn, wat gaat het college precies doen en hoe kunnen wij beoordelen of dat effectief is?

De **VOORZITTER**. Wethouder. Sorry. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, mevrouw Reitema probeert al een paar weken mij op heel creatieve manieren achter een motie over een financieel kader te krijgen, nu ook weer. Het is op zich best wel knap. Maar die motie van u gaat over een financieel kader. Dit is een principiële punt dat ik maak. Dat vind ik ook belangrijk hoor, maar het gaat mij niet zozeer om de vraag hoeveel subsidie er nu precies naar organisatie A en organisatie B gaat, dat wil ik uiteindelijk ook weten, dus als we dat willen weten, kunnen we dat gewoon straks gaan opvragen met zijn allen. Maar ik maak nu het principiële punt, omdat we het hier nu al maanden over hebben en mij iets nog steeds niet helemaal duidelijk is, en die kritiek kan ik dan met u delen, dat mij nog steeds niet helemaal duidelijk is wat er nu verandert. We zijn nu op het punt beland dat die € 500.000,00 het enige is, behalve dan dat de gemeente misschien vaker over de vloer gaat. Daar heb ik dan weer allemaal aanvullende vragen bij. Op basis waarvan wordt dan beoordeeld om dat bij de ene informele levensbeschouwelijke organisatie wel te doen en bij de andere niet? En dat gaat dan nog uitgewerkt worden. Maar ik vind het dan wel lastig, want we besluiten

vandaag over een beleidskader armoede waar dit onderdeel van is, terwijl nog uitgewerkt moet worden wat voor ons principieel een heel belangrijk punt is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou ja, het gaat over meer dan alleen financiën en ik verzoek de heer Ceulemans dan ook om goed het dictum te lezen voordat Leefbaar Rotterdam gaat stemmen, want wij vragen om een financiële paragraaf waarin doelen, acties, financiële middelen en beoogde effecten meerjarig gekwantificeerd worden en deze te delen met de raad. Dus ik denk als voor deze motie gestemd wordt en deze door de raad wordt aangenomen, dat u dan ook een antwoord op uw vragen krijgt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, de wethouder zegt dat het nog verder uitgewerkt moet worden, maar kan de wethouder dan toezeggen dat wij daar dan eerst een schriftelijke toelichting op krijgen voordat het dan daadwerkelijk in uitvoering wordt gebracht? Dan denk ik dat dat misschien wat comfort geeft aan de heer Ceulemans en ik heb diezelfde zorgen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin, een vraag aan mevrouw Maassen?

De heer **SOYTEKIN** (denk). Nou, misschien aanvullend, ik weet niet of het per se een vraag is. Ik zit ook een beetje te twijfelen over wat we dan verwachten dat er in die uitwerking staat. Volgens mij is de wethouder wat mij betreft in ieder geval redelijk helder geweest in die zin dat we blijven doen wat we doen. We gaan er wellicht een schep bovenop doen, maar dat zal natuurlijk ook afhankelijk zijn van de activiteiten die die organisaties zelf gaan organiseren. Ik denk dat het wel goed is dat wij als gemeente die organisaties actiever opzoeken om te kijken hoe zij de mensen in de wijk kunnen helpen. Als daar een voorlichtingsavond voor nodig is, dan moet er een voorlichtingsavond georganiseerd worden. Ik zie ook wel eens boa's, wijkagenten rondlopen bij kerken, synagogen en moskeeën. Die leggen ook wel eens iets uit, vertellen wat er in de wijk speelt et cetera. Dus we moeten inderdaad daarin wat minder krampachtig doen. Dat is hetgeen wat ik zie. Dat zal waarschijnlijk meer geïntensiveerd worden, meer kunnen worden als daar vraag toe is en we hebben meer budget.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou ja goed, de gemeente maakt altijd keuzes in schaarste en ik ben gewoon benieuwd hoe dat dan gaat uitwerken. Volgens mij helpt het juist ook die organisaties zelf om de onduidelijkheid die hier is ontstaan, om dat gewoon duidelijk en helder te hebben. Dus nogmaals, dezelfde vragen aan de wethouder hierover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik wil toch de partijen die net aan het woord waren vragen om echt naar onze motie te kijken, want wij zien stukken in het beleidskader, als ik quote, pagina 26: we gaan meer investeren in vroegsignalering. Pagina 30, de komende tijd gaan we hierin extra investeren. Wij willen gewoon weten: hoeveel geld gaat waar heen met welk beoogd effect? Wat gaat u doen, hoe kunnen we dit controleren? Dan is ook deze discussie overbodig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, mevrouw Reitema vraagt het over een heel beleidskader. Dit gaat over een heel precies, heel ieniemienie klein stukje punt. Dus volgens mij is uw motie een kanon op een mug waar wij nu op dit moment mee bezig zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dus constateer ik dat D66 maar een ieniemienie klein beetje van het beleid van het college wil controleren en niet gewoon als raadslid al het beleid van dit college wil controleren?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nee, ik zeg u dat u de discussie gewoon een beetje uit het verband rukt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, en ook van mijn kant, ik sluit me aan bij het verzoek van mevrouw Maassen en ik denk dat het belang daarvan juist ook wordt geïllustreerd door de interruptie van de heer Soytekin, omdat de heer Soytekin zegt: we gaan het vaker doen en het is ook afhankelijk van wat die organisaties dan gaan doen. Dat zijn juist twee verschillende dingen. Organisaties kunnen subsidie krijgen voor het uitvoeren van activiteiten die moeten voldoen aan de subsidierichtlijnen. Daarnaast gaat de gemeente zelf ook meer doen en dan met name wat de gemeente zelf gaat doen blijft vooralsnog onduidelijk. Dat is een principieel belangrijk punt. En ik vind het inderdaad relevant dat dat nader wordt uitgewerkt voordat het van start gaat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja voorzitter, voordat we die kant opgaan kan ik nog even een voorbeeld geven. In het stuk wordt ETF genoemd, het expertiseteam financiën. Wij hebben ook gezegd: wij willen juist mensen de mogelijkheden bieden om bekend te worden met de maatregelen die er zijn. Hoe kun je die bereiken? Dan kun je je best voorstellen dat zo'n ETF, zo'n expertiseteam, op een locatie van zo'n informele organisatie aanwezig is om de lokettenjungle te vergemakkelijken en dus niet per se mensen hoeft door te verwijzen maar daar ter plekke het probleem kan oplossen. Aan dat soort dingen zou u kunnen denken.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter, ik vind het vervelend dat het een lange discussie is op deze manier. Maar dan vraag ik me af: wat betekent dat aanwezig zijn? Wordt daar een loket geopend, wordt er een loket geopend door de gemeente in zo'n levensbeschouwelijke instelling? Dat gaan we toch niet doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, ik zie het niet voor me als een loket, waarbij we een ruimte gaan huren en daarin in uw geval binnen een moskee gaan zitten en zeggen: komt u maar binnen. Zo zie ik het niet, maar ik kan me best voorstellen dat er een voorlichtingsavond, een -middag georganiseerd wordt waarbij informatie verstrekt wordt voor behoeftigen om ze niet door te hoeven verwijzen, maar dat het meteen ter plekke opgelost kan worden.

De **VOORZITTER**. Er is op dit punt veel gezegd. Of u tot elkaar groeit weet ik niet, maar ik denk dat het goed is als de wethouder verdergaat. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, dan afconcluderend van mijn kant. Dan schaar ik mij achter het verzoek van mevrouw Maassen. Want door dit voorbeeld word ik nu niet per se veel gerustgesteld. Het verzoek is om dit nu gewoon een keer duidelijk uit te werken. U proeft, er is onduidelijkheid. Het wordt een belangrijk punt gevonden, in ieder geval door een deel in de raad. Dit is gewoon een voorbeeld van iets dat niet duidelijk is uitgewerkt en waarover overduidelijk wat verwarring heerst. Dus kunt u dat dan wat nader uitwerken en aan de raad doen toekomen voordat het van start gaat, zodat we op dat moment in ieder geval allemaal gelijke informatie hebben, zodat we allemaal weten wat er nu precies gaat gebeuren, zodat we daar dan een oordeel over kunnen geven.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja voorzitter, misschien helpt het mij, even een vraag aan mevrouw Maassen en de heer Ceulemans. Wat het doel is van de gemeente om hier Rotterdammers te gaan helpen, het liefst in die wijken op verschillende locaties met informele organisaties die het vertrouwen hebben van de stad. En dan in welke vorm, ik heb nu twee voorbeelden gegeven. Waar zit het hem nu? Wat mist u waarvan u zegt: ik zou daar nog antwoord op willen hebben?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, duidelijk omkaderd hoe dit eruit gaat zien. Want we zijn nu in de raadsbehandeling van dit stuk bezig en er komen nu voorbeelden op die meer vragen oproepen dan dat ze vragen beantwoorden. Ik ben bijvoorbeeld ook erg benieuwd welke kaders de gemeente hanteert bij welke levensbeschouwelijke organisatie wel en niet langsgedaan wordt. Activiteiten moeten voldoen aan die subsidierichtlijnen. Dat is helder. Maar bij de ene levensbeschouwelijke organisatie kan het wenselijker zijn dat de gemeente daar banden mee heeft dan met de andere. Dus dat zijn allemaal vragen die het bij mij oproept en ik wil graag weten welke afwegingen de gemeente maakt bij het besluiten van: daar gaan we wel langs, daar gaan we niet langs, nog los van het principiële punt dat ik over de hele linie over dit punt heb.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Als u akkoord gaat, neem ik hem graag mee in de uitwerking van de voortgangsrapportage. Is dat oké?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, maar dan wel graag aan de voorkant. Dus ik weet niet wanneer die eerste voortgangsrapportage komt. 2024. En is die beleidswijziging dan al in de praktijk ingezet?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dat durf ik hier niet zo te zeggen voorzitter.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, als u dat wel durft te zeggen is het wat mij betreft akkoord. Ik wil graag aan de voorkant, voordat er een beleidswijziging wordt ingezet, helder hebben, uitgewerkt hebben hoe dit er precies uit gaat zien.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Mocht het zo zijn dat we daar al mee beginnen, dan probeer ik u eerder tegemoet te komen met het plan. Mocht dat sowieso pas in het voorjaar meegenomen kunnen worden dan krijgt u dat in het voorjaar.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, ik bedenk me net met het risico dat ik de discussie nieuw leven in ga blazen, maar ik was toch wel even benieuwd richting de heer Ceulemans en mevrouw Maassen. Kunt u misschien twee of drie concrete voorbeelden noemen waarvan u zegt: dat zou ik dus absoluut niet willen. Want ik zit er echt naar te zoeken, want ik denk dat de wethouder prima een lijst kan maken met voorbeelden van wat er nu al gebeurt. Die dingen die we net genoemd hebben, gebeuren gewoon al. Dus waar zit de angst, ik ben daar echt een beetje naar aan het zoeken.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, de heer Soytekin trekt hiermee eigenlijk een beetje een blik wormen open, want nu ben ik eigenlijk gedwongen om daar antwoord op te gaan geven op een manier die hem waarschijnlijk niet zal bevallen. Maar bijvoorbeeld het voorbeeld dat ik net noemde, welke kaders de gemeente hanteert bij welke organisatie wel of niet langsgedaan wordt. Op het moment dat bijvoorbeeld een levensbeschouwelijke organisatie, ik noem een moskeevereniging, in het verleden in opspraak is gekomen vanwege uitspraken die strijdig zijn met onze westerse normen en waarden, vind ik het zeer onwenselijk dat de gemeente daar überhaupt over de vloer komt.

De **VOORZITTER**. U bent gaan zitten mijnheer Soytekin. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou ja, één voorbeeld is als ik bijvoorbeeld als bewoner hulp zou willen krijgen en de gemeente heeft inderdaad een soort tour door de stad, en op de vrijdagmiddag kan ik hulp krijgen maar dan moet ik wel naar een religieuze instelling en daar heb ik dus principiële bezwaren tegen. Ik vind dus dat dat een drempel opwerpt die niet zou moeten bestaan voor mensen in deze stad, omdat de gemeente neutraal dienstverlening zou moeten verlenen. Neutraal. En ik heb

helemaal niets tegen levensbeschouwelijke organisaties, ik vind het alleen belangrijk dat we als overheid neutraal opereren.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, volgens mij zijn er op vrijdagmiddag echt wel andere plekken waar diezelfde dienstverlening ook te krijgen is. Prima als iemand wel of niet die drempel voelt. Ja, dat kan. Even op het punt van de heer Ceulemans, op het moment dat er in het verleden dingen zijn gebeurd wil dat niet zeggen dat dat nu nog steeds fout gaat. Dat kunnen we ook bij sportverenigingen zeggen, als er in het verleden dingen zijn gebeurd die echt niet door de beugel kunnen, moet je daar nu nog steeds consequenties aan verbinden? Volgens mij doen we dat ook niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja voorzitter, ik weet niet of het nu een punt van orde is of inhoudelijk, maar we hebben het nu wel heel lang over een heel klein stukje van het beleidskader. Deze hele discussie toont voor mij wel echt aan dat dit kader niet concreet is. En dit is één stukje. Wij zien dit op nog veel meer stukjes. Dus nogmaals, het verzoek, kijk naar onze motie, want wij roepen het college echt op: wees nu eens concreet. En dan hoeven we niet over elk klein stukje in het beleidskader een half uur te debatteren.

De **VOORZITTER**. De oproep van de PvdA is volgens mij nu wel drie of vier keer gedaan en ik noteer ook dat de wethouder een toezegging gedaan heeft. Volgens mij kunnen we nu verder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dan komt er nog een toezegging richting de heer Ceulemans en mevrouw Maassen, en volgens mij stelde mevrouw Vlieger ook diezelfde vraag over de voedselbanken en de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van de voedselbanken voor allerlei groepen. Daarover kan ik toezeggen dat ik in gesprek ga met de voedselbanken om ervoor te zorgen dat iedereen die er recht op heeft ook een voedselpakket krijgt, zonder dat dat extra kosten met zich meebrengt. U wilt het liefst zo snel mogelijk een antwoord. Ik zal ernaar streven om dat binnen vier weken te doen. Tegelijkertijd zeg ik dat het het streven is. Geef mij ook wat ruimte en lucht op het moment dat ik niet aan die vier weken kom. Voorzitter, dan een vraag van mevrouw Maassen over migrantenouderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger nog.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Even ter verduidelijking, de wethouder zegt, zonder dat het extra kosten oplevert voor de mensen die het pakket nodig hebben, toch?

De **VOORZITTER**. De wethouder knikt ja. U kunt verder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dan was ik bij mevrouw Maassen die een vraag had over hoe je ervoor zorgt dat juist die migrantenouderen bereikt worden en goed gebruik kunnen maken van de maatregelen die we hebben. In het beleidsplan is dat ook een van de doelstellingen om ervoor te zorgen dat er goed gebruikgemaakt wordt van het AOW-tegoed. We zien juist binnen deze doelgroep dat het bereik laag is. Daarom is het misschien goed om samen te werken met die informele organisaties om ze wel makkelijker te bereiken. Dus het heeft onze aandacht om juist ook die groep te voorzien van de nodige informatie en daar maximaal gebruik van te kunnen maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Een van de problemen van de migrantenouderen is juist het AOW-tegoed. Daar zit juist het knelpunt bij migrantenouderen, dat ze die AOW heel moeilijk kunnen bereiken. Dat is dus ook onze vraag: hoe gaan we ervoor zorgen dat ze wel degelijk wel mee blijven doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou, ik gaf lachend daar de opmerking. Je wilt met die informele organisaties die groep makkelijker bereiken. Een van de concrete doelstellingen in het beleidsplan is de aanvraag van het AOW-tegoed te verhogen. Dus daarmee heeft het zeker onze aandacht. Dan niet specifiek migrantenouderen maar in de breedte, dus daar gaan we op inzetten. Op dit moment staat het op 68% dat het wordt aangevraagd en het streven is minimaal 80% dat we willen realiseren. Dus ja, het heeft de aandacht. Dan stelde u ook een vraag, mevrouw Maassen via de voorzitter, over de vraagwijzer. De vraagwijzer valt formeel onder collega Buijt. Maar ik begrijp uw vraag en de zorgen die u daarmee geeft. Ik kan het als aandachtspunt even delen met collega Buijt en daar aandacht voor vragen, met uw goedkeuring.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, en dan in het bijzonder dus de evaluatie die eraan komt over de dienstverlening van de gemeente.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik zal dat daarin proberen te betrekken of te vragen of ze het daarin kunnen en willen betrekken. Het is een andere portefeuille, maar ik zal het signaal via deze weg afgeven. De heer Soytekin is even weg. Hij stelde een vraag hoe we ervoor zorgen dat we goed gebruikmaken van de mediakanalen om mensen te bereiken en daarin niet de etnomedia te vergeten. U bent terug. Wat mij betreft is dit ook wel een toezegging. We zullen in de breedte partijen betrekken om zoveel mogelijk mensen in Rotterdam te betrekken en daar vallen natuurlijk vanzelfsprekend etnomedia onder. Even kijken, ik denk dat ik zo bij de moties terecht kom, want zoveel vragen had ik niet voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, u kunt de moties afdoen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Motie 1 van de ChristenUnie, 'Pak kinderarmoede aan bij de kern'. De financiële positie per alleenstaande ouder is zeer verschillend. Die varieert enorm en dit wordt ook door vele factoren bepaald, zoals de hoogte van de huur, de premie van de zorgverzekering, maar ook de energiekosten en tegelijkertijd ook het uitgavenpatroon van alleenstaande ouders. En vanzelfsprekend ook natuurlijk het aantal kinderen dat een alleenstaande ouder heeft. Aan de hand van de minimaffectrapportage weten we hoe gemiddeld de financiële situatie van alleenstaande ouders eruit ziet, wanneer zij optimaal gebruikmaken van de inkomensondersteunende maatregelen. Wat wij zien, is dat er eigenlijk geen tekort is, maar het gekke is dus dat het beeld aangeeft dat er geen tekort is, maar als uitgavenpatroon van een alleenstaande ouder, op welke manier, heb je drie kinderen, zitten ze op paardrijden, je maakt daar een keuze in, dan wordt dat natuurlijk niet meegenomen in de MER. En dat zijn allemaal effecten die invloed hebben op de gegevens. Dus om die reden, u stelt voor een onderzoek in te stellen naar de positie van alleenstaande ouders. Ik moet hem helaas ontraden voorzitter. Dan de tweede motie voorzitter, 'Doorstart voor armoedeplatformen'. In de opdracht van de welzijnsorganisaties staat beschreven dat zij verantwoordelijk zijn voor het bij elkaar brengen van het netwerk van organisaties die zich bezighouden met armoede en schulden en dan specifiek wel in aanpak in de gebieden. Ik begrijp de wens of de gedachte dat we het liefst in elke wijk hebben, maar dat is helaas niet te realiseren, maar wel in een gebied. De meeste bestaande platforms zijn per gebied georganiseerd. Het is voor de welzijnspartijen gewoon niet haalbaar om in elke wijk een platform te onderhouden. Dus ook deze moet ik helaas ontraden voorzitter. Dan de motie over het Perspectieffonds. De doelgroep is belangrijk, laat ik daarmee beginnen. De doelgroep die geen aflossingscapaciteit heeft kan niet tussen wal en schip vallen wat mij betreft. Tegelijkertijd zien we dat het Jongerenperspectieffonds een duur instrument is. Dus als u mij vraagt: kunnen wij hem zo houden zoals u hem voorstelt, dan moet ik de motie helaas ontraden. Maar ik kan u aangeven dat deze doelgroep de aandacht zal krijgen en houden omdat ik vind dat zij niet tussen wal en schip mogen vallen. Dan motie 4 voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, ik had in de commissie ook aan de wethouder de vraag gesteld met betrekking tot de gesprekken met het rijk over het Perspectieffonds en daar kwam toen niet echt een duidelijk antwoord over. Ik ben benieuwd of de wethouder daar nog over heeft nagedacht, omdat

het rijk gesprekken met gemeenten gaat voeren om het Perspectieffonds in te zetten voor gedupeerde jongeren. De vraag was of daar al een update over was. Destijds was er nog niets.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik probeer even, voorzitter, zij had mij een vraag gesteld of ik in gesprek wilde gaan over jongeren binnen het Jongerenperspectieffonds die gedupeerd zijn? Ik ben nu bezig met de beantwoording en de advisering op de moties en ik heb net het Jongerenperspectieffonds gehad. Dus ik probeer hem even te begrijpen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja, en daarom sluit ik ook op het Perspectieffonds, omdat het rijk dus heeft gezegd: een superinteressant instrument, heel belangrijk om in te zetten en we willen dit heel graag gaan inzetten voor deze bepaalde doelgroep. Wij zeggen nu: wij stoppen ermee en ik heb in de commissie gevraagd aan de wethouder om een reactie daarop in relatie tot de reactie van het rijk en die kreeg ik niet. Dus daarom wil ik het hier nog een keer neerleggen, omdat het heel erg zonde is dat we deze motie zomaar wegleggen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Oké, ja, ik begrijp het. Ik heb het rijk nog niet gesproken hierover.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Toch ook van mijn kant nog even. Het Jongerenperspectieffonds wordt hier de nek omgedraaid, na de heel positieve beantwoording van de schriftelijke vragen. Dat is de enige informatie die wij hebben over hoe het college aankijkt tegen het Jongerenperspectieffonds. Ik wil dan wel van u graag uitgebreide informatie waarin u ook uitlegt wat die uitvoeringskosten zijn. Ik moet dat nu ook maar gewoon geloven van u. Ik wil informatie hebben op grond waarvan u tot de conclusie bent gekomen dat we dit waardevolle instrument, uw woorden, de nek omdraaien. Kunt u dat toezeggen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik heb niet gezegd: dit is een waardevol instrument. Ik heb gezegd: het is een duur instrument. Wat ik wel heb gezegd is dat deze doelgroep belangrijk is, om te voorkomen dat ze tussen wal en schip terechtkomen. En het is een doelgroep die geen aflossingscapaciteit heeft. Zo heb ik het naar mijn idee gezegd.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik terug naar mijnheer Vonk.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Uw vraag was of ik even inzichtelijk wil maken waarom. Ja, dat kan, ik kan u doen toekomen waarom het een duur instrument is en waarom er een andere keuze gemaakt wordt. Dat kan ik u doen toekomen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Nou, u heeft het wel gezegd. Want de schriftelijke vragen zijn van het college. U spreekt met één mond en daar refereer ik aan. Maar dank voor deze toezegging en dan komen we erop terug, want ik vind dat de politiek hierover gaat en daar ligt het primaat en dan komen we terug op die discussie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ik ben het volledig eens met de heer Vonk en ben heel blij met deze toezegging. Want dit besluit is ook contrair aan het rijk, contrair aan wat er is gezegd in de beantwoording van de schriftelijke vragen en dat is toch frappant.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dan motie 4, 'Mag het integraler'. U noemt specifiek een aantal collegeleden. Cultuur, mobiliteit, bestuur en organisatie. Deze motie kan ik omarmen, omdat wij hebben gezegd dat wij het sowieso doen als algeheel college, waarbij u nu extra inzoomt, maar daar kan ik naar kijken. Dan motie 5, ook van de ChristenUnie, 'Alles verdient een tweede kans'. Ja, ik moet heel eerlijk zeggen dat ik tevreden ben met het plan zoals het er ligt en tegelijkertijd hebben we zonet even het gesprek met elkaar gevoerd hoe we tegen een aantal zaken aankijken, dus we delen niet de mening dat partijen als Warm Rotterdam zich niet gehoord voelen. Het proces is doorlopen en wellicht is niet iedereen tevreden met wat is opgenomen van hetgeen ze hebben aangeleverd. Maar dat gebeurt wel eens vaker bij een adviesrol. Wat mij betreft blijven we bij de uitvoering van het beleidsplan in contact met deze partijen, omdat we wel zien dat ze waardevol zijn in de stad. Voorzitter, dan kom ik bij de moties van de PvdA.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove vraagt buiten de microfoon wat het advies is bij die motie.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Het advies is ontraden. Motie 6 van de PvdA en anderen, 'Het huishoudboekje op orde'. U refereert terecht naar de commissie. Daar hebben we het over gehad. Ik wil daaraan toevoegen, naast zoals u zegt de financiële P&C-cycli krijgt u vanzelfsprekend een voortgangsbrief, een monitoring. En daarna als het gaat om die heel specifieke programma's hebben we op kinderarmoede een wetenschappelijk bureau, een onderzoeksprogramma, dat ervoor zorgt dat we data verzamelen en daarop sturen als dat nodig is. Dus wat dat betreft zult u maximaal bediend worden, dus hij staat op ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja voorzitter, ik heb het al een paar keer gezegd. Als raad controleren we het college. Wij moeten de inzichten krijgen om te kunnen beoordelen welke keuzes gemaakt zijn, om te kunnen beoordelen welk beleid dan uiteindelijk effectief is geweest en wat niet. De wethouder geeft nu aan: achteraf krijg je alle informatie. Wij willen weten: wat gaat u doen, waar gaat het geld heen, wat zijn uw doelen, wat zijn uw beoogde effecten? Het is gewoon niet concreet genoeg. Dit is geen antwoord op mijn vraag. Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Ik vraag gewoon vooraf waar al die miljoenen op armoede, al die miljoenen op schulden heen gaan. Waar gaat ons geld, ons gemeenschapsgeld heen? En ik krijg gewoon geen antwoord op mijn vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, mevrouw Reitema krijgt wel antwoord. Kijk, we hebben gewoon onze cycli met elkaar afgesproken en besproken en daarnaast krijgt u specifiek op armoedebeleid een voortgangsbrief, u krijgt een monitor, u krijgt daarnaast ook nog eens het onderzoeksprogramma specifiek op kinderarmoede dat resultaten laat zien en waar bijsturing mogelijk is. Wat dat betreft krijgt u heel veel informatie als het gaat om het bereiken van doelen op die verschillende programma's.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nogmaals, ik ga ook weer verwijzen naar wat we ook in die financiële besprekingen hebben gevraagd, onze technische vragen. Kan uiteengezet worden hoeveel geld beschikbaar is voor beleid schuldhelpverlening 2023 en de raming van aankomende jaren? Graag een uitsplitsing van gemeentegeld, bijdrage rijk, opbrengsten derden et cetera. En ook graag een uitsplitsing welk bedrag gaat naar welk programma van het Rotterdamse budget schuldhelpverlening. Dezelfde vragen voor het armoedebudget. Dit zijn heel simpele vragen die wij technisch hebben gesteld in financiële sessies en nu vraag ik het nog een keer in een debat waar ons gevraagd wordt een beleidskader vast te stellen. Ik kan u niet controleren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik denk dat ik in herhaling ga vallen, dus ik kan het nog een keer herhalen, maar dit hebben we denk ik ook uitvoerig met elkaar besproken in de commissie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Kan de wethouder reflecteren en een toelichting geven op aanbeveling 3 van de COR. Met algemene stemmen is dit aangenomen bij de jaarstukken van 2022. Het staat ook in de motie die u voor zich heeft. Ik zou graag een reflectie willen van de wethouder op deze aanbeveling.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, ik denk dat u dat sowieso krijgt in de cycli die wij met elkaar hebben afgesproken. Daarnaast doe ik u nog een aantal dingen toekomen en dat is de voortgangsbrief, de monitor en het onderzoeksprogramma, specifiek op kinderarmoede. Dat zijn denk ik momenten waarin u als raad kunt sturen op de doelen die wij met elkaar hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Ik citeer: het voorspellende vermogen en daarmee grip op financiën moet worden vergroot. De COR adviseert hierbij ook om in conceptraadbesluiten duidelijker aan te geven wat de financiële consequentie is en wat er hierdoor in de begroting verandert. In conceptraadstukken. Ik zou graag een toelichting van de wethouder willen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, ik neem u graag mee, zoals ik zei, in de cycli, dus in de begroting die eraan komt krijgt u natuurlijk alle informatie en in de Voorjaarsnota en de jaarrekening. En tegelijkertijd, nogmaals, ik herhaal het, in de voortgangsbrief, u krijgt monitoren op dit beleidsplan en u kunt sturen. Specifiek op kinderarmoede hebben we een wetenschappelijk bureau waarin bij de doelen bekeken wordt of ze effectief en doelmatig zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Voorzitter, ik concludeer dat de wethouder het advies van de COR naast zich neerlegt, dat met algemene stemmen is aangenomen. Ik concludeer dat wij worden verwezen naar een begroting, waar toch echt andere dingen in staan, waar toch ook echt veel onduidelijkere punten in staan, waar wij niet kunnen zien naar welk programma welk bedrag gaat. Dat is jammer. Dat tast het budgetrecht van de raad aan en ik hoop echt dat de wethouder dat serieus gaat nemen voor het volgende beleidskader.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja voorzitter, ik ga ook niet in herhaling vallen. De PvdA en ik hoop ook de rest van alle raadsleden die hier zitten, wij hechten ontzettend veel waarde aan onze controlerende taak als raad. Ik wil ook echt bij dezen een oproep doen aan de partijen D66, DENK, Leefbaar Rotterdam en de VVD. Dat het college onze motie ontraadt, prima. Maar ik wil toch de raadsleden hier allemaal in de zaal aankijken, stem voor deze motie, kijk ernaar, en u kunt het er toch niet mee eens zijn dat wij gewoon niet in staat worden gesteld om te kunnen beoordelen wat het college aan het doen is.

De **VOORZITTER**. U bent wel vasthoudend hè, rond die motie, het is nu de vijfde keer. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, ik heb toch een vraag aan de wethouder. Als u zegt dat we sturend kunnen zijn. Kunt u reflecteren op welk stukje dan? Want moties die we indienen worden niet aangenomen of in ieder geval ontraden. Bij het financiële stukje wordt constant gerefereerd naar waar is het budget? Dat is dus het punt. Wij krijgen niet vooraf te zien waar we op kunnen sturen. Dus u kunt wel het bij ons neerleggen, maar eigenlijk ligt het gewoon bij u. Kunt u reflecteren op waar en wanneer wij kunnen sturen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dit zijn de momenten waarop gestuurd wordt. En

uiteindelijk is het enige wat ik doe advisering geven op de moties die u indient en uiteindelijk bent u als raad daar leidend in. Dat is hoe wij het met elkaar hebben afgesproken te doen. Dus ja, dit is het moment, en dan kunt u het met mij oneens zijn. Maar ik adviseer alleen en het is terecht dat u zegt dat het uiteindelijk aan de raad is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Nou, aan het begin van dit debat was u best nog wel een beetje boos dat de samenwerking er niet is. Ik denk dat hier nu juist de crux van de samenwerking zit. Want we zouden het niet via moties moeten vragen. Het zou binnen de commissie met elkaar in overeenstemming moeten komen.

De **VOORZITTER**. Er zit geen vraag in hè. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou ja, ik wil toch nogmaals het college verzoeken om gewoon antwoord te geven op de technische vragen die wij voor de zomer hebben gesteld.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik moet even checken of daar überhaupt antwoord op is geweest of niet. U zegt dat er helemaal geen antwoord is geweest?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ook dit is uitvoerig aan bod gekomen voor de zomer. Er is een beantwoording gekomen die absoluut niet volledig is. Er staan kopjes als Overige programmalasten op. Ik kan absoluut niet zien welke maatregelen en interventies dit college kiest en nogmaals, dat is ook herhaaldelijk herhaald, ik heb geen antwoorden op mijn vragen. Dus nogmaals verzoek ik, ik kan ze ook nog een keer naar u sturen, maar eigenlijk komt het ook gewoon neer op de motie die we hebben ingediend.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dat was even een checkvraag voorzitter. Het zou vervelend geweest zijn als er geen antwoorden zijn, maar er zijn wel antwoorden geweest, alleen bent u daar niet tevreden over.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nogmaals, het gaat niet over tevredenheid en emoties. Het antwoord is gewoon onvolledig.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik zit even te zoeken wat ik daarmee kan. Als ze onvolledig zijn, kan ik even kijken of ze aangevuld kunnen worden. Ja, dat kan ik voor u doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja nogmaals, ik wil nog een keer het dictum voorlezen, maar dat wordt dan een beetje vermoeiend. Waar het op neerkomt, we hebben een armoedebudget, we hebben een schuldenbudget, we hebben een armoedefonds dat met veel bombarie is aangekondigd. Het enige wat wij vragen is: wat bent u van plan om met dit gemeenschapsgeld te doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Volgens mij lopen er een aantal dingen door elkaar voorzitter. Is het nu: u hebt technische vragen gesteld, u hebt een antwoord gehad en dat is onvolledig. Daar wil ik naar kijken of dat eventueel aangevuld kan worden. Maar u leest nu een dictum op van de motie die u hebt ingediend.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik probeerde de wethouder een beetje op weg te helpen. Het komt allemaal namelijk neer op die vraag: wat gaat u doen?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik ga denk ik door met de beantwoording of de advisering van de moties. Motie 7, ook van de PvdA, 'Blijf je armoedepartners dan ook steunen', de 70/30-regeling. Dat is een subsidieregeling die is vastgesteld op 13 juni 2023 en voor deze subsidieregeling geldt dat de aanvraagprocedure gestart is en organisaties voor 1 oktober 2023 de aanvraag kunnen indienen. De organisaties in de stad zijn op verschillende momenten over deze regeling geïnformeerd. Dus het is bekend bij alle partijen in de stad en daarom zal ik deze motie ontraden. Voorzitter, motie 8, 'Versterk Rotterdammers direct in de portemonnee'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, de wethouder gaat nu wel een beetje voorbij aan de discussie die we in de commissie hebben gevoerd. In zes maanden tijd even vragen om 30% van je begroting ergens anders bij te fietsen is geen realistisch scenario.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou, volgens mij heb ik een toezegging gedaan richting mevrouw Maassen als het gaat om het doel dat wij willen bereiken binnen die organisaties. We gaan ook inzetten op allerlei manieren om armoede tegen te gaan. We zien gelukkig ook in de stad partijen die daar nu al mee bezig zijn om kinderen in armoede te helpen of te voorkomen dat ze in armoede leven en dat het doel moet blijven dat die kinderen er nu gebruik van maken er geen last van hebben. Die inzet zullen we blijven plegen en dat heb ik toen ook in de commissie al toegezegd richting mevrouw Maassen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, dan vraag ik de wethouder toch om een toezegging om uit te leggen wat de redenering is geweest om van deze 100% subsidie naar 70% te gaan. Wat is de reden dat hiervoor gekozen is om bij bestaande armoedepartners, subsidiepartners, eigenlijk deze bezuiniging toe te passen? Wat is daar de reden van, kan ik daar een toezegging op krijgen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Jazeker voorzitter, daar kan ze antwoord op krijgen, maar in principe is het een simpele redenatie die iedereen wel kan bedenken. Op het moment dat je minder subsidie uitdeelt, houd je geld voor andere programma's. Tegelijkertijd zien wij in de stad dat er gelukkig heel veel partijen zijn die in staat zijn om niet alleen afhankelijk te zijn van de gemeente en dat er dus fondsen zijn, andere partijen, ondernemers die hier een bijdrage aan willen leveren. Ik begon ook mijn pleidooi met te zeggen voorzitter dat het iets moet zijn van de stad, we moeten met zijn allen de schouders eronder zetten en gelukkig zien wij dat dat gebeurt. En met deze subsidieregeling challengen we de huidige organisaties die alleen afhankelijk zijn van de gemeente om te kijken naar partijen in de stad om die samenwerking op te zoeken en daarmee de effectiviteit te vergroten. Voorzitter, dan motie 8, 'Versterk Rotterdammers direct in de portemonnee', om de armoederegelingen te verhogen. Daar kan ik kort over zijn, ontraden. Bestaanszekerheid is primair de taak van het rijk. 'Regel schuldenrust met de Rotterdamse pauzeknop', motie 9.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, een punt van orde. Ik wil graag een toelichting van de wethouder waarom de motie ontraden wordt, want wat de wethouder net zegt klopt niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, u stelt hier de vraag de inkomensgrens voor armoederegelingen voor kinderen naar 150% van het sociaal minimum te verhogen. Op dit moment hebben we verschillende inkomensgrenzen, waardoor een armoedeval voorkomen wordt wanneer

iemand enkele euro's meer gaat verdienen en we ook Rotterdammers met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum enige ondersteuning kunnen bieden. Een voordeel dat eraan komt is dat het demissionair kabinet mensen met een laag middeninkomen vanaf 2024 extra zou willen ondersteunen, maar de uitwerking daarvan moet nog volgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, de vraag is wat de gemeente Rotterdam nu zelf al kan doen. Want het college verwijst nu wederom naar het rijk. Dat horen we vaker, maar we zien, Amsterdam doet het, het kan gewoon. Je kan gewoon de inkomensgrens voor je armoederegelingen verhogen. Je kan gewoon de tegoeden verhogen. Dat is waar de vraag over gaat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, ik begrijp de vraag, maar dat heeft consequenties en daarom moet ik hem ook ontraden. Dan motie 9 voorzitter, de Rotterdamse pauzeknop te lanceren en een collectieve regeling overeen te komen met de belangrijkste schuldeisers. Ja, die moet ik ontraden. We hebben het daar in de commissie over gehad. Ik heb dus al gezegd dat vanaf het moment dat mensen zich melden voor schuldhulpverlening bij de Kredietbank wordt aan schuldeisers gevraagd incassomaatregelen on hold te houden in afwachting van het voorstel voor minnelijke schuldregeling. En dit lukt eigenlijk altijd, dus daarmee is deze motie overbodig. We hebben dat uitgebreid met elkaar besproken in de commissie, achter de coulissen in de commissie. Maar hij komt nu terug als motie, maar ik blijf bij het standpunt dat ik toen ook al heb toegelicht.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik wil toch de wethouder vragen de motie te lezen, want het gaat expliciet over de tijdsspanne tussen: ik klop aan bij de gemeente en ik zit in een schuldtraject bij de Kredietbank. Dus we hebben het nu over de situatie dat we nog niet bij de Kredietbank zijn, dat we nog niet in een saneringstraject zitten. Dat is ook het voorbeeld van Amsterdam van de pauzeknop. Dat is ook de motie die we vorig jaar hebben ingediend, waarvan het college toen zei: wacht maar, wacht op het armoedepan, dan nemen we het mee. En het staat er niet in. En nu krijg ik een antwoord van de wethouder dat helemaal niet over mijn motie gaat. Dus nogmaals, wil de wethouder alstublieft mijn motie lezen, kijken of dat werkbaar zou zijn en ik ben ervan overtuigd dat dat het is, en dan gewoon serieus antwoord geven.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik lees de motie: regel schuldenrust met de Rotterdamse pauzeknop. U geeft het voorbeeld van Amsterdam. In Rotterdam hebben we een pauzeknop, net iets anders dan Amsterdam, dus het is er en daarom ontraad ik hem.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, ik wil graag een toezegging van de wethouder om uit te leggen wat dan die Rotterdamse pauzeknop is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, vanaf het moment dat mensen zich melden voor schuldhulpverlening bij de Kredietbank wordt aan schuldeisers gevraagd incassomaatregelen on hold te houden, dat is de pauzeknop, in afwachting van het voorstel voor minnelijke schuldregeling. Dit lukt eigenlijk altijd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, een vraag aan de wethouder. Als een inwoner aanklopt bij de gemeente, is die dan direct bij de Kredietbank of zit daar nog een traject voor?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik zit even te zoeken. Er ligt een motie voor. Er wordt een advisering gevraagd. Ik probeer hem toe te lichten en dat heb ik nu een aantal keer gedaan en daarmee verandert niet het advies op deze motie.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Motie 10, ook van de PvdA. 'Ook nu een reflectiepanel schulden met ervaringsdeskundigen'. Ja, in het oude beleidsplan staat dat wij de komende periode zullen inzetten op het combineren van de bestaande kennis vanuit ervaringsdeskundigen en informele organisaties, dus ook deze motie zal ik adviseren op ontraden. Dan motie 11, 'Geen voedselnood op Rotterdamse bodem', zich in te spannen voor adequate voedselhulp voor iedereen die in Rotterdam voedselnood ervaart. Wat we al jaren aan het doen zijn in de stad, is ons inspannen om de armoede te verdrijven in de stad. Dus naar mijn idee is deze motie overbodig, dus op ontraden. 'Maak het crisisfonds een crisisfonds'. U stelt voor dat hier individuele partijen ook aanspraak op kunnen doen. Ook deze motie zal ik ontraden. Een voorschot voor brood, broodnood, kan altijd via W&I. En op dit moment loopt dat via of informele netwerken, die komen altijd wel goed terecht bij het crisisnoodfonds, of via professionele organisaties. Op dit moment hebben we niet het idee dat dat veranderd hoeft te worden. Dat waren de moties van de PvdA. Dan kom ik bij een amendement van Volt. Ik vind het een sympathiek amendement, maar ik moet het helaas ontraden. We onderschrijven zoals in het beleidsplan valt te lezen vanaf pagina 21 tot 23 dat armoede en schulden integraal aangepakt moeten worden. En ook op die pagina's omschrijven wij hoe wij dat vorm willen gaan geven. Wat we zien is dat de indicatoren die gebruikt worden in de monitor Brede welvaart op regionaal niveau zijn en ze laten het effect op onze integrale inspanningen onvoldoende zien, op dit punt specifiek. Daarom is het wat het college betreft niet het juiste meetinstrument. Dan heb ik een motie, 'Samen met de Rotterdammers'. U refereert aan het armoedeberaad of burgerberaad of schaduwraad, zoals wij beschrijven in het armoedeplan. Ik heb gezegd: we gaan inzetten op de samenwerking in de stad. Dat willen wij heel graag, dat willen wij voortzetten. U wilt specifiek ook een aantal doelgroepen laten participeren in het idee. Sympathiek, die kan ik omarmen. Ook een motie van Volt, motie 14, 'Sluit de kringloop niet uit'. Die moet ik helaas ontraden. Want ook in het raadsbesluit staat een passage naar aanleiding van een toezegging van wethouder Yigit om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. En Het Goed geeft aan: bij ons lukt dat gewoon niet. Er zitten meer redenen aan vast dan nu in het raadsbesluit staan, want op het moment dat je via het jeugdtegoed er iets afhaalt, zitten daar ook wat kosten aan verbonden en dan is het natuurlijk aan het bedrijf of zij wel of niet willen meewerken aan deze constructie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. ik begrijp het laatste antwoord nog niet zo goed. Zou de wethouder misschien iets meer kunnen uitleggen waarom het niet lukt, want elders lukt het namelijk wel, dus ik ben even benieuwd naar de uitleg.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, er staat een stuk in het raadsbesluit, uit mijn hoofd gezegd op pagina 14. Daar staat een stuk naar aanleiding van een toezegging die eerder is gedaan door wethouder Yigit met de vraag: betrek nu kringloop nu ook eens in de mogelijkheid om jeugdtegoed toe te passen. Het raadsbesluit pagina 14. Daar staat omschreven dat Het Goed daar op dit moment niet voor openstaat, omdat zij dat technisch niet voor elkaar krijgen in het systeem. Maar er liggen ook andere onderliggende redenen. Weet dat als een willekeurig bedrijf zegt: bij mij mogen ze gebruikmaken, iets afnemen via het jeugdtegoed, dan levert dat bedrijf een percentage af. En daar moet je natuurlijk ook voor openstaan. 10% is dat om concreet te zijn. Dat waren de moties en het amendement van Volt voorzitter. Dan kom ik bij D66, 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld'. Deze motie kan ik omarmen. We betrekken alle factoren die samenhangen met de ontwikkeling van kinderen in de integrale aanpak van kinderarmoede. U had het over sociaal-emotioneel. Toen zei ik al: dat valt ook binnen de portefeuille welzijn, dus deze kan ik omarmen. Dan heeft u een amendement. Ja, deze acties zijn in lijn met de acties die reeds ingezet zijn en worden vanuit de aanpak armoede en schulden en vsv, de portefeuille van wethouder Kasmi. Dus wat mij betreft kan dit toegevoegd worden.

Zeker naar aanleiding van uw motie die uiteindelijk onvoldoende plek heeft gekregen lijkt me dit een goede suggestie. Dan kom ik bij de moties van GroenLinks voorzitter. Ik heb volgens mij een gesprek gehad in de commissie van: wat is nu de visie, wat is nu de visie, wat is nu de visie? Nu een deltaplan gaan maken kost gewoon te veel tijd. Laten we in die uitvoering gaan zitten, problemen aanpakken, maar we herkennen en erkennen echt wel onze gezamenlijke verantwoordelijkheid, heb ik proberen te benoemen. En laten we gewoon die samenwerking in de stad aangaan en de armoede oppakken, dus deze motie staat op ontraden als advies. Dan de motie 'Laat onze jeugd niet van een koude kermis thuiskomen'. Ja, hetzelfde verhaal. Ook hierin moeten exploitanten bereid zijn om daaraan mee te willen werken en vooralsnog is dat niet het geval. Dus deze motie zal ik ontraden. Ik heb het toen ook in de commissie gezegd: ik weet dat de heer Yigit destijds als raadslid hier ook aandacht voor vroeg. Ik heb een interruptie voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, ik dacht dat u nog niet uitgesproken was. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Ja voorzitter, ik dacht dat de wethouder klaar was. In de commissie was de wethouder wel geïnteresseerd hierin. De motie vraagt om de mogelijkheden te onderzoeken, dus het gesprek aan te gaan. De wethouder zegt nu: inderdaad, het kan niet, want de mensen moeten inderdaad meewerken. Dat snap ik, daarom staat er ook: we moeten het gesprek aangaan. Dus ik zou toch graag willen horen: is dat gesprek dan vrij recent geweest, kunnen wij daar dan een brief over krijgen?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Wat ik daarover kan zeggen is dat dit überhaupt financiële consequenties heeft. Op het moment dat wij een budget kermis hebben zoals Tilburg, als aparte regeling moeten gaan ontwikkelen, kost dit gewoon geld. Dus om die reden zou ik hem al ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Voorzitter, dat staat er niet. Dit is een vervelende manier om zo'n gesprek te hebben. Er staat: mogelijkheden te onderzoeken met de exploitanten op de kermis om tot een regeling te komen. Dat betekent het gesprek aangaan en kijken wat er mogelijk is. Dat betekent niet: ik draag u op om dit nu onmiddellijk te gaan uitvoeren. Dat kost inderdaad geld. Dus ik zou het toch echt fijn vinden als de wethouder wil reageren op de vraag die ik zojuist gesteld heb. Is dat gesprek vrij recent geweest? Zo ja, dan zou ik er graag een brief over willen en anders, nee, dan graag een antwoord waarom het niet kan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, wat ik zeg, ik kan best een gesprek aangaan met de kermisexploitanten, maar als daar een regeling uitkomt dan kost dat geld. Dus ik kan het wel gaan onderzoeken voor het onderzoeken, maar het onderzoeken voor het onderzoeken om uiteindelijk te weten dat we het toch niet gaan doen, lijkt me onnodig. En dat is eigenlijk waarom ik zeg: u stuurt mij op pad, maar het gaat geld kosten als er iets positiefs uitkomt en dat geld hebben we niet. Dus dat gaan we niet doen. Dus daarmee wil ik u eigenlijk vragen: als het echt ergens aan bijdraagt ben ik bereid om te kijken wat de mogelijkheden zijn. Maar om nu mensen aan het werk te zetten terwijl we het toch niet gaan doen, lijkt me overbodig. Dus vandaar dat de motie op ontraden staat voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLEIEGER** (gl). Ja voorzitter, dit is gewoon een heel ander antwoord dan de wethouder in eerste instantie gaf. De wethouder zegt: dit is niet dit kan niet, want mensen staan hier niet voor open, het gesprek is al geweest, het is al geprobeerd. Zoiets. Nu is het: dit gaat geld kosten, dat willen we niet, dat hebben we niet, dat doen we niet. Jammer, echt ontzettend jammer. De motie leest anders, er staat iets anders in de motie. We zouden dit gewoon kunnen proberen. Dan kunnen we ook kijken hoeveel geld dat dan zou kosten. Want die andere gemeenten doen het ook samen met andere fondsen. Die werken samen. De exploitanten vinden het ook interessant om hieraan samen te werken. Maar de wethouder zegt van tevoren al: doen we niet.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Dan kom ik bij motie 18. 'Eén ruimhartige grens', ook van GroenLinks. Bijna vergelijkbaar met de motie van de PvdA. Ook weer een onderzoeksmotie, maar we gaan dit niet onderzoeken, ook vanuit hetzelfde verhaal. Het moet wel ergens naartoe leiden, want de uitkomst is reeds bekend. Er is geen budget voor een uitbreiding van de inkomensgrenzen in Rotterdam. Dus vandaar ontraden. Dan een heel sympathieke motie die ik ook moet ontraden. 'Schoolontbijt voor iedereen mogelijk'. Ook weer een onderzoeksmotie. Ja, omdat we in Rotterdam een subsidieregeling hebben die specifiek bedoeld is voor initiatieven rondom armoede en schulden en dat is inclusief voedselhulp. Activiteiten die binnen deze regeling vallen worden niet buitenom gefinancierd. Daarnaast werkt het rijk samen met het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis aan een programma om te zorgen dat kinderen geen honger meer hebben op school. En ook weer een positief bericht vanuit het rijk: schoolontbijt wordt waarschijnlijk volgend jaar, volgende jaren verder voortgezet. Dan motie 20.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Hoe gaat de wethouder dan de signalen van de scholen serieus nemen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Zoals we de afgelopen jaren hebben gedaan hè. Toen dit college begon waren er volgens mij maar zeven scholen die schoolontbijt hebben gehad. Dus elke school die het signaal afgeeft pakken we serieus op. Dus dit college is voortvarend aan de slag gegaan om ervoor te zorgen dat scholen ontbijt hebben op school. Ja zeker, via het rijk betaald, maar desondanks is de uitvoering hier in Rotterdam gebeurd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, ik doelde op de scholen die wel willen maar niet kunnen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik moet even checken of er überhaupt scholen zijn die wel willen en niet kunnen, maar ik zal, bon.

De **VOORZITTER**. U was klaar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, ik was blijkbaar klaar. Nee niet klaar met de moties, maar klaar met de beantwoording hierop.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik heb nog één motie, 'Gezond de schulden uit'. Dit is een motie waar u inzet op gezondheid. Dat is ook weer een portefeuille van mij. Ik vind het een sympathieke motie, zeker ook als aandachtspunt, dus deze ga ik omarmen. Dan heb ik nog twee laatste moties van DENK. 'Meer Rotterdammers een gratis fiets'. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Die doet collega Karremans. Dan een laatste motie 'Voorkom vervoersarmoede voor jongeren', om vervoersarmoede tegen te gaan voor jongeren, een specifieke leeftijdscategorie met een bepaalde inkomensgrens van het sociaal minimum. Deze is ook sympathiek en die kan ik omarmen. Dan heb ik ze allemaal voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dan nog een motie over fietsen. Wethouder Karremans. De Partij voor de Dieren nog.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Maar wethouder Karremans mag eventueel voor hoor.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, ik zit hier enkel ter appreciatie van de motie 'Meer Rotterdammers een gratis fiets', een motie van DENK. Die vraagt het college te onderzoeken op

welke wijze de Fietsbank uitgebreid kan worden over de hele stad en die motie wil ik omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder, dan de moties van de Partij voor de Dieren.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik kan ze allemaal, of niet allemaal, maar de meeste kan ik in één (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja? Ja voorzitter, dit is namens het college. Motie 23, overbodig, dus ontraden. Het staat in het beleidsplan en als u wilt weten op welke pagina kan ik dat nog even voor u checken. Maar er staat vanaf pagina 21 hoe wij de integrale aanpak organiseren. Dat geldt ook voor motie 24, wethouder Karremans, ontraden. Motie 25, ontraden. Motie 26, ontraden. Motie 27, ontraden. Motie 28, ben ik zelf. Dat is ontraden. Motie 29, ontraden. Motie 30, ontraden. En motie 31 is aan de raad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). U maakt er zich als college zo wel heel erg gemakkelijk van af.

De **VOORZITTER**. Dat was het. Goed. Ik weet niet of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **COŞKUN** (sp). Zijn de amendementen behandeld?

De **VOORZITTER**. Die zijn allemaal gedaan, terloops. Als er sprake is van een tweede termijn dan wil ik u voorstellen om dat na de lunch te doen. Ik vermoed dat anders de kroketten op de gang koud worden. Dus ik schors de vergadering tot 14.00 uur, 14,15 uur? 14.15 uur.

De heer **ROSKAM** (lr). Pardon burgemeester.

De **VOORZITTER**. Ik schors de vergadering tot 14.15 uur.

De heer **ROSKAM** (lr). Pardon burgemeester, een punt van orde graag nog.

De **VOORZITTER**. Sorry?

De heer **ROSKAM** (lr). Graag nog een punt van orde, even heel kort.

De **VOORZITTER**. Mag ik nog een punt van orde.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, een praktisch punt van orde. Vanochtend hebben we besloten om de avondmaaltijd te schrappen. Ik had vanuit de keuken begrepen dat er wel rekening was gehouden met 120 man voor het avondeten. Kan er, ook gezien het debat van zojuist, dan voor gezorgd worden dat die 120 maaltijden niet in de klinko verdwijnen maar eventueel bij een maatschappelijke stichting terecht kunnen komen? Zoals een Pauluskerk of iets dergelijks. Nee, maar dat we in ieder geval geen verspilling hebben. Oké goed, dat is dan ook goed, maar dat ze in ieder geval niet in de klinko verdwijnen. Die boodschap wilde ik graag nog meegeven aan het college, of u daarvoor kunt zorgen.

De **VOORZITTER**. De organisatie heeft er aandacht voor. Ik schors tot 14.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 7 september 2023

Notulen van de raadsvergadering van 7 september 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 12.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 16.45 uur tot 17.17 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer V.P.G. Karremans, de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 14.29 uur tot 15.30 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

Heropening

De **VOORZITTER**. Dames en heren, mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik heropen de vergadering. Wethouder mag ik u verzoeken uw plaats in te nemen?

6.1 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026 – vervolg*

De **VOORZITTER**. Aan de orde de voortzetting van het debat over het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede', de tweede termijn van de zijde van de raad. Wie van u mag ik het woord geven? Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik wil terugkomen op twee dingen van voor de pauze. Het eerste is even de motie die wij hebben ingediend samen met een aantal partijen over het betrekken van de kringloop. Wij hebben het nog even nagegaan naar aanleiding van het antwoord van de wethouder. En inderdaad klopt het wat hij zei, maar het zit toch ook weer een klein beetje anders. Want onze motie is eigenlijk breder dan datgene wat al eerder ter tafel lag. Er is in een vorige motie of in ieder geval op pagina 14 waar verwezen werd naar het beleidskader, gekeken naar eigenlijk één partij, één kringlooppartij. En er zijn er vele; er zijn meerdere partijen, meerdere kringloopwinkels. Wat wij eigenlijk vragen in die motie, het is ook een onderzoeksmotie, is om te onderzoeken hoe je met die diverse verschillende kringlooppartijen kan kijken hoe je ze kan betrekken en koppelen aan het jeugdtegoed. Dat kunnen we eigenlijk gewoon. En dat je ook de productgroepen kan verbreden. Dus ik zou daar de wethouder eigenlijk willen vragen toch nog eens te kijken naar de motie en te heroverwegen wat hij hiervoor zei. Een tweede punt is over de brede welvaart, het amendement dat wij hebben ingediend. Wij vragen niet om monitoren. Het is inderdaad zo dat als je gaat kijken naar de meetmethode van hoe je brede welvaart meet, dat dat regionaal is, maar je kunt ook gewoon inzoomen voor Rotterdam. En het is net het stukje ambitie en het stukje visie dat we missen voor de lange termijn, dus ook daar vraag ik eigenlijk aan de wethouder maar ook de hele raad, om daar ook gewoon met die blik naar te kijken en dat stukje ambitie dat we nu niet hebben, toch eigenlijk toe te voegen aan het beleidskader.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers?

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, dank u. Naar aanleiding van de advisering van onze moties maken wij ons ernstige zorgen. Ons vertrouwen is gedaald naar een dieptepunt, want hoe gaan

we het armoedeprobleem oplossen als geen enkele wethouder van dit college zich er verantwoordelijk voor voelt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VIEGER** (gl). Voorzitter, mijn moties, onze moties zijn uiteindelijk op grond van uiteindelijke kosten die zouden komen ontraden. Spijtig. Want het zijn onderzoeksmoties. En ook best bijzonder, want de moties van DENK over een gratis fiets voor iedereen en over het voorkomen van vervoersarmoede moeten toch ook op termijn geld gaan kosten? Zou de wethouder daar nog op willen reageren? Want dan ga ik de balans opmaken. 27 oppositiemoties, twee omarmd. Drie coalitiemoties, allemaal omarmd. GroenLinks heeft gevraagd om een uitgestoken hand, om samen te werken. We hebben aangegeven dat er twee essentiële moties waren, die voor ons ook van invloed zijn op onze stem over dit beleidskader. Van de kant van de wethouder komt het niet, dus richt ik mij op de coalitiepartijen en vraag ik aan hen om goed het dictum van de moties 'Huishoudboekje op orde' en 'Snel een deltaplan armoede' te lezen, en hierover hun eigen afweging te maken.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, in technische tijd over de allereerste motie die wij hebben ingediend. Mogelijk werken we aan een alternatieve versie. Daar zijn we over in afstemming met de wethouder, dus mogelijk komt daar dus een andere versie van en dan vragen we daar opnieuw advies over.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Ja, 50PLUS.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel voorzitter. 50PLUS sluit zich voor honderd procent aan bij GroenLinks. De start van deze wethouder was wat vals en ging niet goed. Maar de conclusie na het beoordelen van alle moties vind ik ook meer en meer dan mager en dat vind ik jammer, want ik denk dat er heel veel goede input is geweest van heel veel partijen. Het zou zo goed geweest zijn als we daar toch wat meer met elkaar hadden kunnen samenwerken, meer wat hadden kunnen verbinden en meer wat hadden kunnen krijgen. En ook net als met GroenLinks, een van de belangrijkste blijft voor 50PLUS, ik had het in de commissie ook al heel duidelijk gesteld, toch die financiële zekerheid die we moeten krijgen met betrekking tot dit plan. Wat gaat het kosten, waar gaat het naartoe, voor wie is het? Je kunt niet zo beleid gaan maken en in de uitvoering brengen, want het geeft grote onzekerheid in de samenleving. Het geeft grote onzekerheid bij mensen en ik wil toch nog benadrukken bij de wethouder: geef ons die financiële paragraaf erbij, geef het er gewoon bij wat het allemaal gaat kosten, zodat we ook met elkaar daarin goed de controle kunnen houden en kunnen kijken of het ook allemaal gaat lopen zoals het moet. Tot zover. Het blijft jammer dat de wethouder zo weinig tegemoetkomt nadat hij vond dat hij de hand wel uitstak en de raad niet.

De **VOORZITTER**. Anderen? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik heb het misschien in de eerste termijn van de wethouder gemist, maar ik miste nog de beantwoording over de medische gegevens.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. We hebben een uitgebreid debat gehad in de eerste termijn. Ik ben in ieder geval blij met de twee toezeggingen van de wethouder over de voedselbanken en over de informele organisaties. Dat gaan we volgen. Wat we ook gaan volgen de rest van het verloop van de dag is de motie van mevrouw Reitema. Dat gaan we ook met interesse volgen en daar hebben we dan nog contact over. Tot slot een persoonlijke noot, want het is ook de laatste raadsvergadering van ons aller Mounir, als PA van wethouder Achbar. Hij heeft een nieuwe uitdaging gevonden, dus Mounir, het beste voor de toekomst en Brahim, succes als opvolger.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik begin bij mevrouw Elfilali van Volt. Dat worden dan denk ik drie moties vanuit uw kant die ik kan omarmen. De vorige keer was de vraag om in gesprek te gaan met Het Goed. Dat is een van de grootste kringloopwinkels in Rotterdam. Die geven aan dat

het niet lukt vanwege technische systemen. U trekt hem nu breder met de vraag: kijk alsjeblieft ook naar andere kringloopwinkels die we in de stad hebben. We hebben even contact gehad hierover omdat ik wel vind dat het een belangrijk idee is om mensen in armoede toch makkelijk te kunnen helpen. Het heeft ook nog eens een circulaire gedachte, dus alleen maar positief. Zo stond ik er ook in, alleen moet het wel uitvoerbaar zijn. Maar als ik uw vraag nu breder trek, waarvan u zegt: check even of naast Het Goed, wat we al hebben gecheckt en daar lukt het niet, maar kijk of andere kringloopwinkels wellicht een ander systeem hebben naar voorbeeld van Amsterdam, om te kijken of het in Rotterdam mogelijk is. Als ik hem zo mag interpreteren dan kan ik hem voor u omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Daar kan ik zeker mee leven. Als je kijkt naar de tekst dan is die ook breed opgesteld. Je hebt ook Rataplan, je hebt ook andere partijen, dus dank daarvoor inderdaad.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dan heb ik nog het amendement, ook nog steeds van mevrouw Elfilali. Maar daar blijf ik wel bij het standpunt dat ik vanochtend heb gegeven. Ik blijf het ook echt een sympathiek amendement vinden, maar we onderschrijven zoals in het beleidsplan valt te lezen, dat armoede en schulden integraal aangepakt moeten worden. Op bladzijde 21 tot en met 23 beschrijven we dan ook hoe we dit als college vorm willen gaan geven. Dus ik moet deze helaas blijven ontraden. Dan de PvdA voorzitter, motie 'Huishoudboekje op orde'. Er is een brede vraag: maak wat financiën inzichtelijk. We zijn nog even in gesprek. Daarmee houd ik deze motie nog aan, om te kijken of ik daarin tegemoet kan komen. Ik had hem op ontraden, maar ik wil dan nu zeggen dat we daarover nog even in gesprek zijn vanwege een aantal aanpassingen die zich voordoen.

De **VOORZITTER**. U heeft de tijd tot aan de stemming.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank. Dan de vraag over de medische check die plaatsvindt. Dat gebeurt natuurlijk binnen IBB alleen op specifieke onderdelen. Het is zo dat de medische check niet gedaan wordt door een willekeurig iemand. Dat gebeurt altijd door een arts, die weer contact opneemt met de desbetreffende arts. Daar wordt geen medische informatie uitgewisseld tussen de ik noem het even de klantmanager of degene die dat uitkeert, en de arts, anders dan: het is een go of een no go. Er worden voor de rest geen medische gegevens uitgewisseld richting de klantmanager die dat beoordeelt. In 3% van de gevallen wordt er wel eens een aanvullend medisch advies gevraagd. Ook uw opmerking: maar waarom zou je nu aanvullend medisch advies vragen? Er doen zich situaties voor dat iemand bijvoorbeeld geen arts heeft, dat je dus zelf een arts inzet en dus aanvullende informatie nodig hebt. Maar dat gebeurt enkel in 3% van de gevallen. U schetste vanochtend wel een beeld dat ik denk: als dat op die manier gaat is het wel heftig. Ik zou het spijtig vinden als het in praktijk ook echt op die manier gaat. Maar laat ik dan ook vanuit hier zeggen dat ik hoop dat het niet zo gaat en als er zich signalen voordoen dat het op die manier gaat, dat we dat wat mij betreft wel meteen moeten oppakken en zien te voorkomen op die manier. Wat betreft die IBB-toets is het misschien nog even goed om te benoemen dat binnen de Participatiewet dat ook moet plaatsvinden vanuit de wettelijke rol die wij daarin vervullen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dank u wel voorzitter. Het voorbeeld dat ik noemde is een voorbeeld uit de praktijk en dat is ook gedeeld op social media en om die reden hebben wij daar dus eerder ook samen met de Partij voor de Dieren vragen over gesteld, of in ieder geval hebben zij daar ook vragen over gesteld. Ik kom tot de conclusie na overleg met uw apparaat dat de motie die ik in de maak had hiervoor, in ieder geval niet de oplossing is om een proportionaliteitstoets aan te brengen. Maar ik kom tot de conclusie dat ik wel verder zoek naar een manier waarop we voorkomen dat op dermate hoog detailniveau medische gegevens worden uitgevraagd. Ik vind de AVG dus niet het argument om te zeggen: we doen alles goed dus we hoeven niets te veranderen. Maar hoe ik uiteindelijk wel teweegbreng bij de sociaal-medische artsen dat dat niet meer gebeurt, daarvoor ga ik dus ook nog op onderzoek uit.

De **VOORZITTER**. Wethouder. Dat was het? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Heel goed. Als u zo alle vragen hebt beantwoord, dan blijft er nog één punt hangen van mevrouw Reitema die

kennelijk nog bezig is met een motie. Tot aan de stemmingen kunt u eventueel nog een motie gewijzigd indienen, dus ik ga de beraadslagingen op dit punt niet afsluiten maar opschorten. Ik heb u gezien. Ik zit midden in een betoog, dus als u geduld hebt krijgt u zo van mij het woord en dat is nu.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Graag technisch, want ik had een vraag gesteld aan de wethouder, en ik dacht dat u die misschien ook nog gaat benoemen, dus vandaar, ik dacht: misschien komt die.

De **VOORZITTER**. Nee, ik houd niet alle vragen bij. U heeft zoveel vragen gesteld. Wethouder. Welke technische vraag was het?

Mevrouw **VLIEGER** (gl). De redenering vanuit financieel bij mijn moties, niet bij andere partijen. Hoe u daar dan tegen aankijkt bij de moties van DENK.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik vind het gek om te zeggen: de ene motie wel, de andere motie niet. U hoort hier dat ik op basis van een aantal argumenten een motivering geef waarom ik een motie omarm of ontraad. En dan is het uiteindelijk ook aan de raad om daar een besluit over te nemen. Het is niet zo dat ik daar bepalend en leidend in ben, maar ik geef alleen het advies. Dat geldt voor alle moties en zoals u merkt is er ook ruimte om het gesprek te voeren en te kijken waar enige aanpassingen gedaan kunnen worden om alsnog te komen tot een ander advies. Maar goed, tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja, afrondend, het is bijzonder dat mijn moties werden afgeraden omdat ze op termijn geld zouden kosten ook al zijn het onderzoeksmoties, en andere moties die volgens mij ook op termijn geld gaan kosten worden dat niet. Daarom heb ik de vraag nogmaals aan de wethouder gesteld hoe de wethouder dan het verschil tussen die twee moties weegt. Jammer dat daar geen antwoord op komt. Het komt erg inconsequent over.

De **VOORZITTER**. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Het komt inconsequent over. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Als u dat wilt kan dat. Nee? U doet daar verder niets mee. Akkoord. Dan nemen we daar kennis van. Dan schors ik de beraadslaging op dit punt tot straks een gewijzigde motie is ingediend. Dank wethouder.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de rest van de agenda. Dat kan snel gaan, zeg ik maar even aan de wethouders die nog in de wacht staan, dus het verzoek is om ook de andere wethouders te vragen alvast deze kant uit te komen. De wethouders Karremans en Simons.

7.2 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Zuidwest'.*

De **VOORZITTER**. We gaan naar het eerste tweeminutendebat, 7.2, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Zuidwest'. Wenst iemand hier het woord? Ja? De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, dank u wel. Ik realiseer me dat ik geen spreektijd meer heb, dus sta mij toe enkel een motie in te dienen. Daar is het tweeminutendebat natuurlijk ook voor bedoeld. Ik doe dat heel kort. Het gaat over Hoogvliet. Het is wrang dat we moesten constateren dat aan de Oude Wal in Hoogvliet een kavel al jaren onbebouwd is omdat de gemeente en ontwikkelaar het al jaren niet eens worden met elkaar. Tientallen woningen worden niet gebouwd omdat er verschil van inzicht is over het programma. Misschien zijn er goede redenen voor, maar dat kunnen wij onvoldoende beoordelen. Het gebeurt vaker dat wij bij bestemmingsplannen soms voor onaangename verrassingen worden gesteld. Daarom willen wij een motie indienen om in dit soort gevallen de informatievoorziening aan de raad te verbeteren. Dank u wel. De motie heeft als titel 'Blijf niet in rondjes draaien'.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Blijf niet in rondjes draaien

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van Bestemmingsplan Hoogvliet Zuidwest;

constaterende dat:

- gemeente en eigenaar/ontwikkelaar sinds 2017 in gesprek zijn over het te realiseren programma aan de Oude Wal in Hoogvliet;
- de panden aan de Oude Wal in Hoogvliet al in maart 2018 gesloopt zijn;
- er nu een bestemmingsplan voorligt dat de oude – niet meer bestaande – situatie faciliteert;
- er hiermee geen duidelijkheid is over de bouw van broodnodige woningen;
- het bestemmingsplan geen wijzigingsbevoegdheid bevat;
- de raad op deze wijze niet of nauwelijks kan sturen in ruimtelijke ontwikkelingen;
- de wethouder nu de handschoen wel voortvarend heeft opgepakt door met de ontwikkelaar in gesprek te gaan om uit de impasse te komen;

overwegende dat:

- de raad lastig zijn kaderstellende taak kan uitoefenen wanneer gevraagd wordt om in te stemmen met een bestemmingsplan dat elementen bevat die niet bestaan en die zowel vanuit het perspectief van de gemeente als de ontwikkelaar ook niet meer gewenst zijn;
- de raad nu via de vaststelling van een bestemmingsplan verneemt dat het project in een impasse zit;
- deze situatie wel de vraag oproept welke andere voorgenomen projecten niet of moeilijk tot een volgende stap komen en wat hiervan de oorzaken zijn;
- de raad graag tijdiger op de hoogte is van voortgang of juist het ontbreken van voortgang in bouwprojecten, zeker wanneer de bestaande bebouwing reeds is gesloopt;

verzoekt het college:

- de raad adequater te informeren over voorbereiding van bouwontwikkelingen en mogelijke dilemma's daarin en hiervoor in overleg met de raad een passende vorm te kiezen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, G.J. Engberts en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers bij dit agendapunt? Ja? De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. De discussie rond het bestemmingsplan focust zich nu op de Oude Wal, waar overduidelijk de meningen over uiteenlopen. De heer Vonk gaf het zonet ook al aan. Dus tussen wat het bestemmingsplan voorstelt en dat wat de ontwikkelaar voor ogen heeft. Een situatie die zich al een tijdje voordoet en voortsleept. Maar tegelijkertijd is het bestemmingsplan in Hoogvliet zoveel meer dan enkel die Oude Wal en behelst het Hoogvlietse straten, woonerven, een metrotracé, winkelcentra, ja, zelfs woonwagenbestemmingen. Wat dat betreft is het belangrijk om nu ook gewoon door te gaan, om dit bestemmingsplan met al die onderdelen vast te stellen en ik ga ervan uit dat we met de ontwikkelaar in gesprek blijven en te zijner tijd ook met een bestemmingsplan weer terug naar de raad kunnen komen om eruit te komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Anderen? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, er is natuurlijk niet heel veel input vanuit de raad omdat we hier in de commissie uitgebreid over gesproken hebben. Het is een actualisatie van het bestemmingsplan en zaak om voor 1 januari 2024 alle bestemmingsplannen daarin geactualiseerd te hebben, dus dat is dit ook. Tegelijkertijd speelde er al vrij lang een ontwikkeling en de heer Vonk refereert er al aan, waarin zoals hij ook aangeeft de ontwikkelaar en de gemeente niet tot overeenstemming zijn gekomen, in ieder geval niet tijdig tot overeenstemming zijn gekomen, zodat we dat plan ook konden meenemen in dit bestemmingsplan. Dat kan zo zijn, tegelijkertijd geeft u ook aan, zou u het als raad prettig vinden om meer op de hoogte gesteld te worden van allerlei plannen die er zijn in heel Rotterdam en dat gebiedsgericht zo te bespreken met elkaar. Ik denk dat dat een goed uitvoerbaar idee is, dus daar werken wij graag aan mee. We hebben

gisteren natuurlijk ook een technische sessie gehad over het besluitvormingsmodel, hoe we echt gestructureerd willen omgaan met ruimtelijke plannen. Dan is het ook des te beter dat u goed op de hoogte bent van wat er allemaal speelt in de stad en dat organiseren we ook graag, dus ik geef oordeel raad aan deze motie. Als u ons dat opdraagt, dan organiseren wij dat graag.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt.

7.3 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland'.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 7.3, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland'. Wenst iemand het woord? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, wij zijn tegen het bouwen in het duingebied van Hoek van Holland, zowat het enige natuurgebied met Natura 2000-status dat Rotterdam kent. Het college gebruikt voor de nieuwe woningen aan de Langeweg de bouwvrijstelling voor stikstofdepositie, een geitenpaadje dat inmiddels door de Raad van State al lang van tafel is geveegd. De Omgevingsdienst Haaglanden is duidelijk over het plan. Dit kan tot significante schadelijke effecten op de natuur leiden en daarom zijn wij tegen dit plan voorzitter. Daarom ook een motie die oproept te stoppen met het bouwen van woningen in, tussen en aan de Hoekse duinen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Niet bouwen in de Hoekse duinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Langeweg, Hoek van Holland;

constaterende dat:

- de duinen van Hoek van Holland Natura 2000-gebied is, met het Roomse Duin, Vinetaduin, de Hoekse bosjes, Hildduin en de Van Dixhoordriehoek als meest bekende deelgebieden;
- de gemeente Rotterdam op haar website stelt dat het slecht gaat met de natuurgebieden in Rotterdam;
- diverse habitattypen stikstofgevoelig zijn en het risico lopen op verzuring en vermesting, hetgeen ook blijkt uit de vergunning Wet natuurbescherming van Omgevingsdienst Haaglanden onderliggend aan het vast te stellen bestemmingsplan;

overwegende dat:

- wij rentmeesters zijn van de natuur en alles op alles moeten zetten om kwetsbare flora en fauna te beschermen tegen omgevingseffecten als gevolg van menselijk handelen;
- de Hoekse duinen een van de weinige Natura 2000-gebieden in Rotterdam is en daarom moet worden gekoesterd;
- woningbouw tot stikstofdepositie leidt en daarom niet gewenst is in het Hoekse duinengebied, zoals het geval is met de maximaal 150 woningen aan de Langeweg;

verzoekt het college

- te stoppen met het opstellen en/of uitwerken van plannen voor woningbouw in de Hoekse duinen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Anderen? De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. vorige week waren we op uitnodiging van de dorpsraad Hoek van Holland met een afvaardiging van de gemeenteraad op bezoek daar. Een tour die ons langs de hulpdiensten als brandweer, reddingsmaatschappij, strandwacht en EHBO leidde, maar

tussendoor krijg je ook het nodige mee van wat er speelt in de Hoek. En een van de onderwerpen is de beperkte woningbouw in het dorp, waardoor de vrees ook is, zeker bij jongeren, dat die het dorp moeten verlaten, wat overigens ook weer zijn weerslag heeft op die vrijwilligersfuncties bij al die hulpdiensten. Maar het signaal is duidelijk, er is behoefte aan extra nieuwe woningen, al was het maar om ook enigszins wat doorstroming op gang te brengen in Hoek van Holland. Wat dat betreft zijn we toch ook wel blij dat dit plan er ligt. Eindelijk zal er weer de mogelijkheid zijn om iets aan woningen toe te voegen, om het dorp ook een klein beetje te laten groeien, maar vooral voor jong en oud een aantrekkelijke plek zijn om te kunnen blijven wonen. Tegelijkertijd gaat die stikstofdepositie ons wel degelijk aan het hart en willen we die neerslag waar mogelijk beperken. Wat dat betreft kijken we naar de bouwfase en naar de mogelijkheid om die zo emissieloos mogelijk te doen en ik dien dan ook een motie hierover in, om met de ontwikkelaar en de bouwers in gesprek te gaan om te kijken wat daarbij mogelijk is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stroomversneld bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 7.3 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland';

constaterende dat:

- stikstofemissies een negatief effect hebben op onze leefomgeving en de gezondheid van burgers;
- elektrisch bouwen een duurzame optie kan zijn om de uitstoot van stikstof in de bouwsector te verminderen;

overwegende dat:

- elektrisch bouwen kan helpen om de druk op natuurgebieden, zoals de duinen te verminderen;
- het stimuleren van elektrisch bouwen een belangrijke stap kan zijn in de transitie naar een schone en groene bouwindustrie;
- het beschermen van onze duinen van belang is voor het behoud van ons milieu en natuurlijk erfgoed;

verzoekt het college:

- met de ontwikkelaar van de appartementen aan de Langeweg 40 in gesprek te treden over de maatregelen die getroffen kunnen worden om de stikstofdepositie gedurende de aanlegfase van de appartementen te beperken, middels bijvoorbeeld elektrische bouwvoertuigen;
- hierover in Q3 2024 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Zoals u ook inderdaad aangeeft en mijnheer De Haan dat ook omschrijft, vanuit Hoek van Holland hebben we inderdaad die signalen: zorg dat hier die woningbouw zoveel mogelijk toch door kan gaan, ook al realiseren we ons dat dat nabij een natuurgebied is, een Natura 2000-gebied en we daar ook heel kritisch op moeten zijn. Tegelijkertijd zoeken de Hoekenezen ook naar mooi wonen, doorstroming in hun eigen gebied, zodat daar ook meer woningen kunnen zijn, dat mensen daar kunnen blijven wonen. Het is een ingewikkelde afweging, dus ik begrijp heel goed de zorgen die er zijn. Tegelijkertijd hebben wij als college gemeend dat de doorslag in dit geval moest worden gelegd op die extra woningen die we daar kunnen realiseren, temeer omdat de vergunningverlening al was doorlopen voordat de rechter anders had gesproken. En ook de minister heeft gezegd dat dit soort vergunningen dan ook kunnen blijven staan. Dus vandaar dat wij deze keuze hebben gemaakt. Dus in reactie op de motie van de Partij voor de Dieren, 'Niet bouwen in de Hoekse duinen', zal ik die motie ontraden. Wat ons betreft laten we de nadruk dus op die extra woningbouw liggen. De motie van D66 om te kijken wat je toch kan doen om

minder stikstofuitstoot en dus ook depositie te realiseren door middel van elektrisch bouwen tijdens de bouwfase, en om daarover in gesprek te gaan met de ontwikkelaars, dat zullen we zeker doen, want ieder beetje helpt. En elektrificatie van de bouwactiviteiten is ook een van de zaken waar ik me heel erg hard voor maak. Dit is dus een motie die ik graag uitvoer, dus wat dat betreft oordeel raad.

De **VOORZITTER**. Een vraag van mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, nog een verhelderende vraag naar aanleiding van het antwoord. Want de wethouder zegt dat de vergunning al is verleend om daar te bouwen. Begrijp ik dat goed? Dus wat zou er nu gebeuren als je tegen dit raadsvoorstel zou stemmen? Wordt er dan alsnog gewoon gebouwd omdat de vergunning al verleend is of hoe moet ik dat zien?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, de natuurvergunning is verstrekt. Dus de Omgevingsdienst Haaglanden heeft de vergunning verstrekt om de bouwvrijstelling te honoreren in dit project. Dat is gedaan voordat de uitspraak van de Raad van State is gedaan dat dat niet meer mogelijk is. En de minister heeft toen aangegeven dat wij die reeds verstrekte natuurvergunningen kunnen beschouwen alsof zij nog in stand zijn.

De **VOORZITTER**. Ja? Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

7.4 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside III'.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar 7.4, het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside III'. Wie mag ik het woord geven? Ja, de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, wij zijn tegen deze ontwikkeling. De gemeente zoekt de grenzen van het betamelijke op en gaat er zelfs overheen met dit gebouw pal langs de A16. Met 67 decibel op de gevel en constante herrie voor de bewoners. Wij vinden dit gewoon geen goede locatie daarvoor. De GGD heeft een duidelijk advies gegeven. Het advies van de GGD hier niet te bouwen wordt gewoon door dit college terzijde gelegd. Het advies van de GGD hier dan maar anders te bouwen dan nu wordt voorgesteld, maar dat wordt ook terzijde gelegd door het college. Gezondheidskundig advies moet je ter harte nemen, zeker in een stad als Rotterdam. Daarom komen wij met een motie als oproep aan het college om de GGD-adviezen vanaf nu onverkort over te nemen. Als de GGD nee zegt, is het voor de Partij voor de Dieren ook gewoon nee. En een tweede motie is ervoor om eerlijk te zijn naar de nieuwe bewoners van de woontoren in Waterside III. Waterside, ik ben het eens met de burgemeester, al die Engelse termen, scheid toch eens uit met die onzin. Ja, als je eerlijk bent zeg je tegen die bewoners: jullie gaan gewoon de hele dag in de herrie zitten. Wij verzoeken het college in zijn overeenkomst met de ontwikkelaar deze te verplichten tot eerlijke communicatie over de zwaar belaste geluidsomgeving en ook hiervoor hebben wij een motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik vind Engels geen onzin mijnheer Van der Velden, maar ik was in verwarring. Want als je Waterside moet zeggen, dan staat dat niet goed in de tekst want dan moeten het namelijk twee woorden zijn. Water en Side, maar het staat aan elkaar, dus je hebt de neiging om het op zijn Nederlands uit te spreken en dan wordt het ingewikkeld. Dus hierboven bij mij raakt dat in de knoop. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, het is lastig, als uw voorzitter in de knoop raakt is het niet goed.

De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. De GGD is er niet voor niets

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Waterside III;

constaterende dat:

- gezondheidkundige adviezen de effecten van gemeentelijk beleid op onze inwoners in kaart brengen, zoals hier bij het bestuurlijk voornemen woningen te bouwen pal langs de A16, met tot 67 decibel op de gevel van de nieuwe woontoren;
- de GGD de locatie van de woontoren op grond van geluidskwaliteit als ongewenst beschouwt en de gekozen mitigerende maatregelen voor het tegengaan van geluidhinder tevens niet voldoende vindt in het geval dat er tóch gebouwd zal worden;

overwegende dat:

- de gezondheid van Rotterdammers boven alles gaat;
- adviezen van de GGD serieus moeten worden genomen;

verzoekt het college:

- gezondheidkundige adviezen van de GGD op gemeentelijk beleid op te volgen, dus als bindend te beschouwen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Eerlijke voorlichting voor bewoners Waterside III

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Waterside III;

constaterende dat:

- voor realisering van de nieuwe woontoren in Waterside III wordt afgeweken van de Wet geluidhinder en gebruik wordt gemaakt van de Interimwet stad-en-milieubenadering, die bouwactiviteiten mogelijk maakt op zwaarbelaste geluidslocaties;
- de GGD op grond van gezondheid negatief adviseert over bouwen op de locatie van Waterside III en daarbij tevens de geluidwerende maatregelen onvoldoende vindt;

voorts constaterende dat:

- de GGD in haar gezondheidkundig advies aan het college adviseert de zwaarbelaste geluidsomgeving van Waterside III duidelijk naar voren te laten komen in de communicatie met toekomstige bewoners van de nieuwe woontoren, bijvoorbeeld per website of brochure;
- in de privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en ontwikkelaar van de nieuwe woontoren afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze en inhoud van voorlichting aan nieuwe bewoners;

overwegende dat:

- het college eerlijk moet zijn naar toekomstige bewoners als zij ondanks het negatieve GGD-advies bouwen op de locatie van Waterside III toch mogelijk maakt;

verzoekt het college:

- de ontwikkelaar te verplichten tot heldere voorlichting aan de nieuwe bewoners van Waterside III over de zware geluidsbelasting op de woontoren;
- de gemeenteraad op de hoogte te brengen van de wijze van communicatie tussen ontwikkelaar en nieuwe bewoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en A. Kockelkoren

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie van u wenst het woord? Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, laten we het maar gewoon 'Daar aan de waterkant' noemen, daar is ook nog een liedje over gemaakt, maar dat zal ik nu niet gaan zingen. De heer Van der Velden en de Partij voor de Dieren heeft natuurlijk volkomen gelijk. Het is daar echt een teringherrie bij de Van

Brienenoordbrug. Wij waren daar afgelopen dinsdag met een heidag met de SP-fractie. U denkt misschien, de SP-fractie is één persoon, wat moet je dan op de hei? Maar we waren met zijn elf en we hebben ons daar heel goed op het politieke seizoen voorbereid.

De **VOORZITTER**. Tenzij u echt aan het heien bent.

De heer **COŞKUN** (sp). Haai, er zitten geen haaien in de Maas voorzitter.

De **VOORZITTER**. U weet wat een heidag in Zuid-Afrika is hè? Dat heet het bosberaad.

De heer **COŞKUN** (sp). Bosberaad, ja precies. Maar wij hadden dus een Brienenoordberaad en dat is heel goed bevallen, maar we zijn dus ook gaan wandelen daar rond omheen, en ik kom er vaker. En op die punt kijk je juist hartstikke mooi de Maas in, hoe die schepen vanaf Duitsland richting Rotterdam komen. En plomp, daar ga je dan die toren neerzetten. Een toren met 176 appartementen, allemaal in het hoge segment, alsof we daar al niet veel te veel van hebben in Rotterdam. En ook die bewoners van Oud-IJsselmonde zeggen: je pakt weer een stukje van Oud-IJsselmonde af. Je pakt eigenlijk hun waterkant, hun rivierkant af. Dus er is voor de bewoners van Oud-IJsselmonde geen waterkant meer. Nee, daar staan dan 176 superdure appartementen waar geen behoefte aan is in de stad. Kortom voorzitter, je moet het de nieuwe bewoners niet aandoen, je moet het de oude bewoners niet aandoen, je moet dit project gewoon niet willen bouwen daar op die plek.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van de VVD.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel, eigenlijk is het meer een vraag aan u voorzitter. Ik ben natuurlijk nog relatief onervaren in de raad dus ik weet niet precies hoe dat werkt. Maar als je geen tijd meer hebt in een tweeminutendeбат en je mag uitgebreid gaan vertellen over de heidag van de SP en over je vergezichten bij de Maas, is dat helemaal de bedoeling van hoe we met elkaar omgaan als het gaat om de tijdsverdeling? Dat is een vraagje.

De **VOORZITTER**. U heeft een barmhartige burgemeester als voorzitter gemaakt.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik had vijftien seconden toen ik begon.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Dommelen, het zou u ook wel eens een keer kunnen gebeuren dat u in tijdnood bent, en dan probeer ik enigszins zalvend te zijn.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik heb nog één toevoeging burgemeester, voorzitter. Ik zal u beloven dat ik nooit in deze raad over de heidag van de SP zal gaan praten.

De **VOORZITTER**. Zijn er nog andere sprekers? Ja? Mijnheer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam is blij met de toezegging om de Oostdijk toe te voegen aan het verkeersonderzoek Sagenbuurt. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan een grote wens van de wijkraad Groot- en Oud-IJsselmonde. Dus dank daarvoor. Het voelt wel een beetje als mosterd na de maaltijd, aangezien het bestemmingsplan nu voorligt ter besluitvorming. Dus een vraag aan de wethouder, mocht dit verkeersonderzoek nu negatief uitpakken, dat kan altijd natuurlijk, hoeveel ruimte ziet u dan nog om tot een goede oplossing te komen in de beperkte ruimte die op die locatie is? Daarnaast wil ik nog een lans breken voor een betere OV-verbinding langs de Oostdijk. Er is nu een busverbinding, volgens mij twee keer per uur en in het weekend niet. Je ziet nu Waterside II gebouwd worden. Waterside III staat in de planning. Aan de Ridderkerkse kant wordt ook nog heel veel ontwikkeld en we hebben nog flexwoningen die bij Verolme moeten komen. Dus zo zie je die Oostdijk toch wel vollopen met toevoegingen aan woningen, dus ook aan meer behoefte voor een goede OV-ontsluiting en ook omdat we weten dat die Oostdijk heel erg onder druk staat van het toenemende verkeer. Wat zou er dus mooier zijn dan om een goede OV-verbinding daar te kunnen neerleggen? Mijn vraag aan de wethouder is dus of die zich hier sterk voor kan maken en dit meenemen in een vervolg van de MRDH.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Er zijn geen makkelijke plekken meer in Rotterdam om te bouwen, dat is wel zo'n beetje de mantra die je de afgelopen jaren hoorde. Maar wel mooie, zou ik daar aan toe willen voegen, bij deze bespreking van Waterside III. Fraai aan de rivier aan de voet van een recent icoon als de Van Brieneoordbrug met een prachtige historische dijk door het dorp in die rug. Maar zoals ik al aangaf: geen makkelijke plek wanneer je in Rotterdam voor groei ook kiest voor verdichting, je niet ontkomt aan het maken van keuzes. En om wellicht her en der ook een concessie te doen voor een plek waar ook wel degelijk, richting de heer Coşkun, middenhuur komt. En alles afwegende denkt D66 dat die zeker op deze plek in dit geval te billijken zijn. Wij zullen dan ook voor dit bestemmingsplan stemmen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere geluiden, nee? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, Waterside, of Waterzijde. Aan de waterkant, ook heel mooi. Een plan inderdaad nabij Oud-IJsselmonde voor een mooie toren. En dan moet ik toch zeggen dat het niet alleen maar dure woningen zijn. Er zitten 26 woningen in het middensegment in deze toren, dus dat beeld wil ik even rechtzetten. Het moet inderdaad een prachtig ontwerp worden omdat er ook behoorlijk wat maatwerk moet worden verricht om die geluidssituatie daar te verbeteren, het binnenklimaat van de woningen ook goed te maken. Daar wordt flink geïnvesteerd door ook twee buitenruimten, loggia's, per woning te realiseren, zodat het toch een aangenaam leefklimaat moet gaan worden met in ieder geval een schitterend uitzicht over de Maas, dat ook denk ik zelfs nog wel vanaf het Eiland van Brieneoord ook nog wel mogelijk blijft om over die Maas te kijken. Dus ik denk dat het inderdaad lastig bouwen is in een zo druk en verdicht gebied als Rotterdam. Tegelijkertijd zien we dit toch als een mooie toevoeging daaraan. Een aantal moties van de Partij voor de Dieren. U geeft aan dat het belangrijk is om de bewoners goed te informeren over de situatie waarin zij komen, over de geluidssituatie aldaar en de nabijheid van de Van Brieneoordbrug en wat dat allemaal betekent. Ik wil hierbij wel de toezegging doen dat wij met de ontwikkelaar in gesprek gaan om dat goed te regelen en daar ook afspraken over te maken als het aan ons ligt. Het is niet mogelijk om te verplichten. Daar zijn wij inmiddels al te ver voor in het proces, maar we hebben wel het vertrouwen dat we tot goede afspraken kunnen komen. Dus als ik deze motie kan omzetten in een toezegging of mogelijk wilt u uw motie aanpassen, dat wij in gesprek gaan en dat inderdaad met hen ook goed neerleggen dat ze die communicatie naar de bewoners over die situatie ook goed doen, dat zeg ik u toe, maar deze motie gaat dus te ver, dus die moet ik dan ontraden. Uw tweede motie is 'De GGD is er niet voor niets', en u geeft aan dat als de GGD nee zegt, dan moet het ook nee zijn. Ja, deze motie moet ik ook echt ontraden, omdat als wij kijken in de stad waar wij allemaal moeten bouwen, omdat we al die woningen nodig hebben, er is een ongelofelijke behoefte in alle segmenten en vooral ook het betaalbare segment. We hebben het ook over dakloosheid gehad. We moeten bouwen in deze stad en dat betekent dat we ook keuzes moeten maken ten aanzien van milieu. En soms moeten we daar dus toch afwijkende zaken in doen, dat we niet ieder advies van in dit geval de GGD kunnen overnemen. Zo zien we dat in verschillende situaties. Het zijn ook adviesorganen. Het blijft een bestuurlijke afweging. Het is geen verplichting en zo zou ik het GGD-advies dus ook niet willen zien. Wij moeten in staat zijn om eigenlijk alle afwegingen in een goede ruimtelijke ordening met elkaar te maken en dat betekent gewoon dat we niet ieder advies honderd procent kunnen overnemen. Dus ook deze motie wil ik ontraden. Op de bijdrage van de SP ben ik net al ingegaan. Wij willen toch deze woningen daar realiseren en denken echt hiermee ook een mooie toevoeging te doen aan de stad Rotterdam. En de vragen van Leefbaar Rotterdam over mobiliteit zullen door mijn collega worden beantwoord.

De **VOORZITTER**. Dan de vragen over mobiliteit. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Twee vragen over mobiliteit van Leefbaar Rotterdam. Ten eerste was de vraag als het mobiliteitsonderzoek dat we aan het doen zijn negatief uitpakt, wat dan? Geen enkel mobiliteitsonderzoek krijgt de kwalificatie positief of negatief. Dat is nooit binair. Er wordt gewoon gekeken: wat is nu de situatie, hoe problematisch is het en wat zijn mogelijke oplossingen? Ik wil het dan hebben over oplossingen als ik weet wat er uit dat onderzoek is gekomen. Dus daar kan ik nu niet op vooruitlopen, maar daar zullen we dan op voortborduren tegen die tijd. Wat betreft het OV en het pleidooi van een buslijn, of een extra hogere frequentie buslijn. Ik ga niet over de dienstregeling van de RET, en als ik heel eerlijk ben, gezien de situatie van de RET en het tekort aan buschauffeurs, denk ik niet dat het direct in de lijn der verwachtingen ligt dat we dat kunnen doen. Maar de RET kijkt altijd: waar is de vervoersbehoefte het hoogst? Zitten de bussen die nu bijvoorbeeld twee keer in het uur gaan stampvol, dan is dat bijvoorbeeld inderdaad aanleiding om de

boel uit te breiden. Dat is hoe de RET er in algemene zin naar kijkt. Maar nogmaals, gezien de situatie nu, we hebben natuurlijk ook afschalingen gezien elders in de stad, lijkt het me niet voor de hand te liggen om daar nu direct de buslijn te versterken.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, dat voelt toch een beetje als een kip-ei-verhaal, want dat krijgen we steeds te horen. Kijk, de RET gaat pas meer rijden als er meer behoefte is, maar wij willen mensen meer met OV laten reizen, en zeker op die buitengebieden waar weinig OV is. Maar om dat te kunnen bewerkstelligen heb je goed OV nodig. Dus wat is dan nu belangrijker?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Daar heeft de heer Verhoef natuurlijk volstrekt gelijk in. Als het er niet is, dan weet je ook niet of het gebruikt wordt. Aanbod creëert de vraag, dat is eigenlijk wat hij zegt. Alleen is dat natuurlijk met een bestaande buslijn iets makkelijker in te schatten. Want dan heb je al een buslijn met een bepaalde frequentie. Dan weet je bijvoorbeeld, ik zeg het even gechargeerd, als die bussen leeg zitten weet je dat als je er vier van maakt, dat nummer drie en vier ook leeg zullen zitten. Dus dat is wat makkelijker inschatten met een lijn die je al hebt dan met een lijn die er bijvoorbeeld nog niet is. Daar zijn wel allerlei methoden voor. Dat doen we nu ook hè, we gaan natuurlijk een nieuwe OV-lijn aanleggen tussen Kralingse Zoom en Zuidplein, omdat we weten dat daar een hoge behoefte voor is. Dus er zijn wel manieren om daar achter te komen, achter de kip of het ei, het is maar hoe je het zien wilt, maar met een bestaande buslijn is dat makkelijker dan als die er bijvoorbeeld nog niet is.

De **VOORZITTER**. Helder? Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt ook af.

7.5 *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening glastuinbouw Rotterdam.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het voorstel tot vaststelling van de Verordening glastuinbouw Rotterdam. Wie mag ik het woord geven? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Het standpunt van de Partij voor de Dieren hebben wij al toegelicht in de commissie. Wij willen niet nog meer uitstel. De tuinders hadden in 2018 al moeten voldoen aan het activiteitenbesluit. De deadline voor het voldoen aan de kaderrichtlijn Water komt snel dichterbij en dat water moet gewoon schoner. Maar met deze verordening zitten we in het ergste geval nog jaren opgescheept met tuinders die landbouwgif door het toilet spoelen. Daarom komen wij met een motie waarin we het college oproepen te onderzoeken of aansluiting bij het platform van de emissieloze kas de moeite waard is. De collectieve zuiveringsinstallatie is namelijk een mooi begin, maar er is meer voor nodig om de kaderrichtlijn Water-doelen te halen. Bovendien moet het college strak regie voeren op de regionale waterkwaliteit, omdat water stroomt en uiteindelijk allemaal richting de Nieuwe Maas gaat. En om die reden komen wij met het verzoek en de motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. De emissieloze kas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de verordening Glastuinbouw;

constaterende dat:

- glastuinbouw de grootste bijdrage levert aan verontreiniging van het oppervlaktewater;
- sinds 2014 een Afsprakenkader Emissieloze kas van kracht is waarin glastuinbouworganisaties, waterschappen en gemeenten in de regio de krachten bundelen met als doel om lozingen van nutriënten en bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater tot nul te reduceren;
- Nederland, en dus ook Rotterdam, uiterlijk vanaf 2027 moet voldoen aan de Kaderrichtlijn water (Krw) voor een goede chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam er een groot belang bij heeft dat de Krw-doelen worden behaald, vanuit milieubelang maar ook vanwege vergunningverlening voor activiteiten die moeten voldoen aan de bepalingen uit het Activiteitenbesluit en straks het Besluit activiteiten leefomgeving;
- samenwerking met andere overheden en belangenorganisaties binnen het platform van de Emissieloze Kas kan bijdragen aan meer kennis en coördinatie op het gebied van betere waterkwaliteit in Rotterdam en regiogemeenten;

verzoekt het college:

- te inventariseren op welke wijze aansluiting van de gemeente bij het platform de Emissieloze Kas kan bijdragen aan schoner water in Rotterdam, met oog op de Kaderrichtlijn water;
- zich aan te sluiten bij het platform als uit de eigen afwegingen blijkt dat samenwerking binnen het platform merite heeft voor de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. We kunnen ons wel vinden in de lijn van de Partij voor de Dieren, maar toch blijft het een en ander onduidelijk en daar zouden we graag eerst antwoord op willen. In het document dat wij gisteren hebben ontvangen staat er 16 februari 2022, Rotterdam sluit zich aan bij de Crisis- en herstelwet en stelt de bijbehorende verordening vast. Bedrijven hebben uitstelverplichting tot 1 januari 2024. Met deze verordening die nu voor ons ligt, regelen we dus dat uitstel op gemeentelijk niveau. Wat zijn dan de consequenties als we dat niet doen? Er wordt niet gehandhaafd, al jaren niet, al sinds 2018 niet, want er is uitstel op vele momenten geweest. De bedrijven hebben al uitstel. Ik ben benieuwd naar de consequenties. We vinden het belangrijker dat er een duidelijke deadline komt voor het moment dat de gezamenlijke voorziening af is, zodat er minder vervuiling wordt geloosd. Mocht de zuiveringsvoorziening niet voor 1 januari 2024 in bedrijf zijn, dan kan de gemeente zelf maatwerk bieden. Is de wethouder voornemens om constant uitstel te verlenen of komt er op een gegeven moment ook een harde deadline? Gaat de gemeente op enige manier toch handhaven en zo ja, hoe en wanneer? Er wordt al sinds 2016 gewerkt aan een gezamenlijke voorziening, zonder duidelijk vooruitzicht en ondertussen gaat de lozing gewoon door. Graag willen wij eerst antwoorden op deze vragen voordat we verdergaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, dank u wel. Wij willen ook gewoon een heldere deadline. Zeven jaar al bezig, weer uitstel tot 1 januari en het lijkt erop dat het nog langer gaat duren. We willen behalve een duidelijke deadline ook graag weten op welke manier de raad betrokken wordt als er opnieuw maatwerk moet worden geleverd.

De **VOORZITTER**. Anderen? Ja, de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u voorzitter. Teleurstellend en vervelend noemt het college het in de raadsbrief, wat momenteel plaatsvindt, dat er nog steeds ongezuiverd rioolwater wordt geloosd in onze leefomgeving. Een deel rioolwater vanuit Rotterdam glastuinbouw en Hoek van Holland en een flinke slok vanuit het Westland, omdat de collectieve zuiveringsvoorziening nog niet gereed is. Die teleurstelling delen we volmondig en wat dat betreft sluit ik me aan bij de vragen die zonet onder andere door GroenLinks zijn gesteld, want die vragen had ik ook. Wat is het perspectief, wanneer gaat dit eindigen?

De **VOORZITTER**. Dank. Wie verder? Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Fijn dat de raad ook, tenminste hebben de sprekers dat net gezegd, de lijn van het college deelt als het inderdaad gaat om de

teleurstelling dat het nog niet geregeld is. Het is inderdaad een heel lang traject geweest, maar we zitten nu wel in het staartje van het traject en er is wel licht aan het eind van de horizon. Die gezamenlijke afvalzuiveringsinstallatie is wel echt, want dit is namelijk voornamelijk een juridisch verhaal, maar als we het even trekken naar de echte wereld, naar wat er ik zou zeggen op straat maar eigenlijk in de sloot, niet eens in de sloot, in het riool plaatsvindt, dan is het wel een heel goede zaak dat die afvalzuiveringsinstallatie er komt. Want het filtert straks niet alleen restmiddelen van de glastuinbouw uit het riool, maar ook bijvoorbeeld medicijnresten. Het doet veel meer dan we eigenlijk nu al hebben, dus het is wat dat betreft echt een vooruitgang ten opzichte van de situatie nu. Ook als bij wijze van spreken alle glastuinbouwers een individuele zuiveringsinstallatie zouden hebben, wat er een aantal hebben. Dus die gezamenlijke afvalzuiveringsinstallatie doet echt veel meer dan natuurlijk alleen het zuiveren van de restmiddelen van de glastuinbouw. Dus wat dat betreft ben ik daar erg blij mee als wethouder die ook verantwoordelijk is voor riool. Om de vragen te beantwoorden die door de raadsleden gesteld zijn, en ik kom daarna even op de motie van de Partij voor de Dieren, wat is de consequentie als we dit niet doen? Als we zeggen: we verwerpen die verordening eigenlijk. Dat is de vraag van GroenLinks. Wat we met deze verordening in feite doen is het juridisch rond maken van die Crisis- en herstelwet. Dus we verankeren dat vervolgens in lokale wetgeving, zodat ook tuinders straks niet aansprakelijk gesteld kunnen worden voor die lozingen bijvoorbeeld. Dus puur omdat dat nog niet verwerkt zou zijn in een verordening. Dus dat is wel belangrijk. We hebben natuurlijk afspraken met de tuinders gemaakt. Een van die afspraken is dat die afvalzuiveringsinstallatie er komt. Dan zet je dat ook weer op losse schroeven en dat willen we ook niet. Dus op deze manier regel je het netjes juridisch wat al afgesproken is volgens de Crisis- en herstelwet. Dat veranker je netjes in je lokale verordening. Dat is wat je eigenlijk doet. Als het erom gaat of ik nog een keer uitstel wil verlenen, dat was volgens mij een vraag van GroenLinks of van de PvdA, ik kan dat niet eens. We gaan straks over op de Omgevingswet. Dan is het aan de provincie en dan verloopt eigenlijk mijn mogelijkheid om daar nog uitstel aan te verlenen. Dan is het niet meer aan mij, dan is het niet meer aan de gemeente, dan zit het bij de provincie om dat wel of niet te doen. De provincie is daar nu mee bezig, is daarop aan het studeren, want ik heb ook al in de commissie aangegeven: later is mij ter ore gekomen omdat Westland later hun woningbouwaantallen hebben doorgegeven, er een nieuwe berekening gemaakt moest worden over de capaciteit van die waterzuiveringsinstallatie. Dat bleek inmiddels wel allemaal in orde te zijn, maar dat heeft wel vijf maanden vertraging opgeleverd. Voorzitter, dat is het antwoord op die vraag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel. Een kleine verheldering op mijn twee vragen. We weten wat de consequentie is als we de verordening wel vastzetten. Mijn vraag was wat er gebeurt als we hem niet vastzetten. En de tweede vraag ging over de verantwoordelijkheid van de gemeente en het voornemen om te gaan handhaven of uitstel te verlenen. Dat is wel degelijk een verantwoordelijkheid van de gemeente onder de Omgevingswet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Die vraag heb ik nog niet beantwoord. Het juridische deel straks, het is sowieso... want bij die vraag van GroenLinks moest ik nog komen. Het is sowieso niet meer aan onze verordening, die houdt op op 1 januari 2024. Dan gaat het over in de Omgevingswet, dan zit het juridisch bij de provincie. Dus dat is het verhaal. De handhaving zit bij DCMR, dus dat is de bevoegde instantie om te gaan handhaven. Dat zit helemaal niet bij mij. Dat zit bij DCMR. Maar ik geloof dat de heer Engberts het er niet mee eens is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). U spreekt zichzelf tegen. In het stuk staat dat de gemeente vanaf 1 januari maatwerkmaatregelen kan nemen. Dat staat in het stuk zelf. De gemeente, niet de provincie.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, we werken er natuurlijk wel op samen, maar het is aan de provincie om daar een oplossing voor te bedenken. Dat zit juridisch bij hen, dat zit niet bij de gemeente. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nou ja, maar dat is echt hoe het is. Dan moeten we dat zo nog even naast elkaar leggen maar dat is hoe het in elkaar zit. Op de vraag wat de consequenties zijn als we het niet doen. Dat is precies wat ik net heb uitgelegd, dan krijg je dus niet die

afvalwaterzuiveringsinstallatie en dan lopen tuinders dus risico op het feit dat zij aansprakelijk gesteld kunnen worden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Ik zou graag even het stukje willen voorlezen, er staat: mocht de zuiveringsvoorziening niet voor 1 januari 2024 in bedrijf zijn, dan kan de gemeente de afwijking van de lozingsregels toestaan via een maatwerkregel in het omgevingsplan. En als we de verordening wel of niet aannemen, ze zijn al sinds 2016 bezig met het maken van zo'n gezamenlijke voorziening, dus wat zijn de consequenties dan? Het is niet dat de voorziening niet meer komt.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, maar deze verordening loopt sowieso tot 1 januari 2024, dus dan houdt het sowieso op. Dan gaat het over naar de Omgevingswet. Mijn informatie is dat er vervolgens een oplossing moet komen bij de provincie. Waarom? Omdat het natuurlijk over meer kassen gaat dan alleen de kassen in Rotterdam. We hebben in Rotterdam, wat is het, 32 kassen. Natuurlijk betrekkelijk weinig als je kijkt naar het aantal glastuinbouwers in de hele regio. Dus er moet voor iedereen een oplossing gevonden worden, onder andere natuurlijk bij de kassen van Rotterdam. Over dat uitstel, ik kan dus niet meer verlengen vanwege die Omgevingswet en dat zit dus bij DCMR, dat heb ik ook in de brief gezegd. Sowieso gaat het nog maar om heel kleine lozingen die een verwaarloosbaar effect hebben op het milieu. Dat is belangrijk om te weten. Het collectief is natuurlijk veel groter. Maar omdat die glastuinbouwers er belang bij hebben om die middelen in het systeem te houden, zeker die 32 van Rotterdam, zegt de DCMR ook, die zijn blij met de oplossing die er ligt, laat ik het zo zeggen. Dat is natuurlijk de partij die daar om gaat. Over een heldere deadline. Ik wil natuurlijk zo snel mogelijk. Mijn informatie is, en dat is natuurlijk wat ik van belang vind, dat eind mei, dus eind volgend half jaar, dat dan die afvalwaterzuiveringsinstallatie totaal in werking is. Het was natuurlijk de bedoeling dat die eerder kwam, maar omdat Westland dus pas later heeft doorgegeven, dat heb ik ook in de commissie toegelicht, wat hun woningbouwprogramma is en er een check moest worden gedaan of die afvalwaterzuiveringsinstallatie die capaciteit wel aankon, heeft het langer geduurd. Dat bleek allemaal te kunnen, dus wat dat betreft goed nieuws, maar dat heeft wel voor heel veel vertraging gezorgd, waardoor we nu wat verder zijn in het proces, of achterlopen, hoe je het zien wilt. Maar dat is hoe het verhaal in elkaar zit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb even een punt van orde. De informatie die de wethouder nu geeft is een andere dan in het raadsvoorstel staat. Voordat we dit afronden en tot besluitvorming overgaan wil ik eigenlijk wel heel precies weten wat dan die rol is, want ik heb eigenlijk ook een vraag gesteld. Als de informatie in het raadsvoorstel klopt, wil ik die vraag nog beantwoord hebben.

De **VOORZITTER**. We hebben nog tijd tot de stemmingen. Wellicht kunt u zo meteen even, als we naar een ander onderwerp gaan, daar achter verder met elkaar bekijken of er nog een verschil is in de informatie. Ja? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, oké, dat is prima. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, dat kan wel, want de volgende is van wethouder Simons.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ik check het even hoor.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Dan schors ik de beraadslagingen op dit punt in ieder geval en misschien dat u het straks nog herneemt.

7.6 'Mkb-actieprogramma 2023-2026'.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we het Mkb-actieprogramma 2023-2026. Mevrouw Van Groningen. Ik heb de heer Bonte als tweede spreker op de lijst.

De heer **BONTE** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, het Mkb-actieprogramma. Leefbaar Rotterdam vindt het een goed en inspirerend programma. Er staan mooie voorbeelden in van succesvolle ondernemers. Het mkb is inderdaad de economische motor van onze stad en ook belangrijk voor het technologisch innovatievermogen, voor onze verdien capaciteit in de toekomst. Leefbaar Rotterdam zou willen pleiten voor gerichte aandacht en ruimte voor maakindustrie. Voorzitter, we hebben momenteel een

wethouder die veel op pad is en die naar ondernemers toe gaat en dat wordt gezien en ook gewaardeerd door ondernemers. Leefbaar Rotterdam wil ondernemers de ruimte geven, wil goede voorwaarden scheppen en een goede gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers bieden. De mkb-ondernemers toegang geven tot platforms, netwerken en publiek-private samenwerkingsverbanden zoals bijvoorbeeld MKB010>>Next. Daarmee wordt ingezet op toekomstbestending ondernemerschap. Dat is ook precies wat er met dit mkb-actieprogramma gebeurt. Er is al een havenvisie en er zijn collegetargets op verschillende beleidsterreinen. Nieuwe visiedocumenten en koersbrieven zijn natuurlijk prima, maar het was een succesvolle trainer hier in Rotterdam die zei: 'Kein geloel, fussball spielen'. Nou, dat is precies wat dit mkb-actieprogramma doet. Het is eigenlijk permanent in ontwikkeling, een levend document met nieuwe projecten en initiatieven die worden toegevoegd. De handelsmissie van de wethouder naar Singapore met mkb-ondernemers is daar een recent voorbeeld van. Daar zijn nieuwe contacten gelegd en deals gesloten. En Leefbaar Rotterdam zegt: doorgaan op de ingeslagen weg met het mkb-actieprogramma met concrete projecten, met netwerken en met ondernemers blijven verbinden en faciliteren. Voorzitter, geen moties.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Dan klopt het ook weer helemaal. Ja voorzitter, voor het geval u het niet wist, in het dagelijks leven ben ik ondernemer. Dat is een grap die hier wel vaker in de zaal wordt gemaakt al was het maar door wethouder Karremans die dat in het verleden ook wel eens zei. U zult daarom begrijpen dat wij als Rotterdamse VVD en overigens ook ik persoonlijk ongelofelijk blij zijn dat we onze ondernemers centraal stellen. Ook al geldt dat niet voor Ridderkerk, want dat is de plek waar ik inmiddels naartoe ben uitgeweken, omdat het bedrijventerrein werd opgedoekt. Maar voorzitter, alle gekheid op een stokje, ik heb twee dingen. Ik ben enerzijds hartstikke trots, omdat we met dit actieprogramma ook echt handen en voeten geven aan ons initiatiefvoorstel 'De brede Rotterdamse mkb-toets'. Dat is hard nodig. Hiermee kunnen we bestaande en ook nieuwe wet- en regelgeving toetsen aan die ondernemers. Ik hoop natuurlijk dat u iedereen betreft, dus bijvoorbeeld ook horeca of andere sectoren, maar dat zal vast goed komen. Want laten we wel zijn, ondernemers ervaren nu eenmaal gewoon regeldruk. En niet alleen dat, soms zijn er ook gewoon processen die hen belemmeren. In 2016 diende mijn raadscollega mevrouw Laan de motie 'Eén druk op de kafka-knop' in. Ja, we gaan even terug naar de historie dames en heren. Die vroeg eigenlijk om processen in de gemeente te optimaliseren. Sindsdien is er zeker wat gebeurd, maar er is altijd nog wel iets te verbeteren. Ik zou de wethouder dus daarom echt willen vragen strak te sturen vanuit die klantsignalen op regeldruk en bijvoorbeeld bij de voortgangsrapportage tegen die tijd bij ons specifiek in te zoomen over die processen die we verder kunnen optimaliseren. Voorzitter, in de commissie heb ik mijn zorgen geuit over de bedrijventerreinen die verdwijnen in deze stad. We hebben echt een chronisch tekort aan hoogwaardige kantoorpanden en ik kijk dan ook halsreikend uit naar dat programma dat eraan gaat komen. Wat mij betreft mag het morgen hier al zijn. Tot slot voorzitter, onze grootste zorg zit echt in het gemis van een vergezicht voor onze Rotterdamse economie. We hebben een havenvisie voor onze stad voor de haven, maar voor niet-havengerelateerde sectoren als de maakindustrie, circulaire productie maar ook foodtech hebben we dit gewoon ook nodig. Daarom de motie 'Economie van de toekomst', samen met DENK en D66. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Economie van de toekomst

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 7.6 Mkb-actieprogramma;

constaterende dat:

- Rotterdam dé mkb-vriendelijkste stad van de grote vier steden (G4) is in Nederland¹!
- 60% van de werkgelegenheid komt van het mkb.

overwegende dat:

- de economie van vandaag, niet de economie van morgen is;
- de Rotterdamse economie niet alleen van het succes van de haven afhankelijk moet zijn;
- Rotterdam een mbo-stad is en daar passende bedrijven en werk voor moet zijn;

- het van belang is te weten wat onze stad nu en in de toekomst nodig heeft om zich economisch te blijven ontwikkelen en te groeien;
- we zien dat productiefaciliteiten zoals bij Hunter Douglas en ook van Unilever onze Maasstad verlaten;
- dit soort ontwikkelingen onze economie en de werkgelegenheid voor onze mbo'ers kwetsbaar maken;
- de Rotterdamse havensector een stip op de horizon heeft dankzij de havenvisie;

verzoekt het college om:

- inzicht te geven in de manier waarop het college wil dat de Rotterdamse niet-havengerelateerde economie zich gaat ontwikkelen, zodat we ook voor de toekomst onze economie kunnen laten floreren en onze Rotterdammers perspectief op werk blijven bieden;
- daarin mee te nemen:
 - waar we in gaan investeren;
 - welke sectoren we prioriteit geven;
 - waar we deze bedrijven een plek geven;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.J. van Dommelen, E. Rehim Zadeh en J.M. Nunnely

¹ <https://wsprijnmond.nl/actueel/rotterdam-mkb-vriendelijkste-van-de-g4/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Het mkb is de ruggengraat van onze economie. Zij zorgen voor investeringen, voor innovatie en dynamiek. Daarom staan we voor een inclusief ondernemen voor nu en later. Wij ondersteunen deze bedrijven in hun groei en succes, we maken het zo eenvoudig mogelijk om een bedrijf te starten en te laten groeien. Echter, de mkb'ers die al jaren zijn gevestigd maar niet altijd vertegenwoordigd zijn ook van groot belang in deze stad, om hen goed te bereiken en goed mee te nemen. Het mkb-actieprogramma is een start. Voorzitter, in een wereld die zich snel ontwikkelt moet Rotterdam vooruitkijken. Een toekomst waarin onze economische sterkte hand in hand gaat met de zorg voor zowel onze Rotterdammers als duurzaamheid, energietransitie en ook de ontwikkelingen in onze grote trots, de haven. D66 ziet een toekomst waarin welvaart niet enkel wordt afgemeten aan economische cijfers, maar waar de brede welvaart centraal staat. Daarom dien ik de motie in 'Inclusief ondernemen aan de Maas', om te stimuleren dat we streven naar een duurzame transitie, waarbij economisch bloeien en verantwoordelijkheid nemen voor 2030, 2040 en 2050, jawel, de volgende generaties meedoen en een en hetzelfde worden behandeld. Hierop aansluitend tekenen wij dus de motie mee van de VVD, 'Economie van de toekomst', om in elk geval dit ook met elkaar uit te dragen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Inclusief ondernemen aan de Maas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 7.6 Mkb-actieprogramma;

constaterende dat:

- de maatschappij in snel tempo verandert en nieuwe maatschappelijke uitdagingen innovatieve oplossingen vereist;
- uit het MKB in Beeld 2021 blijkt dat het profiel van de Nederlandse ondernemer voornamelijk mannen zijn op middelbare leeftijd;
- Rotterdam een grote diversiteit aan ondernemers rijk is, maar dat er nog verschillende groepen zijn die zich onvoldoende gehoord en gezien voelen;

- MKB Rotterdam-Rijnmond een specifieke commissie heeft om de diversiteit en inclusiviteit onder ondernemers te vergroten;

overwegende dat:

- het huidige ondernemersecosysteem in Rotterdam inclusiever kan, met meer aandacht voor het bereiken van diverse groepen, zoals jongeren op Zuid en vrouwelijke ondernemers;
- een gebrek aan representatie mogelijk maakt dat potentiële mkb'ers hun potentieel niet volledig benutten en de gemeente iedere Rotterdammer moet stimuleren diens dromen na te jagen;
- toekomstbestendig ondernemerschap, zoals opgenomen in het Rotterdamse Mkb Actieprogramma 2023-2026, ook zou moeten gaan over duurzaam inclusief ondernemerschap;

verzoekt het college:

- aandacht te schenken aan het stimuleren van ondernemerschap bij groepen met diverse achtergronden, die via de reguliere kanalen van de gemeente onvoldoende bereikt worden;
- in gesprek te treden met mkb-ondernemersnetwerken om inclusiviteit en diversiteit te bevorderen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely en E. Rehim Zadeh

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dank u wel voorzitter. In de commissie hebben we het hier al uitgebreid over gehad, ook complimenten gegeven aan de wethouder. Ik denk dat we vertrouwen kunnen hebben in deze wethouder dat hij de belangen van het mkb goed gaat behartigen. De menselijke maat, minder bureaucratie, minder loketten. Ik denk dat dat echt de goede kant op gaat en ik denk inderdaad dat we op korte termijn futsal kunnen gaan spelen, maar we hebben natuurlijk ook de lange termijn, waar mevrouw Van Groningen het net ook al over had. En dat gaat over: waar gaat onze economie naartoe? Daar hebben we start-ups voor nodig, digitaal, energietransitie, food en ga zo maar door. En daar hebben we nog wel vragen over. Er was ook in de commissie wat onduidelijkheid over de programma's. MKB010>>Next, Up!Rotterdam. Eerst was het: we gaan niet door, we gaan dan toch wel door. Onze vraag is eigenlijk: gaan we nu door als samenwerkingsverband of als programma, meerjarig of niet? Het zou natuurlijk fijn als we meerjarig een plan kunnen maken hoe we dat willen gaan doen. En ook welke begroting erbij staat, dus welke financiële dekking hebben we daarvoor. Graag zouden we daar ook een antwoord op willen krijgen. Daarnaast gaat het bij die hele start-up-agenda en scale-up-agenda heel vaak over allerlei rankings. Je wordt er echt helemaal gek van. Ik zal er een aantal opnoemen. We hebben dan de start-up Genome. Daar wordt ook naar verwezen in het stuk. Dan staat er: 40% van de start-ups in de regio vallen binnen onze regio, 35% van de scale-ups. Als ik dan ga googelen, is het best wel lastig te vinden wat dat dan precies is. Dan heb je de Innovation Cities Programme, FDI European Cities of the Future, dan heb je Startup Link, allerlei rankings, maar daardoor weten we dus niet zo goed hoe het er nu voor staat met onze start-up- en scale-up ecosysteem, zoals dat vaak wordt genoemd, waar we wel graag antwoord op zouden willen krijgen. Dus kunt u daar een overzicht van geven, vooral ook omdat onderzoek van Nederlandse universiteiten in 2020 zei: ja, het gaat eigenlijk niet zo goed zelfs, het aantal scale-ups is gehalveerd. Dus dat zou fijn zijn. En tot slot: Up!Rotterdam loopt eind dit jaar af. We gaan natuurlijk door, maar het is natuurlijk wel fijn als je aan het einde van het programma toch nog een eindverslag zou kunnen krijgen. Zijn er plannen voor om die ook met ons te kunnen delen? Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Ja.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Het mkb verdient onze aandacht en onze wethouder geeft ze ook die aandacht. Dat zien we in dit actieplan. En een sterk mkb betekent ook een sterke stad en een sterke economie. In de commissie hebben we het uitvoerig met elkaar besproken en daar heb ik ook mijn zorgen geuit richting de wethouder over bepaalde groepen die ongehoord gaan, ongezien gaan. Mijn collega mevrouw Nunnely benoemde het net ook al. Dus wij tekenen mee met de motie over inclusief ondernemerschap en we tekenen ook mee met de motie van de VVD, om toch

meer inzicht te krijgen over die Rotterdamse economie, ook als het gaat om niet-havengerelateerde activiteiten. Ik heb verder geen moties.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Het mkb-actieprogramma dat voorligt is wat ons betreft wel een beetje eenzijdig. Dat wat erin staat daar zijn we op zichzelf voor en we steunen dat. We vinden er vooral eigenlijk wat dingen aan ontbreken. Volgens mij bedoelde mevrouw Nunnely dat op enig moment ook, vooral als het gaat over reeds bestaande ondernemers merk ik dat de focus toch vooral ligt op aantrekkelijk zijn en innovatieve bedrijven binnenhalen. Dat is absoluut belangrijk, maar waar is de aandacht voor die bestaande ondernemers? Om daar een voorbeeld van te geven, u weet dat als het goed is ook van ons. Wij wijzen toch ook altijd op de lokale winkeliers bijvoorbeeld, die onze winkelstraten in wijken levendig maken en levendig houden en daarmee voor veel meer zorgen dan alleen een plek waar je iets kan kopen. Als we naar winkeliers zoeken in dit actieprogramma, moeten we toch met een loep gaan zoeken en dan worden we verwezen naar het programma 'Vitale kernen', maar ja, 'Vitale kernen' gaat eigenlijk vooral over branchering en winkelstraten interessant houden, soms ook een beetje concentreren. Maar dat gaat niet over wat een zittende winkelier nu eigenlijk nodig heeft om ervoor te zorgen dat hij buiten alleen de spullen die hij of zij verkoopt, ook voor de wijk iets te doen. Dat mis ik dus eigenlijk heel erg, dus ik nodig de wethouder uit om hier vandaag in de raad daar toch nog eens op in te zoomen. Is dat niet een missing link in dit plan? En als dat zo is, kan het er dan op enigerlei manier nog in of kunnen we dat op een ander moment verwachten? Want alleen verwijzen naar het plan 'Vitale kernen' is wat ons betreft te mager.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, dank. Ik houd het heel kort, want het meeste is al gezegd en daar sluit ik me uiteraard bij aan. Complimenten ook voor het stuk. Voorzitter, maar ik sluit ook aan bij wat de heer Segers-Hoogendoorn zojuist aangaf. Hoe houdt dit college oog voor de bestaande ondernemers? Ik was gisteravond nog op de Boulevard Zuid, waar ondernemers echt het gevoel hebben dat ze enigszins door het college in de steek worden gelaten. Hetzelfde kun je ook zeggen bij de Nieuwe Binnenweg, die zelfs rechtszaken voeren tegen de gemeente. Dus mijn vraag, of eigenlijk ook meer een oproep aan het college: houd ook rekening met de ondernemers die al ontzettend lang bezig zijn in Rotterdam en die al heel lang hun steentje bijdragen aan de Rotterdamse economie.

De **VOORZITTER**. Anderen? Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Allereerst dank voor de complimenten die toch ook zijn uitgedeeld. Dat is ook altijd belangrijk. En een aantal terechte kritische vragen denk ik. Ja, het is altijd grappig als je juist de insteek hebt om ook de bestaande mkb'ers juist te zien en te horen. Dat is ook echt onze insteek geweest. Want de afgelopen jaren waren het toch meer de scale-ups, de start-ups, de hippe bedrijven. Dus wij doen dat juist, ik ga zelf ook veel op werkbezoek naar noem het maar even de reguliere mkb'ers. Maar als u het niet terugleest in het plan dan hebben we daar onvoldoende aandacht aan besteed. U vroeg ook... want uw collega-burgerraadslid in de commissie sprak zich ook uit over winkeliers. Winkeliers is natuurlijk ook een containerbegrip. Hij had het ook vooral over de zorgen, ook onder andere voor retail en dergelijke. Toen heb ik ook gezegd: wat wij er ook van vinden en hoe hard wij ook lopen, wij met zijn allen kopen gewoon steeds meer online. En dat heeft gewoon een invloed op met name de retail, maar ook andere. Op de markt zie je het trouwens ook. En die worden minder. Daar komen er minder van, dus die hebben het zwaar. En daarom hebben we ook de vitale kernen, juist om gebieden waar concentratie van winkels is, en bijvoorbeeld dat je naar de ene winkel gaat en o ja, die kledingzaak of die schoenenzaak die het moeilijk heeft is er ook nog, dus dan gaan we daar ook naartoe. Maar ik begrijp heel goed dat je soms door alle programma's in het verleden, heden, ook door de bomen het bos niet meer ziet. We hebben ook afgesproken dat we tijdens de jaarrekening, dit jaar, 2023, dus die van het voorjaar komt, ook gewoon even stilstaan en de resultaten publiceren. Ik heb ook gezegd dat wij van alles kunnen vinden, maar dat we het gewoon gaan vragen aan de ondernemers, dus dat heb ik ook allemaal toegezegd. Daar zal ik ook gewoon kijken, ook naar mijnheer Kind toe, om een overzicht mee te sturen van alles wat loopt en afloopt en hoe de financiering is, dat staat gewoon in de Voorjaarsnota en die is uitgewerkt. Het wordt uitgewerkt in de begroting. Daar gaan we binnenkort over spreken. Ik zal ook wel kijken of ik nog gewoon een handzaam overzicht kan geven, want het is toch dan allemaal zoeken. Dus dat zeg ik graag toe en ook

naar mijnheer Segers, dat ik bij de rapportage gewoon ook aandacht besteed aan een zo breed mogelijk palet van onze ondernemers. Dan ga ik naar mevrouw Van Groningen. U heeft gevraagd om bij die evaluatie of het moment dat we stilstaan bij de resultaten, ook vooral te sturen op de klantsignalen, over regeldruk en daarover te rapporteren. Dat vraagt u aan mij en ik kan gewoon toezeggen dat we dat gewoon meenemen. Dus dat is geen enkel probleem. U heeft ook een motie ingediend, 'Economie van de toekomst'. We hebben het er in de commissie ook al over gehad. U stelt het nu iets breder op, dus dat is voor mij alleen maar gewoon fijn. Want dan weet ik gewoon wat u wilt en dan gaan we dat gewoon doen. Dus ik verwacht over niet al te lange tijd ook gewoon met een bericht hierover te komen naar uw raad. Dus deze motie kan ik omarmen, even voor de duidelijkheid. Dan hebben we ook nog de motie 'Inclusief ondernemen aan de Maas'. Nou, ik was toevallig vanochtend aan het varen op de Maas met allemaal vertegenwoordigers van het maritieme bedrijfsleven die allemaal bezig waren met de vraag: hoe krijgen we mensen naar onze bedrijven? Hebben we blinde vlekken? Hoe kunnen we al dat arbeidspotentieel, wat er gewoon is, op Zuid, in West in deze stad, we hebben tenslotte ook gewoon veel armoede, we hebben ook nog wel veel jongeren die nog niet helemaal goed weten wat ze nu willen. Onderwijs dat er af en toe niet op is afgestemd. Bedrijfsscholen die ontstaan, maar ook gewoon de bereikbaarheid van de haven. Daar hebben we het ook nog over gehad. Maar wat ik merk bij de ondernemers, die zeggen nu gewoon letterlijk, zeiden ze vanochtend tegen mij: als het moet, starten we gewoon een school op. Zelfs vervoer over water, dan pakken we het samen op. De urgentie is zo hoog. En daarbij moet je ook gewoon goed kijken: wat zijn onze blinde vlekken, welke groepen jongeren, ouderen zien we over het hoofd? 50-plussers, groepen met een andere culturele achtergrond waarbij eigenlijk de havens gewoon vaak, zowel bij de ouders als bij de jongeren, niet in beeld komen. Daar wordt ook gewoon om gevraagd. Daarom vind ik deze motie ook wel mooi, want die ligt in lijn met wat de havenwerkgevers aan ons vragen. Dus ook deze motie kan ik ondersteunen. Ik heb wel één winstwaarschuwing. Wij denken af en toe dat we overal over gaan, maar dat is natuurlijk niet altijd zo. De werkgevers zijn aan zet. Alleen, wat wij kunnen als gemeente, dat moeten we dan zo goed mogelijk faciliteren door alle groepen uit te nodigen, de werkgevers, de brancheorganisaties erop aan te spreken. Ik weet dat mevrouw Nunnely bij MKB Rotterdam samen met de voorzitter ook de commissie Diversiteit trekt. Dus dat stelt ook gerust. U zit gewoon midden in de wedstrijd, maar we moeten met z'n allen misschien nog een tandje sneller, beter ons best doen. Dus dat ga ik doen, dus dan kan ik ook deze motie omarmen. Volgens mij heb ik alle vragen dan wel beantwoord. De heer Kind staat nog op, even kijken of ik mijn aantekeningen nog kan lezen. Bij de begroting hebben wij het natuurlijk ook over de financiering, alle programma's die lopen en stoppen heb ik net gezegd. Want dat was volgens mij uw vraag. Dat kan ik gewoon tijdens de begroting dan nog even apart zetten voor u, degenen die in de commissie zitten en met dit onderwerp bezig zijn. Want ik kan me voorstellen, want voor mezelf is het af en toe ook ingewikkeld om het overzicht te houden.

De heer **KIND** (volt). Die vraag is inderdaad prima beantwoord.

De **VOORZITTER**. Ondertussen zou ik graag vragen of mevrouw Reitema nog binnentreedt, ook vanwege de efficiency van het vergaderen. We hebben haar zo meteen nodig. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Nog een andere vraag. Wij wilden weten hoe het nu echt staat met ons start-up en scale-up ecosysteem, zeg maar hoe het ermee gaat. En daar zien we heel veel verschillende cijfers en er zijn heel veel verschillende rankings. Waarschijnlijk weten de ambtenaren precies welke rankings dat zijn. Wij zouden graag daar een overzicht van willen ontvangen, van: laat nu eens even zien hoe we ervoor staan. Als dat gedeeld zou kunnen worden met de raad zou dat geweldig zijn.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Prima, die onderzoeken zullen we voor u op een rijtje zetten. Dat is denk ik beter dan weer zelf een onderzoek gaan doen, want volgens mij, wat u zegt, er zijn er al vele, we zullen dat op een rijtje zetten en dan zullen we ook kijken om dat tijdens de begroting of over niet al te lange tijd aan u terug te koppelen.

De **VOORZITTER**. Goed. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. De stemmingen zijn straks.

7.5 *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening glastuinbouw Rotterdam – vervolg.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nog terug naar het debat van zojuist met wethouder Karremans. Er was nog een discussie met de heer Engberts over de informatie in de stukken richting de raad, of dat hetzelfde is, als wat de wethouder hier in de raad zegt.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, daarvan moet ik toegeven dat de heer Engberts gelijk heeft, maar ik ook. Het is namelijk zo, het stond inderdaad in de brief dat het de gemeente is die maatwerk verleent. Dat was nog voor juli. Die brief is verstuurd in juni. Er staat ook 27 juni 2023 op. Toen wisten we nog niet dat daar dus sprake zou zijn van uitstel. Toen dachten we eigenlijk: nou ja, dat komt wel goed. Toen is er natuurlijk ook niet verder naar gekeken hoe dat nu precies juridisch zit. Toen op een gegeven moment in juli duidelijk werd dat het langer zou duren, toen is natuurlijk wel erin gedoken: hoe kunnen wij dan als gemeente maatwerk bieden. Toen bleek dat wij dat niet kunnen maar dat de provincie dat kan. Dus het stond verkeerd in de brief in juni. Het staat wel goed in de laatste brief die ik 6 september, gisteren, heb gestuurd. Daar staat inderdaad dat de provincie onderzoekt of het mogelijk en haalbaar is om te komen tot een provinciale verordening. Dus daar staat het wel goed, dus die is leidend in dit verhaal. Maar laten we de hand schudden dat we allebei gelijk hebben voorzitter. Ik ga akkoord met een gelijk spel. En dan de motie van de Partij voor de Dieren, die ga ik omarmen, 'De Emissieloze kas', een goede motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De vraag is: komt er een nieuw stuk of is het bij dezen gecorrigeerd?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). De verordening is correct. In de raadsbrief stond die informatie alleen per omissie verkeerd en in de laatste raadsbrief stond het goed. Maar voor wat we vaststellen maakt het niet uit.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Maar ik hecht er wel aan dat mensen die informatie zoeken ook de juiste informatie kunnen vinden. En als je nu in het informatiesysteem gaat zoeken, kom je tegen dat de gemeente hierover gaat, terwijl de gemeente er niet over gaat. Het lijkt me nogal verwarrend voor mensen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ik denk niet dat heel veel mensen die glastuinbouw... voor dat handjevol tuinders, die kan ik zelf nog bellen. Het is eigenlijk nog sneller als ik ze gewoon persoonlijk snel bel. Maar als de heer Engberts er heel erg prijs op stelt zal ik kijken wat ik kan doen om te zorgen dat we de goede informatie aan de juiste mensen verstrekken. Ik denk dat wij met z'n tweeën, als wij die onderling verdelen met elkaar zijn we vanmiddag klaar.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Een leuke grap, maar ik vind wel dat de overheidsinformatie gewoon betrouwbaar moet zijn. En hij is nu niet betrouwbaar vindbaar.

De **VOORZITTER**. Mijn voorstel zou zijn dat de wethouder een addendum stuurt op de eerst verzonden brief en dan is het in de archieven ook helemaal sluitend. Is dat een goed idee? Goed zo. Dan zijn bij dezen de beraadslagingen op dit punt gesloten.

7.7 Verkeersveiligheid scholen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar Verkeersveiligheid scholen. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, je zou het bijna vergeten, maar het is een heel zonnige dag buiten. Ideaal weer om te flaneren en ideaal weer om lopend of met de fiets naar school te gaan. En stel je dan eens voor, je mag na zo lang vragen vandaag voor het eerst op de fiets naar school. Helmpje op, scheenbeschermers, beetje in, en de grote vlag achter op de fiets zodat je zichtbaar bent, om dan veilig aan te komen op school. En dan toch wordt er voor je getoeterd, word je afgesneden en moet je regelmatig afstappen omdat je ouders aangeven dat het toch een beetje te spannend is op de fiets met al die auto's. Want in onze stad is het dagelijks chaos in de schoolspits, zijn er gevaarlijke oversteeklocaties, parkeerproblemen bij scholen en is de snelheid van het autoverkeer, meestal gedreven door tijdsdruk, veel te hoog. En als we als gemeente echt willen stimuleren dat ouders en

kinderen veilig fietsend of lopend naar school kunnen gaan, dan moeten we hier als stadsbestuur ook prioriteit aan geven. Daarom is de fractie van GroenLinks dan ook blij dat dit college doorgaat met het fundament dat in de vorige periode is gelegd. En in de commissie hebben we een heel goed gesprek gehad, mede naar aanleiding van de regeling 'Een fijne schooldag voor iedereen'. En hoewel we de inzet van het college waarderen, zien we graag meer mogelijkheden om inderdaad een fijne schooldag voor iedereen te creëren. Daarom komen we met drie moties. De eerste 'Verkeerseducatie voor automobilisten'. Als gemeente zetten we breed in op verkeerseducatie, maar in de voorlichting wordt met name benadrukt dat het langzame verkeer zich moet aanpassen aan het gemotoriseerde verkeer. Hoewel je de keuze vast wel kan onderbouwen, vindt onze fractie het ontzettend belangrijk dat ook bestuurders van gemotoriseerd verkeer herhaaldelijk wordt verteld hoe ze zich moeten gedragen in het verkeer, met name bij scholen. En een goed moment om dit te benadrukken kan zijn bij het verstrekken van een parkeervergunning. Dan voorzitter, de motie 'Maatwerk voor de veilige schoolomgeving'. De schoolomgeving van elke school is uniek en dat vraagt om maatwerk om het verkeersveiliger te maken. En om een beeld te krijgen als raad waar scholen tegen aanlopen verzoeken we middels deze motie om op korte termijn een uitvraag te doen en hierover terug te koppelen naar de raad. En ten slotte voorzitter.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat krijgt u een vraag van Leefbaar Rotterdam.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter, een beetje een verhelderende vraag. De heer Biljoen heeft het over het verstrekken van een parkeervergunning. Hoe wordt volgens de heer Biljoen een parkeervergunning versterkt? Is dat een papiertje dat je ophaalt bij het stadskantoor of iets dergelijks?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, op het moment dat een parkeervergunning voor automobilisten of elke ander gemotoriseerd verkeer dat een aanvraag doet, komt er een afschrift van de gemeente waarin wordt aangegeven of de vergunning is toegekend of afgewezen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). De heer Biljoen bedoelt daarmee als afschrift een pdf'je in het inlog van Mijn Loket in Rotterdam. En daar wilt u dan een flyer aan toevoegen als ik het goed begrijp.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Nee voorzitter, de mensen die zo'n aanvraag doen en de vergunning al dan niet wordt toegekend, die krijgen daarvan een afschrift met een groene envelop in de brievenbus.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, ik zal niet te ver in detail gaan voorzitter. Ik heb zelf nooit een groene envelop gehad. Ik regel dat lekker digitaal. Dat is denk ik ook heel goed voor de duurzaamheid en papierverspilling en dergelijke.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen, sorry, Biljoen. Dat is de andere kant.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, een goede suggestie van de heer Van Drunen van Leefbaar Rotterdam. Het lijkt mij ook prima om eventueel een pdf-vorm ook toe te voegen aan een bestand dat al eenmaal wordt verstuurd.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, en ten slotte 'Boa's bij de scholen'. In de commissie hebben we hier kort bij stilgestaan en we kunnen stellen dat het Schoolstraat-concept bijdraagt aan de verkeersveiligheid rondom scholen. Maar om de straten kort af te sluiten moet er een beroepsverkeersregelaar aanwezig zijn en vooralsnog zijn er geen financiële middelen vrijgemaakt om hierop te anticiperen en wordt er aangegeven dat we moeten wachten tot het moment dat het ministerie van IenW een aanpassing doorvoert in de Wegenverkeerswet 1994, waardoor vrijwillige

verkeersbrigadiers kunnen worden ingezet. Dat betekent september, oktober, november en december, vier maanden voordat we in 2024 zijn en niet te vergeten, het kabinet is gevallen en er zijn straks verkiezingen, dus het kan nog meer vertraging oplopen. Wat ons betreft, dat vinden we niet heel erg verantwoord. Zoals de Telegraaf vanochtend ook schrijft is het wachten op een ongeluk en daarom pleiten wij om boa's, vierhonderd man, vrouw en diens sterk, die al in de wijk aanwezig zijn, kort, dus bij de breng- en haaltijden in te zetten bij het afsluiten van schoolstraten, en gaat over tot de orde van de dag.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u voorzitter, ik vraag me af waarom we nog commissiebehandelingen doen voor onderwerpen zoals dit, want de boa's inzetten, daar heeft de heer Biljoen ook om gevraagd tijdens de commissie en daar heeft de wethouder een heel duidelijk antwoord op gegeven waarom dat een verschrikkelijk slecht idee is. Dus waarom dan hier die suggestie nog een keer recycelen?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ook in de commissie was het heel duidelijk dat de inzet van boa's ook een politieke keuze kan zijn en op het moment dat de raad dus aangeeft dat die graag zou willen dat de boa's worden ingezet voor de verkeersveiligheid rondom scholen, dan kan dat een politieke keuze zijn die we aan de wethouder meegeven. En de wethouder zal dan moeten kijken hoe hij dat eventueel uitvoert.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Verkeerseducatie voor automobilisten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.7 Verkeersveiligheid scholen;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam ouders en kinderen stimuleert om lopend of fietsend naar school te gaan;
- het voor ouders en kinderen ontzettend belangrijk is dat er een verkeersveilige schoolomgeving is;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam verkeerslessen aanbiedt op basisscholen en middelbare scholen om ervoor te zorgen dat leerlingen en scholieren veilig kunnen deelnemen aan het verkeer;
- verkeerseducatie zich voornamelijk richt op aanpassingen ten opzichte van automobilisten;
- er geen verkeerseducatiepakketten worden verstrekt aan automobilisten;

verzoekt het college

- bij het verstrekken van parkeervergunningen een extra informatiefolder toe te voegen waarin het belang van een veilige schoolomgeving wordt benadrukt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Motie 2. Maatwerk voor de veilige schoolomgeving

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.7 Verkeersveiligheid scholen;

constaterende dat:

- een veilige schoolomgeving vraagt om een proactieve en systematische aanpak;
- uniformiteit en herkenbaarheid belangrijk zijn om de schoolomgeving verkeersveilig te houden;

overwegende dat:

- de schoolomgeving van elke school uniek is en maatwerk vraagt om verkeersveilig te maken;
- bij de begroting budget kan worden vrijgemaakt om dit maatwerk te faciliteren;

verzoekt het college:

- om op korte termijn een uitvraag te doen bij alle basis- en middelbare scholen waar zij tegenaanlopen om de schoolomgeving veilig te maken en hierover terug te koppelen naar de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Motie 3. Boa's bij de scholen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.7 Verkeersveiligheid scholen;

constaterende dat:

- het Schoolstraat-concept bijdraagt aan de verkeersveiligheid rondom scholen;

overwegende dat:

- het tijdelijk afsluiten van straten bij scholen tijdens breng- en haaltijden voor gemotoriseerd verkeer een bureaucratisch proces is;
- de kosten die scholen moeten dragen voor het Schoolstraat-concept snel kunnen oplopen en ze daardoor op basis van financiële afwegingen een straat niet tijdelijk kunnen afsluiten;
- beroepsregelaars financieel niet haalbaar zijn om in te zetten voor het afsluiten van een Schoolstraat;
- het ministerie van I&W een aanpassing wil doorvoeren in de Wegenverkeerswet 1994 waardoor vanaf 2024 vrijwillige verkeersbrigadiers (bijvoorbeeld ouders) kunnen worden ingezet;
- er tot dat moment bij sommige scholen geen verbetering van de verkeersveiligheid kan plaatsvinden;
- boa's ook beroepsverkeersregelaars zijn;

verzoekt het college:

- om boa's, die al in de wijk aanwezig zijn, in te zetten bij het afsluiten van schoolstraten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Uiteindelijk wil natuurlijk iedereen dat kinderen veilig van en naar school gaan, zo ik ook. Tegenwoordig gaat mijn oudste naar de middelbare school en dan vraag ik toch altijd vriendelijk of hij zijn locatie wil delen met WhatsApp en als ik dan zie dat hij op school is, dan kan ik toch weer even rustig ademhalen. Dat is de grootste zorg van elke ouder en die voel ik ook. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de heilige graal om de verkeersveiligheid rondom scholen te creëren er gewoon niet is. Ik ben wel heel erg blij dat we er hier in dit huis in ieder geval veel aandacht voor hebben en dat deze wethouder daar ook steeds mee aan de slag gaat. Wat de Rotterdamse VVD betreft, zou de inzet ook met name moeten zijn om die voetgangersoversteekplaatsen zo zichtbaar mogelijk te maken. In de commissie heeft u al aangegeven, via de voorzitter, dat de wethouder aan de slag gaat om in ieder geval tussen die scholen daar nog een keertje extra naar te kijken. Wat de VVD betreft zouden we ook nog kunnen denken aan fluorescerende hoesjes, maar ik weet dat sommige mensen daar wat minder voorstander van zijn en bijvoorbeeld kiss-and-ridezones. Alle gekheid op een stokje, onze hoop is en blijft dat het college hier werk van blijft maken en zich in ieder geval blijft inzetten voor die zichtbare oversteekplaatsen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. In de commissie hebben we uitgebreid met elkaar van gedachten gewisseld over dit onderwerp en ik heb ook weinig behoefte om dat hier te herhalen. Leefbaar Rotterdam waardeert wel de inzet van de wethouder, kijkt uit naar de invoering en zal kritisch zijn op de resultaten. Wel zou ik de wethouder bij voorbaat willen vragen om oog te houden op de grenzen van de te nemen maatregelen, zodat we hiermee niet langzaamaan richting permanent autovrije wijken gaan afglijden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, heel kort. In de commissie is er inderdaad uitgebreid over gesproken. Wij zijn blij met de extra inzet van het college, want die veiligheid rondom scholen moet inderdaad topprioriteit zijn. Kinderen moeten veilig naar school kunnen. En dat ook terugdringen van autoverkeer erbij hoort, lijkt ons iets dat evident is. Maar er was één verwarring ontstaan in de commissie en dat ging over de betrokkenheid van de gemeente bij verkeersprotocollen. Daar is wat over gezegd. Later is toch gezegd: dat klopt niet helemaal. Dus ik dacht: het is goed om hier nog even klip-en-klaar te hebben wat nu precies de inzet van de gemeente is bij verkeersprotocollen. Wat wordt er nu wel en wat wordt er niet door de gemeente getekend? En wij zaten ook te denken aan de betrokkenheid van wijkraden en daarom ook de vraag aan de wethouder of, als die verkeersprotocollen worden getekend, dan ook de wijkraden daarover kunnen worden geïnformeerd. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Anderen? Wethouder. Toch? Mevrouw Van Wifferen, u zit achterin vandaag.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Een mooie nieuwe plek. Voorzitter, ook D66 vindt het heel erg belangrijk dat de veiligheid rond scholen gewaarborgd is voor kinderen. Wij zien het wel echt als een begin, een belangrijk begin. Want natuurlijk moet niet alleen de plek van de school, waar het vaak chaos is met halen en brengen, verbeterd worden, maar moeten kinderen gewoon van overal in Rotterdam veilig en rustig naar school kunnen lopen en fietsen.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Een belangrijk onderwerp, uitvoerig besproken in de commissie, en terecht. Als je met Rotterdammers spreekt is het een punt waar ze zich vaak zorgen over maken en die zorgen nemen we serieus. Dus dat is natuurlijk onderliggend aan hetgeen we hier aan het doen zijn met de verkeersveiligheid van scholen. Er is maar eigenlijk één vraag gesteld en dat is de vraag van de ChristenUnie over inderdaad die convenanten. Daar is inderdaad wat verwarring over ontstaan, dus dank voor die mogelijkheid om dat inderdaad goed recht te zetten. Wij ondertekenen die convenanten wel, dus wij zijn convenantpartner in dat geheel. En de vraag van de ChristenUnie is of wij de wijkraden daarover kunnen informeren en dat lijkt me een goed idee. Ik heb gisteren nog een diner gehad met wijkraadsvoorzitters. Verkeersveiligheid in brede zin maar ook bij scholen speelt gewoon bij heel veel wijkraden een heel belangrijke rol in wat zij doen en waar hun vergaderingen over gaan, dus het lijkt me goed om ze daar ook in mee te nemen. Dus die toezegging wil ik doen aan de ChristenUnie voorzitter. Dan de moties. Allereerst de moties van GroenLinks. 'Verkeerseducatie voor automobilisten'. Daar ben ik het natuurlijk volstrekt mee eens. Dus waar we de mogelijkheid moeten hebben om mensen te vertellen dat ze zich moeten gedragen rond scholen, die wil ik aangrijpen. Wat het punt met die parkeervergunningen is, dat gaat naar iedereen. Niet alleen naar ouders. Dus dat is vrij generiek. Als gemeente verstrekken we heel veel informatie. De heer Biljoen heeft gelijk, je krijgt een brief thuis met de parkeerzones, met hoe alles precies werkt, hoe je bezoekers kan aanmelden. Dat is al heel veel informatie op zich, dus ik sta er niet om te springen om daar meer informatie aan toe te voegen, ook omdat ik weet dat het voor een heel grote groep niet relevant is. Want die zijn gewoon simpelweg geen ouder of zijn wel ouder maar niet met een kind dat naar school gaat. Dus ik zeg wel tegen de heer Biljoen: ik pak elke mogelijkheid aan om te kijken hoe we bij ouders kunnen zorgen dat die boodschap landt. Maar dit middel, hoe goed bedoeld ook, is denk ik iets te generiek, maar ik snap hem wel, dus om die reden moet ik hem ontraden. Dan de boa's bij de scholen. Daar hebben we inderdaad al wat over gewisseld in de commissie. Ik ga daar niet heel veel meer over zeggen. Persoonlijk denk ik niet dat het een goed idee is, omdat boa's ontzettend veel taken hebben, heel complex. We gaan het straks hebben over de Rotterdamse verkeersas-aanpak. Dat is een van de zaken die boa's er nu bij doen en voor verkeersregelaars bij scholen zetten we echt in op

vrijwilligers. We denken niet dat het een goed idee is om daar boas structureel voor in te zetten. Dus die motie ga ik ontraden. Dan 'Maatwerk voor een veilige schoolomgeving'. Die vraagt mij eigenlijk op korte termijn een uitvraag te doen bij alle basis- en middelbare scholen waar ze tegen aanlopen, om de schoolomgeving veiliger te maken. Een hartstikke goed idee. En omdat het een hartstikke goed idee is, doen we dat al. Wat we alleen wel zien, is dat die uitvraag heel moeizaam gaat. Dus als je even een mailtje stuurt naar een school, die hebben natuurlijk ontzettend veel dingen op hun bord. Dan gaat dat niet zomaar. Dus we merken dat persoonlijke gesprekken veel beter werken. We hebben twee fulltime accountmanagers daar op zitten. Die hebben die gesprekken met scholen en dat zijn persoonlijke gesprekken en zo kijken we hoe we die schoolomgevingen veiliger kunnen maken. Dat is veel effectiever. Om die reden ga ik hem ook ontraden. Maar ik zeg er wel bij: we zitten helemaal op één lijn als het gaat om de aanpak. Dat waren de moties voorzitter. Dus daarbij wil ik het laten.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik ga ervan uit dat dit zo voldoende is behandeld. Dan sluiten we dit punt af.

7.8 Aanpak verkeersasociaal gedrag.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar punt 7.8, 'Aanpak verkeersasociaal gedrag'. We beginnen met mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, vijf jaar lang hebben we gestreden om dit onderwerp hier steeds weer op tafel te brengen, om de noodzaak aan te geven van de aanpak van snelheidsduivels, ronkende motoren, eigenlijk gewoon de verkeersasos. En dan kan ik wel zeggen, als je dan een plan hebt als eerste in Nederland, de Rotterdamse verkeersaanpak, dan kan ik niet anders, en ik ben graag optimistisch, maar ik ben nu echt gewoon hartstikke trots. Want dit geeft aan dat we eindelijk na hard vechten en heel veel moties een plan hebben. En dat deze wethouder daar werk van heeft gemaakt, daar ben ik gewoon echt trots op. En niet alleen trots, ook heel blij, omdat heel veel Rotterdammers hebben aangegeven dat ze echt hopen op een goede nachtrust binnenkort, en dat ze weer eens van een terrasje kunnen genieten zonder dat er iemand knetterhard langs scheurt. Natuurlijk is dit een prachtig begin en een eerste stap en weten we ook dat alles wat er nog bij kan, we dat ook moeten gaan doen. Ik ben overigens ook blij dat we met dit plan trouwens dadelijk een hele hoop moties kunnen afdoen. Dat wilde ik ook nog even zeggen voordat ik doorga. Maar in ieder geval wil ik vanaf deze kant nog wel elke kans aangrijpen die er nog ligt om die verkeersasos aan te pakken en wat ons betreft ook echt alleen de aso en niet de Rotterdammer. We hebben enige tijd geleden een meldpunt opgericht voorzitter, en daar krijgen we nog steeds veel meldingen op binnen. Maar een van de dingen die mensen ook zeggen is: wij willen heel graag een geluidsmeter in onze straat, wij willen die flitspaal. Nou, ik vind het goed als Rotterdammers ons willen helpen en daarom dien ik de motie in 'Wethouder, mag ik een geluidsmeter van u?' Want u gaat voor die zes geluidsmeters, wat ons betreft komen er nog heel veel meer bij. Maar laat de Rotterdammer ons helpen in de strijd tegen die verkeersaso. En los daarvan zijn er natuurlijk ook andere manieren. Sommige manieren zijn bijvoorbeeld om criminelen te volgen. Dat zou je ook op auto's kunnen plakken met een gps-tracker, zodat we gewoon weten waar die auto's rijden, hoe hard ze rijden, en dan kunnen we eindelijk een dossier opbouwen om notoire snelheidsduivels ook echt aan te pakken in deze stad, want dat is wel een heel lastige. Ik verzoek hierbij het college om te gaan lobbyen bij het Openbaar Ministerie om die officieren van de justitie dus de bevoegdheid te geven die gps-trackers ook op gesignaleerde voertuigen te leggen, en daarom de motie 'You are tagged: geen joy om hard te rijden'. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Wethouder mag ik een geluidsmeter van u?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8 'Aanpak verkeersasociaal gedrag';

constaterende dat:

- Rotterdam met de Rotterdamse Verkeersaso Aanpak (RVA) een actieplan heeft opgesteld om verkeersasociaal gedrag in Rotterdam aan te pakken;

overwegende dat:

- veel Rotterdammers overlast ervaren van ronkende motoren, piepende banden en luide muziek vanuit auto's;
- verkeersasociaal gedrag ook zorgt voor onveilige verkeerssituaties, waar veel Rotterdammers last van hebben;
- Rotterdammers graag willen bijdragen aan de aanpak van verkeersaso's;
- Rotterdammers via het meldpunt van de VVD aangeven dat ze graag een geluidsmeter of flitspaal in hun straat of wijk zouden willen;
- het in Rotterdam voor bewoners en ondernemers al wel mogelijk is om een veiligheidscamera of een Snelheid Informatie Displays (SID) in hun straat aan te vragen;
- de RVA inzet op het plaatsen van Geluid Informatie Displays (GID);

verzoekt het college om:

- het voor Rotterdammers mogelijk te maken om een Geluid Informatie Displays (GID) aan te vragen in hun eigen straat;
- over de opzet en uitwerking hiervan te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

Motie 2. You are tagged: geen joy om hard te rijden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8 'Aanpak verkeersasociaal gedrag';

overwegende dat:

- Rotterdammers en ondernemers overlast ervaren van verkeersasociaal rijgedrag;
- een aantal snelheidsduivels zich consequent niet aan de wet en regels houdt;
- het momenteel lastig is om een dossier op te bouwen om notoire snelheidsduivels te beboeten;
- een Officier van Justitie (OvJ) een dossier nodig heeft om bijvoorbeeld een rijbewijs af te pakken;
- in geval van zware criminele vergrijpen de OvJ de mogelijkheid heeft een gps-tracker te plaatsen om criminelen in hun doen en laten te volgen;
- de OvJ op die manier een dossier goed kan opbouwen;
- je met een gps-tracker ook voertuigen kan volgen en op die manier de actuele snelheid kan meten;
- het momenteel niet mogelijk is voor de OvJ om een gps-tracker in te zetten om gesignaleerde voertuigen van notoire snelheidsduivels en hun verkeersgedrag in de gaten te houden en een dossier op te bouwen;
- indien de OvJ wel deze mogelijkheid krijgt de joy om hard te rijden kan worden weggenomen;

verzoekt het college om:

- bij het OM te lobbyen om de Rotterdamse Officieren van Justitie de bevoegdheden te geven gps-trackers (geotagging) van gesignaleerde voertuigen op te leggen voor de aanpak van notoire snelheidsovertreders en verkeersaso's;
- dit resultaat terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U had een vraag. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ja, een vraag aan mevrouw Van Groningen over de motie met de gps-tracker. Want laat wel duidelijk zijn, wat mij betreft mogen we heel ver gaan in de aanpak van verkeersaso's, maar als we het hebben over gps-trackers toepassen, dan heb ik het idee dat we met een mug op een olifant schieten. Want dat doe je bij maffiabazen die je stiekem wil volgen naar hun goud- of cokevoorraad. Maar waarom wilt u dat dan ook op een, laat ik zeggen, relatief klein

vergrijp als verkeersasociaal gedrag, dat met name zich richt overlast, waarom wilt u dat op dezelfde manier aanpakken als zware georganiseerde misdaad?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Op dit moment is het hartstikke moeilijk om notoire snelheidsduivels aan te pakken. We merken gewoon dat een dossier opbouwen heel lastig is. Als je echt zou willen dat je een rijbewijs- of een rijontzegging hebt, dan heb je dat dossier nu eenmaal nodig. Middels dit instrument zou je dus kunnen aantonen dat deze mensen stelselmatig te hard rijden en meerdere verkeersvergrijpen doen, en dat is ook wat we vaak weten, maar we kunnen het niet aantonen. En daar zou een gps-tracker dus heel goed bij kunnen helpen. Nogmaals, alleen in gevallen dat we dus al weten dat dat voertuig in beeld is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, iemand kan toch in een andere auto gaan rijden? Moet je dan een chip in de arm schieten?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dat is zeker waar. Dat kan, dus wellicht zou je dat dan ook al met verhuurbedrijven aan de voorkant kunnen afspreken, dat ze die trackers er gewoon onder zetten, dan hebben we helemaal geen problemen hier. Maar ja, chippen is natuurlijk wel een inbreuk op de privacy, dus laten we dat dan niet doen, toch?

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, dan nog één verhelderende vraag over de motie over de geluidsflitsers. U zit waarschijnlijk heel goed in de techniek, maar klopt het dat het juridisch nog niet zodanig is ingebed dat die geluidsflitsers ook automatisch boetes kunnen genereren voor degenen die worden geflitst?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, daar heeft u gelijk in. We hebben in 2020 de geluidsflitsers hier voor het eerst gekregen, hebben we middels pilots ook getest. Op basis daarvan is met het Openbaar Ministerie ook contact geweest en het ministerie van Justitie, of dit juridisch houdbaar was. Het antwoord daarop was nee. Daarop zijn aanpassingen gedaan aan het systeem en dat is wat we nu binnenkort hier in Rotterdam wederom gaan testen, om te kijken of het dan dus wel klopt en dat er dan ook echt een boete uitgedeeld kan worden. Dit is overigens iets anders dan lawaaiflitsers zonder geluidsmeter. Geluidsindicatiedisplay, want die geeft alleen maar aan: u rijdt te hard. Dan krijg je een soort smiley en dan weten we dus ook in welke gebieden het wel of niet goed gaat.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Biljoen toch?

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, het zomeroffensief 2.0. In de commissie hebben we een heel goed gesprek gehad over verkeersasociaal gedrag en daaruit bleek eigenlijk dat we het als raad misschien wel unaniem eens zijn dat dit gewoon onwenselijk gedrag is. Er zijn diverse manieren om hiermee om te gaan, zoals het afsluiten van straten op drukke uitgaansgelegenheden zoals de Witte de Withstraat, waar groot draagvlak is vanuit de ondernemers, bewoners en bezoekers. We zijn dan ook heel blij met de reactie van het college dat het de situatie blijft monitoren en mogelijk met een winteroffensief komt als daartoe aanleiding is. Voorzitter, de aanpak die het college heeft gepresenteerd kunnen wij grotendeels zeker volgen. In de commissie hebben we wel vragen gesteld over de effectiviteit van het aantal boetes dat wordt uitgeschreven, maar het college heeft hierover aangegeven dat ze dit blijven monitoren. Maar voorzitter, ondanks alle inspanningen zien we dat er nog steeds heel veel overlast is op de gemeentelijke wegen. We hebben insprekers gehad van onder andere het Waterwerk en vanuit de stad hebben we ontzettend veel berichten gekregen via diverse media met de roep om verbetering van de verkeersveiligheid. Voorzitter, we weten heel goed dat het verlagen van de snelheid op de

autowegen daar een aanzienlijke bijdrage aan kan leveren en we ontvangen dan ook heel graag een update over de 30-kilometerstraten en horen ook graag wat het college nodig heeft om hier eventueel een versnelling in te brengen. Maar voorzitter, onze Rotterdamse stadsroutes zijn helaas ingericht als autosnelwegen en hier wordt met name in de avond- en nachtelijke uren door automobilisten ontzettend hard geracet. Dit draagt niet bij aan de verkeersveiligheid van alle weggebruikers en daarom komen we met een motie 'Less is more'. Hierin verzoeken we het college om te onderzoeken welke stadsroutes 's avonds en 's nachts met een aantal rijstroken kan worden verminderd ten behoeve van de verbetering van de verkeersveiligheid en aanpak van verkeersasociaal gedrag. En voorzitter, met de motie 'Minder rijstroken op de Schiekade' willen we anticiperen op het prachtige verblijfsplein van het Hofplein. Op dit moment vinden er werkzaamheden plaats op de Schiekade, waardoor er op een groot gedeelte slechts één rijstrook beschikbaar is. En overwegende dat er geen significante toename is van sluipverkeer in de omliggende straten en we zien dat er meer verkeer via de ring wordt gestuurd met Google Maps en ander navigatiesoftware, zien we dit als unieke kans om dit middels fysieke maatregelen zo in stand te laten houden. Hiermee voorkomen we ook dat er een zigzagwerking is in het beleid en daarom hebben wij ook die motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik luister naar het betoog van de heer Biljoen, en dan denk ik: ik heb GroenLinks eigenlijk vier jaar lang op dit onderwerp niet zien bewegen. En dan komt u nu met allerlei maatregelen waarvan ik denk: ja, daarmee pakt u juist alle Rotterdammers, terwijl we zouden moeten willen inzetten om de overlastgevers echt aan te pakken. Ik vind het toch een beetje flauw dat u dan nu opeens thuis geeft en doet alsof u de wereld wilt redden, maar vervolgens gaan we dus alle Rotterdammers pesten. Ik ben benieuwd hoe u daarop reflecteert.

De **VOORZITTER**. Een aanvullende vraag? De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Met betrekking tot de Schiekade, welk deel van de Schiekade had de heer Biljoen dan in gedachten? Het laatste stukje tot aan het Hofplein of helemaal tot aan de Gordelweg?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, als eerste in reactie op mevrouw Van Groningen van de Rotterdamse VVD. Het is niet het pesten van alle Rotterdammers. Er zijn ontzettend veel Rotterdammers die verkeersasociaal gedrag onwenselijk vinden en hiermee los je toch een groot gedeelte van dat probleem voor hen op. En in reactie op de heer Van Drunen wat betreft de Schiekade. De Schiekade loopt vanaf de kruising met de Bergweg en Walenburgerweg. Daarna wordt het de Schieweg. Dus het gaat puur om het stukje waar nu op dit moment de werkzaamheden zijn, waar dus nu de twee tramhaltes zijn vanaf de apotheek Walenburgerweg tot aan UWV Werkplein.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ja, ik ben het totaal niet met u eens. Uiteindelijk pest u hiermee de Rotterdammer. U sluit rijbanen af terwijl ook hulpdiensten deze doorgaande routes nodig hebben en ook gewoon heel veel Rotterdammers ook nog 's avonds of in de latere uren naar huis willen. Die worden dan dus opeens gedwongen in een file te gaan staan omdat u de rijbanen wilt afsluiten. Daarmee pakken we de verkeersaso niet aan, maar u pakt de Rotterdammer.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik ga ervan uit dat mevrouw Van Groningen ook wel eens 's avonds op de Rotterdamse stadsroute komt. Daar staan geen files. Daar staan dan op dat moment niet heel veel mensen die dan twee rijbanen nodig hebben. En als er een hulpdienst voorbij moet kan die er altijd voorbij. Ze hebben niet voor niets sirenes, via u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter, dan ben ik wel benieuwd welke routes u neemt, want de routes die ik rijd zijn over het algemeen druk en helemaal als we daar rijbanen gaan afsluiten, dus het is gewoon niet waar.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **BILJOEN** (gl). Dank u voorzitter. We hoeven het ook niet altijd met elkaar eens te zijn. Voorzitter, dan de laatste motie, 'Harmonisatie 0,2 promille'. In de zomervakantie ben ik in verschillende landen geweest waar een zerotolerancebeleid is achter het stuur en het verbaast me hoe de bevolking daarop meegaat. In Nederland is het echter toegestaan om met alcohol op te blijven rijden, wat ook verkeersasociaal gedrag in de hand werkt. We hebben bovendien verschillende regimes. Als beginnende bestuurder mag het alcoholgehalte in het bloed 0,2 bevatten en na vijf jaar mag je 2,5 keer zoveel promille op achter het stuur. Omdat het een wetswijziging betreft vraag ik dan ook aan de raad om dit unaniem te steunen. En als deze motie wordt aangenomen vraag ik ook aan het college om zich hier in VNG-verband hard voor te maken. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Less is More

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8
Aanpak verkeersasociaal gedrag;

constaterende dat:

- de Rotterdamse stadsroutes qua inrichting overeenkomen met autosnelwegen;
- deze Rotterdamse stadsroutes in de avond en nachtelijke uren regelmatig worden gebruikt als racebaan door automobilisten;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam de verkeersveiligheid van alle weggebruikers wil verbeteren;
- aanpassingen aan de infrastructuur (buitenruimte) om verkeersasociaal gedrag tegen te gaan effectief zijn gebleken;
- rijbaan reductie leidt tot snelheidsvermindering en verhoging verkeersveiligheid;

verzoekt het college

- te onderzoeken op welke stadsroutes rijstroken 's avonds en 's nachts kunnen worden verminderd ten behoeve van de verbetering van de verkeersveiligheid en aanpak van verkeersasociaal gedrag en hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Motie 4. Minder rijstroken Schiekade

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8
Aanpak verkeersasociaal gedrag;

constaterende dat:

- van maandag 21 augustus tot en met zondag 29 oktober de RET een gedeelte van de tramsporen op de Schiekade vervangt zodat de tram ook in de toekomst een veilige, snelle en comfortabele verbinding blijft met zo min mogelijk hinder voor de omgeving;
- er tegelijkertijd verkeerslichten worden vervangen, belijning wordt aangepast en stil asfalt wordt aangebracht op de Schiekade;

overwegende dat:

- er gedurende deze periode minder rijbanen beschikbaar zijn voor het autoverkeer;
- hierdoor minder straatraces worden gehouden, met name in de nachtelijke uren;

- Google Maps en andere navigatiesoftware hierop anticiperen en de snelste (en milieuvriendelijkste) route van Noord naar Zuid niet langer berekenen via de Coolsingel;
- er in de omliggende straten van de Schiekade geen significante toename van sluipverkeer is gemeld;
- de luchtkwaliteit op de Schiekade door het verminderen van rijstroken tevens tot wel 20 procent kan verbeteren;
- het niet wenselijk is om richting het toekomstig 'verblijfsplein' Hofplein meer autoverkeer te sturen dan nodig is;
- automobilisten bij het einde van de werkzaamheden een periode van 10 weken hebben kunnen wennen aan minder rijstroken;

verzoekt het college:

- de Schiekade, na afloop van de werkzaamheden van de RET, in te richten – al dan niet middels tijdelijke maatregelen – met minder rijstroken ten behoeve van de doorstroming naar het nieuwe Hofplein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Motie 5. Harmonisatie 0,2 promille

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8 Aanpak verkeersasociaal gedrag;

constaterende dat:

- het niet goed gaat met de verkeersveiligheid in Nederland;
- er in Rotterdam een toename is van het aantal door de politie geregistreeerde verkeersgewonden op gemeentelijke wegen;
- het aantal verkeersgewonden in 2022 weer op het niveau van 2016 ligt;
- sommige ernstige ongevallen het gevolg zijn van bewust risicovol rijgedrag, al dan niet onder invloed van alcohol;

overwegende dat:

- deelname aan het verkeer vanaf een bloedalcoholgehalte van 0,5 promille – voor ervaren bestuurders – verboden is;
- voor bestuurders die korter dan vijf jaar hun rijbewijs hebben een maximaal bloedalcoholgehalte van 0,2 promille geldt;
- alcohol en verkeer niet samengaan;
- 1 op de 5 verkeersslachtoffers het directe gevolg is van alcohol in het verkeer;

verzoekt het college:

- namens de gemeenteraad zo spoedig mogelijk een lobbybrief, met daarin het verzoek om het maximaal bloedalcoholgehalte te harmoniseren op 0,2 promille voor alle bestuurders, te versturen naar minister Dilan Yeşilgöz-Zegerius van Justitie en Veiligheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Drunen. U wilde een bijdrage leveren? Even geduld, want mijnheer Van Drunen stond eerder op mijn lijstje. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, Rotterdam wordt al jarenlang geteisterd door verkeersasos's en het lijkt alleen maar erger te worden. Iedereen ergert zich groen en geel aan knallende uitlaten, gierende banden en onnodig brullende motoren. En voorzitter, ik zal heel eerlijk zijn, Leefbaar Rotterdam was niet direct de grootste fan van dit actieplan. Enigszins getraumatiseerd door de

papieren tijgers van het vorige college op dit onderwerp hebben we dit plan met de nodige terughoudendheid benaderd. De bespreking in de commissie met de wethouder heeft ons echter duidelijk gemaakt dat dit niet een opgewarmde prak is, maar dat we nu daadwerkelijk wel resultaten kunnen verwachten. Ook heeft de wethouder duidelijk gemaakt dat de aanpak zich niet alleen tot het stadscentrum zal beperken maar ook op andere plekken in de stad zal worden toegepast, ondanks dat de foto's in het plan anders doen vermoeden. Voorzitter, ik mis alleen de kers op de taart. Ik wil dat de omgeving beschermd wordt en tegelijkertijd de aso wordt afgestraft. Ik wil daarom pleiten voor het toepassen van een wielklem en dien daarvoor een motie in. Stelt u zich eens voor. Zo'n verkeersaso wordt met zijn brullende bolide op zaterdagmiddag op heterdaad aan de kant gezet, wielklem erop, en de buurt heeft vervolgens het hele weekend rust. Maandagochtend gaat ie er weer af en dat moet voldoende zijn voor zo'n heethoofd om af te koelen. Die mogelijkheid wil ik graag onderzoeken en mevrouw Van Groningen is dat met mij eens, want ook haar handtekening staat onder de motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Met klem te onderzoeken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van de Aanpak Verkeersasociaal gedrag;

constaterende dat:

- Rotterdammers ernstige hinder ondervinden van verkeersaso's;
- dit fenomeen zich voor lijkt te doen in steeds meer straten;
- dit niet alleen effect heeft op andere verkeersdeelnemers, maar ook op omwonenden;

overwegende dat:

- de nodige maatregelen hiertegen beschreven staan in de Rotterdamse verkeersaso-aanpak;
- de wethouder heeft aangegeven elk middel om verkeersaso's tegen te gaan aan te willen grijpen;
- het afdwingen van een afkoelingsperiode middels wielklem direct effect heeft op gevaarlijk en overlastgevend verkeersgedrag;
- de mogelijkheden rondom het gebruik van de wielklem als preventief middel tegen verkeersaso's een afschrikkend effect heeft;
- de wielklem reeds ingezet kan worden als gemeentelijke sanctie tegen wanbetalers en foutparkeerders;

verzoekt het college:

- met klem de mogelijkheden te onderzoeken hoe veelplegers van overtredingen verder kunnen worden aangepakt, door in kaart te brengen hoe bijvoorbeeld de wielklem ingezet zou kunnen worden om een afkoelingsperiode af te dwingen bij gevaarlijk of overlastgevend verkeersgedrag;
- de uitkomst van dit onderzoek op korte termijn te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, gezien de beperkte spreektijd die ik nog heb, zal ik nu niet veel meer zeggen over de aanpak van verkeersaso's, anders dan dat die op onze steun kan rekenen, maar wil ik het nu vooral hebben over de verkeersveiligheid en het tragische ongeval van afgelopen weekend. Want dit ongeval staat helaas niet op zichzelf, want wie herinnert zich niet het drama op de tweede kerstdag op de Vierhavenstraat, waar een gezin met vier personen overleed nadat een onverlaat met meer dan 150 kilometer per uur tegen hun voertuig aanbotste. Of het ongeval op de Bergweg, waar een 19-jarige student omkwam door een aanrijding met een auto die veel te hard reed. De vorige raad, en mevrouw Van Groningen herinnert zich dat vast nog wel, heeft zich dan ook meerdere keren over dit onderwerp gebogen, samen met mijn collega Dennis Tak. Of het ongeval dichterbij mij in de buurt, in

mijn wijk Ommoord, op de President Wilsonweg, waar een 64-jarige fietser omkwam nadat weer een auto veel te hard over die lange weg aan het crossen was. Een dodelijk ongeval op de Olympiaweg en nu de Maasboulevard. En ik kan zo wel doorgaan. Wat hebben al deze ongevallen gemeen voorzitter? Te hard rijden, veel te hard rijden. En op alle wegen die ik noemde kan dat ook deels makkelijk. Het zijn lange binnenstedelijke wegen van meer dan 1000 meter, soms zelfs meer dan 2000 meter, zonder snelheidsbeperkende maatregelen, zonder verkeerslichten. En daar wordt dan ook hard gecroost.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Een korte vraag aan de heer Moti, want heeft de heer Moti misschien een bron binnen de politie die wij niet hebben, want ik heb geen andere informatie over dit ongeval dan dat het een onverzekerde auto was die niet APK gekeurd was. En daar houdt het bij op.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik dacht dat ik in de media gelezen had dat deze auto waarschijnlijk veel te hard heeft gereden. Maar laten we het op de Maasboulevard dan nog even in het ongewisse, hoewel ik de berichten in de media daarover wel geloof, maar bij die andere voorbeelden die ik noemde stond het wel degelijk vast. Op de President Wilsonweg reed de bestuurder veel te hard. Ik noemde zelfs al de Vierhavenstraat, 150 kilometer per uur, waar je maar 50 kilometer mag rijden. Dat is ook gewoon door de rechter vastgesteld. Dat gebeurt gewoon, laten we dat alsjeblieft niet ontkennen in dit debat, want dan komen we niet verder. En wat ons betreft moet het dan ook anders. Op alle wegen waar nu de maximum snelheid 50 kilometer per uur is, kunnen makkelijker snelheidsbeperkende maatregelen worden opgenomen. Lage verkeersdrempels, zoals nu bijvoorbeeld gebeurt bij de Rodenrijsestraat. Daar hebben de bewoners onlangs een brief over gehad. Of rijbaanversmallingen. Dat helpt om deze idioterie van sommigen om onze binnenstedelijke wegen te beschouwen als snelwegen, tegen te houden. Daarom dienen we ook de volgende motie in om het college te verzoeken om in kaart te brengen welke van deze binnenstedelijke wegen met een grote lengte waar op dit moment weinig verkeerslichten of weinig kruispunten en geen verkeersbeperkende maatregelen zijn in Rotterdam, en wat ervoor nodig is om daar wel snelheidsbeperkende maatregelen zoals die lage verkeersdrempels of rijbaanversmallingen aan te leggen en daarover aan de raad te rapporteren, zodat wij daarvan de financiële consequenties kunnen meenemen bij de begroting. Voorzitter, daar wil ik het bij houden, want ik zie ook dat mijn tijd op is.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Toch een vraag van de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel dat u dit mij gunt, ondanks dat mijn klok op nul staat. Want ik proef uit de woorden van de heer Moti dat hij zegt: ja, als er een mooie rechte weg ligt dan nodigt dat uit tot het snel rijden, dus tot het overtreden van regels. Daarmee zegt hij eigenlijk: als een dame een kort rokje draagt, dan nodigt dat ook uit tot onheuse bejegening. Waarom snapt de heer Moti niet dat als je een regel overtreedt, je daarvoor bestraft wordt, punt, en dat er geen verdere aanpassingen in de openbare ruimte voor nodig zijn?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de vergelijking slaat natuurlijk helemaal nergens op. Natuurlijk moeten mensen zich aan de regels houden. Maar helaas kunnen wij als stad niet zelf bepalen waar er wel of niet flitspalen komen en waar er wel of niet gehandhaafd wordt. Dat debat zijn we hier al jaren aan het voeren. En jarenlang willen wij hier in de raad zelf kunnen bepalen waar die flitspalen komen en dat gebeurt maar niet. Dat kunnen wij ook niet zelf bepalen. Dan moet je kijken wat je wel zelf kan doen. En wat wij wel zelf kunnen doen is lage verkeersdrempels aanleggen op dit soort wegen, wat nu heel weinig gebeurt. En dat is rijbaanversmallingen toepassen, wat nu heel weinig gebeurt. En op die manier maken wij deze stad een stuk veiliger voor onze eigen inwoners en kunnen we hopelijk dit soort tragische ongevallen deels voorkomen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, als we het hebben over een probleem dat zich al jaren voordoet, volgens mij is de heer Moti hier het grote voorbeeld van iets dat zich hier al jaren voordoet, waarom dan nu? Waarom bent u dan niet eerder met deze voorstellen gekomen? Of misschien bent u er wel eerder mee gekomen maar heeft u er nooit wat van gebakken.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dezelfde vraag kun je natuurlijk aan Leefbaar Rotterdam stellen, die hier ook al meer dan twintig jaar zit. Maar volgens mij heeft het niet zoveel zin om elke keer maar te verwijten: waarom is het niet eerder gezegd? We hebben hier meerdere keren dit debat gevoerd. Tot nu toe is altijd, zowel door uw fractie als door de VVD en door de PvdA de inzet geweest om zelf te kunnen bepalen waar je flitspalen kunt neerzetten om op die manier beter te kunnen handhaven. Er is de vorige periode een groot pleidooi geweest om flitspalen op de Bergweg te zetten, toen dat tragische incident plaatsvond. Ja, veel van die dingen lukken dan niet en dan moet je ook bereid zijn om verder te denken als politiek hoe we het probleem wel kunnen oplossen. Wij denken dat je met die lage verkeersdrempels dit probleem wel kunt oplossen. Een van de grote bezwaren was altijd dat de ambulances en de brandweer er niet al te veel last van mogen hebben op het moment dat ze uitrukken voor calamiteiten. Nou, die lage verkeersdrempels die dit college nu ook op de Rodenrijseweg aanlegt, hebben niet zo veel belemmeringen voor de ambulance en brandweer. Dat zou ook op de Maasboulevard, de Vierhavenstraat, de President Wilsonweg, de Olympiaweg en zo kan ik nog wel even doorgaan, kunnen plaatsvinden. En daarmee kunnen we in ieder geval ontmoedigen dat mensen daar nog met 100 of 150 kilometer per uur rijden. Want als je dat doet bij zo'n lage verkeersdrempel dan ga je echt de lucht in.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Als laatste voorzitter, dan laat ik het hierbij. De inzet van mobiele flitspalen is gewoon onderdeel van het actieplan.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, en helaas zie ik ook dat daar heel veel beperkingen aan zitten. Wij kunnen zo meteen helemaal niet zeggen: wij gaan op honderd plekken mobiele flitspalen doen. Dat kan niet, dat is een beperking die we hebben. Terwijl het voorstel dat wij doen, en ik hoop toch echt dat u daar met een andere blik en met een andere mindset naar wilt kijken. Ik zou ook niet weten wat er tegen is om op wegen waar maar maximaal 50 kilometer per uur mag worden gereden, ook maatregelen te nemen dat er ook daadwerkelijk maar 50 kilometer per uur gereden kan worden. Wat zou daar op tegen zijn, zou ik als wedervraag willen stellen, om daar gewoon open voor te staan? Want inderdaad, in uw wereld, als de gemeente zelf zou kunnen bepalen op welke hoek we allemaal flitspalen kunnen zetten, dan zou het probleem worden verholpen. Maar die wereld bestaat niet en over die wereld praten we al jaren en die komt maar niet. Dus laten we nu nadenken hoe je dit probleem wel kunt oplossen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft het gaspedaal flink ingedrukt om toch nog een vraag te kunnen stellen aan de PvdA.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Niet aan de PvdA. Ik zat beneden en ik hoorde iets, en ik dacht: nu moet ik racen. Ik wil toch heel graag van de heer Van Drunen een toelichting hebben wat dat nu betekent dat als een meisje een kort rokje draagt, hoe ze dan bejegend wordt. Serieus, als we hier in deze raad dat soort vergelijkingen gaan maken, vraagt dat toch wel een heel degelijke uitleg. Dus ik vloog omhoog want ik was even met iets bezig, maar ik dacht: gaan we dat nu vergelijken als we vergelijkingen trekken? Hoe was het ook weer precies? Een meisje met een kort rokje, wat is dat voor u mijnheer Van Drunen?

De **VOORZITTER**. U kunt gaan zitten om even op adem te komen. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja voorzitter, als mevrouw Verkoelen hier gewoon bij het debat aanwezig was geweest dan had ze niet op halve flarden die ze gehoord heeft op stel en sprong naar boven hoeven rennen, want in de context van het verhaal heeft iedereen mijn opmerking begrepen, behalve mevrouw Verkoelen zelf.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik heb het hele verhaal gehoord. Ik vond het alleen een beetje buiten de maat om dat soort voorbeelden aan te halen. Sorry, als we anno 2023 dit soort vergelijkingen gaan

maken. Ik wil u toch adviseren mijnheer Van Drunen om andere voorbeelden te kiezen dan dames met korte rokjes en hoe we die moeten bejegenen.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik had het ook gezegd. Ik had de opmerking gehoord maar ik had hem zeker niet begrepen want ik vond hem totaal niet toepasbaar. Het is echt appels met peren vergelijken.

De **VOORZITTER**. Helder, u kunt ook gaan zitten. De heer Moti heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Snel meer snelheidsbeperkende maatregelen op 50 km/u wegen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van 'Aanpak verkeersasociaal gedrag';

constaterende dat:

- veel Rotterdamse binnenstedelijke wegen, waar een maximumsnelheid van 50 km/u geldt, nauwelijks of geen snelheidsbeperkende maatregelen hebben;

overwegende dat:

- als deze binnenstedelijke wegen een grote lengte hebben met weinig verkeerslichten en/of weinig kruispunten de maximale snelheid door automobilisten makkelijk wordt overschreden, zoals bijvoorbeeld de Vierhavenstraat, President Wilsonweg, Olympiaweg, de Maasboulevard, etc.;
- deze wegen daardoor veranderen in binnenstedelijke 'snelwegen';
- een verkeersongeval met voertuig met een hoge snelheid sneller ernstig letsel en/of een dodelijk ongeval veroorzaakt;
- (lage) verkeersdrempels en rijbaanversmalling ook bij wegen met een maximum snelheid van 50 km/u mogelijk zijn;

verzoekt het college:

- in kaart te brengen hoeveel binnenstedelijke wegen met een grote lengte (bijvoorbeeld meer dan 1000 meter) en weinig verkeerslichten en/of weinig kruispunten er zijn;
- te onderzoeken of op deze wegen snelheidsbeperkende maatregelen, zoals (lage) verkeersdrempels en rijbaanversmalling, mogelijk zijn en wat de financiële consequenties hiervan zijn;
- hierover binnen 4 weken aan de raad te rapporten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan mag mevrouw Van Wifferen haar bijdrage leveren.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is blij met dit plan. Het is echt noodzakelijk dat we verkeersasos aanpakken, want het zorgt voor zoveel onveiligheid in de stad, ook voor kinderen die zelf willen fietsen, ook voor ouderen. Het is iets wat echt hard moet worden aangepakt. En sommige maatregelen zijn ook al bewezen effectief, zoals het afsluiten van straten. Dat werkt gewoon. Andere maatregelen zijn wat meer experimenteel, zoals de geluidsflitsers, waarvan we nog maar moeten zien of we die ook echt kunnen gebruiken. Maar toch, hartstikke goed dat we het proberen. We moeten dit tenslotte bestrijden. Maar D66 vindt wel dat behalve repressieve maatregelen het ook heel belangrijk is om te zorgen dat je op sommige wegen gewoon niet meer kan racen. We hebben ook de insprekers gehoord bij de commissie. Dit is wel echt een groot probleem. En we hebben te maken met het probleem, het liefst zou D66 alles 30 kilometer maken. Maar we weten ook dat als je nu een weg waar je gewoon hard op kan rijden, 30 kilometer maakt, dat je het niet kan handhaven. Dus dat heeft geen zin. Maar we willen wel graag dat de 50-kilometer-wegen die nu levensgevaarlijk zijn, ik sluit me daarin ook aan bij de heer Moti, in ieder geval zijn argumentatie, je daar gewoon niet harder kan dan

50 kilometer per uur. En we moeten daarvoor uitzoeken wat we nu allemaal kunnen doen, wat we nu allemaal uit de kast kunnen halen om te zorgen dat je daar niet zo hard meer kan rijden. Wat D66 betreft zijn dat niet alleen lage drempels, maar zijn er veel meer maatregelen mogelijk die de experts gewoon allemaal eens op een rijtje moeten zetten. Wij willen graag daarvoor een motie indienen om dit ook inzichtelijk te maken. Wat kunnen we nu doen om die 50 echt 50 te houden? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Verkeersveiligheid begint op de weg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 7.8 'Aanpak verkeersasociaal gedrag';

constaterende dat:

- Rotterdam verschillende gevaarlijke verkeerspunten kent, zoals rondom het Waterwerk, wat onder meer bewoners tijdens de commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat van 30 augustus jl. aan hebben gegeven;
- een van de inzetlijnen uit de Rotterdamse Verkeersaso Aanpak infrastructurele en technologische oplossingen omvat, om asociaal verkeersgedrag tegen te gaan;

overwegende dat:

- signalen van bewoners serieus genomen moeten worden en de gemeente onveilige verkeerspunten onder de loep moet nemen;
- we moeten streven naar meer 30km/u-wegen, maar dat wegens juridische belemmeringen niet op korte termijn gerealiseerd kan worden;
- in het coalitieakkoord Eén Stad is afgesproken dat er jaarlijks met inachtneming van de adviezen van wijkraden, de vijf gevaarlijkste plekken in de stad op het gebied van verkeer worden verkozen en de inrichting hiervan zal worden verbeterd;
- de gemeente moet streven naar zo min mogelijk verkeersongevallen en daarbij geen maatregelen moet schuwen die dit doel kunnen helpen bereiken, zoals maatregelen om de maximaal toegestane snelheid op gevaarlijke punten te verlagen;

verzoekt het college:

- de verkeersveiligheid in Rotterdam op korte termijn te verbeteren door te inventariseren welke maatregelen getroffen moeten worden om op risicovolle locaties te zorgen dat de maximaal toegestane snelheid van 50 km/u ook echt 50 km/u is en dit mee te nemen in de bredere inventarisering ten behoeve van het verbeteren van de vijf gevaarlijkste verkeersplekken, zoals afgesproken in het coalitieakkoord;
- de fysieke herinrichting van wegen en andere verkeersremmende maatregelen, zoals verkeersdrempels en verbeterde bewegwijzering hierin mee te nemen;
- hierbij nauw samen te werken met relevante instanties en belanghebbenden om deze maatregelen snel en effectief te implementeren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter, ik denk dat inmiddels al het nodige is gezegd. Verkeersaso's zorgen gewoon voor onveilige verkeerssituaties waar alle Rotterdammers last van hebben en een integrale aanpak die nu voorligt is dus van groot belang. Mijn fractie is in ieder geval blij met de maatregelen zoals de veiligheidstrainingen voor flitsbezorgers. Mevrouw Van Groningen haalde het net ook even aan. Ik wil wel de wethouder vragen om de balans te behouden. Het doel is een asolozie stad zonder maatregelen die onschuldige Rotterdammers treffen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik heb geen tijd meer en dit tweeminutendebat is een beetje verworpen tot een gewoon regulier debat. Dat is wel prima, maar ik zou toch toestemming willen vragen aan de heer Van Dommelen omdat ik een compliment wil maken. Dat doet de SP niet zo vaak, maar ja, nu is de heer Van Dommelen weer weggelopen. Maar ik wilde wel de VVD-fractie er een compliment voor maken dat ze dit op de agenda heeft gezet, zo volhardend, mevrouw Van Groningen. Ik dacht zelf altijd: de VVD is een vroegvroempartij. Die verkeersaso's in die dure auto's zullen wel VVD'ers zijn. Maar dat blijkt niet zo te zijn voorzitter, dus bij dezen complimenten aan mevrouw Van Groningen en alle steun voor de aanpak van de verkeersaso's, met toestemming van de heer Van Dommelen, wie zwijgt stemt toe, dat ik toch deze seconden heb mogen gebruiken.

De **VOORZITTER**. Als u het maar kort houdt, dan kan het allemaal wel. Als er verder geen andere sprekers zijn ga ik naar de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. De Rotterdamse verkeersaso-aanpak. Hij loopt, we zijn er net mee begonnen. We hebben gisteren nog een actie gehad op de Beijerlandselaan, eigenlijk richting de heer Van Drunen. We doen het inderdaad niet alleen in het centrum. Sterker nog, zojuist is ook een actie afgerond op de Slinge. Resultaat: 22 boetes voor te veel geluid maken, knaluitlaten en dat soort zaken. Ik heb de foto's real time meegekregen. Dus wederom zijn we normstellend daar aan de slag gegaan met een team van handhavers waar ik waanzinnig trots op ben. Dat kan ik wel zeggen. Want we hebben hier met elkaar wel wat neergezet. Dit is inderdaad de eerste keer in Nederland dat er zo iets gebeurd is en ik zeg er ook bij: omdat de raad hier wel om gevraagd heeft. Het stond in het coalitieakkoord, een aantal partijen hier, VVD, Leefbaar Rotterdam, hebben zich hier jarenlang keihard voor gemaakt. En inderdaad ook Dennis Tak van de PvdA, het is terecht dat ik die ook even noem. Zij hebben daarmee de ergernis van heel veel Rotterdammers waaronder ikzelf verwoord in deze gemeenteraad en dat hebben we gestold in de Rotterdamse verkeersaso-aanpak. Die is dus nu realiteit en leidt ook tot handhaving en normstelling op straat. Eindelijk, zou ik erbij willen zeggen. Voorzitter, dan zijn er twee vragen aan mij gesteld en heb ik een aantal moties gehad en die ga ik uiteraard ook beantwoorden. Allereerst de vraag hoe het staat met de update van de 30 km/u-straten. Daar zijn we druk mee bezig. Dat is een vraag van de heer Biljoen. We zijn er inderdaad druk mee bezig om te kijken welke straten we kunnen veranderen in 30 km/u-straten, waar het de verkeersveiligheid onder andere bevordert. Dat is ook een afspraak die we gemaakt hebben in het coalitieakkoord, dus dat ben ik keurig aan het doen. Ik verwacht begin 2024 daarmee naar de raad te komen, dus over een aantal maanden moet ik daarmee komen. We zijn nu druk aan het studeren welke straten dat zouden moeten zijn, en daar is natuurlijk verkeersveiligheid een van de allerbelangrijkste redenen om dat te doen. Ik heb onlangs zelf een remwegdemo gedaan. Dan wordt het je confronterend hard duidelijk hoe belangrijk het is dat we minder hard gaan rijden met elkaar, maar dan moeten mensen zich ook aan die snelheid gaan houden. Dat ben ik met de heer Moti eens. Je kan natuurlijk wel een bord ophangen en je kan wel van een 50 km/u-weg een 30 km/u-weg maken, maar waar men eerst misschien 10 kilometer te hard reed, rijdt men dan straks gewoon simpelweg 30 kilometer te hard. Dat is natuurlijk niet het idee, het gaat erom dat mensen langzamer moeten gaan rijden. Gelukkig zien we dat in de gemiddelden wel terug. De Walenburgerweg hebben we 30 kilometer per uur gemaakt. Daar zien we de gemiddelde snelheid echt heel erg zakken, want dat komt ook omdat natuurlijk als jij een verkeersaso bent en je wilt hard rijden maar er zit een auto voor je die zich wel netjes aan de regels houdt, wat gelukkig het grootste deel van de automobilisten is, dan is de enige optie om erdoorheen te gaan en dat is natuurlijk ook niet fijn voor je eigen dikke BMW. Dus dat is onder andere wat we zien op straat. En dan nog de vraag van DENK over de balans. Uiteraard houden we altijd de balans in de gaten en daarom focussen we bij de wegafsluitingen nu bijvoorbeeld ook in de nachtelijke uren. Dat is dus niet voor mensen die overdag gewoon op hun bestemming moeten komen. Dus die balans houden we juist in de gaten en dat is denk ik ook, inleidend, waar ik een beetje verschil van GroenLinks. Want mijnheer Biljoen en ik zijn het volstrekt met elkaar eens dat verkeersveiligheid moet worden verbeterd, en ik wil hem natuurlijk niet zijn mening ontnemen, maar ik heb mijn eigen aanpak en mening daarover. Dat is waar je natuurlijk de traditionele aanpak hebt van verkeersaso-aanpak: we gooien de boel dicht voor iedereen. Dan heb je ook geen last meer van verkeersaso's, wat klopt. Dat is een route die je kan kiezen. De route die ik meer kies is zorgen dat je die aso's veel meer gericht aanpakt, dat je dat veel meer op persoonsniveau doet. Want een drempel aanleggen doe je voor 100% van de weggebruikers. Als jij achter in de ambulance ligt met een gebroken nekzwervel is dat wel heel vervelend. En dat is als jij in een volle bus van de RET zit, ook heel

vervelend. Dus daar zitten wel degelijk nadelen aan. Maar we proberen met die verkeersaso-aanpak echt te richten op die kleine groep – dat zeg ik er wel bij, het is een kleine groep – verkeersaso's die zich echt misdraagt in het verkeer. Vandaar dat de Rotterdamse verkeersaso-aanpak veel meer daarop gericht is. Maar ik zeg er wel bij: ik schuw ook niet infrastructurele maatregelen. De Rodenrijselaan werd al even aangehaald, de Rodenrijsestraat, door de heer Moti. Die wordt wel 30 kilometer per uur, zeg ik er wel bij. Dus we zijn niet alleen drempels aan het aanleggen maar het wordt ook 30 kilometer per uur, wat past bij een 30 km/u-inrichting. Daar horen drempels bij. En dat doe ik ook en die drempels en die 30 kilometer per uur gelden dan ook straks voor alle weggebruikers.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik weet dat mijn tijd voorbij is hoor, maar ik wilde toch even één vraag stellen. Want de brief die de bewoners hebben gehad is inderdaad dat de straat 30 kilometer per uur wordt, maar de drempels die worden aangelegd passen bij een snelheidsbeperking tot 50 kilometer per uur, om zo min mogelijk trillingen te veroorzaken, wordt er dan ook weer als reden bij gezegd. Er wordt dus wel degelijk gedifferentieerd in het type drempels dat we aanleggen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat klopt. Je hebt drempels voor 50 kilometer per uur en drempels voor 30 kilometer per uur. Dat klopt. Maar de straat zelf wordt 30 kilometer per uur.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. En toch denk ik dat een drempel uiteindelijk de echte snelheidsduivel niet weerhoudt om hard te rijden. Dan rijden ze er gewoon nog harder overheen. Ja, misschien ligt dan je spoiler eruit, maar volgens mij kun je beter flitspalen neerzetten, want dan hebben ze ook meteen het gevoel thuis op de mat.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, een beetje hetzelfde antwoord als ik ook de heer Van Drunen gaf. Kijk, als wij hier zelf konden bepalen dat wij zomaar morgen even honderd flitspalen kunnen zetten ben ik het helemaal met u eens. Maar dat kunnen we niet bepalen. Wat we wel morgen kunnen bepalen is waar we honderd verkeersdrempels plaatsen. Daar gaan wij zelf over. En ik zeg niet dat het er per se honderd moeten zijn, maar die 50km-drempels kunnen wel degelijk helpen, want die mensen zijn meestal wel heel zuinig op hun auto's. Zeker als je zo'n knalpijp achterin hebt gebouwd en je gaat dan te hard over een drempel heen, ook al is het een lage drempel, dan heb je gewoon schade. Dan ligt je uitlaat eraf of je gaat door je vering heen of je bumper ligt eraf. Dus mensen halen het echt wel uit hun hoofd om heel hard te rijden. Je kunt je voorstellen, een drempel van 50 kilometer, en je gaat er met 150 kilometer overheen, dan gaat je auto echt vliegen, dus dat doe je niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik wil nog wel even in herinnering roepen dat deze wethouder er onder andere voor heeft gezorgd dat we dadelijk 21 flitspalen hebben in Rotterdam en ook nog mobiele. Dus ik denk dat we zeker stappen maken. En ja, over de inrichting, dat kost namelijk ook gewoon geld om dat allemaal aan te leggen. En inderdaad, we pakken er wel alle Rotterdammers mee en niet alleen maar die aso's.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, dat is een misverstand. Als je drempels aanlegt voor 50 kilometer per uur, pak je niet alle Rotterdammers ermee, want je mag daar maar 50 kilometer per uur rijden. Dus die hebben er helemaal geen last van.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, ik eindigde met het antwoord op een vraag, dus ik ga nu door naar de moties. Allereerst de moties van GroenLinks. Dit is willekeurig, want ik heb ze gewoon zomaar op een stapeltje liggen. Allereerst 'Harmonisatie 0,2 promille'. Ik snap dat heel goed

hè. Nu heb je als je binnen je eerste vijf jaar nadat je je rijbewijs hebt gehaald, in feite een hogere lat dan automobilisten die het langer hebben. Als je het mij vraagt zeg ik: drink niet als je gaat rijden. Dat zou mijn stelling zijn, dus ik snap heel erg wat de heer Biljoen zegt. Ik ga hem ook omarmen, om eventjes alvast het resultaat van mijn appreciatie vrij te geven. Maar ik zeg er wel bij dat ik even wil kijken wat daarin een redelijk verhaal is. Laat ik zeggen, ik neem de lijn even op en ik wil dat op een goede manier verwoorden richting de minister van Justitie. Want of dat nu moet zijn dat het verschil moet worden weggehaald of dat we iets aan dat percentage moeten doen. Dat laat ik even in het midden want daar heb ik verder geen verstand van. Dat ligt echt bij het rijk. Maar dat we wel een briefje schrijven, van: kijk daar eens even goed naar want het lijkt ons redelijker als je daar wat mee doet, met die opmerking wil ik hem wel omarmen en vind ik het een mooie oproep. Want alcohol en verkeer gaan niet samen, dus dat wil ik doen. Dan 'Minder rijstroken op de Schiekade'. Eigenlijk is dat inderdaad voortbordurend op de manier waarop je verkeersaso's wilt aanpakken. We zijn bezig met een VCP en daar wil ik op wachten. Dus ik wil niet even nu per motie zeggen: er moeten rijbanen van een bepaalde straat af. Ik snap het van de heer Biljoen. Over de Schiekade krijgen we overigens ook veel klachten over verkeersaso's, dus onnodig geluid hè, dus daar krijgen we veel klachten over. Maar ik ga nu niet even per motie zeggen: dat lijkt me een goed idee om daar nu rijstroken af te doen. Het zou zomaar kunnen dat we daar maatregelen gaan nemen, sterker nog, op het kruispunt met de Walenburgerweg hebben we maatregelen genomen, heb ik bijvoorbeeld een rechtsaffer vanaf de Schiekade richting de Walenburgerweg er al af gehaald. Dus ik zeg nooit nooit, maar om dat nu per motie even met een pennenstreek te doen, ik snap de gedachte, maar laten we even wachten op het VCP en dan kunnen we kijken wat daar uitkomt voorzitter. Dus ik ga hem ontraden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, dan heel even een verhelderende vraag, want het VCP, volgende week gaan we praten over de opzet van de aanpak, dus nog niet over het VCP concreet. Deze werkzaamheden duren tien weken en als het goed is wordt het daarna vrijgegeven. Deze motie was eigenlijk meer daarop anticiperend en niet per se wachtend tot het VCP.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, als je het dan vervolgens had willen doen, had je al veel eerder moeten beginnen, want dan moet je al een inrichting gaan maken van die rijstroken en wel meer zaken, dus daar ben je sowieso al te laat voor. Laat ik het zo zeggen. Dus dat maakt niet uit wat dat betreft. Dan de aanpak 'Less is more'. Dat is in feite natuurlijk deels wat we doen hè, dat we 's avonds en 's nachts bepaalde straten afsluiten voor autoverkeer. Om hele rijstroken aan te pakken, daarvan zeg ik: dat vind ik toch lastig, en ik denk ook niet heel effectief. Ten eerste zou het heel verkeersonveilig kunnen worden, want sommige rijstroken heb je gewoon nodig, ook bijvoorbeeld voor mensen om uit te kunnen wijken of om rechtsaf te kunnen slaan. En ten tweede is het zo dat er 's nachts sowieso minder verkeer is, en dan weerhoudt het de verkeersaso ook niet om dan vervolgens lekker het gaspedaal in te trappen. Ik woon zelf bijvoorbeeld aan een straat met twee keer één rijbaan. Daar wordt nog steeds hard geracet en veel geluid gemaakt. Ik snap het idee wel, maar ik denk dat er betere maatregelen zijn die we kunnen nemen. En deels doen we het al hè, dus om die reden moet ik hem ontraden. Dan de motie van de VVD, 'Wethouder mag ik een geluidsmeter van u?' Van mij mag alles hoor, maar dat is eigenlijk de vraag, die geluidsinformatiedisplays, je hebt die snelheidsinformatiedisplays, die kan je aanvragen en dan kijken we of dat nodig is. Geluidsinformatiedisplays is eigenlijk een nieuw instrument dat we hiervoor niet hadden. Ik snap de gedachte, dus ik wil inderdaad gaan onderzoeken of dat kan op een bepaalde manier, dus die wil ik wel omarmen. Dan de motie 'Met klem onderzoeken', dat is de welbekende wielklem van de heer Van Drunen. Dat vraagt mij met klem de mogelijkheden te onderzoeken om dat nog eens te bekijken. Ik ben zelf erg van de creatieve mogelijkheden in de wet op te zoeken om verkeersaso's aan te pakken. Dat doen we nu ook, dus in die lijn wil ik die ook meenemen en onderzoeken en daarom omarmen. Dan heb ik nog twee moties over als ik het goed heb. Dat is de motie van D66 en die van de PvdA. Laat ik eerst even zeggen, die motie van de PvdA snap ik heel goed hè, over die 50 km/u-wegen. Dat is ook de reden waarom we natuurlijk met het VCP naar verkeersveiligheid kijken. Een van de hoofddoelen van het verkeerscirculatieplan is verkeersveiligheid. Wat we wel zien bij verkeersveiligheid en 50 km/u-wegen, de gevaarlijke stukken zijn de kruispunten, waar verkeersstromen samenkomen. Dat zijn echt de punten die aandacht behoeven. En dat zijn niet per se alleen inderdaad de doorgaande wegen, of het aantal rijbanen. Dat zit vaak echt in die kruispunten. Die motie ga ik ontraden, maar ik wil wel tegen de heer Moti zeggen, zie het als een toezegging of als een onderstreping van zijn punt, dat we de kruispunten die gevaarlijk zijn, ook op 50 km/u-wegen, ook echt aanpakken. In de blackspotaanpak,

maar ook nu in het collegegetarget hebben we gezegd dat we een aantal kruispunten die het meest gevaarlijk zijn in Rotterdam deze collegeperiode gaan aanpakken. Dus daar zijn we mee bezig. Die kruispunten hebben we ook in kaart, want dat is ook waartoe die motie natuurlijk oproept. Daar kom ik binnenkort ook mee naar de raad toe, dus dan krijgt de raad even een afschrift van welke kruispunten ik het komende jaar ga aanpakken. Daar zitten ook gewoon 50 km/u-wegen tussen. Dat ziet wel echt op kruispunten, want er is natuurlijk net een discussie geweest over drempels. Ik ben niet terughoudend om drempels aan te leggen, maar er zit wel een ander nadeel aan, dat zeg ik er wel bij, ook 50km-drempels, voor onder andere bussen en inderdaad de hulpdiensten. Dus die moeten snel van A naar B kunnen komen via bepaalde wegen. Hulpdiensten hebben ook een bepaalde route, waar ze snel van de ene naar de andere kant van de stad kunnen komen. En dan is het wel van belang, maar dat blijft altijd een afweging. Dus waar het nodig is, wil ik dat graag doen, maar wel in de afweging van andere maatregelen die ik ook heb te nemen, dus dat is voornamelijk bij kruispunten.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik snap het verhaal van de kruispunten, alleen zie je vaak ook bij dit soort grote doorgaande wegen dat er relatief weinig kruispunten zijn maar wel veel overgangsplekken. Bijvoorbeeld het ongeluk op de President Wilsonweg, was een fietsersoversteekplaats. Je kan het ook een kruising noemen, maar vaak noemen we dat dan geen kruising meer. Maar die zijn ook heel gevaarlijk. Want mensen hebben dan wel een heel lang stuk waar ze lekker gas kunnen geven omdat er geen drempel of niks is, en dan heb je ineens een voetgangers- of fietsersoversteekplaats en daar gaat het dan mis. Dus ik zou u toch willen vragen om dan, als u zegt dat u het wilt meenemen in uw blackspotkruisingenaanpak, dit soort oversteekplekken ook te beschouwen als kruisingen. Wij vragen in eerste instantie eigenlijk vooral een inventarisatie. Als u dat in de inventarisatie zou willen meenemen bij het VCP, dan zouden we in ieder geval tevreden zijn.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Prima. Eens. Ik ken nu niet even uit mijn hoofd precies die verkeerssituatie van de President Wilsonweg. Ik ken de weg wel hoor, maar het is natuurlijk een lange weg, dus ik weet niet precies waar dat heeft plaatsgevonden. Maar daar ben ik het mee eens. En ik zeg ook niet nooit, nooit een verkeersdrempel, helemaal niet. Als u het zo beschrijft, zeg ik tegen de heer Moti via de voorzitter, lijkt het me een prima case om het te doen, maar ik ken de situatie niet. Dus ik vind het lastig om over die situatie te oordelen, maar de vraag die de heer Moti mij stelde om dat mee te nemen, heel graag en met alle liefde.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik ben blij met deze toezegging, want het viel mij op dat op het lijstje met de blackspots inderdaad echt de grote kruispunten staan, waar echt twee grote wegen bij elkaar komen. En ik zie dus ook ongelukken, dodelijke ongelukken, juist voor die kwetsbare fietsers en voetgangers plaatsvinden. Maar met de toezegging ben ik bereid om deze motie in te trekken, want dan krijgen we dat begin volgend jaar hè, gaf u aan, het VCP? Dan krijgen we dat dan wel te zien.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja sorry voorzitter, ik neem het woord een beetje, zo brutaal. Dat klopt. Er komt ook nog een brief van mij, want dat zit eigenlijk los van het VCP. Het VCP heeft als onderdeel natuurlijk ook het verbeteren van de verkeersveiligheid, maar ik heb ook nog een collegegetarget op de meest verkeersonveilige – dat gaat nog boven op de blackspots. Dus ik heb al het blackspotprogramma en dan hebben we natuurlijk nog dit collegegetarget. Dus dat is nog eens een schepje erbovenop. En die blackspots, de heer Moti kent die aanpak, dat gaat inderdaad ook op basis van data. Van: zien we daar veel ongelukken? Ik neem nu ook in mijn eigen aanpak de belevenis mee van kruispunten, waar mensen toch vaak een onveilig gevoel hebben. Vaak is dat onder andere, we hebben het net gehad over scholen, daar gebeuren gelukkig op basis van de data weinig ongelukken, maar mensen hebben er vaak vanwege de drukte wel een heel onveilig gevoel. Dus dat wil je alsnog wel aanpakken. Datzelfde geldt voor de aanpak die we hebben als college. Dus daar neem ik het ook in mee. Dus dat is niet alleen in het VCP, maar ook juist in dat collegegetarget dat we daarop hebben gesteld.

De **VOORZITTER**. Motie 7 van de PvdA bij agendapunt 7.8 over verkeersmaatregelen bij 50-kilometer-wegen wordt ingetrokken.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dus dat is een antwoord op die motie en hetzelfde geldt voor de motie van D66. Dat is eigenlijk hetzelfde antwoord. Dus we doen het, we zijn ermee bezig, ik

onderstreep heel erg wat er in die motie staat en dat is de reden waarom we er ook zelf al mee aan de slag zijn gegaan, en dat we binnenkort natuurlijk ook met die lijst komen van de kruispunten die we willen aanpakken. En het zijn overigens niet alleen kruispunten hè, het zijn soms ook wel eens wegen met meerdere kruispunten die over de linie gevaarlijk zijn. Dus ja, we doen het al, het is even aan de raad wat die ermee wil, maar dat geldt natuurlijk voor alles. Maar dat is eigenlijk een beetje een vergelijkbaar antwoord als op de motie van de heer Moti.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, het gaat ons dus niet specifiek alleen om de kruispunten, hoewel we begrijpen dat dat ook heel erg gevaarlijke plekken zijn, maar het gaat ons echt om het zorgen dat 50 ook echt 50 is. En daar mag wat ons betreft echt meer aandacht naartoe, dus dat wil ik wel benadrukken met deze motie.

De **VOORZITTER**. Helder. Dank. Dan sluit ik de beraadslagingen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ik zou wel heel graag nog een reactie van de wethouder willen op de motie 'You're tagged: geen joy om hard te rijden'.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Was die ingediend?

De **VOORZITTER**. Jazeker, die was ingediend.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Daar moet ik even naar kijken. Die heb ik hier niet.

De **VOORZITTER**. Ja, we hebben hem wel, ik heb hem gezien. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Die vraagt mij bij het OM te lobbyen om de bevoegdheden van gps-trackers van gesignaleerde voertuigen op te leggen voor de aanpak van notoire snelheidsovertreders. Dat is een zaak, veel meer voor de burgemeester denk ik. Het tracken van auto's, ik denk heel eerlijk gezegd dat het voor verkeersasos helemaal geen fluit uitmaakt. Dat zijn mensen die rijden of in huurauto's of in auto's die ze zelf bezitten. Maar ik vraag me af of geo-tracking dan relevant is. We weten op basis van data, dat is ook een motie van de VVD geweest, dat Rotterdammers kunnen doorgeven waar er veel overlast is. We kunnen heel goed inschatten waar die overlast is en we zitten echt dicht en boven op die verkeersasos. Dat laat het boeteoverzicht ook zien hè, dus we weten precies waar ze zijn. Dus wat dat betreft zou ik hem willen ontraden, maar elke mogelijkheid verder ga ik natuurlijk graag aan.

De **VOORZITTER**. Ik zou zomaar kunnen redeneren dat als ik deze motie bij het Openbaar Ministerie neerleg, dat de officier van justitie kennende zou zeggen: dit is een disproportionele maatregel voor het delict dat je zou willen aanpakken. Maar als u deze motie intrekt en mij vraagt om dit met het Openbaar Ministerie bespreekbaar te maken, rapporteer ik graag wat men daar officieel van vindt. Maar ik kan mij heel goed voorstellen dat dit een te disproportionele maatregel is, vanuit het oogpunt van privacy en andere zaken, voor het delict dat je zou willen aanpakken. Tracken en tracen doe je echt als je een moordenaar wilt tracen bij wijze van spreken, maar niet een verkeersovertreder. Maar ik vraag het graag aan het Openbaar Ministerie als u dat wilt. Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zou het onwijs waarderen als u dat zou willen vragen. De reden daarvoor is dat ik wel merk dat het zeker ook vanuit het Openbaar Ministerie heel lastig is, of vanuit de officier van justitie, om het dossier op te bouwen. We kunnen iemand staande houden, zeggen: u krijgt nu een boete. Maar als je echt naar een rijontzegging wilt of naar het intrekken van een rijbewijs, dan heb je meer bewijslast nodig. Dus als u dit zou kunnen vragen, zou ik dat heel erg waarderen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Het is een leuk een-tweetje zo. En dat zit ook in de aanpak hè, dat zit op die gebiedsverboden en dat zit in die last onder dwangsom, dat we juist die dossieropbouw willen voor die mensen. En daar is die hele inzet op gepleegd, om overal in de stad die mensen vaker tegen de lamp te laten lopen want dan hebben we beet. Dat is wat we doen. Dus over de

gedachte zijn we het eens. Ik denk dat de burgemeester gelijk heeft over de proportionaliteit. Dus vragen kunnen we altijd, maar lobbyen is weer wat anders.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, laten we het dan zo doen. Met uw toezegging en kijken of dit iets aan de toolkit zou kunnen toevoegen, trek ik de motie dan in en wacht ik uw bericht af.

De **VOORZITTER**. Ik zal het Openbaar Ministerie graag de vraag stellen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, ik heb nog één vraag, ook met betrekking tot een motie van de VVD. Dat ging over de geluidsmeter. Op zich ben ik er enthousiast over, hoewel ik wel heel eerlijk moet zeggen, maar ik dacht: ik doe het maar niet, dat ga ik aan de wethouder vragen, maar eigenlijk had ik aan de VVD willen vragen: u bent zo sterk in het vragen bij iedereen wat dit kost, dus waar is uw dekking? Maar dat wil ik nu eigenlijk van de wethouder weten, want die omarmt hem, maar heeft u ook een idee wat dat voor kosten met zich meebrengt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, die dekking is er, want dat zit gewoon in de lopende budgetten. Wat we daarmee doen is alleen bepalen waar ze komen. Dus dat wil niet zeggen dat er per se meer komen, maar wel waar ze komen. Hetzelfde geldt voor camera's of voor snelheidsdisplays. Het betekent ook niet dat we dat maar onbeperkt doen. We hebben daar gewoon een beperkt budget in en we kijken gewoon waar de meeste noodzaak is en daar zetten we ze neer. Het mooie is dat je ze kan verplaatsen. Dan kun je het een tijdje op de ene plek meten en dan vervolgens weer op de andere plek.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dus op is op?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat geldt in principe met alles hier mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Goed, dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt toch af.

7.9 Zwerfafval na verkiezingen.

De **VOORZITTER**. Dan hebben we nog een laatste punt voor vandaag en dat is 'Zwerfafval na verkiezingen'. Het leukste onderwerp is bewaard voor het einde van de vergadering. Mevrouw Kockelkoren, mag ik u vragen behulpzaam te zijn bij het voorzitten van dit punt? Ik schuif een stoel op, want wethouder Karremans en ik doen dit onderwerp samen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Oké, aan de orde is agendapunt 7.9, 'Zwerfafval na verkiezingen'. Ik heb als eerste op de sprekerslijst de heer De Haan staan.

De heer **DE HAAN** (d66). Voorzitter, in de commissie BOFV deed ik het al en ik beken hier nogmaals een j'accuse, gericht op mijzelf. Jarenlang heb ik mij laten meeslepen in het plaatsen van plastic sandwichborden rond de verkiezingen met daarop in ieder geval het D66-logo en tal van leuzen en oneliners. Zelfs bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen, waar ik voor mijn partij campagneleider was, heb ik mij laten opjuttten om in de laatste twee weken, vlak voor de verkiezingen, toch nog extra borden te bestellen en op te hangen. Je zou toch eens de boot missen. En had het effect? Ik durf het niet te zeggen. Sterker nog, ondanks een jarenlange stijging van het aantal sandwichborden rond lantarenpalen daalt de opkomst in Rotterdam gestaag. De kiezers lijken we in ieder geval niet te overtuigen met die borden om ze naar de stembus te lokken. Maar er was iets wat me nog meer dwarszat en Zwerfie legde de vinger op de zere plek. Ik kan me geen campagne herinneren waar we de borden vers en wel hadden opgehangen en er niet daarna één, vaak twee voorjaarsstormen overheen raasden. En tal van plastic sandwichborden van palen werden gerukt en in de leefomgeving, in het milieu belanden. Of soms ook door vandalisme ervan af werden getrokken en vervolgens werden gedumpt in berm of sloot. Hoe het dan toch ook een afvalstroom oplevert waar we wat mee moeten. En hoe hard we ook proberen als politieke partijen die borden op te ruimen, plastic borden en zeker ook de tiwrapers bleven en blijven in bermen, sloten, singels en rivieren belanden. En de ingezamelde borden dan? Die gooien we na de campagne over het algemeen weer weg. Immers, leuzen en portretten van lijsttrekkers veranderen soms sneller dan de mode in één seizoen. En ik ben ongetwijfeld met velen van jullie groot geworden met de leus 'Een beter milieu begint bij jezelf' en ik

vind dat wij daar als politieke partijen ook een verantwoordelijkheid in hebben. Ik kan het niet meer billijken dat we elke verkiezing weer door ons toedoen plastic in de Rotterdamse leefomgeving doen belanden en ik vind dat we daarmee moeten stoppen. Grenzen aan de groei van sandwichborden, zou ik willen zeggen, aanhakend op de Club van Rome die collega Verkoelen vanochtend aanhaalde. Het college gaf in de beantwoording op de brief van Zwerfie aan sympathiek te staan ten opzichte van het voorstel. Ieder initiatief dat leidt tot minder zwerfafval wordt toegejuicht en ook in de behandeling in de commissie proefde ik enige steun, in ieder geval vanuit een positieve grondhouding van de burgemeester. Maar de bal ligt uiteraard bij de raad. En als raadslid doe ik dat dan ook graag en zal ik een motie indienen om dit proberen te realiseren, samen met GroenLinks, waarbij we ons met name richten op de beleidsregel 'Reclame maken politieke partijen tijdens de verkiezingstijd 2018, artikel 2, lid 2 sub c, Sandwichborden'. Als ik me niet vergis is dat de knop om aan te draaien en via deze motie te proberen de sandwichborden dan ook te schrappen. Ik hoop dan ook dat een hoop andere partijen zich hierin kunnen vinden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Plastic passé schrap artikel 2, lid 2, onderdeel c

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van agendapunt 7.9 'Zwerfafval na verkiezingen';

constaterende dat:

- er een toenemende wedloop is in het plaatsen van plastic sandwichborden tijdens de verkiezingscampagnes;
- deze door storm en vandalisme op allerlei plekken in de stad rondslingeren en in de leefomgeving belanden;
- ondanks (over het algemeen) verwoede pogingen om alles op te ruimen, blijven sandwichborden, tiewraps en plastic resten hiervan in de stad achter;

overwegende dat:

- Rotterdam een van de weinige gemeenten is, waarbij deze vorm van politieke reclame middels een eigen beleidsregel is toegestaan én wordt toegepast;
- dit geregeld is in de beleidsregel reclame maken politieke partijen tijdens verkiezingstijd 2018 artikel 2, lid 2 sub c. (sandwichborden);
- een beter milieu bij jezelf begint en we daar als politieke partijen een voorbeeldfunctie in hebben;
- er ongelooflijk veel geld én tijd wordt geïnvesteerd in plastic wat vaak eenmalig wordt gebruikt;
- stadsbeheer nog geruime tijd na de verkiezingen werk heeft aan het rappelleren en verwijderen van achtergebleven sandwichborden en plastic resten;

verzoekt het college:

- artikel 2, tweede lid, onderdeel c en artikel 5 van de Beleidsregels reclame maken politieke partijen tijdens verkiezingstijd 2018 te schrappen, zodat plastic sandwichborden rondom verkiezingen niet meer tot de campagnetoolbox behoren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De volgende op het lijstje is mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Laat ik vooropstellen: wij als VVD willen ook een schone stad en dat vinden we natuurlijk ontzettend belangrijk en we proberen dan ook te voorkomen, zeker tijdens verkiezingen, dat er vuil en plastic in de plastic soep terechtkomt. Dat is ook waarom wij bijvoorbeeld niet meer flyereren op straat. En ook de sandwichborden die we ophangen, daar maken we altijd een rondje, zeker tijdens de storm die mijnheer De Haan ook al noemde. Dan gaan we nog een keer langs die borden, van tevoren en achteraf, om ervoor te zorgen dat het niet in het water belandt. We zagen

dan ook op de foto van Zwerfie die gedeeld werd, dat er uiteindelijk maar vier van onze 2000 borden daar op de foto lagen vanuit het zwerfvuil. Tegelijkertijd zien wij als VVD nog een veel groter probleem in Rotterdam, en dat is de opkomst en ook de afstand die de kiezer steeds meer voelt tot de politiek in onze stad. En wat wij juist zien tijdens verkiezingen is dat de sandwichborden een enorm goede manier zijn om de kandidaten aan de buurt voor te stellen en zeker de wijkraadskandidaten die daar ook nog eens in hun eigen straat hun borden kunnen ophangen in hun eigen wijk. De heer Segers-Hoogendoorn noemde het al als voorbeeld in de commissie en ik had het dan gelukkig niet achteraf maar tijdens het ophangen van de borden, dat ik door bewoners in Crooswijk werd aangesproken: o, je bent het zelf op dat bord. Wat leuk, ik ga op je stemmen. En zo hadden veel van onze vrijwilligers die boodschap meegekregen, dus we zien wel degelijk dat het echt wel werkt in het verhogen van die opkomst. Ook uit onderzoek dat wij dan doen bij verkiezingen blijkt: je moet zeven keer eigenlijk de partij hebben gezien om te gaan stemmen. Dat betekent ook het canvassen dat wij doen, naar de mensen toe, en andere manieren zoals online, dat doen we zeker en dat is heel belangrijk. Maar je hebt toch echt nog andere manieren nodig om in die haarvaten van de samenleving te komen en tot nu toe zijn de sandwichborden eigenlijk de beste manier, omdat je echt in de straat van de mensen thuis kunt komen. Wij zeggen dan ook: zolang er niet een beter alternatief is, kunnen wij gewoon niet voor de motie van D66 stemmen en doen wij er alles aan om het zwerfvuil te voorkomen. Het heeft ook effect. En dan gaan we toch nog door met onze sandwichborden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter. Sandwichborden, de burgemeester zei het zojuist al, het leukste voor het laatst. En dat is ook zo. Als we een raadsperiode hebben gehad dat er weer nieuwe verkiezingen komen. En dan willen we duidelijk maken naar de Rotterdammer welke partijen er zitten. Voorzitter, we hebben dit uitgebreid besproken in de commissie en ik zal de commissie dan ook niet gaan herhalen tijdens dit tweeminutendebat, wat vaak wel wordt gedaan. Ik vind het jammer van de tijd. Voorzitter, plastic borden, ja, D66 kwam dan en die kwam op vijf voor twaalf met het idee: we moeten die plastic borden gaan doen. Tijdens de commissie gaf ik al aan dat de genoemde aantallen niet klopten. Ik heb daar mijn gelijk in gekregen. Er werden hoogleraren bij gehaald die het ook allemaal goed wisten, maar weinig respons op gekregen wie dat nu waren. Voorzitter, ik heb vanochtend nog een vriendelijk verzoek gedaan aan college De Haan: trek het in, en laten we nu eerst met elkaar, met de campagne teams erover gaan praten. Hoe willen wij de verkiezingen van 2026 ingaan? Wat willen wij? Hoe gaan wij het doen met sandwichborden? Dat is echter niet het geval. Er wordt hier in één keer op de tafel gelegd: verkiezingsborden gaan weg. Dat betekent: gelijke monniken gelijke kappen, voor partijen die hier in de zaal zitten met hun Haagse fracties, dat het ook exit is. Dat het dus niet kan dat de borden voor 22 november hier geplaatst worden. Realiseert u zich dat wel als u dadelijk gaat stemmen. Leefbaar Rotterdam zal ook tegen de motie van de heer De Haan stemmen, al is het alleen maar voor het feit dat wij een lokale partij zijn die niet door de Haagse lobby geholpen wordt tijdens de campagne, die zelf onze broek op moeten houden, en zelf moeten zorgen dat we die bekendheid houden bij de Rotterdammers. Daarbuiten voorzitter wil ik nog wel zelf een motie indienen en dat is 'Blijven plakken'. Niet voor mezelf, want aan het eind van deze raadsperiode stopt deze mijnheer ermee, maar wel voor de politieke partijen, dames en heren, die het nodig vinden om stickers te verspreiden en die stickers vinden wij terug in de buitenruimte. En als mij iets echt een irritatie is, is dat het. Ik zie nog steeds stickers die op lantarenpalen geplakt worden. En laat die politieke partijen zich er nu niet met een jantje-van-leiden van afmaken, van: ik heb het niet geweten. Neem van mij aan: er is niet één burger in Rotterdam die stickers van een politieke partij uit zijn eigen zak betaalt om ze vervolgens op een lantarenpaal te plakken. Dus het komt wel degelijk van die politieke partijen af. Als die politieke partijen middels deze motie die wellicht door jullie wordt aangenomen nu eens gaat opletten: jongens, stop daar ook mee. Want nogmaals, we hebben hier allemaal met de volledige zaal de nota SchoonR aangenomen. We hebben allemaal van mijnheer Karremans een sleutel gekregen om de kliko's open te maken. Laten we dan ook zorgen dat we uiting geven als raad van Rotterdam waar we voor staan. Schoon, heel en veilig. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mijnheer Van Schaik, dat is wel een nieuwtje hier in deze zaal dat u dus na deze periode wilt gaan stoppen. Tjonge, ik moet er nog even van bijkomen. Gelukkig heet uw motie 'Blijven plakken', dus dat kan nog iets betekenen voor u persoonlijk.

De heer Van Schaik heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Blijven plakken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september ter bespreking van 'Zwerfafval na verkiezingen';

constaterende dat:

- diverse politieke partijen in Rotterdam hebben aangegeven dat ze campagne willen voeren zonder de buitenruimte te vervuilen;
- landelijke politieke partijen talloze stickers verstrekken als campagnemateriaal;
- het verwijderen van deze stickers vrijwel altijd voor de rekening van de Rotterdammer is;

overwegende dat:

- de verstrekkers van deze stickers zich bewust zijn van het gebruik ervan in de buitenruimte;
- er op geen enkele wijze een verzoek wordt gedaan om de stickers niet in de buitenruimte te plakken, voor en na verstrekking niet;
- het plakken van stickers in de buitenruimte niet is toegestaan volgens artikel 2:42 van de APV;

verzoekt het college:

- politieke partijen en andere organisaties bewust te maken van hun verantwoordelijkheid voor de buitenruimte en hen te verzoeken te stoppen met het verspreiden van stickers aan derden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we door met mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, Rotterdam heeft kaders en beleidsregels voor het maken van reclame door politieke partijen in verkiezingstijd. De fractie van DENK Rotterdam ziet ook na de bespreking in de commissie en na eigen onderzoek geen reden de huidige regels en kaders te veranderen. Natuurlijk zien we de algemene opgave voor het voorkomen van zwerfafval en we hebben verschillende suggesties gehoord en gewogen. De verkiezingen, dat is een feest voor de democratie. Dat moet zichtbaar worden gevierd, zeker nu we de laatste jaren zien dat de opkomst steeds lager wordt en elke vorm van zichtbaarheid van waarde is. Dus hang die slingers op, plaats die reclameborden, zodat iedereen weet dat er op 22 november verkiezingen zijn in Nederland. En voorzitter, dat doen we graag met effectief beleid van opruimen en sanctionering van vandalisme. Voorzitter, laten we er dit keer een feestje van maken waar zoveel mogelijk Rotterdammers op afkomen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Elfilali en daarna aan mijnheer Oostdijk.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. In een tijd waarin we op zoveel fronten in zoveel transitiefasen zitten, of het nu gaat om energie, klimaat, afval en denken, is een houding nodig van schouders eronder en we pakken dit aan. En niet een houding van uitstel, in afwachting van nog eens een onderzoek. En zeker niet vanuit partijbelang. Daar horen wij als stadsbestuur, als gemeenteraad, allemaal boven te staan. Een grondige andere koers is nodig, waarbij we alles aangrijpen om onze kwetsbare ecosystemen te beschermen. Elke vorm van zwerfafval is daarbij in onze ogen te veel. Volt wil een betrouwbare overheid zijn en dan moet je dus als overheid doen wat je zegt en ook zelf doen wat je aan anderen vraagt. Daarom stoppen we wat Volt betreft met zijn allen per direct met de plastic sandwichborden en geven we ruim baan aan de kracht van onze fantasie, creativiteit, duurzame ideeën. Bij een nieuwe tijd horen ook nieuwe ideeën, dus laten we dat gewoon met elkaar doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Helder, dank u wel. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter. Zwerfafval is eenieder een doorn in het oog. Maar laten we niet de sandwichborden die politieke partijen in staat stellen om direct en persoonlijk met de

kiezers te communiceren als de grootste veroorzaker van zwerfafval in onze stad bestempelen. Het is waar dat wanneer deze borden te lang blijven hangen of beschadigd raken door weersomstandigheden, deze op ongewenste plekken kunnen belanden. Ik ben mij ervan bewust dat Forum voor Democratie bij het opruimen na de afgelopen verkiezingen enkele borden heeft gemist. Toen we hiervan op de hoogte zijn gebracht door de gemeente en we er ook op gewezen zijn door de buurtbewoners is hier actie op ondernomen en zijn de resterende borden weggehaald. Wel moeten we koesteren dat we met deze borden lokale buurten en gemeenschappen specifiek kunnen aanspreken. Dit is een zeer belangrijk doel en ik kan dit niet genoeg benadrukken. Voorzitter, hoewel Zwerfie aangeeft dat het gebruik van sandwichborden geen duurzame oplossing is, wil ik graag enkele geopperde alternatieven onder de aandacht brengen. Een toename van online campagnes, die geen rommel op straat veroorzaken, lijkt een verleidelijke keuze. Toch mogen we niet vergeten dat de stroom die voor deze online activiteiten wordt gebruikt, momenteel nog vaak wordt opgewekt met fossiele brandstoffen, gezien het gebrek aan voldoende kerncentrales. Het is weliswaar minder zichtbaar, maar daarom niet per definitie een betere optie. Bovendien brengen online campagnes ook andere nadelen met zich mee, zoals de invloed van algoritmes van grote techbedrijven op de zichtbaarheid. Het alternatief is om online advertenties in te kopen, maar hier geldt weer dat de partij met de diepste zakken de meeste aandacht kan genereren. In vergelijking hiermee zijn de sandwichborden kosteneffectief, ze bieden partijen met beperkte middelen de mogelijkheid om hun boodschap te verspreiden zonder exorbitante kosten. Laten we de waarde van deze borden erkennen, terwijl we ook nadenken over manieren om hun impact op het zwerfafval te verminderen. Wellicht kunnen de regels over sandwichborden nader worden bekeken. Volledig verbieden van sandwichborden gaat wat FvD Rotterdam betreft te ver. Tot zover, dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers op dit punt? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, de SP wil koorts en oorlog. Dat wil zeggen verkiezingskoorts en een plakoorlog. Dat willen wij weer terug. Dat hoort bij de verkiezingen. En we zitten een beetje in dubio, want wat moeten we nu met dit voorstel? Want we begrijpen alle argumenten van Zwerfie. Al dat plastic is niet goed, ook al wordt het meeste weer opgeruimd. We hebben nog hele stapels liggen die we kunnen hergebruiken, dus dat zit niet in het zwerfafval. Wat moeten we ermee doen? Tegelijkertijd ben ik het heel erg eens met de heer Van Schaik, van: wat dan wel en laten we het er eerst ook eens goed over hebben. Hoe ga je dat dan vervangen? Want je kunt wel heel veel weghalen, maar wat krijg je ervoor in de plaats? Want als je alles weghaalt, krijgen we geen verkiezingskoorts en krijgen we geen plakoorlog. Dus wij willen die ouderwetse, gewoon met stijf sel en papier, dat is helemaal niet slecht voor het milieu. Dat willen wij het liefst weer terug voor onze mensen die campagne willen voeren voor de verkiezingen. Ik ben het heel erg eens met de heer Van Schaik om het daar eerst met campagneteams eens goed over te hebben wat het nu betekent voor de stad Rotterdam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik werd er net op gewezen dat u ook ruim door uw tijd heen bent, dus dat is hiermee ook de laatste bijdrage.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar ik heb gezien dat dat voor alle partijen geldt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Ja, iedereen wilde toch nog een zegje doen en die ruimte geef ik, maar niet eindeloos. Mijnheer Van der Velden, aan u het woord.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Wij sluiten ons aan en pleiten ook voor een einde aan het gebruik van de sandwichborden. Maar wij zijn natuurlijk de Partij voor de Dieren dus wij komen altijd met een alternatief. En als alternatief zien we graag meer vrije plakplaatsen in Rotterdam, iets waar we ook al in commissieverband over hebben gesproken. Hiervoor hebben we ook een motie, ondersteund door meerdere collega's. Voorzitter, uit het commissiedebat bleek dat de burgemeester aanstootgevende aanduidingen vreest op de vrije plakplaatsen. Wij delen die mening niet, want op de huidige bestaande vrije plakplaatsen is daar geen bewijs voor en elke lantarenpaal is ook al een eventuele vrijplaats voor onwelgevallige teksten. Stickers plakken mag niet, vrij plakken mag wel, en wij gaan uit als Partij voor de Dieren, van het goede in de Rotterdammer. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Een impuls aan vrije plakplaatsen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 september 2023, ter bespreking van zwerfafval na verkiezingen;

constaterende dat:

- vrije plakplaatsen kunnen worden gebruikt door ideële organisaties die een bepaalde boodschap onder de aandacht van het algemeen publiek willen brengen;
- in Rotterdam zestien vrije plakplaatsen zijn, in zes van de veertien gebieden;

overwegende dat:

- de hoeveelheid vrije plakplaatsen voor Rotterdammers als zeer mager te duiden valt, afgezet tegen de 92 vrije plakplaatsen in de gemeente Amsterdam en bovendien met een slechte spreiding over de stad;
- het college in antwoord op raadsvragen uit 2012 heeft opgevoerd dat er eigenlijk een vrije plakplaats per zesduizend inwoners dient te zijn, steunend op jurisprudentie en de positie die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inneemt;

voorts overwegende dat:

- vrije plakplaatsen een goed alternatief zijn voor het gebruik van (plastic) sandwichborden door politieke partijen in verkiezingstijd, omdat het nog wel leidt tot betere informatievoorziening van de burger maar dan zonder nadelige gevolgen voor het milieu en de buitenruimte;
- het college in haar eigen beleidsregels over reclame maken door politieke partijen in verkiezingstijd rept over de aanwezigheid van vrije plakplaatsen in elk gebied van de stad, hetgeen doet vermoeden dat het college het nut van de plakplaatsen in de verkiezingscampagnes van politieke partijen erkent;

verzoekt het college:

- een impuls te geven aan de hoeveelheid vrije plakplaatsen in de stad, door het aantal flink op te schroeven;
- te waarborgen dat de plakplaatsen goed zijn verspreid, conform inwoneraantal per gebied;
- tevens te waarborgen dat er voldoende plakmogelijkheid is per locatie, door de bestaande plakzuilen ('peperbussen') in gebied Feijenoord als uitgangspunt te nemen in het nieuwe plakplaatsenbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun en R. Moti

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dan zie ik mevrouw Verkoelen die ook nog iets wil zeggen. Ook u heeft geen tijd meer, maar twee zinnen moet kunnen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Net zoveel zinnen als de heer Coşkun, laten we dat zeggen. Want ook 50PLUS is het met de SP volledig eens hè. Wij hebben verkiezingskoorts, dat vinden we geweldig. Het is oorlog, maar voor 50PLUS is campagne ook een feest. Laat ik daar heel duidelijk in zijn. Ik ben zelf een zeer enthousiast campaigner. Ik vind het verschrikkelijk leuk, het hoort erbij, we groeien allemaal naar het moment dat het moet gaan plaatsvinden. Maar dat neemt niet weg dat ondanks dat ik een campagnetijger ben, ik inderdaad ook als 50PLUS er behoorlijk mee in mijn maag zit hoe we hier nu mee om moeten gaan. En hoe gaan we daarmee om? Wij ondersteunen in ieder geval honderd procent zeker dat er meer vrije plakplaatsen moeten komen. Ik ben het ook eens met Forum voor Democratie, kijk, de oneerlijkheid in het geld is er altijd. Dat maakt niet uit, grote, kleine partijen, weldoeners die ons allemaal willen steunen tijdens campagnes, dat is ook het geval. Maar dat neemt niet weg, ik word er zelfs wakker door gehouden 's nachts, want ik ben ongelooflijk bestookt over dit verhaal, van: wat gaat 50PLUS doen? Ja, ik zit er erg mee in de maag, maar ik vind het zo verschrikkelijk leuk, ik ben er

zo ontzettend enthousiast over en ondanks het feit dat ik er slimmer aan doe om het niet te doen omdat ik daarmee Leefbaar Rotterdam dwarszit en dat is toch een concurrent van me, ga ik er toch voor om te zeggen: jongens, hang de hele stad vol en geniet met zijn allen van een geweldige campagne.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik zocht iets eerder naar een punt, maar gelukkig is die uiteindelijk gekomen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik heb nog genoeg tijd, dus ik ga eens even rustig staan. Ik heb in de commissie gezegd, en dat vind ik nog steeds, dat het plan in de vorm van een motie die hier voorligt, eigenlijk geen plan is. Want je schaft iets af, maar er komt eigenlijk niet iets voor terug, dus het is in die zin geen voldragen plan. Ik vind het ook een risicovol plan, gezien de opkomst in onze stad. Je zou toch denken dat alle mogelijke middelen om campagne te voeren, althans in ieder geval bijdragen in positieve zin aan de opkomst. Dus ik heb in de commissie gezegd: de richting vind ik goed. We moeten af van dingen die uiteindelijk ook milieuvervuilend zijn en zwerfafval veroorzaken, maar ik vind het nu geen voldragen plan. Er is een week overheen gegaan en in die week heb ik in ieder geval me meer verdiept in wat nu eigenlijk het zwerfafval is dat het oplevert in die verkiezingstijd. En ook al doet iedere partij heel erg zijn best, overigens leverde het voorbeeld van mij wat mevrouw Abrahamse aangaf mij uiteindelijk geen stem op, want het was iemand die na de verkiezingen zei dat als ze had geweten dat ik zelf de borden weghaalde, op me gestemd had. Dat was net het stemmetje dat wij nodig hadden voor een tweede zetel in deze zaal. Dat is heel jammer. Maar goed, ik heb echt wel gezien wat de impact is van het zwerfvuil bij de verkiezingen. Ik heb gezien dat er eigenlijk geen echt wetenschappelijk onderzoek is dat zegt dat het wel of geen invloed heeft. Dus de insprekbijdrage die daarover ging was wat mij betreft in dat opzicht niet zo sterk, maar het heeft eigenlijk vooral als laatste bij mij postgevat dat ik vind dat de politiek eigenlijk altijd het goede voorbeeld moet geven. En in dat geval zeg ik dan, als ik al zeg dat de richting eigenlijk de goede is, dan zijn er allerlei mitsen en maren, maar dan is het volgens mij aan de politiek om het goede voorbeeld te geven en dat heeft ertoe geleid dat als deze motie, die net is ingediend, in stemming wordt gebracht, dat het CDA dan voor zal stemmen. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers? De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik heb nog maar heel kort de tijd, dus ik ga vooral niet herhalen wat er ook al in de commissie is gezegd. Wij sluiten uiteraard aan bij de motie van D66. Mevrouw Morkoç gaf het al aan in Buitenruimte. Mevrouw Kockelkoren heeft het de vorige periode al aangegeven dat wij heel graag deze sandwichborden uit de openbare ruimte willen hebben en dan met name ook om de opmerkingen die mevrouw Verkoelen zojuist aangaf, want we hangen de hele stad vol. En dat is echt vervuiling van onze openbare ruimte. Wij vinden echt dat er anders moet worden omgegaan met onze openbare ruimte. Vandaar deze hartelijke steun voor deze motie. Daarnaast nog, wat nu niet ter sprake is gekomen over de trotters. De burgemeester gaf toen ook aan dat als er nieuwe trotters bij moeten komen dat daar een kredietvoorstel voor moet komen en die kan hij van ons zien bij de begroting.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik geloof dat ik dan iedereen die iets wilde zeggen heb gehoord. Dan gaan we door naar de zijde van het college en dan als eerste de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, ik kan er heel kort over zijn. Ik vond het debat hierover in de commissie ook wel heel bijzonder. Want dit is nu precies iets waar een niet-gekozen functionaris in deze raad zich niet al te veel mee moet bemoeien, dat moet de raad zelf weten hoe zij dat willen doen. Maar ik vind wel dat een aantal dingen is gezegd waar ik wel iets over zou willen zeggen vanuit mijn verantwoordelijkheid als burgemeester. De rest van de vraagstukken die samenhangen met schone stad en andere zaken zal de wethouder doen. Daarom beperk ik mij ook tot de motie van D66 en GroenLinks. Eigenlijk is voor mij de belangrijkste reden om u positief te adviseren over deze motie, toch uiteindelijk de laatste opmerking van de heer Segers-Hoogendoorn. Wij hebben het hier vaak over ingrijpende vraagstukken rondom milieu, rondom klimaat et cetera. Ik weet hoe verdeeld onze raad daarover kan zijn. Maar zijn laatste zin is toch uiteindelijk dat wij het goede voorbeeld moeten geven, anders komt je geloofwaardigheid in het geding. Ik heb wel gezegd in de commissie, als je dat doet dan handhaaf je wel die trotters, onder gelijktijdig oplossen van het aantal plakplaatsen in de stad. Want dan kun je dat enigszins compenseren. Ik heb toen ook laten vallen: één

plakplaats per 10.000 inwoners. Dan kun je ook een beetje wijkgericht doseren. En of u dat wilt is natuurlijk aan u en er zijn ook kosten mee gemoeid, dus dan moet u dat ook nog ergens zien te dekken. Ik geef toe dat het niet dramatisch hoge kosten zijn, maar ik ben geen voorstander, dat heb ik inderdaad ook in de commissie gezegd, van permanente plakplaatsen. Want dan leidt het echt tot zaken waarvan ik met de wethouder besproken heb dat het toch voor de stad ongewenste bijzaken zouden moeten zijn. Dus ja, wat mij betreft ben ik bereid deze motie bij u positief te adviseren, onder het gelijktijdig in stand houden van de trotters en het oplossen van het aantal vrijplaatsen in de stad voor de duur van de verkiezingen in de weken voorafgaand aan de verkiezingen. Maar het is aan u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Inderdaad, vanuit het oogpunt buitenruimte twee moties die ik van advies ga voorzien. Allereerst de motie van de Partij voor de Dieren, 'Een impuls aan de vrije plakplaatsen'. De burgemeester heeft het net al even ingeleid, dit gaat natuurlijk alleen over de verkiezingen. Waar die motie eigenlijk om vraagt zijn permanente plakplaatsen. We hebben best een aantal plakplaatsen. Waar die allemaal staan kun je vinden op rotterdam.nl/vrije-plakplaatsen. Daar ben ik niet voor. We zien toch dat die plakplaatsen niet goed worden gebruikt en ik vind het persoonlijk er ook een beetje rommelig uitzien. We hebben die vrije plakplaatsen. Daar wil ik ook niet van af, maar om ze nu verder uit te breiden, daar ben ik niet voor. Ik denk dat het voorstel van de burgemeester prima is, om dat tijdens de verkiezingen te doen. Dan de motie 'Blijven plakken', dat gaat de heer Van Schaik blijkbaar niet doen, blijven plakken. Dat is jammer, dat is een verlies voor de Rotterdamse politiek, maar dat bewaren we allemaal voor het afscheidsfeest t.z.t. De motie ga ik wel omarmen, want ik ben het wel met de heer Van Schaik eens. Wij horen een keurige buitenruimte te hebben en stickers plakken op eigendom van de gemeente hoort daar niet bij. Dus die motie wil ik omarmen en ik wil dan even kijken hoe ik dan het best die organisaties even kan aanspreken of een briefje kan sturen om ze daar bewust van te maken. Om nu een boa te zetten bij elke verkeerspaal waar mogelijk een sticker geplaatst kan worden, dat gaat natuurlijk weer wat te ver. Maar een briefje sturen en aan de bewustwording werken, dat is natuurlijk helemaal prima. Dus die motie wil ik omarmen voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSEB** (vvd). Ja, toch wel een verhelderende vraag, want ik begrijp dat deze twee moties dan dus worden ontraden en dat de burgemeester tegelijkertijd wel aan de hand van (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja sorry, de motie van de plakplaatsen wordt ontraden, tegelijkertijd geeft de burgemeester aan dat aan de hand van de motie van de heer De Haan er allemaal extra maatregelen worden genomen tijdens de verkiezingen. In de commissievergadering werd erover gezegd: dat gaat extra geld kosten, daar moet wel dekking voor worden gezocht. Ik heb daar nu in deze vergadering nog geen oplossing voor gevonden, dus ik ben zowel bij de heer De Haan als bij de burgemeester benieuwd naar hoe dat dan gaat worden betaald.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Burgemeester.

De heer **ABOUTALAB** (burgemeester). Ik heb toen de rekensom gemaakt dat als je uitgaat van één plakbord voor 10.000 inwoners, dan kom je op zo'n 66 van die dingen die je nodig zult hebben. We hebben er 16. Zeg 49, 50 zul je nodig hebben. Daar zal een rekensommetje voor gemaakt moeten worden. Mijn mensen zeggen dat dat niet echt ernstig in de papieren loopt. Ik wil met alle plezier met een briefje ook aangeven wat de collega's van de buitenruimte denken dat het gaat kosten. Ik denk niet dat dat enorm in de papieren gaat lopen. Het zijn geen al te grote bedragen. Daarvoor geldt het adagium: waar een wil is, is een weg. Het gaat niet in de miljoenen. Het gaat eerder in de tienduizenden euro's.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja voorzitter, die heb ik meer gehoord in deze gemeenteraad. Het gaat niet te veel kosten, maar ondertussen werd het erg duur. Burgemeester, u wilt er één op de tienduizend zetten. Ik vind dat te weinig. Met onze borden en andere dingen bereiken we minimaal 1 op de 2500 à 3000. Dus waar u uitkomt op 65 borden, zit ik al aan 180 borden te denken, om een resultaat te krijgen dat wij nodig hebben om hetzelfde effect te hebben. Dus prima dat u het opperde, het is uw goed recht

om dat te opperen tijdens de commissievergadering, net zo goed als dat het mijn recht nu is als raadslid u erop te wijzen dat ik uw mening niet deel en u het niet gaat halen met wat u nu voorhanden gepresenteerd hebt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik heb daarbij gezegd dat de keuze natuurlijk aan de raad is. Ik krijg net het cijfer dat kennelijk ambtelijk uitgerekend is. Als u mijn voorstel zou volgen, dan komen we op een getal van € 45.000,00. Dus het zijn niet de dramatisch grote getallen, dus dat valt altijd wel ergens te vinden, zou ik bijna willen zeggen. Maar als u er meer van wilt maken, dat is aan de raad. U kunt dat getal ook gewoon amenderen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Geachte raadsleden, ik wijs u er wel op dat dit een tweeminutendebat is, dus een verhelderende vraag en sommige mensen hebben geen tijd meer. Maar als de heer Van Schaik nog een opmerking wil maken, u heeft, behalve de twee minuten, nog wel tijd, dus u mag best nog een opmerking maken. Ja, zeker. Wat zegt u? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, u was gaan staan. Dus als u dat wilt dan geef ik u daar de ruimte voor, maar ik wilde wel even zeggen dat het een tweeminutendebat is.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Het enige dat ik wil opmerken is, prima dat de assistenten van de burgemeester, de ambtenaren ernaar gekeken hebben en het ook doorgerekend hebben. Alleen hebben wij daar geen vertrouwen in, en dat is omdat wij mensen van de straat zijn. Wij weten wat er daadwerkelijk leeft en wat er nodig is. En een burgemeester die het ook erg vindt dat er maar een opkomstpercentage van 38,6% is tijdens de verkiezingen, moet toch ook duidelijk zijn dat we ons dan meer moeten profileren, en dat ga je niet op 64 borden doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Meer een opmerking denk ik. Wilt u daar nu direct op reageren? De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Want we hebben ook nog de trotters, dat heb ik ook gezegd, dat we die nog in stand willen houden. Dus de bestaande plakplaatsen opplussen en dan tegelijkertijd de trotters in stand houden. Ik neem aan dat u het zo niet bedoelt hoor, maar dat u zegt: daar heb ik geen vertrouwen in, lijkt mij een vrij sterk woord. Omdat ik ervan uitga dat u wel de informatie moet vertrouwen die ik u geef. Dus als de ambtenaren uitrekenen dat het € 45.000,00 is, dat het dan zo ongeveer ook die kant uitgaat. Maar ik wil alle begrip hebben voorzitter voor het feit dat de raad zegt: we hebben meer van die dingen nodig. Als u dat wilt. Het was ook maar een suggestie hè. Als u zegt: we hebben meer van die dingen nodig, dan moet u als raad tegen elkaar zeggen: wat is dat dan meer? Is dat dan 100, is het 150, is het 200? Maar dat bent u. Ik geef een richting van denken en wat het zou kunnen kosten als u er zo'n vijftig bij plaatst.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Van Schaik nog één keer? Mevrouw Verkoelen voor één zin alstublieft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Een verhelderende vraag aan de burgemeester. Ik raak wat in verwarring, want in de commissie had ik het gevoel, kregen we van u wat ander soort antwoorden. Heb ik nu goed begrepen, u houdt zich verder buiten de discussie, u laat het aan ons hè? Ook over de motie van D66. U geeft nu alleen aan wat er ter vervanging mogelijk zou kunnen zijn aan borden. Begrijp ik dat nu goed? Want ik raak wat in verwarring ten opzichte van de commissie. Daar was het wat anders.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik ben begonnen te zeggen dat een niet-gekozen functionaris in dit gezelschap een gematigde opvatting hoort te hebben over wat u als politici hoort te doen in deze raad. Dat is helemaal aan u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dan een soort uitsmijter, want ik vind het op het einde wel een interessante discussie worden, waar plotseling toch echt in de allerlaatste seconden de oplossingen over tafel

schieten. Dat vind ik interessant. Ik zou toch graag ook die handschoen willen oppakken, toch even kijken waar we de komende periode mee kunnen komen. Ik zie ook wel de oproep van de heer Segers, die zegt: ik vind het een goede richting, maar ik zie er nog niet helemaal de uitwerking van. Dat is de handschoen die we willen oppakken. Wat mij betreft trekken we nu even die motie in en gaan we met elkaar toch eens even kijken hoe we hiermee eruit kunnen komen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, in de jaren dat ik hier zit is dit nu de eerste verstandige opmerking. En nota bene van D66, u hoort het goed. En het leuke is, als we het dan toch over uitsmijters hebben, hij bewaart hem voor het laatst. Hij wordt gewaardeerd en we gaan bij elkaar zitten en we hebben maar één doel: mooie verkiezingen en een schoon Rotterdam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Nou, prachtig. Ik voel hier verbinding, liefde en verbinding. Zal ik de hamer dan weer overgeven aan de burgemeester? Want dan is er volgens mij op dit punt voldoende gezegd.

De **VOORZITTER**. Ik ben op zoek naar wethouder Achbar. Kan wethouder Achbar binnentreden?

6.1 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026 – vervolg.*

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Naar aanleiding van de korte schorsing 6.1, het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen', naar aanleiding van overleg over de ingediende motie. Mevrouw Reitema, ik praat een beetje in uw richting.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, dank voorzitter. Wij hebben een aangepaste versie van motie 6, van de bespreking 6.1, over het beleidskader armoede. We hebben dus een kleine aanpassing gedaan en we hebben meer medeondertekenaars.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6A. Huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 september 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026;

constaterende dat:

- artikel 7 van de Financiële Verordening Rotterdam 2021 stelt: 'Het college mag alleen al dan niet meerjarige uitgaven of verplichtingen aangaan die passen binnen de beleidsmatige en financiële kaders van de vastgestelde programmabegroting en de daarbij behorende meerjarenraming';
- aanbeveling 3 van het met algemene stemmen aangenomen raadsvoorstel tot overnemen aanbevelingen van de Commissie Onderzoek Rekening (COR) stelt: 'Het voorspellende vermogen en daarmee de grip op financiën moet worden vergroot. De COR adviseert hierbij om ook in concept-raadsbesluiten duidelijker aan te geven wat de financiële consequentie is en wat er hierdoor in de begroting verandert';
- het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterker tegen armoede' geen financiële paragraaf bevat;

overwegende dat:

- het doel van voorliggend beleidskader is armoede onder Rotterdammers terug te dringen;
- daartoe acties worden genoemd zoals 'subsidiëren van organisaties die gezinnen met kinderen in armoede ondersteunen' zonder overzicht van de financiële consequenties van deze acties;
- het terugdringen van armoede in onze stad alleen lukt als urgente acties worden vertaald in financiële consequenties en beoogde effecten;
- daartoe prioriteiten per actie financieel gekwantificeerd dienen te worden in een financiële paragraaf, evenals de beoogde effecten van deze acties ten behoeve van een inzichtelijke doeltreffende aanpak;

- net zoals een huishoudboekje voor een gezin, zo'n financiële paragraaf, een essentieel overzicht biedt en onderdeel zou moeten zijn van elk beleidskader zodat de gemeenteraad de doelmatigheid van beleid goed kan controleren;
- de P&C-cyclus, Voorjaarsnota- en begrotingsbehandeling alléén de raad onvoldoende handvatten bieden om de effectiviteit van het armoedebeleid te kunnen beoordelen en monitoren;

verzoekt het college:

- het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen: samen sterker tegen armoede' te voorzien van een financieel overzicht waarin beleidskeuzes en de beoogde effecten hiervan worden weergegeven;
- dit overzicht binnen zes weken na vaststelling van het beleidskader met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali, T.J. Vonk, S. Ceulemans, S.J.C. Becker en A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De motie is inhoudelijk gewijzigd en er zijn meer ondertekenaars, dus daarom open ik ook het debat daarover. Is de motie rondgegaan? Kent iedereen de motie? Ja, iedereen in de raad kent de motie? Dan kan ik de wethouder namelijk gelijk vragen om een oordeel. Anders wacht ik op het rond laten gaan van de motie. Iedereen kent hem, oké. Wethouder, mag ik u vragen om de raad te adviseren over de gewijzigde motie, motie 6?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, we hebben hier inderdaad even afstemming over gehad op een constructieve en fijne manier, dank daarvoor. Ik denk dat we hiermee tegemoet kunnen komen om een financieel overzicht toe te sturen, waarbij u een overzicht krijgt van hoe de middelen worden ingezet binnen dit beleidsplan, dus op deze manier kan ik deze motie omarmen.

De **VOORZITTER**. Dank. Wenst iemand het woord naar aanleiding van de motie en de advisering van de zijde van de wethouder? Dat is niet het geval. Dan zijn we aan het einde van deze vergadering. Dan resten ons nog de stemmingen. Mij bereiken geluiden dat er behoefte is aan schorsing om de stemmingen te kunnen voorbereiden. Wat als wij de stemmingen hervatten om 17.45 uur? Goed genoeg, ja? Dan schors ik tot 17.45 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). En voor wie in de tussentijd echt pauze heeft, liggen er nog ijsjes in de ijskast hier in de hal, want de 25-graden-regel, dat is een MOS, dat is een heel oud MOS, als er een raadsvergadering is op een dag dat het boven de 25 graden is, en dat is het vandaag, dan hoort hier ijs te zijn in het huis. Nou ja, het is er.

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. En voor een volgende keer, ik stel het zeer op prijs dat als fracties meer tijd voor beraad nodig hebben, dat u mij even een signaaltje afgeeft en de rest van de zaal niet in het ongewisse laat. Dat dus voor een volgende keer.

10. *Stemvenster.*

De **VOORZITTER**. Wij gaan zo dadelijk stemmen. We hebben behoorlijk wat moties en ik kan me voorstellen dat er nog stemverklaringen zijn. Mijn voorstel zou zijn om dat in één keer te doen, aan het begin van de stemmingen. Daar kunt u zich in vinden? Dan begin ik links in de zaal en eindig ik rechts in de zaal en vraag ik aan u of er stemverklaringen zijn. Ja? Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja, goed, voorzitter, een stemverklaring met betrekking tot de stem van het armoedebeleidskader. Zoals wij hebben gezegd wil GroenLinks samenwerken, de schouders eronder zetten om de armoede in de stad aan te pakken, concreet en integraal. We hebben gezegd dat we twijfelden over onze stem. Het blijft een onvoldragen plan, waarbij ook goede ideeën vanuit ons

waarschijnlijk straks weggestemd zullen worden. Dat is jammer. Toch stemmen wij voor, in de hoop dat de volgende wethouder de uitgestoken hand aanpakt en dat we samen met de hele raad verder kunnen gaan.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ook de SP blijft het beleidskader een krakkemikkig, een beetje een gemankeerd beleidskader vinden. Er komt natuurlijk nu nog wel wat aan van uw financiële paragraaf, maar dat had er allemaal veel eerder moeten zijn en het kan ook veel beter. Maar er moet wel iets zijn, dus wij willen, wat mevrouw Vlieger ook net zei, dat nu steunen. Maar er moet echt wel snel overgegaan worden, samen met de stad, om echt te komen tot dat deltaplan armoede, want het kan zoveel beter. En deze raad kan dat ook beter maken. Maar voorlopig doen we het dan met het beleidskader dat nu wordt voorgesteld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Over het beleidskader hebben wij ook een stemverklaring. De PvdA vindt alsnog het beleidskader wel te mager, inhoudelijk zijn er natuurlijk geen veranderingen gemaakt. Dus zoals we ook hebben gedaan de afgelopen periode zullen we ook blijven komen met inhoudelijke voorstellen. Desalniettemin zullen wij voor het beleidskader stemmen omdat wij vooruit willen en ook de financiële paragraaf graag tegemoet zien. Verder hebben wij op motie 20 een stemverklaring. We zullen voor stemmen, maar we willen wel benadrukken dat het belangrijk is om gezond te eten, maar dat dat geldt voor alle groepen en alle grootten van portemonnees, maar dat het niet zo is dat mensen met een kleine portemonnee niet weten wat gezond eten is, maar dat ze simpelweg het geld niet hebben. Dus we hebben wel wat moeite met deze motie, maar we zullen wel voor stemmen.

De **VOORZITTER**. Dat is de motie 'Gezond de schulden uit'.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Precies. En dan hebben we een stemverklaring bij motie 22, de vervoersarmoede. Zoals ook in het debat aangegeven heeft de PvdA een voorstel gedaan om het OV-tegoed met € 100,00 te verhogen op de Rotterdampas. Daar heeft DENK toen tegen gestemd. Dat vinden wij jammer, maar alsnog zullen wij voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, een stemverklaring bij het bestemmingsplan Hoek van Holland. Wij zullen tegen dit bestemmingsplan stemmen om twee redenen. Als eerste wordt er gebouwd in een kwetsbaar duingebied met de nodige stikstofuitstoot daarbij en daarbij is er behoefte aan sociaal en middensegment en wordt hier hoofdzakelijk topsegment en dure woningen gebouwd. Om die twee redenen zullen wij tegen dit bestemmingsplan stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Een stemverklaring bij de Verordening glastuinbouw om te beginnen. Uitstel op uitstel. Vanaf 1 januari 2024 gaan we er ook niet meer over, hebben we in het debat begrepen en dan moeten we maar zien wat de provincie doet. Het moet wel een keertje afgelopen zijn. Tegelijkertijd zijn de afspraken in februari 2022 met de tuinders gemaakt en vanuit de betrouwbaarheid als overheid zullen we dan toch maar wel met een knijper op de neus voor deze verordening stemmen. De tweede stemverklaring bij bestemmingsplan Hoek van Holland. Wij zullen tegen het bestemmingsplan stemmen, omdat uit de gebiedsatlas van 2017 blijkt dat de opgave daar op sociaal en midden ligt. Er wordt hier midden, top en duur gebouwd, en dat vinden we onjuist.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik wil graag de motie 'Maatwerk voor de veilige schoolomgeving', bij agendapunt 7.7, motie 2, intrekken. De wethouder heeft aangegeven dat ze dit al doen en hij gaat hierover rapporteren aan de raad.

De **VOORZITTER**. Nog één keer, welke motie is dat precies?

De heer **BILJOEN** (gl). Motie 2 bij agendapunt 7.7, verkeersveiligheid scholen.

De **VOORZITTER**. 7.7, verkeersveiligheid scholen, motie 2 is ingetrokken.

De heer **BILJOEN** (gl). En dan bij het volgende punt, agendapunt 7.8, aanpak verkeersasociaal gedrag, motie 4, 'Minder rijstroken Schiekade'. Ambtelijk was er wat verwarring of dat wel of niet kon. De wethouder gaf zojuist aan dat het toch net iets te laat is om die uit te voeren. Dus in die zin heeft het geen zin om die motie in stemming te brengen, dus die trek ik ook in.

De **VOORZITTER**. Motie 4 wordt ingetrokken, 'Minder rijstroken Schiekade'.

De heer **BILJOEN** (gl). En motie 3, 'Less is more', trekken we ook in omdat de wethouder heeft aangegeven dat we die volgende week bij het verkeerscirculatieplan nader gaan bespreken.

De **VOORZITTER**. De motie 'Less is more' wordt ook ingetrokken.

De heer **BILJOEN** (gl). En dan een stemverklaring bij agendapunt 7.9, Zwerfafval na verkiezingen, motie 2, 'Blijven plakken'. Voorzitter, daar gaan wij tegen stemmen omdat het plakken van stickers in de buitenruimte nu al niet is toegestaan volgens artikel 2.42 van de APV en in die zin vinden wij de motie overbodig.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, dank voorzitter, ik beperk mij tot een stemverklaring over het beleidskader armoede. Het is duidelijk dat ons standpunt is dat we het een flets plan vinden, maar vooral dat er echt een gebrek is aan draagvlak in de stad. Wij hebben in ieder geval een poging gedaan om met verbetervoorstellen te komen omdat we ons constructief wilden opstellen. Een uitgestoken hand, maar die is helaas niet aangenomen. We moeten constateren dat het ons in ieder geval niet gelukt is om op enigerlei wijze met onze moties dit plan te verbeteren en daarom geven wij graag de nieuwe wethouder alle ruimte om met iets beters te komen en zullen we tegen dit plan stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. Nog meer stemverklaringen? Dan kijk ik naar het midden. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik heb een stemverklaring onder agendapunt 6.1, motie 3, 'Perspectief voor het Perspectieffonds'. Ik deel de zorgen van de indienende partij, maar ik heb ook de wethouder gehoord en wil hem nog steeds de ruimte geven om te komen met een alternatief. En motie 19, 'Schoolontbijt voor iedereen' van GroenLinks, daar stemmen wij tegen. Ondanks dat we begrijpen dat het een sympathiek plan is, zijn er nu op dit moment beperkte middelen en die zetten we dan het liefst in zoals het nu wordt ingericht.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Bij 7.9, Zwerfafval na verkiezing, de motie 'Een impuls aan vrije plakplaatsen'. Ondanks dat we daar in het verleden ook als D66 een groot voorstander van zijn, ook in het licht van de discussie over de verkiezingsborden gaan wij daar toch tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Wij willen een stemverklaring doen bij agendapunt 7.8, motie 8. Het mag duidelijk zijn dat wij als Rotterdamse VVD de verkeersveiligheid van onze stad ongelofelijk belangrijk vinden en dat we willen dat we hier werk van maken. Tegelijkertijd zien wij ook dat het college echt wel prioriteit maakt van de aanpak van de verkeersveiligheid. Sterker nog, hij heeft ook aangegeven ook extra te gaan toezien op de aanpak van gevaarlijke kruisingen. Wat ons betreft is deze motie dan eigenlijk vragen naar de bekende weg, want hij heeft aangeven daarmee aan de slag te gaan. Los daarvan willen we ook echt graag de verkeersaso's aanpakken en niet alle Rotterdammers belemmeren, dus wij zullen tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Andere stemverklaringen? Mevrouw Verkoelen. Ik maak dit vak even af.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). U heeft weer een nieuwe methode zie ik. U heeft trouwens nog iets anders. Ik ben een soort licht autistisch iemand. Het valt me verschrikkelijk tegen dat u niet daar zit. Echt, ik kan er niet aan wennen. Dus ik zou voorstellen om de volgende keer weer aan die kant te zitten. Het zou voor mij een hoop schelen. Ja, zo zit het leven soms in elkaar van een licht autistisch iemand.

De **VOORZITTER**. Ik weet wat ik de volgende keer moet doen om u in verwarring te brengen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, breng me allemaal maar in verwarring deze dag. Wat doen jullie? Goed, laat ik duidelijk zijn, 50PLUS is zeer ontevreden over de antwoorden en de reacties op moties rond het beleidskader armoede en schuldhulpverlening. Het is te mager, onvoldoende. Wij zullen tegen het beleidskader stemmen. We zullen vervolgens overigens op alle moties en twee amendementen voor stemmen op eentje na, en dat is de motie van de Partij voor de Dieren, 'Onderzoek de Olifant in de kamer'. Daar zal 50PLUS tegen stemmen. Ik snap de achterliggende gedachte, maar voor mij is het debat dat we daarover gevoerd hebben duidelijk. Ik ben er klaar mee. Ik snap precies wat daar gebeurd is. Het college is duidelijk geweest, dat wist er niks van en ik houd het bij een persoonlijke mening van de wethouder en vind onderzoek daarin niet nodig. Dan met betrekking tot Parkhaven ga ik voor stemmen, ondanks het feit dat ik erg tegen Parkhaven ben, maar de welstandsparagraaf ziet er goed. Wel zal 50PLUS bij het bestemmingsplan Langeweg, Hoek van Holland tegen stemmen, om precies dezelfde reden als zojuist uitgelegd door mevrouw Kockelkoren van GroenLinks. Dat zijn mijn stemverklaringen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik beperk mij tot een stemverklaring over het beleidskader armoede en schulden. Het is te weinig inhoud, het is te weinig concreet en er is te weinig geld. Desalniettemin wil ik niet dat we blijven hangen in plannenmakerij en is er al veel te veel stagnatie geweest het afgelopen jaar. Dus hoewel helaas heel veel goede moties het waarschijnlijk vandaag niet gaan halen die het meteen beter hadden kunnen maken, gaan wij niet tegen het plan stemmen maar een beetje contrecoeur voor.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Ik heb een stemverklaring bij het agendapunt Aanpak verkeersasociaal gedrag en dan de motie van de VVD 'You are tagged: geen joy om hard te rijden'. Wij zijn het eens met de VVD dat er echt wel een stevige aanpak mag zijn op verkeersasos, alleen het plaatsen van gps-taggers vinden wij...

De **VOORZITTER**. Die motie is ingetrokken.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Is die ingetrokken? O, nou, nog beter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja, dat kan gebeuren. Andere stemverklaringen? Ik kijk nog één keer. Nou, zet u schrap. Wij hebben 2 stemmen minder vandaag, geen pairingen. Dat betekent dat we 43 stemmen hebben, dus ligt de meerderheid op 22 stemmen. Dan kunt u dat allemaal meekrijgen. We gaan beginnen.

Agendapunt 6.1, Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026

Motie 1, 'Pak kinderarmoede aan bij de kern'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2, 'Doorstart voor armoedeplatformen'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 3, 'Perspectief voor het Perspectieffonds'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, 'Mag het integraler'. De motie is met 28 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en Forum voor Democratie.

Motie 5, 'Alles verdient een tweede kans'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 6A, 'Huishoudboekje op orde, ook voor beleidskader armoede'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'Blijf je armoedepartners dan ook steunen!'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 8, 'Versterk Rotterdammers direct in de portemonnee'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 9, 'Regel schuldenrust met de Rotterdamse pauzeknop'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 10, 'Ook nu een reflectiepanel schulden met ervaringsdeskundigen'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 11, 'Geen voedselnood op Rotterdamse bodem'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 12, 'Maak van het crisisfonds een crisisfonds'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 13, 'Samen met Rotterdammers'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 14, 'Sluit de kringloop niet uit'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, Forum voor Democratie, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 15, 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld'. De motie is met 32 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 16, 'Snel een deltaplan armoede, voordat we kopje-onder gaan'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 17, 'Laat onze jeugd niet van een koude kermis thuiskomen'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA en 50PLUS.

Motie 18, 'Eén, ruimhartige, grens'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 19, 'Schoolontbijt, voor iedereen mogelijk'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA en 50PLUS.

Motie 20, 'Gezond de schulden uit'. De motie is met 29 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en DENK.

Motie 21, 'Meer Rotterdammers een gratis fiets'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 22, 'Voorkom vervoersarmoede voor jongeren tot 18 jaar'. De motie is 33 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 23, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Versnel?' De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 24, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Karremans?' De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 25, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Simons?' De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 26, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Buijt?' De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 27, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Struijvenberg?' De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 28, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Achbar?' De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 29, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Zeegers?' De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 30, 'Rotterdam voor iedereen, wat doet u wethouder Kasmi?' De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 31, 'Onderzoek de Olifant in de kamer'. De motie is met 38 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Volt en PvdD.

Amendement A, 'Inzetten op brede welvaart in Rotterdam'. Het amendement is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement B, 'Voortijdig schoolverlaten voorkomen (vsv)'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

6.1, 'Herzien raadsvoorstel vaststelling beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede en schuldenbeleid 2023-2026.' Het voorstel is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Agendapunt 7.2, Het voorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Hoogvliet Zuidwest'

Motie 1, 'Blijf niet in rondjes draaien'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.2, 'Raadsvoorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Hoogvliet Zuidwest'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.3, Het voorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland'

Motie 1, 'Niet bouwen in de Hoekse duinen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 2, 'Stroomversneld bouwen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.3, 'Raadsvoorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland'. Het voorstel is met 28 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Agendapunt 7.4, Het (herziene) voorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Waterside III'

Motie 1, 'De GGD is er niet voor niets'. De motie is met 37 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Volt, PvdD en 50PLUS.

Motie 2, 'Eerlijke voorlichting voor bewoners Waterside III'. De motie is met 26 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, ChristenUnie.

7.4, 'Herzien raadsvoorstel tot vaststelling bestemmingsplan 'Waterside III'. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP en PvdD.

Agendapunt 7.5, Het voorstel tot vaststelling 'Verordening glastuinbouw Rotterdam'

Motie 1, 'De Emissieloze kas'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.5, 'Raadsvoorstel tot vaststelling 'Verordening glastuinbouw Rotterdam'. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP en PvdD.

Agendapunt 7.6, MKB actieprogramma 2023-2026

Motie 1, 'Economie van de toekomst'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Inclusief ondernemen aan de Maas'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.7, 'Verkeersveiligheid scholen'

Motie 1, 'Verkeerseducatie voor automobilisten'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA en ChristenUnie.

Motie 3, 'Boa's bij de scholen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Agendapunt 7.8, 'Aanpak verkeersasociaal gedrag'

Motie 1, 'Wethouder mag ik een geluidsmeter van u?' De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van GroenLinks.

Motie 5, 'Harmonisatie 0,2 promille'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Met klem te onderzoeken'. De motie is met 33 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdD en 50PLUS.

Motie 8, 'Verkeersveiligheid begint op de weg'. De motie is met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 7.9, 'Zwerfafval na verkiezingen'

Motie 2, 'Blijven plakken'. De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, D66, Volt, Forum voor Democratie, CDA en ChristenUnie.

Motie 3, 'Een impuls aan vrije plakplaatsen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, Forum voor Democratie, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

11. Sluiting.

De **VOORZITTER**. Dat was onze laatste stemming voor vandaag. Daarmee komen we aan het einde van deze vergadering. Dank voor uw deelname, dank voor uw betrokkenheid. Wel thuis en tot de volgende raad. De vergadering is gesloten.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	1637
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 september 2023	1638
Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van: 22 juni 2023 4 en 6 juli 2023	1638
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 27 tot en met 35	1638
Het voorstel tot toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening voor het project 'Hoofdweg 260'	1639
Het voorstel tot verlenen van een ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het project 'View II' (hoek Hillelaan-Brede Hilledijk)	1639
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening beheer gemeentelijke begraafplaatsen en crematorium 2023	1639
Het voorstel tot vaststelling van de Subsidieverordening Rottemeren 2023	1639
Het voorstel met betrekking tot het plaatsvervangend raadsgriffierschap per 1 oktober 2023: - het verlenen van ontslag aan de heer A.C. (Arie) de Bondt als eerste plaatsvervangend raadsgriffier; - aanwijzing van de heer W. (Wilco) de Bel als eerste plaatsvervangend raadsgriffier	1639
Het voorstel tot vaststelling van de Welstandsparagraaf 'Parkhaven'	1640
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede' als kader voor het armoede- en schuldenbeleid 2023-2026	1640
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Zuidwest'	1700
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Langeweg, Hoek van Holland'	1702
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Waterside III'	1704
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening glastuinbouw Rotterdam	1708
'Mkb-actieprogramma 2023-2026'	1711
Verkeersveiligheid scholen	1717
Aanpak verkeersasociaal gedrag	1722
Zwerfafval na verkiezingen	1738

Onderwerp	Pagina
Stemvenster	1748
Sluiting	1755

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 28 september 2023.

De griffier,

De voorzitter,

